

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

OK 67-4

m 67-714

ANGLO-BELGICA.

The ENGLISH

And

NETHERDUTCH

ACADEMY.

D'ENGELSCH E

En

NEDERDUYTSCH E

ACADEMY.

ANGLO-BELCICA.
The English and Netherdutch
ACADEMY.
In
THREE PARTS.

Containing

The Exactest Grammar-Rulers, most Useful
Discourses and Letters, with a Copious
Vocabular, fitted to the Capacities
of all sorts of Persons.

*Being a Work brought to greater perfection than
any ever formerly extant; Whereby men
may, with a little pains, speedily attain
to the compleat knowledge of both
the Languages.*

BY

DOCTOR EDWARD RICHARDSON.
*The Second Edition, amended and enlarged with
a great many new and choise Dialogues.*

At AMSTERDAM,

By the Widdow of STEVEN SWART,
Bookfeller, on the Westside of the Ex-
change, in the Crowned Bible.

1689.

With Priviledge for 15 years.

ANGLO-BELGICA.

d'Engelsche en Nederduytsche

A C A D E M Y.

In

D R I E D E E L E N.

Behelzende

De Naaukeurighste Grammaticale Regelen,
Allernuttelijste Discoursen en Brieven,
met een Bondig *Woorden-boek*, bequaam
gemaakt tot het begriip van aller-
ley-soort van Menschen.

Zijnde een Werk tot grooter perfectie ge-
bracht als eenige oyt te vooren geweest
is: Waar dooz men / met weynigh
moeyten / spoediglijk tot de vol-
komen kennisse van beyde de
Talen geraken kan.

Door Dr. EDWARD RICHARDSON.

*De Tweede Druk, verbeterd, en vermeerderd met
veele nieuwe en treffelyke s' Zamen-spreekingen.*

A M S T E R D A M,

By de Weduwe van STEVEN SWART, Boek-
verkoopster, aan de Westzyde van de Beurs,
in de Gekroonde Bybel, 1689.

Met Privilegie voor 15. jaaren.

P R I V I L E G I E.

DE Staaten van Hollandt ende West-Vrielandt, doen te weten: Also ons vertoont is by *Steven Swart*, Borger en Boekverkooper tot Amsterdam, dat hy Suppliant tot sijne groote kosten hadde doen drukken, en soo verre gebracht, dat hy Suppliant soude konnen uytgeven en verkoopen, seker Boek, geintituleert *Anglo-Belgica*, d'Engelsche en Nederduytsche Academy, in drie deelen, behelsende de naukeurige Grammaticale Regulen, allernutteljkste Discoursen en Brieven, met een bondig Woorden-boek, bequaam gemaakt tot het begriip van allerley soort van menschen, zijnde een werk tot onvergelykelyk grooter perfectie gebracht als eenig oyt te voren was geweest, waar door men met weynig moeyte spoedighlyk tot beyde de Taalen, een Englichman van de Nederduytsche, en een Nederlander van de Engelsche geraken konde, met naukeurige opmerkinge, vlijt en naerstigheyt opgestelt door Doct^r *Edward Richardson*, ervaren liefhebber en grondigh kender der beyder voorz. Taalen, als ons uyt het geëxhibeerde Exemplaar konde consteeren. Welke voorz. Boeck Luyden van alle Staat en conditie, en wel voornamentlyk de commercierende Ingesetenen beyder Landen sonderling konde te nut komen, en dat hy Suppliant bedugt was, dat het genot van de gehoopte vruchten van de gemelde Autheurs
goeden

goeden yver, van sijn gedaan verschoot, en aengewende arbeydt en sorgvuldigheid, door nadrukken, mocht komen veydelst te worden: weshalven versocht hy Suppliant onderdaniglijk, het ons geliefde hem gunstiglijk te verleenen Octroy, waar by hem geaccordeert wierde, alleen, met seclusie van allen anderen, 't meergemelde Boek binnen ons souverain resort voor den tijd van vijftien jaaren, te mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkoopen, en een yeder wel scherpeijk verboden mochte worden 't selve Boeck in 't geheel ofte deel in eenigerley formaet na te drukken, te doen nadrukken, uyt te geven, ofte verkoopen, of elders nagedrukt in onsen lande in te brengen, ofte te verkoopen, op verbeurte van alle de nagedrukte, ingebrachte, ofte verkochte exemplaaen, en een boete van driehondert Carolus guldens, een derde van de voorz. verbeurde Boeken en boeten te bekeeren ten profijte van den Officier der plaats, 't tweede van de Armen, daar het quame te gebeuren, en 't resterende derde ten behoeve van den Suppliant. Soo Is't, dat Wy deselve, en 't verfoek voorz. overgemerkt hebbende, en genegen wesende ter bede van den Suppliant, uyt onse rechte wetschap, souveraine macht en autoriteit, den Suppl. geconsenteert, geaccordeert en geoctroieert hebben, consenteeren, accordeeren en octroieeren mits desen, dat hy geduyrende de tijd van vijftien eerst achter-

* 3

cen:

een-volgende jaaren, het voorfz. Boek, genaamt *Anglo-Belgica*, &c. binnen den voorfz. onfen Lande alleen fal mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkoopen; verbiedende daarom allen en een iegelijk, het felve Boek in 't geheel ofte deel na te drukken, ofte doen na-drukken, ofte verkoopen, op verbeurte van alle de nagedrukke, ingebrachte, of verkochte exemplaren, ende een boete van drie hondert Carol. gulden daar-en-boven te verbeuren, t'applieren een derde part voor den Officier die de calange doen fal, een derde part voor den Armen der plaatfe daar't casus voorvallen fal, ende 't refterende derde part voor den Suppliant. Alles in dien verftande, dat wy den Suppliant met defen Oetroye willende gratificeeren tot verhoeding van fijne fchade door 't nadrukken van 't voorfz. Boeck, daar door in geenigen deele verftaen den inhoud van dien te authoriferen oft t'advouieren. Ende veel min 't felve onder onfe protectie en befcherminge, eenig meerder credit, aanzien ofte reputatie te geven, nemaar den Suppl. in cas daar in iets onbehoorlijx soude mogen influenceeren, alle het felve tot fijnen lafte fal gehouden wesen te verantwoorden. Tot dien eynde wel expreffelijck begeerende, dat by aldien hy defen Oetroye voor het felve Boek fal willen ftellen, daar af geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie fal mogen maaken, nemaar gehouden fal wesen het felve Oetroy in 't geheel en sonder eenige

eenige amiffie daar voor te drukken ofte te doen drukken, op poene van 'teffect van dien te verliefen. Ende ten eynde den Suppliant defen onfen confente ende Oetroye moge genieten als naar behooren, Laften wy allen ende een yegelyken die't aangaan mag, dat hy den Suppl. van den inhoude van defen, doen laten en gedogen, geruftelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten en gebruyken, cefferende alle belet, ter contrarie.

Gedaan in den Hage, onder onfen grooten Zegele hier aan doen hangen, den derden Decemb. in 't jaar ons Heeren en Saligmakers 1677.

Ter Ordonnantie van de Staten,

ASPEREN,

To the

Aan den

READER. LEEZER.

How many attempts have been made to restore us from the confusion of Languages, which pride and the vain reasonings of men had introduced among the fallen generations of mankind? but alas how vain! sithall times, and transactions in those times, are bound up in the counsells of the Most High.

An Universal Character
(as a rare humane invention) hath been endeavoured to be brought forth, as the Contrivance of many ingenious brains, among whom hath eminently appeared my Successor the famous *Doctor Wilkins* (afterwards *Bishop of Chester*)

Hoe veel aanslagen zijn in 't werk gestelt om ons te ontslaan van die verwerringe der Taalen/ welke de hoogmoedt en ydele redenkabelingen der menschen hadden ingeboert onder de verballene generatien van het menschelijke geslachte? maar eplaas te vergeefs! nademaal dat alle tijden en het gepasseerde in die tijden in de raadtflagen des Allerhoogsten besloten zijn.

Een algemeen Voorbeeld (als een seldsame vond van 's menschen verstant) heeft men getracht ten boozschijn te brengen / als de bewerkinge van veel vernuftige herffenen / onder welke sich op een uytstreckende wijs vertoont heeft mijn Successeur / de vermaarde Dr. Wilkins (naderhandt geworden Bis-

Aan den Lezer.

To the Reader.

Biffchop van Chester) benevens die waarfchynlijker betrachtinge van die Godtsdienftige en Geleerde Perfoonen / dewelke alle bekende Taalen met een en het zelfde van de Hebreuwfche wilden doen over-een-komen: het welcke / met alle andere ondertwindingen van diergelycken aart / op een misdzacht is uptgelopen; en waarfchynlijck is het dat 'et foo fal blijven beruffen / tot de tijden der herftellinge doozzen meer dan menfchelijke macht / als wanneer verbult fal worden die langh-berwachte belofte Zephan. 3. 9. van tot den Volcke een reyne Sprake (ofte lippe) te wenden / en met een eendzachtige toefstemminge / als wanneer de Heere fal zijn tot Koningh over de gantsche Aarde, eene Heere, en fijn Name een. Zachar. 14: 9.

of Chester) besides those more probable undertakings of those Religious and Learned Persons who would reduce all the known Languages to an identity with the Hebrew: which, with all other designs of that kind, have proved abortive; and so, 'tis probable, things will remain till the times of Restitution by a more than humane hand, when there shall be an accomplishing of the long-expected promise Zeph. 3: 9. of turning to the people a pure Language (or lip) and a consent therein; in that day, when the LORD shall be King over all the earth, one LORD, and his Name one. Zech. 14. 9. Mean-
* 5 while

To the Reader.

while we must help our
selys as well as we can.

My present work is
to make an Essay to-
wards the conjoining of
two Languages of those
Nations whom Nature
by the propinquity of
their situation, and Pro-
vidence by mutuall traf-
fick, and an intermix-
ture of the Inhabitants,
have brought to a ne-
cessity of endeavouring
the understanding of
one anothers speech.

The great refinedness
and copiousness of the
English Language ren-
ders it exceedingly de-
lightfull, & also every
way apt for expressing
the varieties of concep-
tions.

Touching the *Nether-
landish*, I find it upon se-
verall grounds preferred
by Authors, at least so far

Aan den Lezer.

Ondertusschen moeten
wy ons behelpen soo
wel als wy kunnen.

Mijn tegenwooz-
dighe betrachtinge is
om te bevoordenen de
t'samen-boeginge van
tweederley *Taalen*
dier *Nation* / welke de
Natuur / dooz de nabu-
righeyt hunner stand /
en de boozsienigheyt /
dooz onderlinge traf-
fijck en vermeniginge
der inwoonderen een
nootwendigheyt heb-
ben opgelegd / om mal-
kanderen weder in haer
Taal bequaamlijck te
kunnen verstaan.

De groote gerefsi-
neertheit en overbloet-
der *Engelsche Taal*
maacht dat het verma-
kelick valt/en doock al-
lesints dienstigh is om
uyt te drucken de ver-
scheydenheden van con-
cepten.

Wat de *Nederlant-
sche Taal* belanght/ ick
merke dat *Schryvers*
om besondere redenen
de selve pferereeren/ ten
min:

Tot den Lezer.

minsten vooz soo veel als sy ghemeenschap heeft met d'Oude Hooghduytsche Taal/ boven veel andere: en/ soo men aanmerckens waardigh mach achten/ sommige Propheetische Rijmen die my voozgekomen zijn/ en nu al 100. jaren oudt/ sal in alle waarschijnlichheydt dese Nederduytsche noch in een by hooger achttinghe komen/ en nuttelijker zijn dan hare Nabuurige Taalen.

Welcke aanmerkingen/ gelyckse my tot dit werck hebben aanghemoedight/ soo behoozdense oock by beyde Natien soo veel te gelden om de selve te vooz sien.

Men sou my mogen voozwerpen/ dat sulcks wat te geringh is vooz die serieuse gedachten en professie van saacken van een hooger natuur/ die ick (ten minsten) beooge:

To the Reader.

as it hath affinity with the old *Teutonic*, before many other: and, if any heed may be given to some Propheticall times which I have of a 100. years standing, this *Belgick* is likely to be yet far more esteemed of, and usefull than it's Neighbour-Languages.

Which considerations as they encouraged me to this work, so may they prevail with the Inhabitans of both the Nations to peruse it.

'Tis indeed objected, that this is something below those more serious thoughts & profession of things of a sublimer Nature, to which I (at least) pretend: Whereto

* 6

Reply,

To the Reader.

I reply ; that I account nothing dishonourable to me but sin : and bowever this Book hath cost me much labour yet hath it not disturbed me ; well knowing that there is a sacred skill of *exercising* our hands in *temporal* affairs when at the same time our hearts may be heaved up above all that is limited by the measures of *time*.

Besides this ; I have no cause to look upon this as contemptible, when men of æquall degree, and far greater worth, have thought meet to be exercised in this kind of Grammar-work ; as among others, the highly Learned Professor *Vossius*, and the renowned Doctor *Wallis* a Theologue and Professor in *Oxford* ; yea also,

Aan den Leser.

Daar op ick antwoorde, dat ick geen dingh vooz my oneerlijck achte / dan sonde ; en hoewel dit Boeck my veel moeyte gekost heeft / nochtans heeft het my niet geperturbeert ; wel wetende dat 'et een heylige wetenschap is onse handen met tijdtlijcke affapren besigh te houden / daar op de selve tijdt onse herten mogen opstijgen boven alles dat vooz de afmeetingen van tijdt is bepaalt.

Daar-en-boven heb ick geen reden om dit vooz een verachtelick dingh t'aanschouwen / daar Mannen in ghelijcken graat / en van ongelijck hooger waardigheyt / vooz geboeghtijck hebben geoozdeelt haar in diergelijck Letter-werck te oeffenen / als / onder anderen / de hooch-geleerde Professor *Vossius*, en de vermaarde Doctor *Wallis*, Theologant en Professor in *Oxford* ; ja dock

Aan den Lefor.

doch de gene die ons langhs t'samen gestelt heeft d'Engelsche en Nederduytsche Onder-richter, is in sijn tijt geweest een openbare Predikant.

Ich ben (behalven mijne genegenheyt tot beyde Natien / en d'opportunitieyt van mijn seer geachte Dziend, de Boeckverkooper) hier te meer toe betogen / om dat in andere Boeckshens van diergelijken inhoudt sooveel groobe fouten sicken: in sommige waar van ick omtrent drie duysent / in andere meer kan tellen: 't welk mijne ongewilligheyt om hemant te ergeren / my verbonden sou gehadt hebben niet aan te raeren, indien de noot-saachelichheyt my dese getuygenisse niet en hadde afgeperst.

't Is wel sulks dat mē geenfins hier in heeft konnen na-laten van in te voeren sommige

To the Reader.

He that made the late *English & Netherduisch Instructor* had been in his day a publick Preacher.

I have (besides my affection to both the Nations, & the impo-rtunity of my much esteemed friend the Bookseller) been the more willing hereto because of the gross faults in other little Books of this sort already extant, in some of which I can compute about three thousand, in others more, which my unwillingness to give any man offence would have obliged me, to conceal, if a necessity had not called for this Testimony.

'Tis true that the Introduction of some things which are in
* 7 other

To the Reader.

other little Books could not possibly be avoided in this; yet 't is so, that the false spelling of the words is so amended, the whole form renewed, the work so remarkably enlarged, and the Languages so improved, that I may, without vain boasting, commend it to the world as a new, and, I hope, more usefull Book than hitherto in this kind hath been seen; notwithstanding such mistakes as I and it may be guilty of.

That we have presumed to entitle this Book *an Academy*, may receive a favourable Interpretation, when the variety of its matter, relating to severall sorts of things worthy to be known in Morality, Laws, Medicin & Merchandise, shall be

Aan den Leser.

dingen die in andere Boeckshens staan: doch eventwel soo / dat het valsche spellen der woorden soo verbeter / het gheheele ghe-daante vernieuwt / het werck vergroot / ende de Talen soo booztgeset zijn / dat ick het / sonder pdele roem / de werelt mach aanprijzen / als een nieuwt / ende / ick vertrouwe / nuttelijker Boeck als tot nu toe van dese soot gesien is geweest; niet tegen-stande sulcke mislagen daar ick en dit Boeck schuldig aen mogen zijn.

Dat wy op ons genomē hebben dit Boek den tijtel van Academie te geben / konde een gunstige uitlegginge genieten / wanneer de verscheydenheyt der selsbers Stoffe / siende op verscheyde soorten van saken die waardig zijn gekent te worden / in Zedigheyt / de Wetten / Medicijn en koopman-

Aan den Leser.

manschap / overwogen
sal worden / mitsgaders
de vertooninge van de
obereenkomst van dese
Taaln met anderen /
als het Griecksche , La-
tijnsche en Fransche ; te
meer / wanneer Boec-
ken / met complimen-
ten en beuselingen ver-
bult / de selve Tijtel
sich toematigen.

't Is niet het minste
voordeel van mijn ey-
gen die ick hier dooz
verwachte ; maar al-
leenlijck de Leerlingh
sijn yzofijt / wiens naer-
stighheyt hier in ver-
epscht werdt / met de
Goddelijke zegen / daar
ick in alles ootmoedi-
lijck om smeke / dewelc-
ke ben

Een Liefhebber van 't
Menschlijke Geslach-
te , en 't Gemeene
Best.

Edw. Richardson.

To the Reader.

considered , together
with the demonstration
of the Harmony of
these Languages with
others, as *Greek, Latin*
and *French* ; especially
when Books Stuff'd
with complements and
toys assume the same
Title.

't Is not the least ad-
vantage of my own
that I hereby expect ;
but onely the Learners
profit, whose diligence
herein is required, with
the Divine blessing,
which I in all things
humbly implore who
am

*A Lover of Mankind ,
and of the publick good*

Edw. Richardson.

The
BOOKSELLER
to the
READER.

Kind Reader,

IN these few late years I have heard several complaints of Some, who were desirous to learn the *English*, and Others the *Dutch* Language: That the Books whereby (as a mean) they might attain to this their purpose, were very defective and unperfect, as well in the Grammar, the Discourses, as any thing thereto relating, and am thereupon often spoken to, that, if possible, I should print an *English* and *Netherdutch* Book, wherein the Studious Learner might find a perfect ground and instruction in the direction of both these languages thereto

Den
BOECKVERKOPER
aan den
LEZER.

Gunstige Lezer,

HEbbe eenige jaren herwaards ver-
schepde klachten ghe-
hoozt van die gene/ wel-
ke begeerigh waren ont-
te leren de Engelsche, en
Andere de Nederduytsche
Taal / dat de Boe-
ken / waer danse mocht-
ten (als een middel)
gebzacht worden tot
dit haar boornemen /
seer defect en onvol-
maacht waren / soo in
de Grammatica / Dis-
coursen / of pets dien
aangaande / en hen
dieshalven daar veef-
malen over aangespro-
ken / om doch / indien
mogelijch / een Engels-
en Nederduyts Boeck
te drücken / waar in de
begeerighe Leerkingh
mocht vinden een vol-
komen gront en onder-
wijs in de onderrich-
tingh van beyde dese

re-

Taalen daar toe be-
eyscht : soo hebbe wt
genegentheyt en lust/
die ick althijt hebbe ge-
had tot beyde die Spza-
ken / eenige jaren ge-
tracht om ymant te be-
kamen / die my een ge-
heel nieuw Werck dies
aangaande wilde op-
stellen / en soodanigh
waar dooz de Leerling
met meerder fonda-
ment en minder moey-
te macht gebzacht wo-
den tot de ware ken-
nisse van beyde dese
Taalen; tot dien eynde
hebbe wt Geleerden
en erbaren Nultheit
daar toe menigh ma-
len aan gesocht (hoe-
wel het verre beneden
sijn hooge geleertheit
was om sich te bemoe-
sen met sulck een werk)
hebbe echter eyndelick
soo verre op zijn byson-
dere goetheit geobti-
deert / dat het werck
heeft ondernomen. Ik
en twijffel niet of dese
sijnen arbeit sal by den
Taalgerigen Lezer
aangenaam zyn / en den

requisite : therefore
have I out of affection
and desire , which I
have always had to
both these Tongues,
for some years endea-
vour'd to procure One
who might compose
me a whole new work
concerning the same,
such as whereby the
Learner might be
brought to the know-
ledge of both Lan-
guages with more founda-
tion and less troubles
to that end I have there-
unto often desired the
learned and experi-
enced Author (it was
much below his high
learning to trouble
himself with such a
Work) I have yet so far
prevailed upon his sin-
gular goodness , that he
hath undertaken the
Work : and doubt not
but that these his pains
shall be acceptable to
the Reader that is
desirous of Language,
and bring respect and

reputation to the Author.

Peruse then this his trouble which he hath pleased to take for thy profit and advantage: And I dare say that this his *ANGLO-BELGICA* is so perfect, that, in a very short time, it will bring such as are desirous to learn the *English* or *Netherlandish* Language to the true ground and perfect knowledge of the same Farewel.

S. SWART,

November the 13.
1677.

Autheur respect en reputation toebzengen.

Gebruickt dan dese sijn moeyte die hy daar toe heeft belieben te nemen / tot u nut en voordeel: en ick durf seggen dat desen sijnen *ANGLO-BELGICA* soo volmaecht is / dat het de genige die begeerig sijn de *Engelsche* of *Nederduytsche* Taal te leeren / haar in korten tijdt bzingen sal tot de ware gront en volkomen kennisse der selve. Vaart wel.

S. SWART,

Den 13. November
1676.

THE

D'E N G E L S C H E
Ende
N E D E R D U Y T S C H E
A C A D E M Y.

't E E R S T E D E E L :

Daar in vergadert en by-een gebzacht zijn de
nootwendighste en duydelikste GRAMMATI-
CALE REGELEN; waar dooz men aller-
spoedigst kan geraaken tot de volke-
men kennisse der
E N G E L S C H E T A A L :

T H E E N G L I S H
And
N E T H E R D U T C H
A C A D E M Y.

T H E F I R S T P A R T :

Wherein are gathered and brought together the
most Necessary and most Significant GRAM-
M A R - R U L E S ; whereby men may
most speedily attain to the per-
fect knowledge of the
E N G L I S H L A N G U A G E :

By Dr. E. R.

Tot A M S T E R D A M ,

Gedruckt by de Weduweran STEVEN SWART. 1689.

Korte Onderrichting, nopende
D I T W E R C K

Dit Werk is in Drie Deelen verdeelt.

- I. In Grammaticale Regulen en Exempelen tot onderwijfinge in de Tale die te leeren staat.
- II. In t'Samen-fprekingen, Brieven, Wissel-brieven, Cognossementen, en diergelijke, die tot het stuk van Koopmanschap en andere saaken behooren; tegelijk met verscheyde Spreekwoorden in beyde de Taalen.
- III. In een Woorden-boek, het welke in plaets van een kleine *Dictionary*, van vele fouten in het voorige verbetert, dienen kan.

Het Eerste van dese Deelen bestaat mede in drie saken; te weten,

1. In *Orthography* en *Orthology*, ofte Rechtschryvinge en Pronunciatic van Letteren, Syllaben en Woorden; met het gebruik van de Toonen.
2. In *Etymology*; te weten, de ware oorsprong, rechte buyginge, t'samenstellingen, en het eygen gebruik van Woorden.
3. In *Syntaxis*, ofte een korte, bequame t'zaamenkoopinge en stellinge van de Deelen der Redenen onder sich selyen.

GRAM-

GRAMMATICALE - REGELEN

Ende

ONDERRICHTINGE

Waer door

DE ENGELSCH E T A A L spoediglijk en volkomentlijk kan geleert worden door foodanige *Nederduytsche* Persoonen die daar lust toe hebben.

E E R S T E D E E L.

Van Orthography ende Orthology, dat is om Letteren, Syllaben, en Woorden recht te schrijven, en uyt te spreken.

E E R S T E C A P I T T E L.

Van enckele endet'samen-gevoeghe Letteren.

E E R S T E A F D E E L I N G E.

Van 't Getal, Benaminge, ende Onderscheydunge van Enckele Letteren.

En Letter is een Enckele onverdeellicke Afbeeldinge eenes Geluydts, waer uyt de Syllaben en woorden bestaan.

A Letter is a simple indivisible Character of a Sound, whereout (or of which) the Syllables and words consist.

A

HET

HET wert gemeenlijk aangenomen onder ons, dat het *A. B. C.* (ofte *Alphabet*) in 24 Letteren beſtaat, gene in der daat ſoo is in de *Griekſche*, *Nederduyſche* en *Engelſche* Taalen: alhoewel de *Hebreeuwſche* 22 Conſonanten heeft, de welke alleenlijk Letteren zijn, ende 10 *Vocaelen*, de welke punten en ken-tekeneen zijn: inſgelijck zijn oock de *Chaldeiſche* met de *Syriſche* en *Arabiſche* Taalen, om eygentlijk te ſpreken, aen het getal van 22 Letteren ofte Conſonanten verboden, 't gene oock geſeyt kan werden van de *Latijnsche*, waer in men 22 Letteren telt, *H* alleen maer een aspiratie zijnde, (gelijk in 't *Griekſch*) en *W* noyt gebreykt: Welcke allen (niet al te naeuwkeurig zijnde) wy hier volgens het algemeen gebreyck opſtellen. Niet onwetende zijnde dat Sommige 23 Letteren in 't *Latijn* rekenen, de letter *H* mede behoudende, ende de *W* alleenlijk *uyſfluytende*: Andere, nauwkeuriger oordeelende, maken van *C. K.* ende *Q.* een Letter in 't gebreyck; *H* achtende (als te voren) voor niet meer dan een Aspiratie; en een weynig onderſcheyt makende tuſſchen *U* en *Y* &c. brengen 't getal van de *Latijnsche* Letteren tot 19.

Ten anderen, om dat ons tegenwoordigh voornemen te komen, De *Engelſche*, om dat ſy hare Letteren *I.* ende *U.* onderſcheyden (gelijk de *Nederduyſche* en eenige Anderen), in *Vocaelen* en *Conſonanten*, reekenen daer op alſo 26 Letteren: de welke aldus afgebeeld zijn:

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N. O. P.

Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

Ende

Ende moeten, volgens de *Duytsche* Dialect, ofte manier van spreken, aldus uytgesproken werden;
*a. be. ce. de. e. ef. dshi. aitsb. ij. ji. ka. el em. en.
 o. pe. kn. er. es. te. yu. v. dobbel yu. ex. Wy. zed.*

Dese Letteren zijn verdeelt (gelijk in andere Taalen) in Vocalen en Consonanten, *Vowels and Consonants*; geen andere namen in 't *Engelsch* voerende: alhoewel de *Duytsche* de Vocalen *Klinckers* en *Self-klinckers* noemen, om dat sy alleen kunnen slaen, en van haer selven een volkomen geluydt maken; ende de Consonanten oock zijn *Mede-luyders* of *Mede-klinckers* genoemd, om dat sy anders geen duydelick geluydt kunnen geven, dan wanneer sy neffens een Vocaël staan.

De Vocalen zijn wel bekent dese 5. te zijn *A. E. I. O. U.* en oock *Y.* die meest als een Vocaël gebruyckt is, bysonderlick, in 't eynde van een woordt, alwaer het even eens is, ofte de *y* of *ie* gebruyckt werdt: als *waardigh is worthie* ofte *worthy &c.* Maer als het voor een Vocaal staat, als dan is 't een Consonant; als *a year* een jaer / *yesterday* gisteren; alwaer het uytgesproken wordt gelijk *Tota* / als de *Duytsche* Consonant *T.*

Nota. *a* is wat sachter uytgesproken als onder de *Duytsche*; gelijk *ai* in *hair*; wat sijnder als de *Nederduytsche* *ä* / en grover als de *e*.

Aldus vinden wy *a* gemeenelijck uytgesproken als in *make* maken / *bake* bakken / *bate* haten &c. Maer als de letter *l* volght op *a*, soo wort die breeder uytgesproken, gelijk *all*; soo in *call* roepen / *wall* muur / *fall* vallen &c. Doch in *walk* wandelen / en *talk* spreken is die wat sachter, ten zy wanneer de *l* is uytgelaten, en als dan is het *wauk* en *tauw*, welke woorden gemeenelijck soo worden gebruyckt.

4 De Wegh-wijfer

Kais van gelijke pronunciatie met *a*.
be. ce. de. e. pe te. zijn oock wat fachter gepro-
nuncieert als in het *Nederduytsch*; doch niet als
bi, ti, di, &c. gelijk Sommige Meesters haer Leer-
lingen misleyden, met haar sulcks te onderwijfen;
want het is maar een boerachtige manier.

Nota. Dese 6. Letteren verschillen weynig van
de *Nederduytsche* in haer gebruyck: beyde ver-
plicht zijnde aan de selfde Regelen.

ef. el. em. en. o. ku. er. es. ex. zed. zijn een
ende selve met de *Nederduytsche*, hoewel er by
sommige *ar* genoemt wert.

U. Vocaal, *V.* Consonant; (de welcke *Vau*
behoort genoemt te worden) en *W.* worden
wat grover uytgesproken als by de *Nederduyt-
sche*; maer in 't gebruyck zijn ze een ende sel-
ve.

De grootste ongelijkheyt is in dese 4 Letteren
g. b. i. j.

G wert uytgesproken voor *a, o, u,* ende voor
alle Mede-klinkers gelijk in 't *Duytsch*; maer een
weynigh fachter: als *games* spelen / *gain* winst /
so gape gaapen / *garter* houffebandt / *gold* gout /
the gout de jicht / *a gun* een roet / *a gutter* een goot /
glove handschoen / *grace* genade / &c.

Maer als het voor *e* of *i* staat, soo isset ge-
meenlijck als *dsbi*: als

Gender dsbender geslachte

Genealogie dsbenealogie geslacht-register

Gentle dsbenile beleest

General dsbeneral gemeyn

George Dsbondsh Doris

Garret gordsbes een Labaar / ofte hals-tieraet

Gesture dsbestare gebaar.

Giant

Giant Dshijant een Keuſe
Gibe dshijbe een ſchimp
Ginger dsbindsber *Bengber*.

Uytgenomen deſe volgende, waer in de *g* na de *Duytſche* manier wert uytgeſproken, (behalvèn dat de *Engelſche* ſoo niet ſpreken door de keel, ten zy dat een *h* volght: als *ghoſt* geeſt) *Gees* *Banſen* / *to get* krijgen / *to geld* lubben / *to beget* teeſen / *together* ſamen / *to forget* vergeten / *finger* vinger / *a dagger* een dolk / *hunger* honger / *ſtronger* ſtercker / *anger* toorn / *to begin* beginnen / *give* geven / *gift* gabe / *giddy* wiſpelturigh / *to gird* omgozden / *a girdle* een gozdel / *to forgive* vergeven / *Druggiſt* *Droggiſt* / *Gilbert* *Bijsbert* / *Girl* *Wenſje*.

Oock in alle die woorden die eyndigen in *g*, als mede in die woorden, welckers laetſte Syllabengeformeert zijn van *long lang* / *big groot* / *beg* bedelen / *ſing* ſingen / *bring* brengen / wert *G* na de *Duytſche* manier gebruyckt; als *longer*, *bigger* &c.

G in het eynde van een woort wort eenighſins gelijk *k* uytgeſproken, maer een weynigh platter: als

King Koning / *Dog* Hont / *Hog* Berken / *leg* been / *dig* graben / *bug* omhelſen.

Maer als *g* achter *d* ſtaet, of als *e* volgt op *g*, ſoo is het wederom als *dsb* gepronuncieert: ſoo *to lodge* logeeren of herbergen / *Judge* *Rechter* / *judging* rechtende / *judgement* oordeel / *ſiege* een belegeringe; alwaer de woorden als *lodsb*, *judsb*, *judsbing*, *judshment*, *ſiedsb* uytgeſproken worden.

Maer het is groot mis-verſtandt van de ſchrijvers, welcke willen dat *gb* ſoude gelijk *f* uytgeſpro-

spoken worden, als in *enough* gendegh / en veel andere; alwaer die seer weynigh verschillen van de *Duytsche* gh.

H. is in 't *Engelsch* (aitsh) wat kluchtigh van naam; waer in des zelfs meeste verschil van de *Duytsche* bestaat. Want in 't begin van een Syllabe is *h* van een en de selve kracht en geluyt by de *Engelsche* als by de *Duytsche*. De *Derde Afdeeling* sal des zelfs vremde pronunciatie en gebruyck, wanneer by sommige Consonanten gevoeght is, duydelijker aenwijzen.

I Vocael is niet na de *Duytsche* manier gesproken: maer seer breedt als *ij*: soo time tijt is als *sijm*, *fire* byer als *fijr*: maer *give* geben en *live* leben met eenige meer, zijn wat korter, als *giv*, *liv*, gesproken.

Nota. Een groote *I* alleenstaende, beduyt *Ick* in 't *Duytsch*; maer een kleyne *i* staet noyt alleen.

Nota. *i* wort meest wat korter gesproken wanneer e daer by gevoeght is in 't eynde van een woordt, gelijk in het *Nederduysch*: alwaer *ie* en de *y* indifferent gebruyckt worden.

J. Consonant, die behoort *Jod* ofte *jota* genoemt te worden, is niet gebruykelick dan voor een vocael, (gelijk oock *Vau* ofte *V.* Consonant) ende die luydt als *Dsbi* of *dzbi*, de sachte *g* gelijk, dese 2. Letteren dickwils onderscheydentlijk gebruykt zijnde; soo *ja*, *je*, *ji*, *je* *ju* moeten gelezen worden *dzja*, *dzje*, *dzji*, *dzje*, *dzju*: soo voor *Jan Iohn* *dzjon*, *joy vzenge* / *dzjest*, *dzey*, *to jest joken* / de *France* groote *J* wat gelijk.

II. AFDEELINGE.

Van de t'samen-gevoegde (compounded) Letteren,
dat is, van Twee-klinckers en Drie-klinckers.

En Twee-klincker (in 't Engels Diphthong) is een samen-voeginge van 2 Vocalen (ofte 2 samen-geknoopte Vocalen) in een Sylaab, en alsoo maer een gelayt hebbende.

Om eygentlijk te spreken, zijn'er maer weynigerechte Diphthongen; Doch dikmaels zijnder 2 Vocalen by een gestelt, die men Twee klinckers noemt, welcke deze navolgende zijn.

a. æ. aa. ai, of ay. au & aw. ea. ee. ei ofte *ey. ea. eu & ew. oa. oi. of oy. oo. ou. ow. ua. ue. uä. uo.*

æ ende *œ* (genoemt zijnde *a e* ende *o e* diphthongen) komen dickwils in t'gebruyk, maer anders niet als in woorden die uyt de *Latijnsche* Taal gesproten zijn; en hyden niet anders als *e*; geschreven zijnde als een letter.

aa wort onder de oneygentlicke Diphthongen gerekent, om dat de tweede *a* geen geluyt geeft; ende wort seer selden gebruykt anders als in d'eygentlijcke namen: als *Aaron, Isaac* &c.

ai ofte *ay* is gehoort in de woorden *air* lucht / *fair* geluyt / *a pair* een paar / *brains* herffenen / *fair* schoon / *mountain* betigh / *de pair* mannos / *ay* in der rechtighent / *day* dagh *may* wegh.

au ende *aw* is in de volgende woorden *authority* autoriteyt / *fraud* bedrog / *land* prijs / *aw* ontzag / *low* een loet / *to crawl* / *kruppen* / *a saw* een saagh / *I saw* Ick saagh.

ea is in *eas* eeten / *great* groot / *speak* spreken / *beave*, bodmen / *meat* spijse / *heare* hert / *reason* reden / *beaven* hemel / *deaf* doof / *to swear* sweeren /

en veel diergelijke in alle welcke *ea* over een komt met *ee* in *Duytsch*, de *a* geen of weynigh geluyt gevende; als of het eet &c. was.

ee wert als *ie* uytgesproken, als: *meest* *besquaam* / *sweet* *zoet* / *feet* *voeten* / *deed* *daedt* / *to see* *zien* / *a beef* *dief* / *beer* *bier* / *seeck* *soeck* / &c. leest *miet*, *swiet* &c.

ei & *ey* altemets als *ee*: gelijk in *deceit* *bedrog* / *receive* *ontfangen* / *valley* een dal: leest *deceet* &c. altemets als *e* als in *eiber* *ofte* / *neiber* *nochte* / *their* *haar* *ofte* *haarer* / *they* *si* / *prey* *buyt* / als of het *the* &c. was: alhoewel het soo gevoeghlick soude zijn om *ei* gelijk de *Duytschen* te pronuncieren; als in de woorden *weight* *gewicht* / & *eight* *acht* oock gebruycklick is.

eo heeft in sommige woorden 't geluydt van *e* of *ie* als in *people* *volck* / *jeopardie* *gebaar*; leest *piepel*, *dsbeopardie*: in anderen van *o*, als in *George* *Joris* / *dshordsh*.

eu & *ew* is in *Eunuch* *Eunuchus* *ofte* een *gesneden* / *feud* een *oude* *brantschap* / *neutral* *neutraal* / *to brew* *broutwen* / *new* *nieuw* / *few* *weynigh* / *I knew* *ick wiste*; alwaer *eu* *ofte* *ew* soo veel beduyden als *ieu* in de *Duytsche* *Taal*.

ie is geschreven in *belief* *geloof* / *Priest* *Priester* / *grief* *groefheyt* / *field* *veld* / *friend* *vrient*. Maer *ie* in 't eynde van een woordt is geen *Diphthong*.

oo wert uytgesproken als twee *oo* in 't *Duytsch*: als *boat* *boot* *ofte* *schuyt* / *oar* *riem* / *coat* *roek* / *to boast* *roemen* / *broad* *breedt*: leest *boos*, *oor* &c.

oe een *Diphthong*, maer geen *cen* *ofte* *enckele* *Letter* zijnde, wert somtijts gepronuncieert gelijk *ee* in *Duytsch*: als in *shoe*, *shoes*, *schoen* / *shoemen* / oock in *doe* *doen*: maer de *e* in 't woort

doe

Tot d'Engelsche Taa!

doe kan wel uytgelaten worden; maer meermaels is 'et gelijk *oo* in *Duytsch*; als in *toe* een teen / *foe* een byandt: *Nota.* *e* wert dik wils achter o geschreven, daer het niet van nooden is.

oi ofte *oy* is gehoort in *void leedigh* / *oyl* oyl / *to joyn* voegen / *a oymeni* salve / *joy* blijdschap / *rejoyce* verheugen / *a boy* een jongen / *choice* de keure / *oyster* oester / *point* punt / &c.

Nota. Hier staat wederom aen te mercken, dat *i* en *y* in dese Diphthong onderscheydentlijk gebruyckt worden in 't midden, maer *y* altoos in 't eynde des woordts, en geen *i*.

oo luydt als *oe* in *Duytsch*: soo is *too* gelijk *toe* in *toe-gift* / aldus oock in *fool* sat / *stool* stoel / *moen* de maan / *book* boeck / *hoop* een hoep / *root* wortel: maer in sommige woorden wort het gepronunciëert als een sachte *u*; als in *good* goet / *wood* hout / *wool* wolle: leest *gud*, *wud*, *wull*, en soo in andere meer.

ou & *ow* luyden dickwils gelijk in 't *Duytsch*: maar hebben evenwel verscheyde pronunciatiën.

Somtijts wat klaerder op 't *Duytsch*, en meer als een *o* gelijk uytgesproken: als in *sout* ziet / *snouw* sneeuw / *to sow* saven / *a bowe* een boogh / *to know* weten ofte kennen / *a bowl* een becker / ofte schaal / *though* alhoewel / *to fowl* vogelen / *bestow* besteden / *slow* traag / *to ow* schuldigh zijn.

Nota. In veel woorden van diergelijke geluyt, is het al eens ofsy met of sonder *u* geschreven worden: als blijkt in *old* out / *sold* verkocht / *cold* houdt / *gold* gout / *to scold* klijven a *soldier* een soldaet / *to hold* houden.

Somtijts wat duysterder, en liever als de *Duyt-*

fche oe : als in *bous hups* / *mous* een *mung* / *to bow* bungen / *a bowl* een *bol* ofte *kloot* / *how* *hoe* / *now* *nu* / *a lous* een *lups* / *our onse* / *oui* *uyt* / *Owl* *Wyl* / *town* *stadt* / *bleck* ofte *dozp* / *fowl* *bupl* / *a Sow* een *Soch* / een *Dercken* / *a Cow* een *Koe* / *would* *woude* / *could* *koude* / *ounce* een *unce* / *a mountain* een *Bergh* / *window* *beynster* / *sorrow* *doeffenis* / *to follow* *volgen*; alwaerte mercken staet, dat het klaerder of duyfterder pronuncieeren van sommige woorden een verscheyde betekeninge hierin veroorsaect; als in *bow*, *bowl*, *fowl* &c. te sien is.

Somtijts dock is *ou* slechts als *n*; als in *trouble* *moeyte* / *you* *u* ofte *ghy* / *double* *tweeboudigh* / *ronch* *aanraaken* / *bloud* *bloedt* / *gracions* *genadigh* / *prosperous* *voorzpoedigh* &c. leeft *trubbel*, *yu*, *dubbel*, *tussh*, *blud*, *gracius*, *prosperus*.

Maer dat yemant geleert heeft dat *ou* ofte *ow* *Joude* als *an* in 't *Duytsch* uytgesproken worden, als *can* voor *cow* is een groot *abuys*.

na geeft een geluyt gelijk *aa*, als in *guard* *be-waaren* / of andersins is 'et gelijk in 't *Duytsch* *quarrel* *krackeel* : *Gualter* *Wouter* / &c.

ne is diergelijk; alwaer *n* sijn kracht verliest als die achter *g* staet, als in *gnest* een *gast* : maer als de *q* voorgaet vereyscht die de kracht van de *n* als in *quest* *inquisitie* / *question* *vraage*.

Maer *ne* in 't eynde van een woort wort alleenlijck als *n* uytgesproken : als in *true* *waer* / *due* *behoorelijck* / *pursue* *vervolgen*.

ni is meest de *n* gelijk : als in *fruit* *huyt* / *to recruit* *herbullen* / *suit* (*at law*) *proces* / (in de *Rechte*,) *suit* (of *clothes*) een *pack* (*klederen*,) *a Smit* een *Request* ofte *smechinge* / *suitable* *ge-boeghlijck* / *pursuit* *vervolging* / *juice* *sap*.

Doch

Doch in sommige woorden geeft *ai* meer geluid op de *i* ofte *y* lang ofte breed uytgesproken: als in *buy* *hoopen* / en *buy* een *hooper* / a *guid* een *leutsman* / *guile* *bedrogth* / to *beguil* *bedriegen* / *guise* *wijs* / to *deguise* *vermommen*: leest *by*, *gij*, *gij*, &c.

Maer to *build* *timmeren* / wordt als met een korte *i* uytgesproken, als *bild*; alhoewel sommige door onwetenheyt het *buuls* noemen; maer sy zijn seer misleydt die geleert worden *ai* gelyk *ey* te pronuncieren.

io is gehoort in *quoib*: als *quoib* *i* seg *Ich* / *quoib* *be* seght *hy*.

Triphthongs of *Diphthangers* zijn alleenlijk dese weynige.

ean. *ien*. *iew*.

ean wordt gevonden in *beauty* *schoonheyt*.

ien in *adieu* *vaart wel* / *Lieutenants* *Luytenant*.

iew in *ijibel* *juweel* / *wiew* *besien*.

Nota 1. Alwaar in de handelinge van dese voorgeschrevene *Diphthongen* gene *memie* gemaakt wort van eenige veranderinge des *geltits*, daar werdense *gepronunciert* even als in de *Nederduysche* taal.

Nota 2. Daar is seer veel aan gelegen aan de *rechte* *kennisse* en 't *gebruyek* deser *Diphthongen*, alsoo men *sonder* die de *Engelsche* *Taal* niet *perfect* kan *uytspreken*: en daarom is de *Leere* der selve wat langer *gevallen*.

III. AFDEELINGE.

Van de dobbelde Letteren, voornamentlijk ſamen-
gevoegde Conſonanten.

CH te ſamen geſtelt wort als *tsb* ofte *tzb* geſpro-
ken: ſoo in 't begin of midden van een woort
cha, che, chi, cho, chu, is *tzba, tzbe, tzbi, tzbo,*
tzbu, ende in gelijcke manier in 't eynde: als

each, ech, ich, och, uch

Moeten gepronuncieert worden als

eatsh, eish, ish, otsh, uish.

Nota. Dese moeten geſproken worden met de
tongh hart tegen het gehemelte van de mont aan
te ſlaen. De Exempelen volgen:

*Chamber, tzhamber kamer / check, tsbeck be-
riſpen / child & children, tzildren kindt & kinde-
ren / choſen, tschoſen gehooren / church tzbursh
kerck.*

Soo *thatch* dack / *each* elck / *teach* onderwijſen /
breach breuck / *fetch* halen / *which* welke / *to
broach* opſteekken / *such* ſulck / *leest eatzh, searzh,*
breash &c.

Uytgenomen de woorden die van 't Grieks ko-
men, de welke men ſpreekt ofte behoort te
ſpreken gelijck *k*: als

Character merck-teyken / *Archangel* Werts-
Engel / *Chronicle* Kronijck / *Melchizedek*, leest
Karakter, Arkandzbel, Melkiſedek: want wie an-
ders leest, leest niet recht.

GH t'ſamen geſtelt zijnde, de **H** in 't begin van
een Syllabe is als of het geſmoltē was in de pro-
nunciatie: als in *ghoſt* geeſt: en even ſoo is de **G**
in 't eynde van een Syllabe: als in *light* licht / *night*
nacht / *nigh* na-by / *the* thigh de dye / *rough* ruygh /
adrough te

a draught een dronck / laugh lacchen / cough hoeft /
daughter dochter, &c. welcke woorden worden
gemeenlijk aldus nytgesproken *lijt, nijs, nij, rouh,*
laub, couh, &c.

Th' samen gevoecht moeten met de tong tus-
schen de tanden gesproken worden: en om dat
die soo dikwils in 't gebruyck kómen, en om dat
de pronunciatie soo seer swaer valt voor een *Hol-*
lander, soo is 't noodig verscheyde Exempelen daer-
van hier by te brengen: als

<i>thatch</i> or <i>thack</i>	dack
<i>thank</i>	danck
<i>that</i>	dat
<i>thaw</i>	dopen ofte ontbriesen
<i>the</i>	de ofte het
<i>thee</i>	die ofte li
<i>then</i>	dan
<i>thence</i>	van daer
<i>there</i>	daer
<i>therefore</i>	daerom
<i>thereof</i>	daer van
<i>thick</i>	dick
<i>thief</i>	dief
<i>thigh</i>	dye
<i>thimble</i>	vingerhbet
<i>thing</i>	singh
<i>think</i>	dencken
<i>third</i>	derde
<i>thirsty</i>	doestigh
<i>this</i>	dit ofte dese
<i>thistle</i>	distel
<i>thither</i>	derwaerts
<i>thou</i>	du ofte ghy

thorn

thorn
Thursday
though or although
thousand
thraldom
tbread
tbree
tbresh
tbreshold
thrift
to thrive
throat
throne
to throng
to throttle
a throw
a thrush
to thrust
thumb
a thump
thunder
thwarting

doorn
 Donderdagh
 hoewel/ ofte al is 't
 duysent
 dienftbaerheyt
 draet
 drie ofte dry
 dozsschen
 een dozpel
 spaerfaemheyt
 boozspoedig zijn
 strot ofte gozgel
 thoon
 dzingen
 wozen
 een werp
 een Tijster
 steken
 duym
 een slagh
 donder
 tegenwerpinge.

Nota. 't Is hierte mercken, dat in veel woorden
 alwaer de *Duysche D* gebruycken, d'*Engelsche*
 hebben *TH* in plaats daer van: gelijk verder bly-
 ken sal door een volgende *Regel*.

Siet oock eenige Exempelen van *th* in 't eynde
 van woorden van gelycke swarigheyt in de pro-
 nunciatie: als

faith
breath
death
tooth

geloobe
 adem
 doot
 tant

teeth

teeth
birth
oath
cloth
youth
with

tanden
geboorte
eedt
laken
jeugde
met

WH heeft niet veel minder swarigheyt in des-
sels prononciatie; een voortdryvende adem eif-
schende; als blijkt in de volgende Exempelen:

Whale
Wharl
what
awbeal
Wheat
WHEEL
Whelp
when
whence

Walvisch
een werbel
wat
een puythen
Carwe
een Wiel
een jong Hondchen
wanneer
wat / waer / ofte waer
van waer

where
a Wherry
a Whetstone
which
while
to whine
a whip
whirlwind
to whisper
Whistle
white
who
whole
whom

waer
een Waerschapje
een Slijpsteen
welke
terwijl
schreyen
een geessel
een draepwint
kuyfieren
een fluyt
wit
wie
gesond
wie

where

<i>a Whore</i>	een Hoer
<i>Whose</i>	wiens
<i>why and</i>	} waarom
<i>wherefore</i>	
<i>whither</i>	

By dese Consonanten kan men *Ti* voegen, waer van dit aen te mercken staet :

Dat die voor een Vocael staende, meest gepronuncieert worden als *si*, gelyck in 't *Duytsch* : als *Action* *Actie* &c.

Uytgenomen in dese twee voorvallen :

1. Wanneer *x* ofte *s* voor *ti* staen ; als in *mixturen* een menginge / *Fustian* *Bombazijn* / *combustion* verbrandinge / *Christian* *Christelijke* / *question* vrage.

2. Wanneer tot een woordt, dat met *ti* eyn-dicht, een andere Syllabe achter by-gevoeght wordt : als wanneer tot *pity* ontferminge *ous* by-gevoeght wordt, dat woort *pitious* ontfermhertigh makende, soo behoudt het sijn eygentlycke kracht van *ti* : gelyck oock in *loftier* hovaerdiger / *migtier* machtiger / *wigtier* wichtiger : en dit heeft oock plaets in *Courtier* een *Hobeling*.

II. C A P I T T E L.

Van de Syllaben.

I. A F D E E L I N G E.

Van de Beduydinge der Syllaben.

En Syllabe ofte Syllab (in 't Engelsch a Syllable) af komstigh van een t'samen-gevoeghd Grieksch

Grieksch woort *συμμετρῶς* ick begrippe onder-een/
 is de versameling ofte samen-pronuncieringe
 van soo veel Letteren, als in eenen aassem uytge-
 sproken zynde, een geheel, oft een deel van een
 woort uytmaakt: als *man man / hand handt / right*
recht / righ-te-ous rechtveerdigh / fol-lo-wing vol-
gende / la-ment-a-ble beklaagelick.

II. A F D E E L I N G E.

*Van de Partitie ofte Verdeeling van Syllaben in
 een woort.*

Regel I. Als een enckele Consonant in 't mid-
 den van een woort tuschen twee Vocalen komt,
 soo gaetse ordinaris met de volgende Syllabe: als
 in *ho-nest hooim / Ro-man Romeyn / a-bun-dance*
overbloedt / to di-rect aanwijfen ofte onderrich-
ten.

II. Wanneer een dobbelde Consonant ofte
 twee Consonanten in 't midden van een woort
 gevonden worden, de eerste behoort meestendeel
 tot de vorige, en de tweede tot de volgende Syl-
 labe: als *er-rour dwalinge / ac-com-mo-date gerie-*
ben / Con-so-nant Mede-klincker.

III. Maer by aldien twee ofte meer Mede-
 klinckers, die t'samen komen gepronuncieert
 werden, en een woort bequamelyck kunnen be-
 ginnen, in 't midden van een woort by malkander
 komen te staen, als dan sal men die aan de leste
 syllabe koppelen: als *chil-dren kinderen / ab-bre-*
vi-ate verkorten / re-strain bedwingen / in-cline ge-
negen zijn / in-creas vermeerderen / For-tress een
Schan.

Nochrans gebeurt het dickwils dat s ende s te
 samen

famen staande verdeelt worden: als in *jus-tice* rechtveerdigheit / *chaf-ti-tie* huyscheyt.

Nota. 't is een abus in Schryvers en Druckers, die willen dat *s* en *t* altoos de Syllaben moeten beginnen, niet onderscheidende wanneer het soo behoort te zijn, of niet: als voor exempel: in *sub-stance* substantie / *Sub-sti-tute* Substituyt / *st* moeten de tweede Syllabe beginnen: maer in *chaf-tise* kaffijden / de *s* soude met de vorige syllabe gaen; hier geen reden zynde om de tweede Regel in dese *Afdeeling*e te breken.

Desgelyks segh ick van *st, pt*, ende *mn*: want dese woorden behoorden aldus gespelt te worden, *cor-rec-ti-on*, tuchtinge / *op-ta-tiv* wenschen-de / *om ni-sci-ent* alwetende.

IV. Wanneer twee woorden in d'*Engelsche Taal* by malkander gekoppelt zijn als een woort, in 't midden twee ofte drie Consonanten by een brengende, moeten die Consonanten, die tot het eerste woort behoorden, by de eerste syllabe blijven, al schoon een Vocaal volgde: niet tegenstaande, dat volgens de gemeene Regel, de eerste Consonant tot de voorige, en de tweede tot de volgende Syllabe behoorde te kleeven: want alle de andere Regelen moeten aen dese voor de meeste part plaats geven: als *un-der-stand-ing* verstandt / *cleav-ing* kleevende / *de-fend-ed* beschermt / *hou-s-hold-er* huys-houder / a *Preach-er* Predikant / *per-form-ance* voldoeninge / *wit-ness* sonder / &c. niet *ander-stand-ing*, *Prea-cher*, &c. om dat *understand* and *preach* zijn volkomen woorden van haar selyen; en sod is het met de andere.

III. AFDEELINGE.

Tarticuliere Exempelen van de Spellinge der Syllaben.

Tot gerief van de kleine kinderen, zijn hier eenige Exempelen gestelt van sulcke Syllaben die alleenlijk deelen van woorden zijn: als

Ab, eb, ib, ob, ub

Ac, ec, ic, oc, uc

Ad, ed, id, od, ud

Af, ef, if, of, uf

Ag, eg, ig, og, ug

As, es, is, os, us

Ba, be, bi, bo, bu

Ca, ce, ci, co, cu

Fa, fe, fi, fo, fu

Ga, ge, gi, go, gu

Ja, je, ji, jo, ju

Sa, se, si, so, su.

Va, ve, vi, vo, vu

Wa, we, wi, wo, wu.

Qua, que, qui, quo, quu

Ach, ech, ich, och, uch

Ath, eth, ith, oth, uth

Atch, etch, itch, oth, uth

Bag, beg, big, bog, bug

Bia, bie, bli, blo, blu

Brad, bred, brid, brod, brud

Dag, deg, dig, dog, dug

Gag, geg, gig, gog, gug

Hag, beg, big, bog, hug

Jag, jeg, jig, jog, jug

Clad, led, fid, chod, chud

Crag, leg, pig, log, mug

Nigh, righ, sigh, tigh

Phar, quer, rir, tor, zur

Shel, shel, shew, shun

Sbra, sbre, sbri, sbro, sbru

Squa, squib, squad, squat

Wra, wraþ, wren, wrig, wril, wröt

Sbla

Sbla, sble, sbli, sblo, sblu

Skra, skre, skli, sklo

Dragl, stragl, wragl

Sbrank, shrink, sbrunk

Thrasb, thres, thrush

Catch, scratch, waich, itch, witch, belch, wretch.

Met veel meer, die overal in andere boecken te vinden zyn.

Exempelen van woorden van een Syllabe.

A	Een
to Act	Doen
to Add	Bu-doen
Age	Eentw
Aw	Ontfagh
the Breast	Dozst
Cross	Kruys
Death	Doot
Earl	Gzaaf
a Fool	Beck
Grave	Graf
Hay	Hop
Ink	Incht
a Knife	een Mes
to Leap	Spzingen
Malt	Mout
a Nail	Nagel ofte Spijcker
an Oak	Eyken-boom
to Pay	Betalen
a Queen	Koningin
to Rest	Ruffen
Seed	Saat
to Take	Neimen
a Voice	een Stem

War
Yarn
Zeal

• Oozlogh
Baren
Over.

Woorden van twee Syllaben.

to Ac-cept
to Ba-nish
Cel-lar
Drop-sy
to Em-brace
to For-sake
Gar-lick
to Heark-en
to Im-part
Kind-ness
La-bour
a Mer-chant
a Nap-kin
to Ob-ey
a Pea-cock
to Quick-en
to Re-store
a Serp-ent
a Ta-ble
to Va-nish
to U-nite
Weep-ing
Yel-low
Zeal-ous

Man te nemen
te Bannen
Kelder
Water-sucht
t'Omhelzen
te Verlaten
Loock
te Luyfteren
Mede te deelen
Vriendelijchheit
Arbeydt
een Koopman
een Servette
te Schooysamen
een Paewt
Levendigh te maken
Herstellen
een Slang
Casel
Verdwijnen
Dereenigen
Geschrey
Geel
Overigh,

Woorden van dry Syllaben.

Ac-know-ledge
Be-lie-vers
Chan-ge-able

Erkennen
Geloobigen
Veranderlijch

Da

Du-ti-full
 10 En-a-ble
 Func-ti-on
 Glut-to-ny
 Hor-ri-ble
 Im-pro-per
 Knav-ish-ly
 La-zi-ness
 10 Mul-ti-ply
 No-vel-ty
 10 O-ver-cast
 Phan-ta-sy
 Quan-ti-ty
 Re-gif-ter
 Sen-si-ble
 Tra-vel-ler
 Va-ni-ty
 Un-faitb-full
 Wan-ton-ness
 Yes-ter-day
 Zo-di-ack

Onderdanige
 Bekrachtigen
 Ampt-bediening
 Gaffigheyt
 Schzickelijck
 Oneggen
 Boefachtighlijck
 Luygheyt
 te Vermeerderen
 Nieuwigheyt
 t'Overleggen
 Inbeelding
 Deelheyt
 Bladtwijser
 Bevoeligh
 Kepsenaer
 Udelheyt
 Ontrouw
 Dertelheyt
 Bitteren
 Zonnen-riickel.

Woorden van vier Syllaben.

A-bi-li-ty
 Be-ne-fac-tor
 Ca-la-mi-ty
 De-scrip-ti-on
 E-qua-li-ty
 Fi-de-litie
 Ho-nou-ra-ble
 I-do-la-try
 Le-gi-ti-mate
 Me-lan-cho-ly
 Na-ti-vi-ty

Dermogentheyt
 Weldoender
 Ellende
 Beschijvinge
 Effenheyt / gelijkheyt
 Getrouwigheyt
 Eerwaerdigh
 Afgoderpe
 Wettrigh
 Swaermoedighheyt
 Beboozte

O-be-

O-be-di-ence
 Pe-ti-tion
 Re-demp-tion
 Se-ve-ri-ty
 Tes-ti-mo-ny
 Vir-gi-ni-ty
 Un-for-tu-nate

Schoo-zsaemheyt
 Begeerte
 Verlofinge
 Bestrengheyt
 Getuygenisse
 Maeghdom
 Ongeluckigh.

Vijf-ledige Woorden.

Ad-mi-ra-ti-on
 Be-ne-fi-ci-al
 Cir-cum-spec-ti-on
 Dis-o-be-di-ent
 Ex-po-si-ti-on
 For-ni-ca-ti-on
 He-re-di-ta-ry
 In-to-le-ra-ble
 La-sci-vi-ous-ness
 Mo-de-ra-ti-on
 Op-por-tu-ni-ty
 Pro-ba-bi-li-ty
 Re-sur-rec-ti-on
 Su-per-sti-ti-on
 Vi-si-ta-ti-on

Verwondering.
 Profijtelyk
 Omfichtigheyt
 Ongehoozsaem
 Uptlegginge
 Wderery
 Erfelick
 Onberdaeghlick
 Geplheyt
 Matigheyt
 Belegentheyt
 Waerschijnlykheyt
 Wederopstandinge
 Superstitie
 Besoekinge.

Ses-ledige Woorden.

Ac-com-mo-da-ti-on
 Com-mem-ra-ti-on
 Dif-fi-mu-la-ti-on
 Ec-cle-si-as-ti-cal
 For-ti-fi-ca-tion
 In-con-ve-ni-en-ty
 Ma-ni-fes-ta-ti-on

Berijbginge
 Gedenckenis
 Gebeynstheyt
 Kerckelike
 Sterkte/ Bolkwerk
 Ongelegentheyt
 Openbaringe

Pu-ri-fi-ca-ti-on

Su-pe-ri-o-ri-ty

Un-re-con-ci-li-a-ble

Re-nniginge

Overhept

Onderfoenelyck.

Tot verdere Exempelen van 't recht gebruyk der Syllaben en Woorden, soo neemt het 20. Capittel Exodi, de 17 eerste Versen: waar in de X. Geboden begrepen zyn.

ANd God spake all these words, say-ing, I am the Lord thy God, which have brought thee out of the land of E-gypt, out of the house of bond-age:

Thou shalt have no o-ther Gods be-fore me.

Thou shalt not make un-to thee a-ny gra-ven i-mage, or a-ny like-ness of a-ny thing that is in the hea-ven a-bove, or that is in the earth be-neath, or that is in the wa-ter un-der the earth.

Thou shalt not bow down thy self to them; nor serve them: for I the Lord thy God am a jea-lous God, vi-si-ting the in-i-qui-ty of the fathers up-on the child-ren; un-to the third and fourth ge-ne-ra-ti-on of them that hate me:

And shew-ing mer-cy un-to thou-sands, of them that love me, and keep my com-mand-ments.

Thou shalt not take the Name of the Lord thy God in-vain; for the Lord will not hold him guilt-less that tak-eth his Name in vain.

Re-mem-ber the Sab-bath-day, to keep it holy.

Six

Six days shalt thou labour, and do all thy work.

But the seventh day is the Sabbath of the Lord thy God: in it thou shalt not do any work, thou, nor thy son, nor thy daughter, thy manservant, nor thy maid-servant, nor thy cattell, nor thy stranger that is within thy gates.

For in six days the Lord made heaven and earth, the sea, and all that in them is, and rested the seventh day: wherefore the Lord blessed the Sabbath day, and hallowed it.

Honour thy father and thy mother, that thy days may be long upon the land, which the Lord thy God giveth thee.

Thou shalt not kill.

Thou shalt not commit adultery.

Thou shalt not steal.

Thou shalt not bear false witness against thy neighbour.

Thou shalt not covet thy neighbours house; thou shalt not covet thy neighbours wife, nor his manservant, nor his maid-servant, nor his ox, nor his ass, nor any thing that is thy neighbours.

III. CAPITTEL.

Advertissemerten nopende het recht verstaan, for
meeren en pronuncieren van Engelsche Syllaben
en woorden te samen.

IN dit Capittel is het nootwendig dat men twee
fakendoe:

B

L. Dat

1. Dat men toone hoe de volgende woorden behoorden gepronuncieert te werden, *te weten*, swat uytgesproken, en wat verfwegen moet werden.

2. Dat men verscheyde Regelen geve om d'overeenkomste ofte 't onderscheyt tusschen de *Engelsche* en *Nederduytsche* woorden aen te wijzen, also niets tot bevorderinge van de kennisse der *Engelsche* Taal voor de *Nederlanders* soo dienstig is, dan wanneer hy een overvloed van woorden, welckers beduydinge en gebruyck hy te vooren kende, in 't *Engelsch* vinden sal.

Derhalven sal men in de twee volgende *Afdeelingen* van dese twee saken handelen.

I. AFDEELINGE.

Van soodanige Syllaben en Woorden als de Letteren begrijpen die men schrijven moet, maer niet pronuncieren.

Nota. **D** Aer is seer veel aen de kennisse hier van gelegen: sonder dewelcke geen *Duytsman*, die gewent is yeder letter te pronuncieren, ooyt d'*Engelsche* Taal met goet verstant sal konnen uyten.

Men sal bevinden dat andere *Meesters* verabu-seert zijn geweest in de *Engelsche* Taal te beswaren met soo veel *overtollige* Letteren: door dien sulcks ontstaet oft uyt haer eygen verkeert gebruyck in 't schrijven, en by-doen van Letteren, daerse niet behooren te zijn; oft uyt hare onwettheyt van de ware oorzaak, waerom dat veele

Lette-

Letteren die geen geluyt geven, niet-te-min behouden moeten worden. Tot ware onderrichtinge hier van soo merckt

Eerste Aann. Dat het niet waar is, dat d'Engelsche, die grondelyck verstaen wat sy schrijven, de Letter *e* voegen daar die overtollig en onnodigh is achter aan 't eynde eens woorts; maer het is een verdorven gebruyck onder haer die alsoo doen.

Alsoo nu het gebruyck van de Letter *e* in 't eynde van een woort, van soo groot belang is, dat het recht uyt spreken van veele woorden daar aan hanght; soo is 't nootwendigh desselfs recht gebruyck aan te wijfen, als volghet:

1. *E* wort niet te recht aan 't eynde van eenige Deelnemige woorden gevoegt, die eyndigen in *ing*, (gelijck by sommigen gebruyckt is geweest) in *loving* heminnende / *teaching* onderwijfende; nochte in eenige woorden die eyndigen in *ng* als *King* Coningh / *thing* dingh: nochte in eenige diergelijcke.

2. Het is ook veel beter de selve uyt te laten als de woorden eyndigen in *ld*, als *child* kind / *wild* wilt &c. gelijck oock in die gene die eyndigen in *nd* als *wind* windt / *to find* te vinden. &c.

3. Het is geheel valsch dat *e* gebruyckt soude werden na *dd* gelijck in *add* by-voegen / ofte *ff* als in *chaff* kaf; daar zijn ook geen woorden, die eyndigen gelijck by anderen voorgegeven wort) in *gge*, noch in *dde*, noch in *dd* (behalven *add* by-voegen) noch oock in *ffe*: oock soo en schrijft men *e* niet behoorlijck na *mn* als in *hymn* een lof-sangh ofte diergelijcke: nochte en behoort *mn* niet geschreyen te worden als in *penn* een pen: het

het is oock gantsch onhebbelick om *e* na *fs* te setten, als in *blefs* zegenen / *business* affairen. &c.

4. Het soude seer wel voegen dat *e* uytgelaten wiert achter een Syllabe, waar in een Diphthonge is : als in *griev* bedroeft zijn / *leav* verlaten / *believ* gelooven / *deceiv* bedriegen / &c. om dat de Diphthonge de Syllabe genoeghsaem schijnt te verlangen sonder *e* aan 't eynde; indien het niet een oude Regel ware dat de Letteren *c* en de Consonant *v* noyt de leste letteren van een woort souden zijn : derhalven wort het hier, niet sonder reden, in des Lesers believen gestelt, om *e* te gebruycken ofte niet : het is oock even al eens wanneer *s* op een Diphthong volgt; maar wanneer eenige andere consonanten volgen, behoort *e* niet geschreven te werden : als in *dead* dood / *deaf* doof / *break* breeken / *prevail* te boven komen / *room* ruimte / *moon* maan / *creep* kruppen / *swear* zweeren / *sweat* zweeten. &c. *e* in 't eynd van *else* anders / magh ofte geschreven ofte uytgelaten worden.

5. *E* wort behouden in 't eynde van sommige woorden om die te onderscheyden van anderen van 't selfde geluyt, maar verschilt in beduydenisse : gelijk in *haste* spoed / *hast* hebt / *bowe* hoog / *bow* bukken / *a course* een loop / *cours* grof / *seethe* kooken / *seeth* siet / *to breathe* aeffem halen / *breath* aadem / &c.

6. *E* in 't eynde van de woorden *come* komen / en *some* weynige moet aldaer blijven, alhoewel niet gepronuncieert wordt, niet alleenlick om het oud, en (in sommige saken) onveranderlijck gebruyck, maer oock om dat sulcks de woorden een recht geluyt geeft, en niet als of die slechts

some

fem en *com* waren, het welcke klaar blijkt in woorden daar uyt t'samen gevoeght.

Het veelvoudige gebruyck van *ein* 't eynde der woorden is om de Syllabe daar die aan behoort in 't uyt spreken *te verlangen*, 't welck anders korter soude zijn, en een geheel differente beduydinge hebben: gelijk te sien is in dese volgende Exempelen

a *Cape* de *kap* van een mantel

a *Dame* een *Madam*

a *Duke* een *Hertogh*

a *Fire* een *vuur*

a *Cap* een *muts*

a *Dam* een *Dain*

a *Duck* een *Endvogel*

a *Fir* (tree) *buurenhout*

Gap gaapen

Here hier

Hide verbergen

Hope hoop

Like gelijk

Made gemaakt

Mane (paarts-) maanen

a *Mile* een *mijl*

to *Pine* *Werdwijnen*

to *Spare* sparen

Spite spijt

a *Tune* een *toon* (in 't

singen)

Wine wijn

a *Gap* een *bzeffe*

Her haar

Hid verborzen

Hop hinkelien

Lick licken

Mad dol

Man man

a *Mil* een *Molen*

a *Pin* een *spelt*

a *Spar* een *sparre*

a *Spit* een *spit*

a *Tus* een *vat*

to *Win* winnen.

Leest *dam*, *duuk*, *med*, *men*, *pijn*, &c.

Wanneer een woort in *e* eyndigt, moet *e* altoos dar achter gevoegt worden, maar niet uytgesproken worden; e somtijts de *fyll*. verlangende, als in

Grace gratie / *face* aensicht / *lice* lippen / *race* een loop (baan) / *price* de prijs.

Alfoo oock in *whence* waer van daen / *thence* daer van daen / *justice* rechtveerdigheyt / *malice* boosheyt. &c.

E werdt in 't eynde van soodanige woorden als van 't *Grieksch* af-komstigh zijn, uytgesproken; gelijk in *e-pi-to-me* een hoft begrijp/ ofte in eygen Namen, als in *Ie-se*, *Phœ-be*, *Pe-ne-lo-pe*.

10. E in 't eynde van een Syllabe in 't midden van een woort wordt niet gepronuncieert, wanneer de Syllabe waer toe die behoort, van sich selt een compleet woort is, als in *safety* seckerheyt / *peaceable* vreedzaam / *times* tijden / &c. leest *safety*, *peaceable*, *times*; om dat *safe* secker / *peace* vrede / *time* tijt van sich selven woorden zijn.

11. E nau in 't eynde van een woort verlangt de Syllabe, en wordt niet apart uytgesproken, maar gelijk een Diphthongus: als in dese woorden *rue* waer / *rue* wijn ruyt / *due* behoortlich / *ensue* volgen / *persue* vervolgen: die men pronuncieeren moet als *trew*, *rew*, &c.

12. Wanneer e na g volgt in 't eynde van een woort, maackt het dat g als *dsh* uytgesproken wort: als in *language* taal leest *languedsh*; voornamentlijk, als het op dg ofte ng volgt; als *hedge* *hedsh* hegge / *knowledge* kennisse / *revenge* *revendsh* waack / *fringe* *frindsh* franje / *strange* *strandsh* vzeent: anders is 't gelijk g in *Duyts*, als *long* lang: het onderscheyd blijkt in dit woort *swinge* *swindsh* geffelen ende *swing* zwaepen.

Naam. II. Altemet komt een dobbelde Consonant

nant op 't eynde van een woort van eene Syllabe, deselve is niet overtolligh, maar veroorsaacki het verharden van de pronunciatie, en onderscheyt tusschen andere woorden, als *an Im* een herberg om te onderscheyden van *in in / add by voegen / odd onessen / all al / ill quaet / well walle / shall sal*; maar *sin sonde* en *son een soen* moeten niet met *m*; veel minder met *me* geschreven worden.

Aann. III. Veele Letteren die andere overtolligh noemen, zijn soo niet, maer zijn van groot belang, en moeten geschreven worden, alhoewel men die niet pronuncieert, te weten, in sulcke woorden die afkomstigh zijn van 't Latijn, als in 't begin der woorden, *h* in *honour eer / heir erfgenaam* heet weynigh geluyt: alsoo ook *hoff* een Waardt ende een Krijghs heyt. In 't midden van de volgende woorden, *Doubt twijfelen / debt schult / debitor schuldenaar / van 't Latijns dubito & debeo*, leest *dort, dett, dettor*, gelijk oock in *feign beynsen / a sign een teekken / an Ensign een Waandzager / reign regeeren / leest fein, sijn, ensijn, rein*, om die reden wordt *e* in *George Toris / en o* in *people volck / en s* in *Isle ofie Island Mandt / uytgelaten*: als mede *ue* in *League een Verbondt / plague de pest / roque schelm / prologue booz-reden / Synagogue Synagoge / Hagne den Haagh / Prague Praag* leest *leag, plaeg &c.* als oock *tongue de tongh / tongues tongen* leest *tung en tungs*; die werden also geschreven om 't onderscheyt tusschen *songs tungen*: gelijckerwijs *acquiesce gerust zijn* moet *acqui-est* gepronuncieert worden. *Catholique Katholijck / publique publijck / cinque vyf* werden

gepronuncieert en dickwils geschreven als *Catholic*, *publick*, *cinck*. &c.

Moneth een maant van ons met *e* geschreven, kan men nu met of sonder *e* schrijven, en wordt *month* uytgesproken.

B nam, maghmen pronuncieeren of uyt laten; zijnde indifferent, als in *comb ham* / *dumb ston* / *lamb lam* / *thumb duym* / *womb baarmoeder*.

Aann. V. De pronunciatie van *eye* een oogh en *eyes* oogen is wat kluchtrigh, want beyde de *e* werden als uytgelaten, leeft *ij*, en *ijs*.

II. AFDEELINGE.

Regelen noopende 't over-een-komen en onderscheyt tusschen Engelsche en Duytsche Woorden.

Regel I. **A** Lwaar de *Duytsche sch* gebruycken, hebben de *Engelsche* alleenlijck *sb*: gelijk in

beschaemt
geschapen
schaduw
schaap
schel
scheren
scherp
schijnen
schip
schoe of schoen
schouder

ashamed
shaped
shadow
sheep
shel
to shear ofte *shave*
sharp
to shine
ship
shoe
shoulder.

Regel II.

Regel II. F wordt gemeenlijk in plaats van
D. Consonant gebruyckt: als in

V ader <i>Father</i>	bisch <i>fish</i>
v allen <i>to fall</i>	v lamme <i>flame</i>
v aren <i>to fare</i>	v las <i>flax</i>
v alsch <i>false</i>	v leesch <i>flesh</i>
v aren <i>ferm</i>	v loet <i>floud</i>
v ast <i>fast</i>	v oet <i>foot</i>
v eder <i>feather</i>	v ol <i>full</i>
v een <i>fen</i>	v olck <i>folk</i>
v elt <i>field</i>	v oer <i>for</i>
v erder <i>furber</i>	v oer <i>before</i>
v ersch <i>fresh</i>	v oerck <i>fork</i>
v et <i>fat</i>	v riendt <i>friend</i>
v ijge <i>fig</i>	v rolick <i>frolick</i>
v inden <i>to find</i>	v uyl <i>foul</i>
v inger <i>finger</i>	v yer <i>fire</i>

Regel 3. In plaats van D gebruycken d'Engel-
sche de twee letteren TH: als in

D at <i>that</i>	d an <i>then</i> ende <i>than</i>
d e <i>the</i>	d aar <i>there</i>
d acken <i>to thatch</i>	d ick <i>thick</i>
d ancken <i>to thank</i>	d rie <i>three</i>
d ijn <i>thine</i>	d onder <i>thunder</i>
d ing <i>thing</i>	d uym <i>thumb</i>
d encken <i>to think</i>	b roeder <i>brother</i>
d erde <i>the third</i>	v ader <i>father</i>
d ese <i>these</i>	m oeder <i>mother</i>
d ief <i>thief</i>	p adt <i>path</i>

Regel 4. In veele woorden, daar de *Duytsche* w gebruycken, hebben de *Engelsche* w: gelijck

waar *where*
 wat *what*
 een werf a *wharf*
 een wiel a *wheel*
 wey *wey*

wanneer *when*
 welke *which*
 een wijle a *while*
 wit *white*.

Regel 5. Woorden die in 't *Duytsch* eyndigen in *schap* eyndigen in 't *Engelsch* in *ship*:

Apoffelschap
Heerſchap
Koninghschap

Apoſtleship
Lordship
Kingship.

Regel 6. De helpwoorden in *lijck* eyndigen in *ly*: als

Klaarlijk
zwaarlijk
waarlijk
verftandelijk
Goddelijk

Clearly
heavily
truly
underſtandingly
Divinely.

Regel 7. Veele *Duytsche* woorden die in 't *Duytsch* eyndigen met *heyt* hebben in 't *Engelsch* *Nefs*: als

goetheyt
gerechtigheyt
Goetsaligheyt
twijffelachtigheyt
manierlichheyt
Klaarheyt

goodnefs
Uprightnefs
Godlinefs
doubtfulnefs
mannerlinefs
clearnefs.

Regel 8.

Regel 8. Daer de *Duytsche* ~~100~~ gebruycken in 't eynde van vele woorden, hebben de *Engelsche* *less*: gelijk

sozgelooſ	<i>careless</i>
vaderlooſ	<i>fatherless</i>
godtlooſ	<i>godless</i>
ſchadelooſ	<i>harmless</i>
moederlooſ	<i>motherless</i>
ſinnelooſ	<i>lensless.</i>

Regel 9. Waar de *Duytsche* woorden eyndigen in *el* / keeren de *Engelsche* die om, en ſchrijven *le*: gelijk in

<i>Appel</i>	<i>Apple</i>
<i>Apofftel</i>	<i>Apostle</i>
<i>artijckel</i>	<i>article</i>
<i>Bybel</i>	<i>Bible</i>
<i>bobbel</i>	<i>bubble</i>
<i>bundel</i>	<i>bundle</i>
<i>rabel</i>	<i>cable</i>
<i>capabel</i>	<i>capable</i>
<i>Carbonckel</i>	<i>Carbuncle</i>
<i>kasteel</i>	<i>Castle</i>
<i>charitabel</i>	<i>charitable</i>
<i>circkel</i>	<i>circle</i>
<i>Discipel</i>	<i>Disciple</i>
<i>luttel</i>	<i>little</i>
<i>mirakel</i>	<i>miracle</i>
<i>tytel</i>	<i>title</i>
<i>fickel</i>	<i>fickle</i>
<i>Tabernakel</i>	<i>Tabernacle.</i>

Nota. Alhier moet aangemerckt werden, dat *le* in het eynde van een woort; en ſomtjids in 't mid.

't midden, niet gepronuncieert werdt als in andere Taalen, indien een andere Consonant voor de *l* gaet : maer moet dan liever gelijk *el* uytgesproken werden ; als in *visible* sichtbaar / *able* machtigh / *nimble* snel / of licht / *troublesom* moeyelick &c. Evenwel heeft die *le* ofte *el* soo volkomen geluydt niet als in het woort *bel* ; maar 't geluydt van *e* werdt (by maniere van spreken) ingeswolgen ; gelijk of het mogelijk ware *bl, cl, dl, fl, gl, pl, &c* scnder *e* te pronuncieeren : als in dit woort *Earl* *Bzaaf* en in *Pearl* *Deerl* gebruycklick is.

Regel 10. *Te* in 't *Duytsch* wanneer voor een werck woort in de onbepaalde wijze staat, is in 't *Engelsch* *to*, welke *to* men in 't *Engelsch* altoos ofte meestendeel voor de onbepaalde wijze der werck-woorden stelt : als

koopen	<i>to buy</i>
eten	<i>to eat</i>
spreeken	<i>to speak</i>
betalen	<i>to pay. &c.</i>

Maar wanneer *te* een teeken is van een vergelijkige Trap is het *too* in 't *Engels* : als

te veel	<i>too much</i>
te wijdt	<i>too wide</i>
te groot	<i>too great</i>
te hoogh	<i>too high.</i>

Regel 11. Verscheyde *Engelsche* en *Duytsche* woorden zijn ofte al eens ofte seer gelijk, ofte in 't schrijven ofte pronuncieeren ; gelijk uyt de volgende Exempelen blijkt.

Nota

Nota. Door dien alle woorden ofte van een Syllabe zijn als *Man Man/right recht/* ofte van meer Syllaben als *manhood mannelichheyt/ righteousness rechtveerdigheyt* : soo neemt voor eerst een reekenschap van d'over-een-komste der *Engelsche* woorden van een Syllabe met die van de *Duytsche* Taal, deselve ingevoert zijnde door de *Saxische* en eenige *Deenen*, dewelcke het Landt wel by de 600. jaren hebben bewoont.

Exempelen van foodanige woorden als van 't selfde geluydt zijn, alhoewel sommige daar van een weynigh in 't schrijven mochten komen te verschillen.

I. Woorden van een Syllabe.

een *Ap* an *Ape*
al *all*
 een *Arck* an *Ark*
arm *arm*
 een *bal* a *ball*
 een *balck* a *balck*
bandt *band*
bedt *bed*
 een *Beer* a *Bear*
Beest *Beast*
best *best*
 een *Bie* a *Bee*
Bier *Beer*
bindt *bind*
blindt *blind*
by *by*
bloedt *blood*
 een *Boot* a *Boat*
 een *Boeck* a *Book*

een *block* a *block*
 een *Bock* a *Buck*
 een *Bul* a *Bull*
haff *chaff*
Calf *Calf*
kalm *calm*
kan *can*
 een *kap* a *cap*
taerdt *card*
 (*wol-wool-*
taerdt / card)
koel *cool*
kat *cat*
klaud a *slaw*
cool *coal*
hoord *cord*
hooren *corn*
hoft *cost*

koe Cow
 krab a Crab
 kramp a cramp
 diep deep
 Dier Dear ende a deer
 fy fie
 fyn fine
 gal gall
 gift gift
 glas glafs
 Godt God
 gam gum
 gras grafs
 hadt had
 hap? hair
 half half
 handt hand
 hardt hard
 harp harp
 een Hart a Hart
 haest baste
 Hert beart
 hiel heel
 Hel Hell
 help help
 een Hen a Hen
 hier here
 een hoep a hoop
 Hop (een kruyt) Hop
 hoop hope
 hoozn horn
 hoe how
 in in
 incht ink

is is
 ys ice
 een kanne a can
 Kerck Kirk ofte Church
 een Kerck a Clerck
 knie knee
 kock cork
 Lam lamb
 lamp lamp
 Landt land
 laat late
 light light
 lijn lime
 een lijn a line
 lip lip
 lot lot
 lust lust
 Man Man
 een march a mark
 een Mast a Mast
 een Maet a match
 een Matte a mat
 Meel Meal
 een mijl a mile
 mijn mine
 een Mijn a Mine
 milt mild
 een mist a mist
 naacht nak'd
 naam name
 een nest a nest
 een net a net
 nieuw new
 noen noon

op up	een schaal a scale
een paar a pair	School School
een Pan ofte Panne a	sitte sit
Pan	fit-stil sit-stil
een pap a pap	slijm slime
een park a park	snot snos
part part	een sock a sock
een Peer a Pear	Son Sun
een Beerl a Pearl	soo so
een Penne a Pen	sool sole
pest pest ofte plague	de sool van de voet the
een Pijk a Pike	sool of the foot
een Pijp a Pipe	een soozte a sort
pisse pis	een sop a sop
een planck a plank	een Sot a Sot
Plant plant	een span a span
een Ploegh a Plough	spin spin
een Plum a plume of	een spit a spit
Feathers	spijt spite
een Pomp a Pump	een staf a staf
Post Post	stil still
een pot a pot	een stoel a stool
een prijs a price	storm storm
Pzins Prince	een stove a stove
een riet a reed	stout stous
de rest the rest	zweet sweat
een ribbe a rib	zwell swell
rijp ripe	zwim ofte zwem swim
rijs rice	een Swijn a Swine
een Roos a Rose	een Tente a Tent
een sack a sack	Throon Throne
salve salve	tijdt tide
sandt sand	tol tol
sap sap	een top a top

Turf Turf
 een heets a verse
 warm warm
 was was
 een Webbe a Web
 een weeck of weecke
 a week
 wel well
 west west
 wieck (van een kaers)
 week

wildt wild
 Wijf Wife
 Wijdt wide
 windt wind
 Wijn Wine
 wijs wise
 Wol woll
 een Wolf a Wolf
 Worm of Durm Worm
 Zee Sea
 een zijde a side.

2. Voorbeelden van woorden van een ofte meer Syllaben, welcke wel met malkander overeen-komen; doch met een weynigh meer verschil als de voorgaande:

Accoozt
 een Addet
 abbijst
 alreede
 anckel of enckel
 Ancker
 Angelaar
 appel
 Bacher
 ballast
 Banier
 Bancket
 Barbier
 Bastaert
 een beginninge
 beter
 Beber
 Bibel

Accord
 an Adder
 advice
 already
 ancle
 Ancker ofte Anchor
 Angler
 apple
 Baker
 ballast
 Banner
 Banket of Banquet
 Barber
 Bastard
 a beginning
 better
 Bever
 Bible

bin

bindinge	binding
bijtinge	biting
bitter	bitter
bloesem	blossom
boesem	bosom
Bolwerck	Bulwark
boren	to bore
Bottel	Bottle
breecken	to Break
bzingen	to bring
een bobbel	a bubble
Braselet	Bracelet
brouwen	to brew
Brydjt	Bride
Brydegom	Bridegroom
een bundel	a bundle
Butter of Water	Butter
Christus	Christ
Christendom	Christendom
Cijffer	Cipher
Cancker	Canker
Civet	Civet
clay	clay
een Koch	a Cook
Colijck	Colick
Capon	Capon
couleur	colour
Couffijn	Cofen
Conboy	Convoy
Coper	Copper
Costum	Custom
Crystal	Crystal
Croon	Crown
Circhel	Circle

Kuffens	Cushions
couragie.	courage
Dagh	Day
divers	diuerse
dobbel	double
dosijn	dozen
Dzincker	drinker
droncken	druncken
drijven	to drive
Dochter	Daughter
Duybel	Devil
Echo	Eccho
Engel	Angel
ernstelijck	earnestly
eben	even
eten	to eat
epnd	end
Figuur	Figure
Ponteyn	Fountain
Galderp	Gallery
een Gaper	a Gaper
gebinge	giving
gissinge	guessing
genoegh	enough
gelijck	like
geluck	luck
graveel	gravel
glorie	glory
handel	handle
haten	to hate
hamer	hammer
hadde	bad
hanginge	hanging
honger	honger

haa-

haasten	<i>to hasten</i>
Hoer	<i>a Whore</i>
Honig	<i>Honey</i>
Huis	<i>House</i>
Jesus	<i>Jesus</i>
Jaar	<i>Year</i>
Juwel	<i>Jewel</i>
een kop	<i>a Cup</i>
Ketel	<i>Kettle</i>
klevinge	<i>cleaving</i>
kneuckel	<i>knuckle</i>
come	<i>come</i>
kostelijck	<i>costly</i>
Lam	<i>Lame</i>
Lanteern	<i>Lantern</i>
een lat	<i>a lat of latb</i>
letter	<i>letter</i>
lusten	<i>to lust</i>
luttel	<i>little</i>
Latijn	<i>Latin</i>
Maker	<i>Maker</i>
manier	<i>manner</i>
machtigh	<i>mighty</i>
Markt	<i>Market</i>
Meester	<i>Master</i>
Metaal	<i>Metal</i>
Munt	<i>Mint</i>
Musjick	<i>Musick</i>
Mostert	<i>Mustard</i>
Myrthe	<i>Myrrhe</i>
Nabuur	<i>Neighbour</i>
Nacht	<i>night</i>
natuur	<i>nature</i>
navel	<i>navel</i>

offeren	to offer
Oester	Oyster
Oliben	Olives
opwaarts	upwards
open	open
oproer	uproar
ouder	order
Os	Ox
oben	Oven
ober	over
een Pack	a Pack
Packhuys	Packhouse
Peper	Pepper
Persoon	Person
Pilaar	Pillar
padt	path
een Pille	a Pil
Ploegh	Plough
plaats	place
plafster	plaster
Poeder	Powder
Plunderen	to Plunder
een Pzenter	a Printer
Pochen	Pocks
een pondt	a pound
profit	profit
Propheet	Prophet
Put	Pit
Pelgrim	Pilgrim
Pistool	Pistol
quyt	quit
Rasjn	Rasin
Ribbe	Rib
Rijder	a Rider

Reeckening	Reckoning
Ribier	a River
een Rolle	a Roll
Ront	Round
Rust	Rest
Sabbath	Sabbath
Sabel	Sable
Sadel	a Saddle
Saffraan	Saffran ofte Saffron
Satan	Satan
Satijn	Sattin
Sausijs	Sausage
Sapsoen	Season
Scepter	Scepter
Schaduwē	Shadow
Schaep	Sheep
Schelling	Shilling
Scherpen	Sharpen
Schip	Ship
Schouder	Shoulder
Schziftuur	Scripture
Schym	Scum
Secreet	Secret
Senuwē	Sinew
Seve ofte sifte	a Sive
Selden	Seldom
Serpent	Serpent
Serjant	Sergeant ende Serjeant
Sieck	Sick
Signet	Signet
Sien	See
Sichel	Sickle
Silber	Silver
Simpel	Simple

Singinge	Singing
Siroop	Syrup
Sittinge	Sitting
Smert	Smart
Smijten	Smite
Spzeeken	Speak
Spzeydt	Spread
Spongie	Sponge
Slaap	Sleep
Sober	Sober
Somer	Summer
Sonne	Sun
Soon	Son
Smit	Smite
Soozten	Sorts
Spzenkel	Sprinkle
Spellen	to Spell
Staal	Steel
Staan	Stand
Stap	Step
Steelen	Steal
Sterre	Star
Stinken	to Sink
Straat	Street
Stroo	Straw
Swaart	Sword
Tafel	Table
Tam	Tame
een Tapster	a Tapster
Teer	Tar
Tombe	Tomb
Tonge	Tongue
Treden	to Tread
Tribuyt	Tribute

C rompet	<i>Trumpet</i>
D astinge	<i>Fasting</i>
D eerfen	<i>Verses</i>
D lam	<i>Flame</i>
D loer	<i>Floor</i>
D ol	<i>Full</i>
D olck	<i>Folk</i>
D riefen	<i>Frees</i>
W acht	<i>Watch (wait)</i>
W afel	<i>Wafel</i>
W agen	<i>Waggon</i>
W apens	<i>Weapons</i>
W as	<i>Wax</i>
W asschen	<i>Wash</i>
W eduwe	<i>Widow</i>
W elkom	<i>Welcom</i>
W esp	<i>Wasp</i>
W ever	<i>Weaver</i>
W erckman	<i>Workman</i>
W inter	<i>Winter</i>
W ringing	<i>Wringing</i>
W ondt	<i>Wound</i>
W oort	<i>Word</i>
A del	<i>Idle</i>
Z epel	<i>Sail</i>

Nota 1. In de bovenstaande voorbeelden zijn C en K dickwils d'een voor d'ander gebruyckt.

Nota 2. Dese Voorbeelden zijn soo veel na de naeuwkeurighste Regelen en gebruyck gestelt als wel wesen kan, alhoewel men geen gewisse seeckerheyt hier in voorschrijven kan; om dat (gelijck in alle andere Landen) de lenghte van tijdt verandering maakt; en dat veele woorden voor een dingh gebruyckt worden; en daar zijn verschey-

ſcheyde maniere van pronnuiatien in de v
ſcheyde Gedeeltens van *Engelandt*, gelijk in
Nederlandſche Provintien.

Nota. 3. Door dien men aangemerckt heeft d
de Inwoonderen van 't *Noorder* Gcdeelte van *E*
gelant (alwaar de *Deenen* langſt gebleven zijn) a
mede de *Scotten* naarder over een-komen in
pronunciatie van ſommige woorden met de *Duy*
ſche manier, als die in andere Geweſten van *E*
gelandt: ſoo zijn hier eenige woorden daar va
neergeſtelt.

ēen Bugh	a Brig
Mande	Maund
Kiſt	Kiſt
Gewoonte	Woont
Hoefſt	Hoofſt
Deur	Deur
Wooninge	Woning
Elck een	Elk een
Gaan	Ga
Liggen	Lig
Leggen	Leg
Licht	Licht
Langh	Lang
Weet	Weet
Ken	Ken
Melck	Melk
Pick	Pick
Liever	Liever
Sneeuw	Snow
Stal	Stal
Maagh	Maagh
Tangen	Tangs & Tengs

Coffer

Coffer	<i>Coffer</i>
Twee	<i>Twee</i>
Werk	<i>Wark</i>
Belangen	<i>Belang</i>
een Kundt	<i>a Runt</i>
Blijde	<i>Blishe</i>
Deck	<i>Deck</i>
Craagh	<i>Craigh (oock de keel)</i>
Fel	<i>Fel</i>
Wist	<i>Wist</i>
Haver	<i>Haver</i>
Bleech	<i>Bleak</i>
Schotel	<i>Skutle</i>
Blijven	<i>Blive</i>
Wreecken	<i>Wreak</i>
Stijf	<i>Stife</i>
Sterck	<i>Stark</i>
Tappen	<i>Tap.</i>

En oock foodanige Woorden, als by de Oude *Hollanders* met *L* geschreven waren, en nu son-
der *L* gebruyckt worden, zijn alsoo oock by de
Noortse, *Engelsche* en *Scotten* : als

Goudt	<i>Goud</i>
Coudt	<i>Coud</i>
Woude	<i>Woudt</i>
Oudt	<i>Oud</i>
Sout	<i>Sout</i>
Soude	<i>Soud</i>
Schouder	<i>Shouder</i>
Houden	<i>Houd.</i>

Nota. Men soude veel meer Exempelen van ge-
lijckigheyt van de *Duytsche* en *Engelsche* Woor-
den

den kunnen by brengen, maar om dat de *Duytsche* haar Werck-woorden in de onbepaalde wijze noemen, en de *Engelsche* deselve in de Eerste Persoon van de Tegenwoordige Tijdt der Toonende Wijse noemen, daar door wat meer verschil schijnt te zijn: als *Arresteren*/ in 't *Engelsch Arrest*, schijnt soo veel gelijkigheyt niet te hebben, hoewel dat het een en 't selfde woort issal soo in *tempteren tempt*, en een mecnichte diergelijke woorden.

4. Het sal oock veel by brengen tot nut van de *Leerling*, wanneer hy bevint dat daar veel woorden haast deselve zijn door 't omkeeren van e in en (*vice versa*) van o in e, gelijk in dese en meer andere woorden te sien is:

Alleen	<i>Alone</i>
Alleenlijck	<i>Onely</i>
een Boon	<i>a Bean</i>
het Bloeden	<i>Bleeding</i>
een Been	<i>a Bone</i>
Broodt	<i>Bread</i>
Brouwer	<i>a Brewer</i>
Broeden	<i>to Breed</i>
Breedt	<i>Broad</i>
Doof	<i>Deaf</i>
Droom	<i>Dream</i>
Een	<i>One</i>
Eens	<i>Once</i>
Eedt	<i>Oath</i>
Geest	<i>Ghost</i>
Groot	<i>Great</i>
Groen	<i>Green</i>
Groetinge	<i>Greeting</i>

een Hoop

een Hoop	a Heap
Hoo?	Hear
heet	Hot
Loot	Lead
Meer	More
Meest	Most
Hoot	Need
Hiet	Not
Do?	Ear
Doft	East
Roodt	Red
Zoom	Seam
Soeck	Seek
Seep	Sope
Seer	Sore
Spoet,	Speed
een Steen	a Stone
Wee	Wo
de Werelt	the World.

5. Exempelen van foodanige woorden, als beyde de *Natien* verkregen hebben van 't *Latijs* ofte *Frans*, alleenlijk verschillende in 't verplaatfen van de *Toon*, en dat de *Engelsche* de woorden in 't eynde soo niet af-korten gelijk de *Duytsche*, maar breedt uytspreecken, gelijk de *Fransse*, als voor *Pronunciatie* seggen sy *Pronunciation*, &c.

Absent	Absent
Abuse	Abuse
Accent	Accent
Access	Access
Accident	Accident
Acte	Act

Actie		<i>Action</i>
Admiraal		<i>Admiral</i>
Advocaat		<i>Advocate</i>
Adieu		<i>Adieu</i>
Affaires		<i>Affaires</i>
Anatomie		<i>Anatomie</i>
Antichrift		<i>Antichrist</i>
Appetijt		<i>Appetite</i>
Approchien		<i>Approaches</i>
Aerts-Biffchop		<i>Arch-Bishop</i>
Argument		<i>Argument</i>
Artillerie		<i>Artillery</i>
Autheur		<i>Author</i>
Beneficie		<i>Benefice</i>
Cabinet		<i>Cabinet</i>
Catholijck		<i>Catholic</i>
Civil		<i>Civil</i>
Cardinaal		<i>Cardinal</i>
Ceremonie		<i>Ceremonie</i>
Cozdiaal		<i>Cordial</i>
Consent		<i>Consent</i>
Comedie		<i>Comedie</i>
Doctoor		<i>Doctor</i>
Financie	ofte	<i>Financie</i>
komft		
Exact		<i>Exact</i>
Excellentie		<i>Excellency</i>
Generaal		<i>General</i>
Interest		<i>Interest</i>
Liberaal		<i>Liberal</i>
Magiftraat		<i>Magistrate</i>
Medicijn		<i>Medicin</i>
Memorie		<i>Mémoire</i>
Merite		<i>Mérit</i>

Musick	Musick
Officie	Office
Opinie	Opinion
Ordinantie	Ordinance
Pastoor	Pastor
Perfect	Perfekt
Politie	Policie
Principaal	Principal
Professie	Profession
Reputatie	Reputation
Studieus	Studious
Superstitie	Superstition.
Visioen	Vision

Veel diergelijke meer sullen mogelijk hier na
in een ander Werk apart getoont werden.

Volgen hier de Namen der *Getallen*, en *Dagen*
des *Weecks* en *Maanden*; malkanderen oock zeer
gelijk zijnde.

De Getallen zijn.

Een	One
Twee	Two
Dry	Three
Dier	Four
Dijf	Five
Ses	Six
Seben	Seven ofte Seven
Acht	Eight
Negen	Nine
Tien	Ten
Elf	Eleven
Twaelf	Twelv
Dertien	Thirteen

Veertien	<i>Fourteen</i>
Vijftien	<i>Fifteen</i>
Seftien	<i>Sixteen</i>
Sebentien	<i>Seventeen</i>
Achtien	<i>Eighteen</i>
Neegentien	<i>Nineteen</i>
Twintigh	<i>Twenty</i>
Een en twintigh	<i>One and twenty</i>
Twee en twintigh	<i>Two and twenty</i>
Dertigh	<i>Thirty</i>
Veertigh	<i>Fourty</i>
Vijftigh	<i>Fifty</i>
Seftigh	<i>Sixty</i>
Sebentigh	<i>Seventy</i>
Achthentigh	<i>Eighty</i>
Neegentigh	<i>Ninety</i>
een hondert	<i>a Hundred</i>
een Duyfent	<i>a Thousand</i>
een Millioen	<i>a Million.</i>

De Figuren der Getallen van 1 tot 100000 zijn de selfde met de *Duyfche*, ende alfoo zijn oock dessel's Afbeeldingen door de Letteren al eens als I voor een / V voor vijf / X voor tien / L voor vijftigh / C voor hondert / D voor duysent hondert / M voor duysent.

den Eerfte	<i>the First</i>
Twe-en	<i>Twain</i>
de Tweede	<i>the Second</i>
de Derde	<i>the Third</i>
de Vierde	<i>the Fourth</i>
de Vijfde	<i>the Fifth</i>
de Zefte	<i>the Sixth</i>

de *Se*

de S evende	the <i>Seventh</i>
de A chtste	the <i>Eighth</i>
de N egenste	the <i>Ninth</i>
de T iende	the <i>Tenth</i>
de E lfste ofte elfde	the <i>Eleventh</i>
de T waalfste	the <i>twelfth</i>
de D ertienste	the <i>Thirteenth</i>
de V eertienste	the <i>Fourteenth</i>
de V ijftienste	the <i>Fifteenth</i>
de S estienste	the <i>Sixteenth</i>
de S eventienste	the <i>Seventeenth</i>
de A chtienste	the <i>Eighteenth</i>
de N egentienste	the <i>Nineteenth</i>
de T wintighste	the <i>Twentieth</i>
de H ondertste	the <i>Hundredth</i>
de D uyzenste	the <i>Thousandth</i>
E ens ofte eenmaal	<i>Once</i>
T weemaal	<i>Twice</i>
D riemaal	<i>Thrice ofte Three times</i>
V iermaal	<i>Four times.</i>

Volgen *Hulpwoorden* Here follow *Adverbs*
van *Order* of *Order*.

ten E ersten	<i>Firstly</i>
ten T weeden	<i>Secondly</i>
ten D erden	<i>Thirdly</i>
ten V ierden	<i>Fourthly.</i>
ten L aatsten	<i>Lastly ofte Finally.</i>

Woorden der *Getallen* die in 't *Duytsch* eyndigen
in *boudigh* / eyndigen in 't *Engelsch* in *fold* : als
dobbel ofte *tweeboudigh* *double* ofte *twofold*.

D rieboudigh	<i>Threefold</i> ofte <i>Triple</i>
V ierboudigh	<i>Fourfold</i>

Tienvoudigh	<i>Tenfold</i>
Hondertvoudigh	<i>Hundred-fold</i>
Duysentvoudigh	<i>Thousandfold</i>
Menighvoudigh	<i>Manifold.</i>

Van de Dagen des Weecks, *Of the Days of the Week*

Alhoewel Eenige die noemen en reeckenen de eerste / tweede / derde &c. *the first, second, third &c.* nochtans worden de Heydensche Namen gemeenelijck behouden: als

Sondag	<i>Sunday</i>
Maandag	<i>Moonday</i>
Dingsdagh	<i>Tuesday</i>
Woensdag	<i>Weddensday</i>
Donderdagh	<i>Thorsday</i>
Vrydag	<i>Fryday</i>
Saterdagh	<i>Saturday.</i>

Volgen de Namen der Maanden *The Names of the Moneths follow.*

Januarius	<i>January</i>
Februarius	<i>February</i>
Martius	<i>March</i>
Aprilis	<i>April</i>
Majus	<i>May</i>
Junius	<i>June</i>
Julius	<i>July</i>
Augustus	<i>August</i>
September	<i>September</i>
October	<i>October</i>
November	<i>November</i>
December	<i>December.</i>

CAPIT.

C A P I T T E L I V.

*Van de gelijkbeyt en ongelijkbeyt van
Engelsche Woorden.*

D It kan getoont werden in veelderley manieren, te weten :

I. Daar zijn veel Woorden die bykans een en 't selfde geluydt hebben, maar verschillen in 't schrijven en zin : als

Accompt } Reekeningh } Reekeningh
Account } } Rechtinge.

Ail Schoztingh ofte gebzeck
Ale een soort van Bier

Air Lucht
Are Sijn
an *Heir* een Erfgenaem.

All Al
Awl een Elsen.

Aktar Wutaar
Alier Veranderen.

Ascent Opbaert ofte Opklimminge
Affent Toe stemminge.

Ball Bal
Bawl Schzeutwen.

Be Zijn (inde onbepaalde tijdt)
Bee een *Bie*

Beer een *Beet* ofte *Beuz*
Beer *Bier*
Bier ofte *Beer* een *Doodt-bare* ofte *Bare*.

Bow *Bupgen*
Bowe een *Booge*
Bough een tack van een *Boom*.

Buy *Koopen*
By *By*

Choler *Gzamschap*
Coller een *Kraagh* / een *Halster* of *Halsbant*.

Decent *Betamelick*
Descant *Nederdalinge*.

Desart *Woestijne*
Desert een *Verdienste* ofte *merite*.

Dew *Dauw*
Due *Schuldigh* / *Behoorlick* / *Debit*.

Die *Sterben*
Dye *Verwen*.

Nota. Dat *Die Sterben* in het *Woort Dying* *Stervende* moet oock met *y* geschreven worden, om de volgende *i* in het *Deelwoort* van de *Tegenwoordige tijdt*.

Done *Gedaan*
Dun *Doncker* van *colour*,

Eer *Do?*

Eer *Eer* ofte *Doeger*.

Fair *Schoon*

Fare *Spijse* of *kost*

a Floor een *Blaer*

Flour of *meal* *Bloeme* van *meel*

a Flower een *Bloem* der *Kruiden*.

Fool een *Beck*

Foul *Duyl*

a Fowl een *Dogel*

Friese *Befziseerde* *Laken*

Freez *Driesen*.

Gilt *Dergult*

Guilt *Schult* / *fout*;

Hair *Haar?*

a Hare een *Haas*.

a Hart een *Herte*

Heart het *Hert*

Heer *Hoer?*

Here *Here*.

Hoar *Ozjs* / *verschimmelt* ende de *rijp*

Whore een *Hoere*.

an Hole een *Gat*

Whole *Geheel*.

Hollo **L**upde roepen
Hollow **H**ol.

Hour een **H**ur
Our **O**nse.

In **I**n
Inn een **H**erbergh.

Infight **I**nsicht ofte kennisse
Incite **D**er werken.

I **I**ch
Eye **O**ogh.

a **K**an een **K**an
Can **K**an ofte mogen.

Least **K**leynst
Lest **O**p dat niet (een woort van hoede.)

Lose **B**erliesen
Loose **L**og.

Meat **S**pise
to Mete **M**eten
Meet **B**equaam
to Meet **O**ntmoeten.

Naught **O**uaat
Nought **N**iets.

Nay **N**een
Neigh **N**epen als een **P**aart.

an Oar een Riem

Qre Ongeſupbert Gouit ofte Silber.
O're Ober.

of aan
off Af.

One Een
Own Eegen.

O ende Oh O / Och
Ow Schuldigh te zyn.

a Pair een Paar.
to Pare Beſnijden / ſchillen.

a Parſon een ſoort van Predikanten
a Perſon een Perſoon.

Pence Penningen
Pens Pennen.

Poor Arm
to Pour Gieten
Power Macht.

to Rain Regenen
to Reign Regeeren

to Raiſe Opwecken
Rais Sonneſtralen.

Receit Ontfang of Quitancie
Receipt Recept van Medicijn.

Right Recht

a Rite een Gebzupck ofte Costum.

a Ring een Ring

to Ring Lupen.

Sale een Verkoop

a Sail een Sepl.

Saw Sagh

to Saw Zaagen.

So Soo

Sow Zapen

a Sow een Sogh / een Vercken

to Sow ofte *sew* Naepen.

à Sole een Sole van een Doet ofte Schoen / oock
de Disch Tong gendemt

Soul Ziels

Some Sommige / *Enige*.

a Summ een Somma.

Son Soon

the Sun Zonne.

Streight ofte *strait* Recht / *oprecht*

Straight ofte *strait* Enge / *naum* / *benauwt*.

Sound Gesont

to Swound Swymen Ofte in swym ballen.

Tail een Steert

Tale een Vertelling.

To Tot / aan / te / na

Toe Teen

Too Te / oock

Two Twee

Tow Touw / Werck van Plas.

Their Haarer

There Daar.

Through Dooz

Throw Goojen / werpen / smijten.

Tongues Tongen en Taalen

Tongs Tangen.

a Vail een Sluper

Vale een Dal.

Vain Adelen hergeefs

a Vain een Ader / Bloedt-Ader.

to Use Gebzupcken

Ews Open / jonge Lammeren.

to wait Wachten

a Weight een Gewicht.

way Wegh

to Weigh Weegen.

Waste Verquisten

Wast de middel van 't lijs.

Wear Dragen / en verlijten
 Were (we) Waren (wy)

Wo Dee
 to Woo - Dzen.

to Wrap Douwen ofte winden
 to Rap Sachjens slaen.

a Wright een Timmerman
 Write Schrijven.

Wrought Gewercht
 Wrote Schreef.

Nota. 1. Dat de Woorden *Accompt* en *Recept* moeten als *Account* en *Receit* uytgesproken werden.

Nota. 2. Veel van de bovengemelde Woorden komen slechts in de klanck over een naar het gemeene gebruyck; maar de meeste na de rechte aart van spellinge.

2. Sommige Woorden over-een-komende in schrijven en Pronunciatie hebben nochtans tweederley beduydinge: als

Bad Quaat
 he Bad Hy heeft bevoolen.

Bare Bloot
 he Bare hy Dzeegh.

Bark de *Wast* van een *Boom*
to *Bark* *Blaffen* of *baffen* als een *hont*.

Bear een *Beyz* ofte *Beer*
Bear *Dzagen* en *verdzaagen*
Bear a child *Swanger* zijn ofte *Varen*
Bear sway het *opperste* *gesagh* *voeren*.

a *Course* een *Loop*
Cours *Bzof*.

a *Crap* een *Krabbe-bisch*
a *Crab* een *siur* *Appel*.

Crack *Beroemen*
Crack *Kraken*.

Désert *Verdiensf*
to *Desert* *Verlaten*.

Ear *Doz*
Ear *Kooren-apt*.

to *Fare* *Varen*
Fare *Welstant*
Fare *Spijse*.

to *Handle* *Handelen*
to *Handle* *Doelen*
an *Handle* een *Handt-bat*.

Hof een *Deerdt* ofte *Hospes*
Hof een *Krijghs-beyz*.

Ioyn een *Lidt*
Ioyn *Besamentlijck*.

Last de *Leeste* ofte *laatste*

to *Last* *Duuren*

a *Last* een *Schoenmakers* *Leest*

a *Last* een *Last* ofte *Parck*.

Let *Coe-laten*

Let *Beletten* ofte *verhinderen*.

a *Lie* *Hoog*

to *Lie* *Liegen*

to *Lie* *Liggen*

a *Lie* een *Leugen*.

Maar men schrijft *Lying* *Liegende* / ende *Lying* *Leggende*.

Light *Licht*

Light *Licht* van *gewicht*

Light *ras* / *snel* / *licht*

Light *Lichtvaerdigh*.

Mine *Mijn*

a *Mine* een *Mijn*.

Mint *Munte* (het *kruyd*)

the *Mint* de *Munt*.

Pike een *Spiesse* ofte *Pieck*

Pike een *Snoeck-bisch*.

Sack *Beck*-(wijn)

Sack een *Sack*

to *Sack* (a *citie*) te *Plonderen* (een *Stadt*)

Sole **Alleen**

Sole **Sool** van een **Doet** of **schoen**

Sole **Tonge** of **Schol** (een **Visch**)

to **Stand** **Staan**

a **Stand** een **Dat** met **Bier**.

Tender **Teder**

to **Tender** **Wanbieden**.

Week het **Lemmet** van een **keersse**

Week een **Week**.

well **Wel**

well een **Put**.

En hier uyt is 'et te mercken, dat een't selve woort heeft veel en verscheyde beduydinge.

3. Oock zijnder veel en verscheyde woorden die een en 't selfde dingh beduyden : als

Bad

Ill

Naught

} **Quaet**

Behold

Lo

See

} **Siet**

to **Last**

Continue

Endure

Abide

} **Continueeren.**

Account
Reckoning

} Reekeningh.

Am
Elsing

} Elsen.

Carpenter
Wright

} Timmerman.

Favour
Friendship
Kindness

} Bziendtschap.

En veel meer.

Het woort *Use*, alhoewel altoos soo geschreven, is somtijts wat harder gepronuncieert, als *Us*, en als dan beduyt het 't gebzuyck en *Coftum*; anders is 'et fachter uytgesproocken als of het *Yuwz* ware; en soo is *Use* is te gebzuycken.

Eyndelijck, *Noteert*. Dat vermits *be* zijn / niet wert met een dobbelde *e* (die altoos als *f* of *te* in 't *Duyts* luydt) geschreven om te verscheyden van *Bee* een *Bie*; als oock *the* *de* in gelijcke manier, om tusschen *the* *u* of *ghy* onderscheyt te maken, daarom isset oock in gewoonte geworden alle die andere kleyne voornoemlicke woorden soo kort te schrijven, *be* *hy* / *me* *my* / *she* *sy* / *we* *wy* / *ye* *ghy*; maar die werden meest gelesen als *hi*, *mi*, *shi*, *wi*, *yi* in 't *Duyts* gepronuncieert zijn.

CAPIT.

CAPITTEL V.

*Van d'ACCENTEN ofte toonen der
Woorden.*

MEn kan 't geluyt der woorden niet krachtigh genoegh uyt drucken ofte afbeelden, dan alleen door 't opstellen van dusdanige ['] kenteecken (ofte *acute Accens* by de *Grieken* genoemd) aanwijzen welke Syllabe hardt uytgesproken moet werden: waar toe de volgende Regulen in plaats van *Prosodia* kunnen dienen.

Nota. De Syllaben in de volgende Voorbeelden die dit ['] merk boven haar hebben, moeten heel langh en hard uytgesproocken werden.

Aann. 1. In 't *Engelsch* zijnder bykans ontalijcke veel woorden van een Syllabe, waar in de leere van Toonen geen plaats heeft.

Aann. 2. Wanneer een Syllabe in een twee of drie-leedigh woort een Diphtongus maackt, doet dat die Syllabe daar de Diphtongus in is, hardt uytgesproocken worden, als *Heaven* *Hemel* / *heavenly* *Hemelsch* / *redeem* *uyt-kooopen* ofte *verlossen* / *reliev* *te hulpe komen* / &c.

Aann. 3. Wanneer een Vocaal voor twee Mede-klinckers komt, soo is de Syllabe langh als *former* *de voorgaande* / a *Letter* een *Letter*.

Aann. 4. De Syllaben *ship*, *dom*, *less*, *ness*, *ly* en *tie* wanneer in 't eynde der woorden staan, werden noyt langh gepronuncieert; gelijk in *Maſterſhip* *Meesterſchap* / *Careless* *ſozgeloos* / *Earldom* *Graaffſchap* / *Godlineſs* *Godtsaligheyt* / *Worthily* *Waardighlijck* / *Puritie* *Supberhendt*.

Ge.

Gelijk oock alle vreemde woorden die eyndigen in ion of *ous* als *satisfaction* voldoeninge / *dangereous* gebaarlijck / *advantagious* profijtelyck &c.

Dese Syllaben *ble*, *cle*, *gle*, *ple* zijn oock altoos kort. Gelijk in *table* tafel / *probable* waarschynelyck / *spectacle* een bylle / *wrangle* krachellen / *Temple* Tempel / *Exámple* voorbeeld &c.

Aann. 5. Woorden van twee Syllaben hebben 't *Accént* (ofte *Toon*) in d'eerste Syllabe als *Fáther* Vader / *wáter* water.

Maar Woorden van meer Syllaben voeren 't *Accent* in de laatste Syllabe op twee na *liberty* byzheyt / *deliberátion* overweginge &c.

Aann. 6. Dese ledekens, *A*, *ab*, *ad*, *be*, *con*, *de*, *dis*, *en*, *for*, *fore*, *in*, *mis*, *per*, *pro*, *re*, *sub*, *sur*, *sus*, *over*, *un*, *up*, *under*, *with*, in t'samenvoeginge voor aan een woort gestelt zijnde, maken dat de volgende Syllabe hardt en langh uytgesproocken wordt, gelijk in

Abáte
Abóminable
Adbere
Belte
Constf
Deptnd
Dispérs
Endáre
Forbid
Forewárn
Inclúde
Mispénd
Perfórm
Propóse

Verminderen
 Verfoepelijck
 Nankleben
 Beliegen
 Bestaan
 Manhangen
 Werftropen
 Dolharden
 Verbieden
 Verwittigen
 Insluypen
 Qualijck besteden
 Dolbzengen
 Doozstellen

<i>Recant</i>	Her-roepen
<i>Subscribe</i>	Onderteechenen
<i>Survive</i>	Oberleven
<i>Suspend</i>	Ophouden
<i>Overtake</i>	Nachterhalen
<i>Untaught</i>	Ongeleert
<i>Understand</i>	Verstaan
<i>Uphold</i>	Ondersteunen
<i>Withhold</i>	Onthouden.

Aann. 7. Woorden die de *Engelsche* met andere Taalen gemeen zijn, hebben 't Accent in d'eerste Syllabe: als in

<i>Consequent</i>	Derbolgh
<i>Consort</i>	Bergeselschappen
<i>Contrary</i>	Contrarie
<i>Excellent</i>	Excellent
<i>Family</i>	Huishoudinge
<i>History</i>	Historie
<i>Musick</i>	Musick
<i>Perfect</i>	Perfect
<i>Person</i>	Persoon
<i>Prophet</i>	Propheet. &c.

Aann. 8. d'Accent ofte Toon onderscheyt de Naam-woorden van de Werck-woorden: als volgt

Naam-woorden.

a <i>Convert</i>	een die bekeert is
an <i>Overthrow</i>	een Nederlaagh
<i>Torment</i>	Pijne
a <i>Present</i>	een Geschenck.

CONJ

Werck-woorden.

to *Convert*
to *Overthrow*
to *Torment*
to *Present*

Bekeeren
Overwinnen
Pijnigen
Dereeren.

Nota. Maar in *Gedichten* werden dese *Regulen* altemet gecontrarieert, door een vryheyt die de *Poëten* sich toematigen.

Nu dese weynige Voorbeelden kunnen dienen om eenigh licht in de kennisse der *Engelsche* Taale te geven: tot dat de Harmonie ofte gelijkheyt van alle Taalen klaarder en openbaarder werdt door de kennisse des *Algemeyne Characters*.

Ende hier mede koomen wy tot het EYNDE van het Eerste Deel van de

GRAMMATICA.

HET TWEEDE DEEL

Van de Grammatica.

Van d'ETYMOLOGY,

O F T E

Oorspronck der Woorden.

ETYMOLOGY wijst d'af-komste, als mede het onderscheyt der woorden, ende begrijpt alle de Deelen des Spraacks.

Eerste C A P I T T E L.

Van de Af-komste der Engelsche Woorden:

Hier magh men veele moeyte sparen, die men gemeenelijck besteeet in 't ondersoecken van d'oorspronck der woorden in andere Taa- len, als in 't *Hebreeuws*, *Grieks*, &c. Noch oock kan het den Leerling veel nuts toebrengen, om daar lang over te blijven: maar hy kan dit volgende weynighje aanmercken.

Raakende de particuliere af-komst van Naam- woorden, werckwoorden, deel-woorden, en hulp-woorden sal in 't verhandelen van haare particuliere Hooft-stucken gesproocken worden.

Van woorden in 't generaal valt dit volgende te seggen:

D

1. Dat

74. De Wegh-wijfer

1. Dat de woorden van eene Syllabe werden meest *Teutonische* woorden, en soo even eens met de *Hooghduytsche* Taal, die, sonder twijffel, ouder is als de *Latijnsche*, en sommige van die uyt de *Grieksche* getrocken: als van *ἔρα* era de aardt komt *earth*, van *δαμάω* damao temmen ofte tam te maken *tame*, van *ἀξίον* axine een are ofte bijl an *ax*, van *μῆνη* mene de maan the *moon*, van *πάτος* patos een padt a *path* &c.

2. Dat de meeste *Engelsche* woorden van meer Syllaben als een, die niet uyt een Syllabe geformeert zijn, zijn van de *Latijnsche* af-komstigh; veel waar van de *Franse* van de *Latijnse* geleent hebben, en d'*Engelse* van haar (daar onder oock eenige woorden van een Syllabe) als uyt het *Latijn* komen dese:

<i>Audacious</i>	Stout
<i>Clémency</i>	Goedertierentheyt
<i>Face</i>	Wangesicht
<i>Fate</i>	Doot-lot
<i>Glory</i>	Glorie
<i>Grace</i>	Genade
<i>Hónour</i>	Eer
<i>Image</i>	Beeldt
<i>Infants</i>	Kinderkens
<i>Ingénious</i>	Vernuftigh
<i>Liberal</i>	Mildt
<i>Májesty</i>	Majesteyt
<i>Múltitude</i>	Meenighte
<i>Náture</i>	Natuur
<i>órnament</i>	Bercieringe
<i>Prúdent</i>	Wys chte wetende
<i>Póssible</i>	Mogelick
<i>Vice</i>	Ondreugentheyt.

Ende

Ende bykans een ontelbaar getal diergelyk.

De oorspronckelycke woorden in het *Latijn* zijnde *Facies*, *Clementia*, *Multitudo*, *Natura*, *Ornamentum*, *Vitium* &c.

Nota. Hier staat te mercken, dat voor de meeste part de woorden die aldus uyt het *Latijn* spruyten, worden in 't eynde wat verkort, als *Ornamentum* an *Ornament* een *Cieraat* / *Facies* the *Face* 't *Wangesichte* / *severus*, *severe* streng &c. behalven de Naam-woorden die eyndigen in *io*, tot dewelke, volgens de *Franse* manier, n achter by gevoegt wort: als *Religio* *Religion* *Godtsdienst* / *Oratio* *Oration* een *Redden* / *Creatio* *Creation* *Scheppinge* &c.

Wanneer daar een grooter en meerder onderscheytis, soo werden wel woorden van de *Franse* geformeert na dat de *Franse* die van de *Latijnse* genomen hebben: als uyt de *Franse*, *bonté*, *lion*, *almosner*, *temps*, *aigre*, *estrange*, *fountain*, komen dese *Engelse* woorden *bounty* *mildadigheyt* / *Lion* *Leeuw* / *Almouer* *Almoesnier* / *seuse* *tijdt* / *eager* *suur* en *heftigh* / *strange* *vreemt* / *fountain* *fonteyn*.

3. Daar zijn oock sommige andere woorden die suyper *Frans* zijn, en niet uyt het *Latijn* gesproten, die men in d'*Engelsche* Taal gebruyckt, gelijk *Garden* een *Tuyn* / *garter* een *houffebandt* / *buckler* een *schilt* / *to advance* *voorzetsen* / *to plead* *pleyten* &c. komende van de *Franse* woorden *jardin*, *jartier*, *bouclier*, *avancer*, *plaiden* &c.

4. Veele *Engelsche* woorden af konstigh uyt het *Latijn*, hebben haar grootste verschil hier in dat sy met de *Franse* de Letteren *b* & *d* in 't midden

van de woorden invoegen : gelijk van *Camera*, *cinis*, *humilis*, *simulo*, *similis*, *tener*, *tremulus* geformeert wierden dese woorden

<i>Chambre</i> ofte <i>Chamber</i>	een Kamer
<i>Cindre</i> ofte <i>Cinder</i>	Doobe-kool (Afsche)
<i>Humble</i>	Gotmoedigh
<i>Dissemble</i>	Beynsen
<i>Resemble</i>	Gelijck zijn
<i>Tender</i>	Teeder
<i>Tremble</i>	Beven.

Gelijk de *Franse* die schrijven *Chambre*, *centre*, *bumble*; *tendre*, &c.

Nota. Sommige *Engelsche* woorden die van de *Franse* komen, werden na die manier geschreven, als

<i>Sepulchre</i>	een Graf
<i>Rescontre</i>	een Rencontre (bejegening)
<i>Ancre</i>	een Anker.

En veel meer.

Maar worden altoos uytgesproken als of se eyndighden in er als *sepulcher*, *resconter*, *Ancher*, &c.

5. Woorden af-komstigh oft'samen-gevoegt van anderen zijn te considereeren, of by de t'samen-voeginge van twee woorden, of by de voorstellinge van sommige Ledetjens: door beyde welke manieren die te onderscheyden zijn van haar voorige Beduydingen.

1. Exempelen van twee Woorden van verscheyde beduydingen te samen gevoegt:

All-mighty
Clear-sighted
Hous-holder
Omnipotent
Rain-water
Unicorn
Water-mill

Almachtigh
Claarsichtigh
Huyshouder
Almoogende
Regenwater
Eenhoorn
Water-moolen &c.

2. De Ledetjes die men gemenelijck voor een woort voeght, zijn dese, *dis, mis, in, inter, en, un, di* ende *de*: welcke meest oorspronckelijck *Latijn* of *Frans* zijn, gevende de woorden daar die aangevoegt zijn een heel verscheyde beduydinge: als

Un, in't *Duyts un* / beduydt altoos een weygeringe ofte ontkenninge, en beteekent soo veel als niet: als *unwise* niet *wijs* ofte *ontwijs* / *unprofitable* onprofitelijck / *unhealshfull* ongesont / en veel meer.

In wert oock voor de meeste part gelijk *un* gebruyckt; maar niet anders als in woorden dewelcke haar oorspronck nemen uyt *Latijn*: als

Impatient Ongeduldigh / *impossible* onmoogelijck: alwaar *im* & *in* onderscheydentlijck in de samen gevoeghe woorden gebruyckt worden.

Maar in sommige woorden heeft *In* desselfs eygen en ware beteekeningh: gelijk hier in *intelligence* kondschap / *indeed* in der daad / *inrich* ofte *enrich* verrijcken: En het ware wenschelijck dat alle woorden waar *In* voorgestelt wort, en de ware beteekeningh desselfs niet verlaat, dat men aldaar in plaats van *In*, *En* soude schrijven, als voor *indure*, *endure*, *duren* en *volharden* / voor *ingender*, *engender* genereeren / voor *in-*
grave,

grave, *engrave* insnijden / voor *implant*, *emplant* implanten : op dat de onwetende Leser niet verabuseert magh worden, door dien *In* altemets *In* beduydt, en altemets niet wanneer by woorden gevoeght wordt.

Dis en *mis* beduyden een ontkenninge soo wel als *en* ofte *un*, en noch meer, want *dis* geeft het woort daar 't voor gevoeght wordt een recht contrarie meeninge : als *honour* eer / *dishonour* oneer / *like* gelijk / *dislike* ongelijk / (ofte in 'e minste niet gelijk) *grace* genade / *disgrace* ongenade / *honest* eerlijk / *dishonest* oneerlijk &c.

En *mis* is daar en boven een teecken van dwalinge, als *take* nemen / *batten* / *mistake* een misflagh hebben / *deed* een daadt / *misdeed* een misdaadt / *chance* gebal / *mischance*, *mishap*, *misfortune* ongebal.

De, *di* en *inter* hebben de selfde significatie als in 't *Latijn*, gelijk oock *dis* in sommige weynige woorden : als *detain* onthouden / *divide* verdeelen / *interdict* verbieden / *intervene* tusschen komen / *distinguish* onderscheyden.

II. AFDEELINGE.

Van het Onderscheyt (Difference) der Woorden, ofte Deelen des Spraaks.

Daar zijn in 't *Engels* gelijk in 't *Latijn* Acht Deelen des Spraaks ofte verscheydentheden van woorden : die men aldus noemt,

Noun

Naam-woort

Pronoun

Doornaam

Verb.

Werk-woort

<i>Participle</i>	Deel-woort
<i>Adverb</i>	Hulp-woort
<i>Conjunction</i>	t' Samenboeginge
<i>Prepositiön</i>	Doorzettinge
<i>Interjection</i>	Tusschenwerpinge.

Nota. De *Engelsche* hebben, behalven dese *Acht Deelen der Spraack*, oock *Lebetsjens* ofte *stukken der woorden*, (die sy *Particles* noemen) en gebruycken deselve tot onderscheydinge der gevallen van *Naam-Woorden* en der *Trappen van vergelijkinge* en der *Wijsen en Tijden van Werckwoorden*: gelijk onder hare particuliere *Hooftstukken* getoont sal worden.

III. CAPITTE L.

Kan Naam-woorden.

N *Naam-Woorden*, in 't *Engels*, *Nouns*, zijn woorden waar door alle *Perfoenen* en *saaken* genoemd worden, en daar door haare *Hoedanigheden* te kennen gegeven en onderscheyden worden: als a *Tree* een boom / *fair* schoon.

Nota. Raackende de *Naam-Woorden*, als mede andere *Deelen der Spraak* valt'er weynigh te aanmercken; derhalven kan men de *Engelsche Taal* infoo veel te korter tijdt, en met meerder gemak leeren: om dat in de buyginge haarer *Woorden* de uytgangen derselve minder veranderingen hebben als de *Andere Europeische Taalen*: want in de *selfstandige Naam-Woorden* zijn'er maar twee veranderingen, *se weten*, *Een* in 't *Enckel*

en een in 't *Meerder Getal*, daar in 't *Latijn* en 't *Grieks* wel over de 50 zijn: de *Byvoeghlijke Naam-woorden* hebben geen *Buyginge*, en derhalven oock maar een uytganh, daar de *Latijnse* en *Grieksche* wel omtrent de 30 hebben: alle de *Buygingen* der *Engelsche Werck-woorden* kan men uytdrucken met 3 of 4 terminatien ofte uytgangen, soo wel als der *Latijnse* met omtrent 600 en de *Grieksche* met omtrent 500 veel *Duyjenden*: noch oock en werden de *Engelsche Self-standige Naam-woorden* onderscheyden door *Geslachten* en *Gevalten*, noch oock en worden *Byvoeghlijke Naam-woorden* of daar door ofte door *Getallen* verandert. Derhalven kan men veel tijt sparen in dit Gedeelte van de *Grammatica*, die men anders in andere *Taalen* soude moeten besteden.

I. AFDEELINGE.

Van de Onderscheydunge en Natuur der Naam-woorden.

Alle *Naam-woorden* zijn of *Selfstandige* of *Byvoeghelicke*:

Selfstandige zijn *Naam-woorden* die van sichselven kunnen bestaan, en werden derhalven *selfstandige* genoemd, in 't *Engels*, *Nouns Substantivs*, de genoemde saack volkomentlijk beduydende, sonder hulp van eenigh ander woort.

Deze zijn of *Eegen* (*Proper*) behoorende tot een eenigh dingh: als de *Namen der Menschen*, *Lantschappen*, *Steden*, *particuliere kostelijke Gesceentens* &c. gelijk *Edward Ewart* / *Daniel*, *London*,

London, *York*, *Vienna* *Weenen* / a *Diamond* een *Diamant* / a *Carbuncle* een *Carbonckel* / the *Thames* de *Teems* &c.

Of *Gemeyn* (*Common*) die aan alle dingen gemeen zijn, om des gemeene Natuurs wille, als een *Mensch* a *Man*, een *Stadt* a *City*, een *Rivier* a *River*.

Byvoegblike Naam-woorden, in 't *Engels*, *Nouns* *Adjectivs*, zijn foodanige als van haar selven niet kunnen bestaan, maar moeten by *Selfstandige Naam-woorden* gevoeght werden; en als dan toonense de Gedaante ofte hoedanigheyt van de *Selfstandige*, gelijk *valiant*, *strong*, *high*, bduyden van sich selven niet, dan wanneer by *Selfstandige* gevoeght werden, en dan makense een volkomen sin: als a *valiant Soldier* een kloeck *Soldaat* / a *strong Horse* een sterck *Paart* / a *high hill* een hooge heuvel &c.

II. AFDEELINGE.

Kan 't geen aan te merken is nopende de Selfstandige Naam-woorden, en wat daar noch meer toebehoort.

1. *Aanm.* V Eele *Selfstandige Naam-woorden* zijn af-komstigh van anderen, en hebben verscheyden terminatien ofte Uytgangens
I. Namen van *Konst* eyndigen in *ick*, als *Logick* *Logica* / *Rhetorick* *Rhetorica* / *Musick* *Musick*.

II. De *Oude Oprechte Engelsche Woorden* eyndigen meest in *dise* ofte *ness*, als

Cowardise
Carelesness
Whitnes
Hardness
Badness
Greatness
Foolishness
Madness

Bloohertigheyt
 Onachtsaamheyt
 Witheyt
 Hardigheyt
 Quaatheyt
 Grootheyt
 Sottigheyt
 Dolligheyt.

Alle welcke geformeert zijn van de Byvoeghe-
 lijcke Namen

Coward
Careless
White
Hard
Bad
Great
Foolish
Mad

Bloohertigh
 Onachtsaam
 Wit
 Hard
 Quaat
 Groot
 Sotachtigh
 Dol.

III. Van sommige Selfstandige Namen wer-
 den andere geformeert, die eyndigen in *hood* en
heid; als van

a <i>Man</i> een <i>Man</i>	<i>Manhood</i> <i>Manbaarheyt</i>
a <i>Brother</i> een <i>Broeder</i>	<i>Brotherhood</i> <i>Broeder- schap</i>
a <i>widow</i> een <i>Weduwe</i>	<i>Widdowhood</i> <i>Weduwe- schap</i>
<i>child</i> kind	<i>Childhood</i> <i>Kindsheyt</i> .

Gelijck oock

False *Dats*
God *Godt*
Maiden een *Maaght*

Falshood *Dalshent*
Godhead *Godtheyt*
Maidenhead *Maagdom*.

I.V. Som

IV. Sommige *Selstandige Namen* werden afkomstigh van *Selstandige* door'taannemen van *r, er, yer* en *ster* als *Love Liefde / Lover Liefhebber.*

<i>Fish</i> een <i>Disch</i>	<i>a Fisher</i> een <i>Disscher</i>
<i>a Game</i> een <i>Spel</i>	<i>a Gamester</i> een <i>Speelder</i>
<i>a Glove</i> een <i>Handtschoen</i>	<i>a Glover</i> een <i>Handtschoenmaker</i>
<i>a Garden</i> een <i>Tuin</i>	<i>a Gardener</i> een <i>Tuinier</i>
<i>a Gun</i> een <i>Beschut</i>	<i>a Gunner</i> een <i>Busschletter</i>
<i>a Hat</i> een <i>Hoet</i>	<i>a Hatter</i> een <i>Hoedemaker</i>
<i>a Law</i> een <i>Wet</i>	<i>a Lawyer</i> een <i>Rechtsgeleerde</i>
<i>a Pot</i> een <i>Pot</i>	<i>a Potter</i> een <i>Pottebacker</i>
<i>a Seam</i> een <i>Maat</i> ofte <i>Zoom</i>	<i>a Seamster</i> een <i>Maepster.</i>

V. Van *Selstandige* komen *Selstandige Namen* die eyndigen in *dom*, als van

<i>Christ</i> <i>Chyristus</i>	<i>Christendom</i> <i>Chyristendom</i>
<i>a King</i> een <i>Koningh</i>	<i>Kingdom</i> <i>Koninkrijk</i>
<i>a Duke</i> een <i>Hertogh</i>	<i>Dukedom</i> <i>Hertoghdom</i>
<i>an Earl</i> een <i>Graaf</i>	<i>Earldom</i> <i>Graafschap</i>
<i>a Rule</i> een <i>Regel</i>	<i>Ruledom</i> <i>Regeeringe.</i>

Gelijck oock van de *Byvoeghtijcke*
wise Wijs *wijsdom* *Wijsheit.*

Hier toe behooren ook de Namen van Officiën die eyndigen in *ick* : als van

Bishop een Bisschop
Bayliff een Baljuw

Bishoprick Bisdom
Bailywick een Baljuws-
wijk.

VI. Veele *Selfstandige* Namen die eyndigen in *th* zijn af-komstigh van *Byvoeghlijke* met weynigh veranderingh : gelijk van

Broad Breed
Long Langh
Deep Diep
Warm Warm
Dear Dier
Slow Traag
Weal Goed

Breadth Breette
Length Lenghte
Depth Diepte
Warmth Warmte
Dearth Dierte
Sloth Traagheyt
Wealth Rijckdom.

Als oock van de *Selfstandige*,

Moon Maan

Month een Maant.

Alfoo oock van Sommige Werck-woorden komen *Selfstandige* Naam-woorden uytgaande in *th* : als van

to *Grow* Groeyen
to *Steal* Steelen

Growth Wasdom
Stealth Dief-stal.

Eenige Woorden die in *ment* en *age* eyndigen, zijn uyt de *Fransse* Taal af-komstigh : als

Commandment
Temperament
Marriage
Tutorage

Bebodt
Matigheyt
Huwelijck
Dooghtschap.

Meest.

Meest de Woorden die eyndigen in *ty, tie,* ofte *our* komen uyt het *Latijn,* als

Chastity
Piety
Purity
Charity
Honour
Labour
Favour

Kingsheyt
Godtsalighent
Keynigheyt
Charitaat
Eere
Arbeydt
Gunft &c.

II. *Aanm.* Dat *Selstandige Naam-woorden* niet verandert worden ten aanzien van harer *Geslachten*; alsoo dat geen enkel woort van beyde *Geslachten* kan zijn: maar wanneer men die noemen wil in beyde de *Geslachten*, dan moet men

1. Of andere woorden te hulp nemen: gelijk.

a <i>Man</i> een <i>Man</i>	a <i>Woman</i> een <i>Woutu</i>
a <i>Boy</i> een <i>Jongen</i>	a <i>Girl</i> een <i>Mensjen</i>
a <i>Hors</i> een <i>Paart</i>	a <i>Mair</i> een <i>Merry</i>
a <i>Gander</i> een (<i>Manne-</i> ken) <i>Gans</i>	a <i>Goos</i> een (<i>Wijken</i> <i>Gans</i>
a <i>Buck</i> een <i>Hert</i>	a <i>Doe</i> een <i>Rhee</i> .

2. Of anders wert een *Voor-naem* van 't *Mannelick* ofte *Vrouwelick Geslachte* gestelt, om de woorden in de *Geslachten* te onderscheyden: als

a <i>he Friend</i> een <i>Wzient</i>	a <i>she Friend</i> een <i>Wzinde</i> <i>dinne</i>
a <i>he-Goat</i> een <i>Wock</i>	a <i>she-Goat</i> een <i>Gept</i>
a <i>he-Cat</i> een <i>Cater</i>	a <i>she-Cat</i> een <i>Cat</i> .

3. Ofte anders wert *ess* achter aan 't woort gevoeght; als

a. *Lyon*

a Lyon een Leeuw	a Lyonses een Leetwinnē
a Prince een Princē	a Princess een Princes.

III. *Aamm.* Selfstandige Namen hebben 2 Getallen, te weten, het *Enckel*, waar in men spreekt van een eenige saack, en niet meer : als a *stool* een stoel / a *stone* een steen : en het *Meerder Getal* waar in men van meer als een spreekt, als *stools* stoelen / *stones* stenen.

Het *Meerder Getal* werdt geformeert

1. Gemeenelijck door 't byvoegen van *s*, achter 't *Enckel Getal* (gelijck *n* ofte *en* in 't *Duyts*) als

a <i>Book</i> een Boeck	<i>Books</i> Boecken
a <i>Hand</i> een Handt	<i>Hands</i> Handen.

2. Wanneer een Woort eyndicht met *s*, *x*, *ch*, ofte *sh* in 't *Enckel Getal*, soo doet in 't *Meerder* es achter by : als

a <i>Kiss</i> een Soen	<i>Kisses</i> soenen ofte soentjes
a <i>Witnes</i> een Getuyge	<i>Witnesses</i> Getuygen
a <i>Box</i> een Doos	<i>Boxes</i> Doosen
a <i>Fox</i> een Dos	<i>Foxes</i> Dossen
a <i>Church</i> een Kerck	<i>Churches</i> Kercken
a <i>Dish</i> een Disg ofte Schotel	<i>Dishes</i> Dissen
a <i>Fish</i> een Disg	<i>Fishes</i> Dissen.

3. Indien het *Enckel Getal* eyndicht in *f* ofte *fe*, soo werdt de *f* in 't *Meerder Getal* in *v* verandert, en *s* wordt daar achter bygevoegt : als

Beef **O**s (vleesch)
 Calf **K**alf
 Knife een **M**es
 Life **L**eben
 Loaf een **B**roodt
 Self **S**elf
 Staf een **S**tock
 Thief een **D**ief
 Wife **W**ijf
 Wolf **W**olf

Beefs **O**ffen
 Calvs **K**alveren
 Knives **M**essen
 Lives **L**ebens
 Loavs **B**rooden
 Selvs **S**elben
 Staves **S**tocken
 Thievs **D**ieben
 Wives **W**ijven
 Wolvs **W**olven.

Sommige werden van dese Regels uytgesondert, gelijk

1. Sommige Selfstandige Naam-woorden hebben geen *Enkel Getal*, als

Affairs
Cates
Bowels
Asbes
Bellows
Entrals
Dregs
Oats
Shambles
Siffers
Shears
Tongs

Affairen
Lechere Spijzen
Ingewanden
Affchen
Blaasbalgh
Ingewanden
Droessem
Haber
de Vleesch-hat
Schaaren
Schaaren
Tangen.

2. Daar zijn oock woorden die geen *Meerder Getal* hebben; als

1. de Eyge Namen *Peter, London, Euphrates, &c.*

2. Van gelijcken, de Namen van Ouderdom, als *Infancy*, eens *Kints* ouderdom als het noch niet sprecken kan / *childhood* *Kintsheyt* / *Youth* *Tonckheyt* &c.

3. Soo

3. So ook meest alle de Namen van Metalen, als *Gold. Out / Silver Silber / Iron IJzer &c.*

4. Veele Namen van dingen die uytter Aarde groeyen, als

<i>Parsley</i>	<i>Petercelie</i>
<i>Sage</i>	<i>Salie ofte Savie</i>
<i>Corn</i>	<i>Koorn</i>
<i>Barly</i>	<i>Gerst</i>
<i>Wheat</i>	<i>Tarw</i>
<i>Saffran ofte Saffron</i>	<i>Saffraan</i>
<i>Sugar</i>	<i>Supcher</i>
<i>Pepper</i>	<i>Peeper</i>
<i>Grass</i>	<i>Gras</i>
<i>Hay</i>	<i>Hop</i>
<i>Bread</i>	<i>Wloodt.</i>

5. Sommige Namen van dingen die dun zijn : als

<i>Milk</i>	<i>Melck</i>
<i>Vineger</i>	<i>Wijn</i>
<i>Butter</i>	<i>Boter</i>
<i>Pitch</i>	<i>Pich</i>
<i>Tar</i>	<i>Teer</i>
<i>Greas</i>	<i>Smeer</i>
<i>Glue</i>	<i>Lime, &c.</i>

Door de kennisse van soodanige woorden in de *Duytsche* Taal sal men wel ten naasten by kunnen weten wat woorden in 't *Engels* geen Enckel ofte Meerder getal hebben.

3. Daar zijn andere Woorden die wel beyde de Getallen hebben, doch werden niet geformeert volgens de twee voorgaande Regelen, maar zijn ongeregelde Namen: gelijk

Brother

<i>Brother</i> Broeder	<i>Brethren</i> Broeders
<i>Child</i> Kind	<i>Children</i> Kinderen
<i>Cow</i> Koe	<i>Kine</i> Koeien
<i>Foot</i> Doet	<i>Feet</i> Doeten
<i>Lous</i> Lups	<i>Lice</i> Lupsen
<i>Man</i> Man	<i>Men</i> Mannen
<i>Woman</i> Vrouw	<i>Women</i> (<i>Wemen</i> ofre Weomen) Vrouwen
<i>Mous</i> Mups	<i>Mice</i> Mupsen
<i>Ox</i> Os	<i>Oxen</i> Ossen
<i>Chick</i> Kiecken	<i>Chicken</i> Kieckens
<i>a Die</i> Dobbelseen	<i>Dice</i> Dobbelseenen
<i>Penie</i> Stupber	<i>Pence</i> Stumpers
<i>Sow</i> Bercken	<i>Swine</i> Berckens
<i>Tooth</i> Tandt	<i>Teeth</i> Tandten.

Doch sommige van dese woorden hebben ook haar *Meerder Getal* volgens de Regel; als *Brothers*, *Cows*, *Sows*.

Chicken en *Swine* kunnen in beyde Getallen gebruyckt werden, als oock *Hose* *Kousen*.

IV. *Aann.* De *Selfstandige Naam-woorden* hebben wel 6. *Gevalen* (in't *Engels*, *Cases*) doch worden selve niet gebuyght, maar desselfs verscheyde *Gevalen* worden onderscheyden door de veranderinge van de *Ledekens* ofte *Voorstellingen*, gelijk uyt de volgende *Afdeeling* blijkt.

III. A F D E E L I N G E.

Van de Ledekens, en Buyginge der Selfstandige Namen, met harer Voorstellingen.

DE *Naam-woorden* werden door de *Ledekens* bekend, en door de *Voorstellingen* geboogen.

D

De Ledekens zijn *a* of *an* ende *the*. *A* en *an* beduyden soo veel als *een* in 't *Duyts*: dit onderscheyt is 'er tusschen *a* en *an*, dat *a* voor woorden staat die met Consonanten beginnen, en *an* voor woorden, die met Vocalen beginnen: gelijk *a bed* een *bedt* / *a root* een *wortel* / *an arm* een *arm* / *an Afs* een *Esel* / *an Eel* een *Wal*.

The beduydt het selfde als de *Ledetjens de, den,* en *het* in *Duyts*, alsoo gebruyckt werdende: gelijk

the *Air*

de *Lucht*:

the *Heaven*

den *Hemel*:

the *Water*

het *Water*.

Nota. Dát verscheyde *Selfstandige Naam-woorden* sonder dese *Ledekens* gebruyckt worden; doch dies aangaande behoest men geen moeyte te nemen; want de selfde woorden die in 't *Duyts* die *Ledetjens* ontbrecken, hebben oock geen in 't *Engels*.

De ses *Gevalen*, (*Cases*) beyde in 't Enkel en 't Meerder getal, worden aldus genoemd

Noemelijcke

Nominativ

Baarlijcke

Genitiv

Beevelijcke

Dativ

Manklaaghlijcke

Accusativ

Roepelijcke

Vocativ

Afsneemlijcke

Ablativ.

't Gebruyk van dese sal door de volgende Exempelen getoont worden.

Voorstellingen dienende tot de verscheyde *Gevalen* van de *Naam-woorden* zijn dese, *of, to, in, wish, from, through, by, out* ofte *out of, wish-*
out

out (en than achter de vergelijkige Trap.)

De Noemelicke en Aanklaaghlijcke Gevalen, (*Nominativ en Accusativ Cases*) hebben geen Voorstellingen. De Baarlicke (*Genitiv*) is bekend doot of van / als of *the Heaven* van den Hemel / of *the Earth* van de Warde : so aan en for vooz dienen op de Geeflicke Geval (*Dativ Case* ;) als so *the Citie* aan de Stadt / so ofte for *the Man* aan ofte voozde Man : De Afneemelicke Geval (*Ablativ Case*) heeft voor sich verscheyde Voorstellingen ; en werdt nooyt gebruykt sonder dat een van de volgende daar by gevoegt ofte onder verstaan wort , te weten, *in, with, from, through, by, out*, ofte *out of, without* (en than als achter de vergelijkige Trap) als *in, with, from, through, by, out of, without the hand* in / met / van / dooz / by / uyt / sonder de handt ; ende *He is taller than Thomas* Hy is langer als Thomas ; de Roepende *Vocativ* heeft geen Voorstellinge , dan alleen de Roepende *Tuschenwerpinge* O !

Hier volgt een Voorbeeld van de Buyginge der Voorstellingen en Ledekens met de Naamwoorden.

Singular Number

Nom.	an Angel
Gen.	of an Angel
Dat.	to an Angel
Accus.	an Angel
Vocat.	O Angel
Ablat.	from an Angel

Enckel Getal.

Noem.	een Engel
Baarlic.	van een Engel
Gev.	aan een Engel
Aankl.	een Engel
Roep.	O Engel
Af.	van den Engel.

Plural.

<i>Plural.</i>	
N.	<i>Angels</i>
O.	<i>of Angels</i>
D.	<i>to Angels</i>
Ac.	<i>Angels</i>
V.	<i>O Angels</i>
Ab.	<i>from Angels</i>

<i>Singular.</i>	
N.	<i>the Tree</i>
G.	<i>of the Tree</i>
D.	<i>to the Tree</i>
Ac.	<i>the Tree</i>
Ab.	<i>from the Tree</i>

<i>Plural.</i>	
N.	<i>the Trees</i>
G.	<i>of the Trees</i>
D.	<i>to the Trees</i>
Ac.	<i>the Trees</i>
Ab.	<i>from the Trees.</i>

<i>Meerder</i>	
N.	<i>Engelen</i>
B.	<i>van Engelen</i>
G.	<i>aan Engelen</i>
A.	<i>Engelen</i>
R.	<i>O Engelen</i>
Af.	<i>van Engelen</i>

<i>Enkel.</i>	
N.	<i>de Boom</i>
B.	<i>van de Boom</i>
G.	<i>aan den Boom</i>
A.	<i>de Boom</i>
Af.	<i>van den Boom.</i>

<i>Meerder.</i>	
N.	<i>de Boomen</i>
B.	<i>van de Boomen</i>
G.	<i>aan de Boomen</i>
A.	<i>de Boomen</i>
Af.	<i>van de Boomen.</i>

Nota. 1. Dat in plaats van of voor den Baarlicke Gevallen s dickwils is achter 't woort gestelt, en of uytgelaten, als *the Childrens Bread* het *Broodt der Kinderen* ofte *van de Kinderen*.

Nota. 2. De Voorstellinge *to* aan is dickwils uytgelaten als men de Gevelicke Gevallen gebruyckt: als *I gave it him* *Ich gaf het hem* / dat is *to* aan hem.

Nota 3. De Voorstellinge in in de *Duysche* Taal is in 't *Engels* somtijts *in* en somtijts *into*: als *I dwell in the Citie* *ich woon in de Stadt* / *he came into the Citie* *hy quam in tot* (ofte, tot in) de *Stadt*.

Stadt. *There is money in the sack or bag* daar is gelt in de sack / *he threw money into the sack* hy wierp gelt in de sack; alwaar 't woort dat volght op *into* gereeckent wort d' *Aanklagende Gevalle* te zijn.

Volght een korte reden waar in men een voorbeeldt geeft van alle *Voorstellingen* en *Lederjens* met harer gebruyck in de verscheyde *Gevallen* waar op die sien :

There is a Bible of my Fathers which I give to my Friend in England with my hand, having got it by subtilty from my Brother out of the chamber, without my Fathers knowledge, because he shall give me a better than it. Daar is een *Bibel* van mijn *Dader* / dewelcke ick aan mijn *Dient* in *Engelandt* geve met mijn handt / die gekregen hebbende door loosheyt van mijn *Broeder* uyt de kamer / sonder mijn *Daders* kennisse; om dat hy my een beter als die geven sal.

Het geene meer tot de *Leere* der *Engelsche Naam-woorden* behoort; is oock in 't *Gebruyck* onder de *Duytsche*, en derhalven is het niet noodigh den *Leerlingh* met onnutte *Aanmerckingen* op te houden.

III. C A P I T T E L.

Van Byvoeghelicke Naam-woorden.

OM dat de *Byvoeghelicke* van alle *Geslachten*, *Getallen* en *Gevallen* zijn gelijk de *Selffstandige* daar die by gevoeght werden, ofte, om *duidelicker* te seggen, buyten de *Selffstandige*; heb-
bense geen *Geslachten*, *Getallen*, *Gevallen* ofte
yer.

veranderinge in terminatien ofte uytgangen, en daarom valt 'er weynigh aangaende die aan te mercken. Alleenlijck neemt dese twee dingen in acht (1) der selver *Stellingen* ofte rechte formee- ringe; (2) de *Trappen* van *Vergelijckinge*.

I. *Staat te mercken*, dat sy meest uyt de *Self-standige* geformeert zijn, als hier onder blijktt.

I. Exempelen van *Byvoeghelicke* woorden die een volheyte beteekenen, door het by-doen van *full* *vol* in 't eynd van de *Selfstandige*:

Beautifulfull
Bountifull
Carefull
Deceitfull
Disdainfull
Dreadfull
Fruitfull
Faithfull
Hurtfull
Ioyfull
Mindfull
Painfull
Plentifull
Powerfull
Wilfull

Van

Beauty
Bounty
Care
Deceit
Disdain
Dread
Fruit

Schoon
Mildadigh
Sozghuldigh
Bedriegelich
Verfmadelich
Schzichelich
Dzuchtbaar
Getrouw
Schadelich
Dzolich
Wandachtigh
Pijnlich
Overbloedigh
Machtigh
Moetwilligh

Schoonheyt
Mildadigheyt
Sozge
Bedrogh
Verfmaetheyt
Dzees en schzich
Dzucht

Fails

<i>Faith</i>	Geloof
<i>Hurt</i>	Schaade
<i>Ioy</i>	Blijdschap
<i>Mind</i>	Sin
<i>Pain</i>	Pijn
<i>Plenty</i>	Overbloet
<i>Power</i>	Macht
<i>Will</i>	Wille.

2. Oock om de sin van de Selfstandige yets te vermeerderen, wordt *some yets / yets-weg* ofte eenige aan't eynd van de Byvoegelicke altemets gestelt: als van

<i>Delight</i>	Lust ofte playfiet
<i>Games</i>	Spelen
<i>Hand</i>	Handt
<i>Light</i>	Licht
<i>Burden</i>	Last
<i>Trouple</i>	Moeyte.

Zijn geformeert

<i>Burdensom</i>	Lastigh
<i>Delightsom</i>	Vermakelick
<i>Gamesom</i>	Speelachtigh
<i>Handsom</i>	Fraey gemaecht
<i>Lightsom</i>	Lichtvaerdigh
<i>Troublesom</i>	Orustigh ofte moeyelick.

3. *Byvoegbelijcke* in y eyndigende, toonen een weynigh vermeerderinge met een mede-declinge van een Selfstandigh woort: als van

<i>Air Lucht</i>	<i>Airy Luchtigh</i>
<i>Bloud Bloet</i>	<i>Bloudy Bloetachtigh</i>
	<i>Earth</i>

Earth Wardt
 Fire Oper
 Flesh Pleesch
 Hair Hapz
 Health Besonthept
 Heart Hert
 Lowse een Lups

Might Macht
 Wit Vernuft

Wind Wint
 Wood Hout

Earthy Wartsch
 Fiery Dierigh
 Fleshy Pleeschlick
 Hairy Hapringh
 Healthy Besont
 Hearty Hertigh
 Lowsy Lupsigh ofte
 Lupsachtigh
 Mighty Machtigh
 Witty Verstandigh /
 Vernuftigh
 Windy Windigh
 Woody Houtachtigh.

4. Die inly eyndigen, toonen eenige gelijk-
 heyt met de Selfstandige: gelijk van

Brother Broeder
 a Gyant een Reus

Earth Warde
 Heaven Hemel
 God Godt
 Good Goet

Body Lichaem
 Love Liefde
 Order Ouder ofte Re-
 gel

Brotherly Broederlick
 Gyantly (Gyant-like)
 Reusachtigh

Earthy Wartsche
 Heavenly Hemelsche
 Godly Godtsaligh
 Goodly Schoon ofte
 heerlick

Bodily Lichamelick
 Lovely Lieflick
 Orderly Berregelt ofte
 Oudentelick

Oock Soldier-like Soldaat-gelijck / Man-like
 Mannelijck.

5. By-voeglicke uyt Selfstandige, die materie
 ofte stoffe (gelijck Metalen &c.) beduyden, spruy-
 tende, eyndigen inen: als

Gold

Gold Bout
Brass Kooper

Golden Boude
Brazen ofte Brasen Ko-
perigh

Lead Loot
Wood Hout
Wool Wol

Leaden Looden
Wooden Houten
Wollen Dollen.

6. Byvoeghelicke in *less* eyndigende, zijn van een verminderende aart: als van

Beard Baart

Beardless Baardeloos
ofte sonder Baart

Father Vader

Fatherless Vaderloos

Friend Vriend

Friendless Vriendeloos

Question Vrage

Questionless Sonder
twijffel

Grace Genade ofte gra-
tie

Graceless sonder Ge-
nade

Care Sorge

Careless Sorgeloos

Comfort Croost

Comfortless Crooste-
loos.

7. Dit zijn oock eenighsins van de selfde aart, welke in *ish* eyndigen: als van

Ague Koozts

Aguish Kooztsich

Fool Sot

Foolish Sotachtigh

Water Water

Waterish Waterachtig

Child Kint

Childish Kinderachtigh

Whore Hoer

Whorish Hoerachtigh

Green Groen

Greenish Groenachtigh

Thief Dief

Thevish Benegen om
te steelen ofte dief-
achtigh

White Witte

Whitish Witachtigh

Sweet Soet

Sweetish Soetachtigh

Soft Sacht

Softish Sachtachtigh.

Nota. In de vier laast-gemelde Exempelen wort een Byvoegelicke Naam-woort uyt een ander gemaackt.

8. Daar zijn noch Byvoeghlicke in ble eyndigende: als

<i>Saleable</i>	}	Bequaam om te verkoopen.
<i>Vendible</i>		
<i>Palpable</i>		Klaarblijckelik / tastelik.
<i>Possible</i>		Moogelik
<i>Peaceable</i>		Breedzaam van <i>Peace</i> Bredde
<i>Seasonable</i>		Tijdelik van <i>Season</i> Tijd
<i>Notable</i>		Merckelik van <i>Note</i> Merck
<i>Profitable</i>		Profijtelik van <i>Profit</i> Voordeel
<i>Answerable</i>		Antwoozdelik van <i>Answer</i> Antwoort
<i>Changeable</i>		Veranderlik van <i>Change</i> Verandering ende <i>Wissel</i> .

9. Hier byvoegen, dat Byvoegelicke woorden eyndigendickwils in *ous*: als van

<i>Danger</i>	Gevaar	<i>Dangerous</i>	Gevaarlick
<i>Courage</i>	Moed	<i>Couragious</i>	Moedigh
<i>Zeal</i>	Over	<i>Zealous</i>	Overigh
<i>Virtue</i>	Deught	<i>Virtuous</i>	Deughtdelick
<i>Marvel</i>	Wonder	<i>Marvellous</i>	Wonderlick
<i>Plenty</i>	Overbloet	<i>Plenteous</i>	Overbloedig.

10. Eyndelijck, Selfstandige Konst-woorden op het eynde van de Byvoeghlicke maken *al, cal, jcal*: als

Lógica Bewijs-konst

Logical Bewijs-konstigh

Rhetorick Redeneer-konst ofte de konst van Welspreekenste hept

Rhetorical Redenerijck-konstigh

Musick Sangh-konst / Musijck

Musical Sang-konstigh ofte Wel-luydende

Angel Engel

Angelical Engelsch

Canon Regel

Canonical Regelmaticg.

II. *Aann.* De Byvoeghelicke Naam-woorden hebben Trappen ofte Graden van Vergelijkinge en Vermeerderinge : want boven de *stellende* ofte *Posiif* (*Positive* genoemd) hebben sy noch twee Trappen de *Vergelijckende* (*Comparative*) ende de *Overtreffende* ofte *Uytnemende* (*Superlative*)

Die na de Regel zijn aldus geformeert ;

1. De *Stellende Posiif* (*Positive*) stelt het woort slechts gelijk het is : als *great groot / mad dol / sweet soet.*

2. De *Vergelijckend* ofte *Comparatief* (*Comparative*) vermeerdert ofte verheft de hoedanigheyt door te aannemen van er in 't eynde ; ofte door 't voorstellen van het *Ledeken more* : gelijk *soft sacht / softer ofte more soft sachter / wise wijs / wiser ofte more wise wijser / light lichter / lighter ofte more light lichter / black zwart / blacker ofte more black zwarter &c.*

3. De *Overtreffende* of *Superlatief* *Trap* (*Superlative*) verhoogt de saack soo veel, dat niets de selve overtreffen kan, en wert geformeert door *est achter* 't woort, ofte 't *Ledetjen most* voor 't woort van de *Eerste* Stellinge te setten, gelijk *great groot /*

greatest or most great grootst / cruel fel / cruellest
 ofte most cruell allerfelst / poor arm / poorest ofte
 most poor armst / rich rijck / richest ofte most rich
 rijckst.

2. De Regelstrijdige zijn dese;

Good,	Better,	Best
Goet /	Beter /	Best
Bad	worse,	worst (voor wors'st)
Ill ofte Naught	quaat /	quader / ofte erger /
	quaatste /	erghste
Much	veel	more (ofte moe) most
Many		meerder meest
Little, less (oneygentlijck lesser)		lest (voor les'st)
Wepnigh / minder /		minst
	ende kleyn / kleynder /	kleynst.

Nota. In 't schrijven van 't woort *lest* valt 'er wat verschil; Sommige willen liever *laest* schrijven, om te onderscheyden van *lest*, op dat niet een t'samenvoeginge zijnde: maar 't is best goordeelt dat het soude *lest* voor *minst* ofte *kleynst* geschreeven werden, en de t'samenvoeginge sou *laest* wesen.

3. Sommige zijn vergeleken met de Ledekens *less* en *lest*: als

Able

less Able

lest Able

Machtigh

minder Machtigh

minst Machtigh.

Sorrowfull

less Sorrowfull

lest Sorrowfull

Droevigh

minder Droevigh

minst droevigh.

4. Op de selfde manier met de Byvoeghlijcke Naam-woorden kan men oock eenige Hulp-woorden en Voorstellingen vergelijken, even als of sy Byvoeghlicke waren : als

Early, Earlier, Earliest

Dzoegh / Dzoeger / Dzoeghst

Honestly *Erbaarlijk*

more Honestly *aller-Erbaarlijkst*

Up, Upper, Uppermost

Op / Opper / Opperste

Beneath, Nether, Neethermost

Onder / Lager / Laaghste

Before, Former, Foremost ofte first of all

Dooz / Eerder / Eerst / Allereerste

Nigh

Near

Nearer,

Nearest & next

Dicht by / Dichter / nader ofte naarder /

Naast of aller-naast.

Behind, more behind ofte hinder, hindermost ofte
afiermost

Achter / meer achter / aller-achterste.

5. Daar zijn sommige Byvoeghlijcke Namen diende Trappen der Vergelijkingo niet konnen deelachtigh zijn : als

1. Alle Namen van Getal, gelijk *one, two, three, four, een, twee, drie, vier &c.*

2. Oock dese volgende woorden, *any eenige / no ofte none niemant ofte geen / each yder / another een ander / all al / own eygen / both beyde / such sulck.*

IV. C A P I T T E L.

Van Voor-Namen (Pronouns.)

E En Voor-naam is een Deel des Spraacks, een Naam-woort seer gelijk, en wordt altemets in plaats daar van gestelt, en beduydt soo veel als een Naam-woort, meest gebruyckt wordende in het vertoonen, verhalen, herhalen ofte uytspreeken van eenige redenen, en voorstellingen van Vragen.

I. A F D E E L I N G E.

Van de Namen, en 't onderscheyt der Voor-Namen.

DE *Voor-namen (Pronouns)* zijn Enckel ofte Dubbelt, en t'samen-gevoeght: Oock *Self-standige* ofte *Byvoegelijcke*; als mede *Personeele* en *Impersoneele*.

De Enckele *Self-standige* zijn dese, *I* ick / *me* my / *We* wy / *us* onse / *ihou* gy / *thoe* u / *ye* gy-lieden / *you* ulieden / *be* hy / *she* sy / *him* hem / *her* haar / *it* het / *they* sy ofte *ze* / *them* haar-luy.

De Enckele *Byvoeghelicke* zijn dese: *My* ofte *mine* mijn / *thy* ofte *thine* uw of *uw* / *your* ende *yours* uw of *uw* lieder / *his* sijne / *hers* hare / *our* ende *ours* onse / *this* dit / *that* dat / *these* dese / *those* die / *their* haarlieder / *which* welke / *who* wie / *whom* wien / *whose* wiens / *what* wat.

De

De t'samen gevoeghde worden meest geformeert uyt de byvoeginge van *self* en *selfs* aan andere Voor-namen : gelijk volght

<i>I my self</i>		Ick self ofte ick mijsel self	
<i>Your selfs</i>		U selven	
<i>You your self</i>		Ghy self	
<i>Himself</i>		Hem self ofte selve	
<i>Herself</i>		Heur ofte haar self	
<i>Thy self</i>		Dijn self ofte u self	
<i>He himself</i>		Hij selfs ofte selven	
<i>That same ofte self same</i>		Die self / dat selve ofte dat gene	
<i>Sbe herself</i>		Sy self ofte selven	
<i>Tbemselfs</i>		Haar selven	
<i>We our selfs</i>		Wy selven	
<i>Vvhofo</i>	} <i>Die</i>	} <i>het oock zy</i>	
<i>Vvherofo</i>			} <i>Daar</i>
<i>Vvhatfo</i>			
<i>The same ofte self same</i>		<i>De selve ofte de gene</i>	
<i>This same</i>		<i>Dese selve ofte de gene</i>	
<i>The which</i>		<i>De welke</i>	
<i>Owr own self</i>		<i>Ons eugen selven</i>	
<i>My own self</i>		<i>Mijn Egen self</i>	
<i>Tbey them selfs</i>		<i>Sy selven</i>	
<i>His own self</i>		<i>Sijn eugen selfs</i>	
<i>Their own selfs</i>		<i>Haar eugen selve</i>	
<i>Tbofe which</i>		<i>De welke</i>	
<i>Tbat which</i>		<i>Het welke.</i>	

Nota. De Voor-naam *their* harer / ende het hulp-woort *there* daar / hebben geen onderscheyt in het uytspreecken, maar werden verscheydentlijck geschreven, waar op men wel letten moer.

I ick / thou ghy / he hy / we wy / you ghy-lie-
den / they sy-lieden / en die daar uyt geformeert
worden, zijn alleen *Personeele*, ende andere *Im-
personeele*.

III. C A P I T T E L.

*Van de Hoedanigheyt, ende Beteekening van
de Voor-Namen.*

1. **I**N Voor-namen zijnder drie *Personoen* in bey-
de Getallen, die de *Naam-woorden* niet en
hebben: als

1. I ick / we wy / de *persoonen* zijnde die spree-
ken ofte doen: als *I write* ick schryve / *we eat*
wy eeten.

2. *Thou ghy / you ghy-lieden* tot wien wy spre-
ken: als *thou readeft* ghy leest / *you play* ghy-lieden
speelt.

3. *He hy / she sy / it het / they sy-lieden* / van
de welken wy spreken: als *he loveth* hy bemint /
she heareth sy hoozt / *it is done* het is gedaan / *they
work* sy-lieden werken.

Ende dese zijn alle *oorspronckelicke* (*Primitive*)
nevens *me my / thee u / him hem / her haar / us
ons / them hun* / die in de buyginge van de voor-
gaande gevonden werden.

2. De Tweede soort zijn van desen *Afkomstig*
(*Derivative*): als *mine* mijn en mijnen / van *I en
me*; *thine* u van *thou* en *thee*; *your* uieder van
you; *his* hy / *hijne* van *he*; *hers* en *heers* hare van
she, *her*, *they*.

Dese *Besittelicke* (*Possessive*) zijn, die een *Ey-
genschap* in yets beteekenen.

3. *This*

3. *This* ende *that* dit / dese ende dat met *I*, *thou*, *he*, zijn Bewijselijke (*Demonstratives*) Voor namen genoemt; om dat sy een persoon ofte saack toonen: als *thou art the man ghy sijt de man / this is the cause* dit ofte dese is de oorzack.

4. *Opsichtig* (*Relative*) Voor-namen, die tot yets dat nu even is voor-gegaan behooren, zijn *who* die ofte wie / *whom* wien en dien / *what* wat / *which* het welke / *whose* wiens / *where* of waar van: als *he is now my friend, who before was my enemy* hy is nu mijn vriendt / die te vooren mijn wandt was: *I shall let you know who hath said that* ick sal u laten weten wie dat geseyt heeft: *they are ill natur'd people which are irreconcilable* sy zijn quaat-aardige lieden dewelcke onversoenelick zijn: *it was a poor man whom he helped* het was een arm menschiedien hy geholpen heeft: *A kind neighbour whose love I acknowledge* een vriendelick buurman / wiens liefde ick erkenne: *it was a just cause whereof he spake* de saack was rechtvaardigh-waar van hy sprack.

5. De *Vragende* ofte *Eyschende* (*Interrogatives*) Zijnde Voorstellingen van Vragen; zijn de selde met de voorgenoemde opsichtige, alleenlijck onderscheyden door het achter stellen van dittecken [?] soo *who is there*; wie is daar? *which is best*? welke is het beste? *what is that*? wat is dat?

Nota. Veel die onder de Voor-namen gereekent werden zijn eygentlijk Byvoeglicke Naamwoorden: Maar alle oprechte Voor namen werden begrepen in het volgende Voorbeeld.

Voorna-
men
Oorfpr.Haarer
Besitte-
licken.

Recht.

Gebuyghde.

Mer Self-
handige.Sonder Self-
handige.

	Enck.	<i>I</i>	<i>me</i>	<i>my</i>	<i>mine</i>
Perfoon 1.	Meerd.	<i>We</i>	<i>us</i>	<i>our</i>	<i>ours</i>
Perfoon 2.	Enck.	<i>Thou</i>	<i>thee</i>	<i>thy</i>	<i>thine</i>
	Meerd.	<i>Ye</i>	<i>you</i>	<i>your</i>	<i>yours</i>
Perf. 3	Mann.	<i>He</i>	<i>him</i>	<i>his</i>	
	Vrouw.	<i>She</i>	<i>her</i>	<i>her hers</i>	
	Enk.				
	Geen.		<i>It</i>	<i>Its</i>	
	Meerder.	<i>They</i>	<i>them</i>	<i>their theirs</i>	
	Personen.	<i>Who</i>	<i>whom</i>	<i>whose</i>	
Vraag.	Saken.		<i>what</i>	<i>whereof</i>	

III. A F D E E L I N G E.

*Van de Geslachten (Genders) Getallen (Numbers) en
Buyginge (Declension) der Voor namen.*

DE Voornamen hebben , gelijk de Naam-
woorden , drie *Geslachten* , en twee *Getallen* :
Alle de Voor-namen kunnen gebruyckt worden
in alle Geslachten door de Getallen daar sy van
zijn , ende Persoonen daarse toe behooren , son-
der verandering in de uytgangen : Gelyck *I* *ich* /
thou *ghy* / *he* *hy* in 't Enkel Getal , en *we* *wy* / *ye*
ghy - *l.* *they* *sy* - *l.* in 't Meerder Getal , zijn van dat
Geslachte als die gene die spreekt , ofte aan ofte
van wien men spreekt , uytgenomen alleenlijk
he *hy* / en *she* *sy* die niet als van 't Mannelick ofte
Vrouwelick Geslachte kunnen zijn .

Sommige Voor-namen hebben geen *Roepelijke
Gevallen* , anders hebben se alle de Gevallen gelijk
een Naam-woort , doch verschillen wat van de
gemeene manier van de Buyginge der Naam-
woorden : gelijk voornamentlyck te sien is in de
volgende Exempelen van de Voor-namen *I* , *thou* ,
he , *she* , *this* , *who* , *my* ofte *mine* , *I* *myself* .

	<i>I</i>	<i>Ick</i>
	<i>Singular.</i>	<i>Enkel.</i>
No.		<i>I</i> <i>Ick</i>
Gen. (Baar.)	}	<i>of me</i> <i>Dan my</i>
Dat. (Gev.)		<i>To me</i> <i>aan my</i>
Ac. (Aank.)		<i>Me</i> <i>my</i>
Abl. (Af.)		<i>From me</i> <i>Dan my</i>

Plural.

Meerder

No.

We Wy

Gen. (Baar.)

Of us Onser ofte van ons

Dat. (Gev.)

To us Wan ons

Ac. (Aank)

Us Ons

Ab. (At.)

From Us Van ons

Thou Ghy.

Singular.

Enkel.

N.

Thou Ghy

G.

Of thee Van u

D.

To thee Wan u

Ac.

Thee U

Ab.)

From thee Van u.

Plural.

Meerder.

N.

Ye ofte you Ghy-lieden

G.

Of you Van u-l.

D.

To you Wan u-l.

Ac.

You U-lieden

Ab.)

From you Van u lieden.

He

Hy

Sing.

Enk.

N.

He Hy

G.

His ofte of him Sjns ofte van hem

D.

To him Wan hem

Ac.

Him Sich ofte hem

Ab.)

From him Van hem.

Plural.

Meerd.

N.

They Zy-lieden

G.

Of them ofte theirs Harer ofte hunner

D.

To them Wan haar lieden

Ac.

Them Zen lieden

Ab.)

From them Van hen lieden.

Sbe

She Sy

Enk.

Sing.	
N.	<i>She Sy</i>
G.	<i>Hers ofte of her Waares ofte heurs</i>
D.	<i>to Her aan haar</i>
Ac.	<i>Her Haar</i>
Ab.)	<i>From her Van haar</i>

Nota. Het Meerder Getal van *he hy* en *she sy* is even eens.

This Dese / en That Dat.

Enk.

Sing.	
N.	<i>This Dese / en That Dat</i>
G.	<i>Of this en that Van dese en dat</i>
D.	<i>To this en that Aan dese en dat</i>
Ac.	<i>This en that Dese en dat</i>
Ab.)	<i>From this en that van dese en dat.</i>

Plur.

Meerd.

N.	<i>These Dese</i>
G.	<i>Of these Van dese</i>
D.	<i>To these Aan dese</i>
A.	<i>These Dese</i>
Ab.)	<i>From these Van dese.</i>

Nota. *That* heeft geen meerder getal.

who Wie.

Enk.

Sing.	
N.	<i>who Wie ofte wien</i>
G.	<i>of whom Van Wien</i>
D.	<i>To whom Aan wien</i>
Ac.	<i>Whom Wien</i>
Ab.)	<i>From whom Van Wien.</i>

Nota.

Nota. Het *Meerder Getal* van *who* is gelijk het *Enkel.*

Hier volgt een Voorbeeld van een *besitelicke Voor-Naam* by een *Selfstandige Naam-woort* gevoegt.

Sing.

Enk.

N.	}	<i>my Garden</i> mijn <i>Cupn</i>
G.		<i>of my Garden</i> van mijn <i>Cupn</i>
D.		<i>to my Garden</i> aan mijn <i>Cupn</i>
Ac.		<i>my Garden</i> mijn <i>Cupn</i>
Ab.		<i>from my Garden</i> van mijn <i>Cupn.</i>

Plural.

Meerd.

N.	}	<i>my Gardens</i> mijn <i>Cupnen</i>
G.		<i>of my Gardens</i> van mijn <i>Cupnen</i>
D.		<i>to my Gardens</i> aan mijn <i>Cupnen</i>
Ac.		<i>my Gardens</i> mijn <i>Cupnen</i>
Ab.		<i>from my Gardens</i> van mijn <i>Cupnen.</i>

I my self *Ich selfs.*

Sing.

Enk.

N.	}	<i>I my self</i> <i>Ich self</i>
O.		<i>Of me my self</i> <i>Dan mijn selven</i>
D.		<i>to me My self</i> <i>Dan mijn selven</i>
Ac.		<i>Me my self</i> <i>Mijn selven</i>
Ab.		<i>From me my self</i> <i>Dan mijn selven.</i>

Plural.

Meerder.

N.	}	<i>We ourselvs</i> <i>Wy selven</i>
G.		<i>Of us ourselvs</i> <i>Dan ons selven</i>
D.		<i>To us ourselvs</i> <i>Dan ons selven</i>
Ac.		<i>Ourselvs</i> <i>Ons selven</i>
Ab.		<i>From us ourselvs</i> <i>Dan ons selven.</i>

Nota.

tot d'Engelsche Taal. - 111

Nota. Aldus kan men oock *you your self / ghy selfs /* en *be bis* ofte *himself hy selfs* buygen &c.

Nota. *My* en *mine* zijn een en 't selve; alleenlijk is 'er dat onderscheyt, dat *my* gebruykt wert als het volgende woort met een Consonant begint: gelijk *my table* mijn tafel: ende *mine* als een Vocaal volght; als *mine adversary* mijn tegenpartij: oock, dat men *my* niet gebruycken en kan sonder een Selfstandige Naam-woort: maar *mine* kan wel alleen staan: als blijkt wanneer men een Vraage beantwoorden sal, als *whose writing is this? wiens schryft is dit?* het antwoord is, *mine.* Diergelijk kan geseyt worden van *thy* en *thine.*

Nota. *Voor-namen* en *werck-woorden* worden meest te samen gebruykt, omde sin gesamentlijk volkomender te maken.

V. C A P I T E L.

Van Werck-woorden. (Verbs.)

En *Werck-woort* (a *Verb*) is een deel des *Spraaks* dat men buygen kan door *wissen* ofte *manieren* ende *Tijden*; en beduydt *wesen*, *doen* ofte *lijden*: als *I am* ick ben / *I give* ick geve / *I am beaten* ick ben geslagen.

Werck-woorden zijn of *Persoonelicke* of *onpersoneelicke*; de *Persoonelicke* woorden in de buyginge verandert door 3. *Persoonen* in beyde *Getallen*: gelijk *I bear*, *thou bearest*, *he beareth*, ick hoor / *ghy hoort* / *hy hoort*; *we bear*, *ye bear*, *they bear*, wy hooren / *ghy-l. hooret* / *sy-l. hooren.*

De *Onpersoneelicke* *Werck-woorden* worden soo niet verandert, alleenlijk een *Persoon* behouden.

de : als *it raimech het regent* : &c. gelijk hier na in 't particulier breeder sal verhandelt worden.

Wetck-woorden worden geconfidereert in hunner Geslachten en Buygingen.

I. AFDEELINGE.

Van de Geslachten der Personélicke Werck-woorden.

DE Personélicke Werck-woorden, *Verbs Perso-
nal*) zijn werckende, lijdende en onzijdige *Activ Passiv en Neuters*.

De werckende (*Activs*) beteekenen alle een doeninge, overgaande ofte geschiedende aan een persoon ofte saack, en om de werckende persoon te onderscheyden, worden hunner eygen Voornamen gelijk oock de Naam-woorden daar voor gestelt : als *I teach the young man* *ich onderwijse den jongelingh.* *Thou persecutest the righteous* *ghy vervolgt de rechtveerdige.* *He feedeth the poor* *hy voedt den Arme.* *The Soldiers ruin the City* *De Soldaten vernielen de Stadt.*

De *Lijdende (Passiv)* beteekenen alle een lijdens en kunnen niet uytgedruckt werden sonder het *Selstandige Werck-woort*, (alsoo genoemd) *I am* *ich ben* / als *I am despised* *ich ben veracht* / *they were instructed* *sy wierden onderwisen* / *we were amended* *wy werden gebetert.*

De *Onzijdige (Neutral)* zijn eygentlijk noch werckende noch lijdende : als, *I slouisch* *ich blaeps* : doch soo dat die meer na de eene kant ofte de andere hollen, soo werden daartoe soodanige *behelp-
same*

same werck-woorden gevoeght als daar noodighst toe zijn ; gelijk sommige beduyden een losse doeninge, als *I stand* ick staa / *I come* ick come / *I walk* ick wandele / tot dese behoort *have* hebben / en *doe. doen* / als *I stood* ofte *did stand* ick stondt / *I have stood* ick heb gestaan.

Sommige beteekenen een liiden, en die nemen wel tot haar een *helpende lijdende werck-woord* (*an Auxiliary Verb*) te be zijn : gelijk *I am weary* ick ben moede : *he is foolish* hy is mal.

II. AFDEELINGE.

Van de Wijsen (Moods) en Tijden (Tenses) waar door de Werck-woorden geboogen worden.

1. **D**E *werck-woorden* worden geseyt 6 wijsen ofte manieren (*moods*) te hebben, maar het is onnoodigh om meer als 3 te reekenen, te weten, 1. de *Toonende wijze (Indicativ Mood)* waar door men yets te kennen geeft : als *I write* ick schryfve.

2. De *Gebiedende (Imperativ)* waar door men yets gebiedt ofte belast, als *write thou* schryft ghy.

3. De *Onbepaalde ofte Oneyndige wijze (infinitiv mood)* waar in men van een sake spreekt sonder eenige palen van tijdt ofte yets anders ; en tot dese wijze, in plaats van het achterstellen van en in *Days*, werdt het *Ledeken te* voor het woort gestelt, als *to write* (te) schryffen.

Die men de *Wenschende, Vermoogende* en *Ondervoeglijke wijze* noemt, verschillen weynicht

oite

ofte niet van de *Tonende* wijze, dan alleen dat voor de *wenschende* (*Optativ*) het hulp-woort ofte tusschen-werpinge van roepinge, *oh that! Och of!* gestelt wordt.

En dat de *Vermoogende* (*Potential*) dese woorden voor sich heeft *might mochte / could konde* &c. dewelcke geboogen worden, en het werck-woort selver niet.

En om dat de *Ondervoeghlike* wijze (*Subjunctiv mood*) het help-woort *when wannet / ofte that op dat/* voor sich heeft.

In 't *Duyts* noemt men de *Onbepaalde* wijze het *Wortel-woort*, en soo oock in 't *Engels*: doch van de eerste *Perfoon* van de tegenwoordige tijdt der *Toonende Wijse*, werden andere *Wijzen en Tijden* gemaakt.

II. De *Tijden* werden gereeckent dese 5. te zijn:

1. De *Tegenwoordige Tijdt* (*Present Tense*) dewelcke spreekt van de saack die nu is, verhandelt ofte gedaan wordt: als *I labour ick arbeede*.

2. De *Onvolkomen* (*Præterimperfect*) die van yets spreekt, 't geen noch niet volkomen voorby is: dese Tijdt wort gemeenelyck gemaakt van de *Tegenwoordige* door 't achter by voegen van *d* ofte *ed*; ofte anders door *did* te stellen voor de eerste *Perfoon* van de *Tegenwoordige Tijdt*: als *I laboured* ofte *did labour ick arbeede*.

3. De *Volkomen* (*Præterperfect*) dewelcke van de tijdt spreekt die volkomen voorby is: dese tijdt werdt geformeert door 't voorstellen van het helpende woort *have hebbe* voor de eerste *Perfoon* van de *Onvolkomen tijdt*, maar niet door 't voor-

setten

setten van ge of een soodanige Syllabe gelijk in 't *Duyts* ofte *Grieks* : als *I have labour'd* ick hebbe gewerckt.

4. De *Meer als Voorleden* (*Præterpluperfect*) die handelt van de tijdt die meer als voorleden is: dese tijdt werdt geformeert door 't byvoegen van het helpende woort *had hadde* voor de eerste Persoon van de Onvolkomen Tijdt: als *I had labour'd* ick hadde gearbeydt.

5. De *Toekomende* (*Future*) handelt vā de tijdt die noch te komen staat : en werdt geformeert door 't voorstellen van *shall sal* ofte *will wil* voor de eerste Persoon van de Tegenwoordige tijdt : als *I shall* ofte *will labour* ick sal ofte wil arbeeyden.

III. AFDEELINGE.

Van saacken die te mercken zijn omtrent de Buyginge der werck-woorden.

DE Vervoegingen (ofte *Buyginge*) in 't *Engels*, *Conjugations*, zijn de veranderingen der werck-woorden, welcke door *Wissen* ofte *manieren*, *Tijden*, *Gevalen* ende *Persoonen* geschieden.

Van de *Wissen* en *Tijden* heeft men in de voorige *Afdeeling* gesproocken : door alle *Wissen* en *Tijden* zynder drie *Persoonen* in beyde *Getallen* ; behalven in de *Gebiedende wijze*, die geen eerste Persoon in 't *Enckel Getal* heeft, en oock d'*On-eyndige wijze*, die geen *Getallen* of *Persoonen* heeft.

Het onderscheyt is alleenlijck in de tweede en derde *Persoon* van het *Enckel Getal*; alwaar in de

Toonen-

Toonende en Ondervogelijcke wijfen, en de Tegenwoordige Tijd de tweede Perfoon eyndicht in *st*, ende de derde in *th*, ofte, om de lichter uyt-fpraack, in *s*: ende in den Onvolkomen Tijd, in *dt*: en in 't Meerder Getal eyndigen alle de Perfoonen gelijk de eerste in 't Enckel Getal: als *I beat* ick slaa / *thou beatest* ghy slaat / *he beates* *h* ofte *beats* hy slaat / Meerd. *we beat* wy slaan / *ye beat* ghy-lieden slaat / *they beat* sy-lieden slaan. In de Onvolkomen Tijd: *I beat* ofte *did beat* ick sloegh / *thou beatedst*, *beatest* ofte *didst beat* ghy sloeght / ende soo voort: sonder veranderinge van de eerste Perfoon.

Daar zijn vier Vervoegingen, in de welcke de voornaamste veranderinge gevonden wordt in den Onvolkomen Tijd.

De Eerste Vervoeginge is: als men tot het werck-woort van de Onbepaalde maniere *d* ofte *ed* by voeght, soo heeft men een woort dat den Onvolkomen ende den Voorleden Tijd uytdruckt: als *I love* ick bemin / *I loved* ick beminde / van *to love* beminnen.

Hier volgen eenige werck-woorden, welcke onder de eerste vervoeginge behooren:

to banish bannen *banished* gebannen
to beguile bedriegen *beguiled*
to boast pochen *boasted*
to bridle temmen *bridled*
to brush borstelen *brushed*
to delight vermaken *delighted*
to maintain onderhouden *maintained*
to moderate matigen *moderated*
to signify beteekenen *signified*
to strengthen verstercken *strengthened* &c.

De Tweede *Vervoeging* is als men aan de *Onbepaalde wijze* een klincker na laat, en een *t achter* aan stelt, soo heeft men een woort, dat den *Onvolkomen tijd*, en oock den *Voorleden* uytdruckt. als van *to sweep* *vegen* / *I sweep* *ick veeghe* / *I have sweep* *ick hebbe geveeght*.

Onder dese *Vervoeging* behooren de navolgende *Werck-woorden*.

to feel *voelen* *felt* *gevoelt*
to keep *bewaren* *kept*
to leave *verlaten* *left*
to sleep *slapen* *slept*
to creep *kruppen* *crept*
to weep *wenen* *wept* &c.

De Derde *Vervoeging* is als men van het woort der *Onbepaalde maniere* een klincker uytlaat, soo heeft men een woort dat den *Onvolkomen* en *Voorleden tijd* uytdruckt, als van *to bleed* *bloeden* / *I bled* *ick bloede* / *I have bled* *ick hebbe gebloedt*.

Onder dese *Vervoeging* behooren de volgende *Werck-woorden*.

to breed *voeden* *bred* *gebzoedt*
to lead *lijden* *led* *ofte lead*
to feed *voeden* *fed*
to spread *spzenden* *spred*
to speed *haasten* *speid* &c.

De Vierde *Vervoeging* neemt *i* uyt de leste *Sylabe* van de *Onbepaalde manier*, ende stelt *on* in plaats daar van, en dan soo heeft men de *Onvolkomen* en *Voorleden tijds*: als

to grind

to grind slijpen ground geslepen
 to bind binden bound
 to find vinden found
 to wind winden wound &c.

IV. AFDEELINGE.

Van de Buyginge der Helpende woorden.

DE Helpende Werck-woorden zijn *have* hebben / *doe* doen / en *am* ben / *let* laat met der selver af-komelingen *had*, *did*, *shall* en *will* &c. gelijk blijkt door de navolgende buyginge der selver; en voor eerst van

I have Ich hebbe.

Indicativ mood Toonende wijsse.

Present Tense Tegenwoordige Tijd.

Singular.

I have

Thou hast

He hath

Enkel:

Ich hebbe

Ghy hebt

Hij heeft.

Plural.

We have

Ye have

They have

Meerder

Wy hebben

Ghy-l. hebt

Hy-l. hebben.

The Præterimperfect Onvolkomen Tijd.

Singular.

I had

Thou hadst

He had

Enkel.

Ich hadde

Ghy hadt

Hij hadde.

Plural.

Plural.

We had

Ye had

They had

Meerder.

Wy hadden

Ghy-l. haddet

Sy-l. hadden.

The Praterperfect Volkomen Tijd.

Sing.

I have had

Thou hast had

He hath had

Enk.

Ick hebbe gehad.

Gy hebt gehad

Hy heeft gehad.

Plural.

We have had

Ye have had

They have had

Meerd.

Wy hebben gehad

Ghy-l. hebt gehad

Sy-l. hebben gehad

Praterpluperf. Meer als voorsz.

Sing.

I had had

Thou hadst had

He had had

Enk.

Ick hadde gehad

Ghy hadt gehad

Hy hadde gehad.

Plur.

We had had

Ye had had

They had had

Meerd.

Wy hadden gehad

Ghy-l. haddet gehad

Sy l. hadden gehad.

The Future Toekomende.

Sing.

I shall ofte will have

Thou shalt ofte wilt

have

He shall ofte will have

Enk.

Ick sal hebben

Ghy sult hebben

Hy sal hebben.

P. 119

Plur.

We shall ofte will have
Ye shall ofte will have
They shall ofte will have

Meerd.

Wy sullen hebben
Ghy-l. sult hebben
Sy-l. sullen hebben

The Imperat. mood Gebiedende Wijse.

Sing.

Have ofte have thou
Let him have

Enk.

Hebt ofte hebt ghy
Laat hem hebben.

Plur.

Have we ofte let us have

Have ye
Let them have

Meerd.

Hebben wy ofte laat
ons hebben
Hebbet ghy-l.
Hebben sy-l. ofte laat
haar hebben.

The Optativ mood Wenschende wijze.

The Present & Imperfect Tense Den Tegenwooz-
digen en Onvolmaakten Tijd.

Sing.

Ob that } I had
 } Thou hadst
 } He had

Enk.

Och of { Ick hadde
 } Ghy hadt
 } Hy hadt.

Plur.

Ob that { We had
 } Ye had
 } They had

Meerd.

Och of { Wy hadden
 } Ghy-l. hadt
 } Sy-l. hadden.

De Volkomen en Voorleden Tijd zijn al eens in dese als in de Toonende Wijse, dan alleen dat ob s'hat och of daar voor staat.

In de *Ondervoeghlike* en *Moogende Wijsse* zijn oock alle de Tijden en Vervoegingen al eens, behalven dat voor de *Ondervoeghlike Wijsse when* als ofte *that op dat* / gestelt wort, en dat voor de *Moogende wijsse* dese woorden staan, *might mochte* / *could konde* / en *would woude* / welckers tweede Persoon in *st* eyndight, en daar door veroorsaackt dat het Werck-woort altoos in de *Onbepaalde maniere* staat; om dat die geboogen worden en 't woort niet.: als

Sing.

Enk.

I might, could ofte *would have*

Ich mochte / konde ofte woude hebben

Thou mightest, couldst ofte *wouldest have*

Ghy mocht / kond ofte woud hebben

He might could ofte *would have*

Hij mochte / konde ofte woude hebben.

Plur.

Meerd.

We might, could, ofte *would have*

Wy mochten / konden ofte wouden hebben

Ye might, could, ofte *would have*

Ghy-l. mochtet / kondet ofte woudet hebben

They might, could ofte *would have*

Sy-l. mochten / konden ofte wouden hebben.

The Infinitiv mood *Onbepaalde Wijsse.*

Present Tense *Tegenwoordige Tijd.*

to Have

Hebben.

F

The

De Wegh-wijser
The Praterfect Volkomen.

to Have had Gehadt hebben.

The Participles De Deelnemingen.

Present Tegeuwoozdigh.

Having Hebbende.

Praterperfect Volkomen.

Had Gehadt.

De buýginge van het Helpende (*Auxiliary*)
Werck-woort; ofte anders *Selstandige* (*Substan-*
tive) genoemt, te weten

I am Ich ben.

The Indicative mood Toonende wijze.

The Present Tense Tegeuwoozdige Tijdt.

Singul.

Enkel.

I am
Thou art
He is,

Ich ben
Ghy zijt
Hy is.

Plur.

Meerd.

We are
Ye are
They are

Wy zijn.
Ghy-l. zijt.
Sy-l. zijn.

The Praterimperfect Onvolkomen.

Singul.

Enk.

I was
Thou wast
He was

Ich was
Ghy waart
Hy was.

Plur.

<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We were</i>	<i>Wy waren</i>
<i>Ye were</i>	<i>Ghy-l. waart</i>
<i>They were</i>	<i>Sy-l. waren.</i>

The Praterperfect Volkomen.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I have been</i>	<i>Ich hebbe geweest</i>
<i>Tbou hast been</i>	<i>Ghy hebt geweest</i>
<i>He hath been</i>	<i>Hy heeft geweest.</i>
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We have been</i>	<i>Wy hebben geweest</i>
<i>Ye have been</i>	<i>Ghy-l. hebt geweest</i>
<i>They have been</i>	<i>Sy-l. hebben geweest.</i>

The Praterpluperfect Doozleden Tijd.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I had been</i>	<i>Ich hadde geweest</i>
<i>Tbou hadst been</i>	<i>Ghy hadt geweest</i>
<i>He had been</i>	<i>Hy hadde geweest.</i>
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We had been</i>	<i>Wy hadden geweest</i>
<i>Ye had been</i>	<i>Ghy-l. haddet geweest</i>
<i>They had been</i>	<i>Sy l. hadden geweest.</i>

The Future Toekomende.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I shall ofte will be</i>	<i>Ich sal zijn ofte wesen</i>
<i>Tbou shall ofte wilt be</i>	<i>Ghy sult zijn</i>
<i>He shall ofte will be</i>	<i>Hy sal zijn.</i>

<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>We shall ofte will be</i>	Wy sullen zijn
<i>Ye shall ofte will be</i>	Ghy-l. sult zijn.
<i>They shall ofte will be</i>	Sy l. sullen zijn.

The Imperativ mood **Gebiedende Wijs.**

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>Be Thou</i>	Weest ghy
<i>Let him be</i>	Dat hy sy.

<i>Plural.</i>	Meerder
<i>Be we or let us be</i>	Zijn wy ofte dat wy zijn
<i>Be ye</i>	Zijt ghy-lieden
<i>Let them be</i>	Laat haer l. zijn.

The Subjunctiv mood **Ondervoeghelijcke manier.**

Present Tense **Tegenwoordige Tijd.**

<i>Sing.</i>	Enk.							
<i>That</i>	<table> <tr> <td>{ <i>I be</i></td> <td rowspan="3">op dat</td> <td>{ <i>Ich sy</i></td> </tr> <tr> <td>{ <i>Thou beest</i></td> <td>{ <i>Ghy zijt</i></td> </tr> <tr> <td>{ <i>He be</i></td> <td>{ <i>Hy sy.</i></td> </tr> </table>	{ <i>I be</i>	op dat	{ <i>Ich sy</i>	{ <i>Thou beest</i>	{ <i>Ghy zijt</i>	{ <i>He be</i>	{ <i>Hy sy.</i>
{ <i>I be</i>	op dat	{ <i>Ich sy</i>						
{ <i>Thou beest</i>		{ <i>Ghy zijt</i>						
{ <i>He be</i>		{ <i>Hy sy.</i>						

<i>Plural.</i>	Meerder.							
<i>That</i>	<table> <tr> <td>{ <i>We be</i></td> <td rowspan="3">op dat</td> <td>{ <i>Wy zijn</i></td> </tr> <tr> <td>{ <i>Ye be</i></td> <td>{ <i>Ghy l. zijt</i></td> </tr> <tr> <td>{ <i>They be.</i></td> <td>{ <i>Sy-l. zijn.</i></td> </tr> </table>	{ <i>We be</i>	op dat	{ <i>Wy zijn</i>	{ <i>Ye be</i>	{ <i>Ghy l. zijt</i>	{ <i>They be.</i>	{ <i>Sy-l. zijn.</i>
{ <i>We be</i>	op dat	{ <i>Wy zijn</i>						
{ <i>Ye be</i>		{ <i>Ghy l. zijt</i>						
{ <i>They be.</i>		{ <i>Sy-l. zijn.</i>						

The Imperfect **Onvolkomen.**

<i>Sing.</i>	Enk.							
<i>That</i>	<table> <tr> <td>{ <i>I were</i></td> <td rowspan="3">op dat</td> <td>{ <i>Ich ware</i></td> </tr> <tr> <td>{ <i>Thou wert</i></td> <td>{ <i>Ghy waert</i></td> </tr> <tr> <td>{ <i>He were</i></td> <td>{ <i>Hy ware.</i></td> </tr> </table>	{ <i>I were</i>	op dat	{ <i>Ich ware</i>	{ <i>Thou wert</i>	{ <i>Ghy waert</i>	{ <i>He were</i>	{ <i>Hy ware.</i>
{ <i>I were</i>	op dat	{ <i>Ich ware</i>						
{ <i>Thou wert</i>		{ <i>Ghy waert</i>						
{ <i>He were</i>		{ <i>Hy ware.</i>						
		<i>Plur.</i>						

Plural.

Meerd.

That { We were
Ye were
They were

op dat

{ Wy waren
Ghy-l. waeret
Sy-l. waren.

The Præterperfect Volkomen.

Sing.

Enk.

When { I have been
Thou hast been
He hath been

als

{ Ick geweest heb-
be
Gy geweest hebt
Hy geweest heeft.

When { We have been
Ye have been
They have been

als

{ Wy geweest heb-
ben
gy-l. geweest hebt
Sy-l. geweest-
hebben.

Præterpluperfect Meer als Doorzleden.

Sing.

Enk.

If I were or had been

Andien ick hadde ofte
ware geweest

If thou wast or hast been

Andien ghy waert ofte
haddet geweest

If he were or had been

Andien hy ware ofte
hadde geweest.

Plur.

Meerd.

If we were or had been

Andien wy waren ofte
hadden geweest

If ye were or had been

Andien ghy-l. waeret
ofte haddet geweest

If they were or had been

Andien sy l. waren ofte
hadden geweest.

The Future *Toekomende.*

Sing.

Enk.

When I shall or will be

Als ick zijn sal

When thou shalt or wilt
be

Als ghy zijn sult

When he shall or will be

Als hy zijn sal.

Plur.

Meerd.

When we shall or will be

Als wy zijn sullen

When ye shall or will be

Als ghy l. zijn sult

When they shall or will
be

Als sy l. zijn sullen.

De Wenshende en Moogende Wijsen zijn ten naasten by al eens, behalven hunner Voorstellingen.

The Infinitiv mood De oneyndige Wijse.

Present & Imperf. *Tegenw. en Onvolkomen.*

to Be

Wesen ofte zyn.

Praterperfect *Volkomen.*

to Have been

Beweest hebben.

Praterpluperf. Meer als Doozleden.

To have had been

Beweest hadden.

Participles *Deelnemingen.*

Present *Tegenwoordigh.*

Being

Zijnde.

Pte.

Praterp. Volkomen.

Been

Beweest.

Praterplu. Doozl.

Having been

Beweest hebbendes

Hier volgt een Voorbeeld van de Buyginge van de *Tegenwoordige* en *Onvolmaakte Tijden* van 't helpende Werck-woort *I do* *ick doe* / want in de andere Tijden wort het niet gebruyckt als een Helpende Werck-woort, maar als *doen* ofte *ma-*
ken in 't *Duyts*.

The Indicativ and Sub-
junctiv moods.

De Toonende en On-
derboeghliche wijze.

Present Tense Tegenwoordige Tydt.

Sing.

Enk.

I do

Ich doe

Thou dost

Ghy doet

He doth

Hy doet.

Plur.

Meerd.

We do

Wy doen

Ye do

Ghy I doet

They do

Sy. I. doen.

Imperfect Onvolkomen.

Sing.

Enk.

I did

Ich deedde

Thou didst

Ghy deeddet

He did

Hy deeddet.

Plur.

Meerd.

We did

Wy deden

Ye did

Ghy-l. deedet

They did

Sy-l. deden.

De Buyginge van *might* mochte / *could* konde / en *would* woude / kan de Leser vinden in de *Wenschende wijze* van de buyginge van *have* hebbe.

Dit zy nu genoegh' geseyt van de Helpende Werck-woorden : dan alleen dese aanmerckinge op 't gebruyck der selver : te weten :

I do wordt gestelt voor den *Tegenwoordigen Tijdt* van een *Werck-woort*.

I did staat voor den *Onvolmaecten Tijdt*.

I have voor den *Volkomen*.

I had voor den *Voorleden*.

I shall ofte *will* voor den *Toekomenden Tijdt* van 't *Werckende woort*.

I am met dessels *Af-komstige Tijden* voor het *Lijdende woort*.

Hier volgt een Afbeeldinge van de buyginge van een *Werckende* en *Lijdende Werck-woort*, eerst van het *werckende* : als

I call *Ich* roepe.

The Indicativ mood *Toonende wijze*.

Present Tense *Tegenwoordige Tijdt*.

Sing.

Enk.

I call or *do call*.*Ich* roepe*Thou callest* or *dost call**Ghy* roept*He calleth* or *doth call**Hy* roept.

Plur.

Plur.

Wee call or do call
Ye call or do call
They call or do call

Meerd.

Wy roepen
Ghy-l. roepet
Sy-l. roepen.

The Imperfect De Onvolkomen.

Sing.

I called or did call
Thou calledst or didst
call

Enk.

Ich riep
Ghy riept.

He called or did call

Hy riep.

Plur.

We called or did call
Ye called or did call
They called or did call

Meerd.

Wy riepen
Ghy-l. riepet
Sy-l. riepen.

The Praterperfect De Volkommen.

Sing.

I have called
Thou hast called
He hath called

Enk.

Ich heb geroepen.
Ghy hebt geroepen.
Hy heeft geroepen.

Plur.

We have called
Ye have called
They have called

Meerd.

Wy hebben geroepen
Ghy-l. hebt geroepen
Sy-l. hebben geroe-
pen.

Sing.

I had called
Thou hadst called
He had called

Enk.

Ich hadde geroepen
Ghy hadt geroepen
Hy hadde geroepen.

Plur.

We had called
Ye had called

Meerd.

Wy hadden geroepen
Ghy-l. haddet geroe-
pen
Sy-l. hadden geroe-
pen.

They had called

The Future Tense Den Toekomenden Tijd.

Sing.

I shall call
Thou shalt call
He shall call

Enk.

Ich sal roepen
Ghy sult roepen
Hy sal roepen.

Plur.

We shall call
Ye shall call
They shall call

Meerd.

Wy sullen roepen
Ghy-l. sult roepen
Sy-l. sullen roepen.

The Imperativ mood Gebiedende wijze.

The Present Tense Tegenwoordige Tijd.

Sing.

Call thou
Let him call

Enk.

Roept ghy
Laat hem roepen.

Plur.

<i>Plur.</i>	Meerd.
Call we or let us call	Roepen wy
Call ye	Roept ghy-l.
Let them call	Dat sy l. roepen

The Infinitiv mood Oneyndige Wijse,

Present Tegenwoordigh.

to Call **Roepen.**

Perfect & Pluperf. Volkomen en Doozl.

to Have or had call'd **Geroepen hebben ofte hadden.**

Participles Deelnemingen.

Præs. Tegenw.

Calling **Roepende.**

Hier volgt een Lijdende Werck-woort,

I am called **Ich ben ofte worde geroepen.**

The Indicativ mood Toonende Wijse.

Præsens Tense Tegenwoordige Tijdt.

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>I am called</i>	Ich worde ofte ben geroepen
<i>Thou art called</i>	Ghy wordt geroepen
<i>He is called</i>	Hy wordt geroepen.

<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>We are called</i>	Wy worden geroepen
<i>Ye are called</i>	Ghy-l. wordt geroepen
<i>They are called</i>	Sy-l. worden geroepen.

The Imperf. Onvolkomen.

Sing.

I was called
Thou wast called
He was called

Enk.

Ich wierde geroepen
Ghy wierdt geroepen
Hy wierde geroepen.

Plur.

We were called
Ye were called

Meerd.

Wy wierden geroepen
Ghy-l. wierdet geroe-
pen
Sy l. wierden geroe-
pen.

They were called.

Praterperf. Volkomen.

Sing.

I have been called
Thou hast been called
He hath been called

Enk.

Ich ben geroepen ge-
weest
Ghy zijt geroepen ge-
weest
Hy is geroepen ge-
weest.

Plur.

We have been called
Ye have been called

Meerd.

Wy zijn geroepen ge-
weest
Ghy l. zijt geroepen
geweest
Sy l. zijn geroepen ge-
weest.

They have been called

The

The Pluperfect De Doozleden.

Sing.

I had been called

Thou hadst been called

He had been called

Enk.

*Ich hadde geroepen
geweest*

*Ghy hadt geroepen ge-
weest*

*Hy hadde geroepen ge-
weest.*

Plur.

We had been called

Ye had been called

They had been called

Meerd.

*Wy hadden geroepen
geweest*

*Ghy-l. haddet geroe-
pen geweest*

*Sy-l. hadden geroepen
geweest.*

Future Toekomende.

Sing.

I shall be called

Thou shalt be called

He shall be called

Enk.

*Ich sal geroepen wor-
den*

*Ghy sult gheroepen
worden*

*Hy sal geroepen wor-
den*

Plur.

We shall be called

Ye shall be called

They shall be called

Meerd.

*Wy sullen geroepen
worden*

*Ghy-l. sult geroepen
worden*

*Sy l. sullen geroepen
worden.*

Im

Imperat. mood Gebiedende wijze.

Pres. Tegenw.

Sing.

Be thou called
Let him be called.

Enk.

Zijt ghy geroepen
Dat hy geroepen zy.

Plur.

Let us be called

Meerd.

Laat ons geroepen
worden

Be ye called

Dat ghy-l. geroepen
wordet

Let them be called

Laat haar-l. geroepen
worden.

De Ondervoeghelicke, Wenschelicke, en Moogende Wijzen zijn al eens met de Toonende Wijse, behalven het kleyn onderscheyt van de Voorstellige woorden, waar van te vooren genoechgedacht is geweest.

The Infinitiv mood Onbepaalde Wijse.

Pres. Tegenw.

to Be called

Geroepen worden.

Perfect & Pluperf. Volkomen en Doozl.

to Have or had been called
Geroepen geweest hebben ofts hadden.

Participles Deelneminge.

Pres. Tegenw.

Being called

Geroepen zijnde.

Pa-

Perfect en Pluperf. Volkom. en Doozt.
Called Beroepen.

V. AFDEELINGE.

Van de Onregelmatige Werck-woorden.

V Oorbeelden van soodanige Werck-woorden die geheel ofte ten deele ongeregelt zijn, en worden in 't Engels *anomalous* genoemd, van 't Grieks *ἀνωμαλόν*. Doch onder dese Ongeregelde kan men dese drie Aanmerckingen in acht nemen, te weten,

1. Dat Werck-woorden die eyndigen in *end*; hebben haarer Volkomen Tijdts ofte Deel-woort in *ent*, als

<i>Bend</i> buigen	<i>bent</i> geboogen
<i>Lend</i> leenen	<i>lent</i> geleent
<i>Rend</i> scheuren	<i>rent</i> gescheurt
<i>Send</i> senden	<i>sent</i> gesonden
<i>Spend</i> verteeren	<i>spent</i> verteert.

2. Die in *ing* eyndigen, maken hunner Volkomen Tijdts en Deel-woort in *ung*; als

<i>Ring</i> luyen	<i>rung</i> geluyd
<i>Sing</i> singen	<i>sung</i> gesongen
<i>Sling</i> slingeren	<i>slung</i> gestingert
<i>Spring</i> springen	<i>sprung</i> gesprongen
<i>Sting</i> steken	<i>stung</i> gestooken
<i>Wring</i> wringen	<i>wrung</i> gewrongen.

3. Die in *ow* eyndigen, hebben haren Onvolkomen Tijdts in *ew*, en haar Deel-woort in *own*: als

Blew

Blow	blew	blown
Blaasen	blies	geblasen
Crown	crew	crow'n
Kraeyen	kraeyde	gekraeyt
Grow	grew	grown
Wasschen	groepde	gegroept
Know	knew	known
Weten	wiste	geweten
Throw	threw	thrown
Sopen	smeet	gesmeten.

Doch sommige woorden zijn soo ongeregelt, dat die tot geene regel gebracht kunnen werden, van welcke hier een Lijste volght

De Tegenw Tijdt ofte Onvolkomen Tijdt ofte
Onbepaalde Wijse. } Deel-woort.

Abide abode
Verblijven verbleven

Arise arose
Opstaan opgestaan

Ask askt
Dzagen gebzaaght

Awake awoke ofte awak't
Ontwaken ontwaakt

Bear bore ofte bare born

Dzagen dzoegh gedzagen
beat beat & beaten

Slaan geslagen

Beget begot & begotten

Teelen geteelt

Begin begin ofte began

Beginnen begonnen

Behold beheld ofte beholden

Aanschouwen aangeschoutot

Besecken

Befeech	besought
Bidden	gebeden
Bid	bad en bidden
Gebieden	bevolen
Bite	bit, bitten
Bijten	gebeten
Break	broke
Breken	gebroken
Bring	brought
Brengen	gebracht
Build	built
Bouwen	gebouwt
Buy	bought
Koopen	gekocht
Can	could
Ik kan	ich konde
Cast	cast
Smijten	gesmeten
Catch	catcht ofte caught
Dangen	gevangen
Chide	chid chidden
Bekijven	bekeeb bekeeben
Choose	chose chosen
Kiesfen	koos gekooren
Cleave	cloven en cleft
Klooben	geklooben
Climb	clomb climbed
Klimmen	klom geklommen
Come	came come
Komen	quam gekoemen
Cut	cut
Snijden	gesneden
Dare	durst dared
Dozen	dozste dozen

Do	did	don
Doen	deede	gedaan
Drink	drank	en druncken
Drincken	gedroncken	
Drive	drove	driven
Drijven	dreef	gedreven
Eat	I ate	eaten.
Eeten	ich at	gegeten
Fall	fel	fallen
Valen	viel	gevalen
Fight	- Fought	
Bechten	gebochten	
Flie	flew	flown
Vliegen	bloogh	gevloogen
Forsake	forsook	forfaken
Versaken	versaachte	versaacht
Frees	frose	frosen
Dziesen	vzooz	gebzoren
Get	got	gotten
Krijgen	kreegh	gekregen
Give	gave	given
Geven	gaf	gegeven
Go	went	gone
Gaan	ging	gegaan
Hang	hung	hung
Hangen	hingh	gehangen
Hide	hid	hidden
Bergen	berghde	geberghde
Hit	hitt	hitten
Maken	raachte	geraacht
Hold	beld	holden
Houden	hield	gehouden
Knit	knit	knitted
Bzeyden	bzeydde	en gebzeyde

Knock *knokt*Kloppen *klopte en geklopt*Lose *loft*Verliesen *verlooz en verlooren*Ly *lay layn en laid*Leggen *lagh gelegen*Lie *lied lied*Liegen *loogh geloogen*Make *made*Maken *maakte en gemaakt*Mow *mow'd mown*Maepen *maayde gemaapt*Ow *I ought*

Schuldigh zjn ich was schuldigh

Put *put*Stellen *stelde en gestelt*Ride *rode ofte rid ridden*Rijden *reede gereden*Rise *I rose risen*Opstaan ich stond op *opgestaan*Ring *rang ofte rung*Runnen *runnen en geluyd*Run *ran run*Loopen *liep geloopen*See *saw seen*Zien *sagh gezien*Seeck *sought*Soecken *sochte en gezocht*Seecke *sod sodden*Koocken *koochte gekoocht*sell *fold*Verkoopen *verkocht*shake *shoke shook ofte shaken*Schudden *schuddede geschudt**shine*

shine	shone	shined
Schijnen	scheen	gescheenen
shed	shed	
Stozte	stoztede	en gestozt
shot	shot	shot
Schieten	schoot	geschooten
shrink	sbrunk	sbrunken
Krimpen	krimpte	gekrimpen
shut	shut	
Slupten /	gesloten	
sink	sank ofte	sunk sunken
Sincken	sonck	gesoncken
sit	sat	sitten
Sitten	sat	gezetten
slay	I flew	slain
Doot slaan	ich sloegh	doort doot geslagen
slide	slid ofte	stode slidden
Glyen	gleedde	gegleen
smite	smote ofte	smit smieten ofte smitten
Slaan	sloegh	geslagen
Speak	spake ofte	spoke spoken
Spzeken	spzack	gespzoeken
spin	span	spun
Spinnen	spou	gesponnen
spit	spat	spitten
Spuwen	spoogh	gespogen
spring	sprang	sprung
Uytspruyten	uytspruytede	uytgespzoeten
stand	stood	
Staan	stont	en gestaen
steal	stole	stolen
Steelen	stal	gestoolen
stick	stuck	stucken ofte sticke
Steecken	stack	gesteecken

sling	sung	singed
Pzickelen	pzichte	gepzickelt
stride	strode.	stridden
Wijdt-stappen	stapte	gestapt
strive	strove	striven
Strijden	streedt	gestreden
strike	stroke	strucken
Slaan	sloegh	geslagen
swear	sware ofte swore	sworn
Sweeren	swoer	gesworen
swell	swel'd	sweld ofte swoln
Swellen	swol	geswollen
swim	swam ofte swom	swam
Swemmen	swom	geswommen
Take	took	taken
Nemen	nam	genomen
Teach	taught	
Onderwijfen	onderwees en onderwefen	
Tear	tare ofte tore	toru
Scheuren	scheurde	gescheurt
Tell	told	
Seggen/ vertellen/	vertelde en vertelt	
Think	thought	
Dencken	dachte en gedocht	
Thrive	I throve	thriven
Welbaren	ich baarde wel	gebaren
Tread	trode	treden
Treden	tradt	getreden
Wear	ware ofte wore	worn
Verflijten	verfleet	verfleten
Weav	wove	woven
Weven	weefde	geweven
Whip	whipt	
Geesselen	geesselde en gegeesselt.	

<i>will</i>	<i>would</i>	
Willen	wilde	
<i>Win</i>	<i>wan or won</i>	<i>won</i>
Winnen	won	gewonnen
<i>Work</i>	<i>wrought</i>	
Wercken	wrochte en gewercht of gewrocht	
<i>Write</i>	<i>wrote or writt</i>	<i>written</i>
Schryven	schreef	geschreven.

VI. A F D E E L I N G E.

*Van de over-een-komst der Werck-woorden met
Andere Deelen des Spraacks.*

Hier uyt kan men bespeuren van wat woorden
veele *Engelsche* Werck-woorden uytspuyten,
als mede hare gelijkigheyt met de selve.

Daar werden veele Naam-woorden, soo wel
Byvoeghelicke als Selfstandige Werck-woorden
gemaackt: het welck geschiet op tweederly ma-
nieren.

1. *Voor Eerst.* Door't verlangen der Vocaal,
en't versachten van de Consonant: als van

a House Huis

to House in Huis nesten

Brass koper

to Brass Verkooperen

Glass Glas

to Glaze Verglasen

Grass Gras

to Graze Weyden

Price Prijs

to Prize Waerdeeren

Breath Adem

to Breathe Adem schep-
pen

shade

shadow

a Fish een Visc

Schaduw

to shade

shadow

to Fish Visc

Bescha-
dwen

Oyl

Oyl Olie	to Oyl met Olie smee- ren
a Rule een Regel	to Rule Regeeren
Love Liefde	to Love Beminnen
Life Leve	to Live Leven
Strife Strijdt	to Strive Strijden
Further } Forward } Verder	to { Further Verboz- Fóward deren
Hinder Achter	to Hinder Verhinderen ofte te beletten.

2. Door het Ledeken en in 't eynde by te voe-
gen: als

Haste Spoedt	to Hasten Verspoeden
Length Langhte	to Lengthen Verlangten
Strength Sterchte	to Strengthen Versterc- ken
Short Kort	to Shorten Verkorten
Soft Sacht	to Soften Versachten
Fast Dast	to Fasten Dast maken
White Wit	to Whiten Wit maken
Black Swart	to Blacken Swart ma- ken
Hard Hardt	to Harden Verharden.

En veel meer diergelijke.

VII. AFDEELINGE.

Van d' Onpersontlicke Werck-woorden.

O Npersoonelike Werck-woorden (in 't Engels
Verbs Impersonal) zijn soodanige als geen per-
soonen hebben, maar staan altoos in de derde
per-

perfoon van't Enckel Getal , behalven als *men* voorgaat , en dan ftaande in de derde perfoon van 't Meerder Getal : Sy worden verdeelt in *Werckende* , *Lijdende* en *Onzijdige*.

De *Werckende* hebben defe Ledekens voor haar, *men* ofte *one* : als

Men fay
Men work
One writes
One reads

Men feyt
Men wercht
Men ſchrijft
Men leeft.

De *Lijdende* hebben voor haar *there is* : als

There is much don
There is wrought

Daar is veel gedaan
Daar is gewoicht.

De *Onzijdige* volgen het Ledeken *it* : als

It raineth
It blows
It pleaſeth
It delighteth
It behoveth

Het regent,
Het waapt
Het behaaght
Het vermaacht
Het is van nooden.

Tot verder verklaring hier in , ſoo neemt een voorbeeld van de buyginge van eenige Onperſoonelicke *Werck-woorden* : als

Het *Werckende* woort.

One ſaith
One ſaid
One hath ſaid
One had ſaid
One ſhall ſay

Men ſeyt
Men ſeyde
Men heeft geſeyt
Men hadde geſeyt
Men ſal ſeggen.

Het

Het Lijdende woort.

<i>There is wrought</i>	Daar wordt gezocht
<i>There was wrought</i>	Daar wiert gezocht
<i>There hath been wrought</i>	Daar is gezocht geweest
<i>There had been wrought</i>	Daar had gezocht geweest
<i>There shall be wrought</i>	Daar sal ghezocht worden.

Het Onzijdige woort.

<i>It pleaseth</i>	Het behaaght
<i>It pleased ofte did please</i>	Het behaaghde
<i>It hath pleased</i>	Het heeft behaaght
<i>It had pleased</i>	Het hadde behaaght
<i>It shall please</i>	Het sal behagen
<i>It may please</i>	Het mach behagen
<i>It might please</i>	Het mochte behagen.

VI. C A P I T T E L.

Van de deel-woorden.

Deel-woorden (in 't Engels, *Participles*) zijn afkomstigh van Werck woorden, en worden gebruyckt gelijk Byvoeghelicke Naam-woorden, de saack die sy beteekenen uytdruckende, nevens de tijdt daer die in geschiet.

De Deel-woorden zijn tweederley; het eene is van het *werkende* woort, handelende van saken in den Tegenwoordige Tijdt, en eyndigt altoos in *ing*; als *wishing* wenschende / *reading* lesende / *hearing* hoorende / *teaching* leerende.

Het andere is van het *Lijdende* woort, hande-

G

lende

lende van saken in den Volkomen Tijdt, en eyn-
dicht in *d, t, often* : als *wished* getwenscht / *read*
gelesen / *taught* geleert / *seen* gesien.

Nota 1. De werckende Deel-woorden die in *ing*
eyndigen, kunnen oock door het voorstellen van
een Ledeken *a* ofte *an* ofte *the*, voor selfstan-
dige Naam-woorden gerekent worden : als *seeing*,
bearing, *feeling*, *tasting*, *smelling* zijn Deelwoor-
den, beduydende siende / hoorende / voelende /
smaakende / rupckende ; en wanneer *the* daar
voor gestelt wordt, als *the seeing*, *the bearing* &c.
beduydende het gesicht / het gehoor / het ge-
voel / de smaak / de reuck : en soo in meest alle
andere woorden.

Nota 2. Door 't byvoegen van *r* ofte *er* in 't
eynde van de Onbepaalde wijze der werck-woor-
den, heeft men een selfstandige Naam-woort, als
give geven / *a giver* een geber / *teach* leeren / *a teacher*
een leeraar / *love* beminnen / *a lover* een liefheb-
ber &c. gelijk *ing* het Deel-woort maackt.

VII. C A P I T T E L.

Van Help-woorden (Adverbs.)

En Help-woort ofte Bywoort (*an Adverb*) is
een deel des Spraacks, dat niet geboogen kan
worden, gemeenelijck by een Werck-woort
staande, om desselfs hoedanigheyt meerder uyt
te drücken : als *he seeth clearly* hy siet klaarlijck /
I ran speedily ick liep spoedighlijck.

Daar zijn verscheyde *Bywoorden*, en die hebben
oock verscheyde beduydinge, gelijk blijkt door
hunne versamelinge : als volgt

Sommige

1. Des Tijds : als *to day huyden / now nu / immediately, presently, by and by, forthwith* dadelijck / *stracks / fluy / terstont / ever opt / nimmer noyt / seldom seldom / quickly, speedily* snellijck / *raschlijck / yesterday gisteren / ereyesterday eergisteren / late laat / lately onlangs / heretofore voozmaals / early vroegh / often en oftentimes* dickmaals / *to morrow morgen / hereafter hier na / when wanneer / then dan / finally eyndelijck / dayly daaghelijcks / alleways altijd / evermore immermeer / till that tot dat / ere eer / a little sooner wat eerder / after that daar na / sometimes altemets / before vooz / manytimes meenighmaal / long ago oer lang / at noon 's middaghs &c.*

2. Der plaatse (Place) als *here hier / there daar / where waar / somewhere ergens / nowhere nergens / besides neffens / everywhere overal / elsewhere elders / whitherwards* waerwaarts / *hitherwards herwaarts / hence hier van daan / thence daar van daan / within binnen / without buiten / nigh naby / neer dichtby / far verre further* verder / *a side ter zijde / round about rontom / before vooz / after achter / under onder / above boven / beneath beneden / inwards binnewaarts / yonder ginder / to and again gins en weer.*

3. Vragende (asking) als *wherefore ofte why* waarom ? *how hoe ? how so hoe soo ? not niet ? what wat ? why not* waarom niet ?

4. Toeseggende (affirming) als *surely, certainly* voozsecker / *seckerlijck / truly, verily* waarlijck / *yea ja / indeed inder daat / so*

ofte *at least* so immers / *without doubt* sonder twijffel.

5. Ontkennende (*Denying*) als *no* neen / *not* niet / *in no wise* geenfins / *not at all* in 't minste niet.

6. Des Getals (*Number*) als *once* eenmaal / *twice* tweemaal / *thrice* driemaal / &c. *so many times* soo meenighmaal / *firstly* eerstelijck / *secondly* ten anderen / *thirdly* ten derden &c.

7. Des Quantiteyts ofte veelheyt (*Quantity*) als *enough* genoegh / *abundantly* overbloedigh / *more* or *less* meer ofte min / *too much* te veel / *too little* te weynig / *at least* ten minsten / *very much* seer veel.

8. Des Hoedanigheyt's (*Quality*) als *well* wel / *ill*, *evilly*, *badly* quaelijck / *wisely* wijfelijck / *poorly* armelijck / *honestly* doornelijck / *learnedly* geleerdelijck / *stoutly* stoutelijck / en veel meer *Byvoegblicke* Naamwoorden die door 't aannemen van *ly* in 't eynde des woorts *Hulp-woorden* worden.

9. Van Gelijkkenisse (*Likeness*) en vergelijckinge (*Comparison*) als *so*, *also* / *also* doech / *as like as* gelijk ofte als / *in like manner* desgelijcks / *unequally* ongelijckelijck / *differently* verscheydentelijck / *according* volgens / *even so* even soo / *then* dan / *as well* also wel / *so well* soo wel / *how* hoe / *more* meer / *less* min / *better* beter / *worse* erger / *especially* voornamentelijck / hier toe soude men alle *Adjectiva* van de Vergelijckige Trap konnen brengen.

10. Aanmanende (*Exhorting*) als *go* *to* wel

wel aan / *fall on* sa sa / *speedily* fluckig / *courageously* moedighlijck / *quickly*, lively, nimbly wacker aan / *lustigh* / *gaww* &c.

11. Vermanende (*Warning*) als *look to it*, *take heed*, *beware*, *fiel toe* / wacht u / hoed u.

12. Versachtende (*Asswaging* :) als *sweetly*, *softly*, *prettily* soetjens / sachtjens / sijntjes / *tenderly* teerkens / *scarcely* nauwelijcks.

13. Wenschende (*Wishing* :) als *oh* *if*! *oh that*! *och* of!

14. Twyffelende (*Doubling*) ofte bygeval: als *perhaps* misschien / *likely*, *it may be*, mogelijk / *peradventure* by avontuur / *per chance* by geval.

15. Scheydende (*parting* :) als *apart*, *asunder* ter zijden / *van malkander* / *otherwise*, *andersins* / *particularly* besonderlijck / *distinctly* onderscheydentlijck / *before and after* vooz en na / *hitherwards* and *thitherward* herwaerts en derwaerts.

17. Uytfluytende (*Excluding* :) als *onely* alleenlijck / *not onely* niet alleenlijck / *but also* maer oock.

18. Van Toegevinge (*Permitting* :) als *though* alhoewel / *all be it* al is 't / *notwithstanding* niet te min.

19. Verkiefende (*choosing*) als, *rather than*, liever dan / *better than* beter dan / *chiefly* vooz namentlijck.

20. Van geen volle saack: als *almost* byhang / *well neer or nigh* by-na / schier.

21. Toonende (*Shewing*) als *behold*, lo.

- Sommige zijn { *see, look thither* fiet / fiet daar / &c.
 22. Uyttreckende (*Extending* :) als *too much* te veel / *too far* te ver / *too long* te langh.
 23. Roepende (*Calling* :) als *ho!* *sa how!* *hem!* *whoop!* *heya!* *hem!* *hou!*

Nota. Het onderscheyt tusschen *than* en *then* is dit; *then* is een Helpwoord des Tijds, en *than* is een teeken van de Vergelijkige Trap: daar men wel op letten moet.

VIII. C A P I T T E L.

Van de Coppelingen (*Conjugations.*)

En-Koppeling is een Onbuyghlicke Deel des Spraacks, het welck bequamelijck woorden en sinnen by malkander gevoeght.

Dese zijn van verscheyde soorten en beduydingen: als

- Sommige zijn { 1. Aanhechtende (*Copulativs* :) als *and* ende / *also* alsoo / *likewise* desgelijcks / *with* met / *herewith* hier mede / *consequently* vervolgens / *yet* noch / *further* voort / *more over* daar-en-boven / *besides* benevens.
 2. Onderscheidende (*Adversativs* :) als *but* maar / *yet* doch / *but if* maar of / *although* schoon / *hoewel* / *the while* dewijle.
 3. Scheydende (*Disjunctivs* :) als *nor, ne-*ther nochte / *either* ofte / *at least* ten minsten / *otherwise, else* andersins.
 4. Veroorsakende (*Causals* :) als *for* want / *because* om dat / *wherefore* waarom / *therefore*.

Sommige zijn { *therefore* daarom / *for as much as* nadien dat / *sith* aangesien / *that* op dat &c.
 5. Conditioneele (*Conditionals*;) als *if* indien / *if that* indien dat / *in case that* ingeval / *whilst that* terwijl dat / *whether* ofte.
 6. Uytkeurige (*Exceptions*;) als *unless* tenzij / *except, saving* uytgenomen / *besides that* behalven dat &c.

Nota. Veele Helpwoorden worden voor Kopelingen gereeckent. &c.

V. C A P I T T E L.

Van de Voorsettingen (*Preposiions.*)

En *Voorsettinge* is een Onbuyghlijke Deel des *Spraacks*, dienstigh om de sin der woorden wel te onderscheyden, gemeenelyk voor het woort staande, als *with my friend* met mijn vriend / ofte, wordt anders een Deel des Woorts, als *impudent* onbeschaamt.

De Voorstellingen zijn dese:

<i>To, unto</i>	Naan / na
<i>To ofte at</i>	Tot
<i>By, through</i>	By / dooz
<i>Towards</i>	na toe
<i>For & before</i>	Dooz
<i>Ere</i>	Er
<i>Ere that</i>	Er dat
<i>Ere then</i>	Er dan
<i>About</i>	Omtrent
<i>For</i>	Om
<i>About, round about</i>	Ront / rontom
<i>Against</i>	Tegen

<i>Beyond</i>	Bins/berby
<i>Besides that</i>	Behalven
<i>Within</i>	Binnen
<i>Without</i>	Bupten
<i>Betwixt en Between</i>	Tuffchen
<i>Above</i>	Boven
<i>On-high</i>	Om hoogh
<i>Beneath, below</i>	Beneden
<i>Besides</i>	Nevens/ benevens
<i>After, behind</i>	Achter
<i>Without</i>	Sonder
<i>Under, among</i>	Onder
<i>Nigh, near, hard-by</i>	By/ naby/ dicht by
<i>On behalf</i>	Dan wegen
<i>According to</i>	Na (volgens) dat
<i>Untill, til that</i>	Tot dat
<i>With</i>	Met/ mede
<i>Out, out of</i>	Uyt
<i>Up, upon</i>	Op
<i>After</i>	Na/ naar
<i>In into</i>	In.

Op dat het gebruyck der *Voorsettinge* meer bekend mach worden, soo neemt dese volgende Voorbeelden tot hunner Verklaringe: als

To his Father Tot zijn Vader
At London Tot Londen
Towards Leyden Na Leyden toe
By this By desen
By the way By den wegh
Through the Citie Dooz de Stadt
Before the time Dooz den tijdt
Against an enemy Tegens een Vyandt
Next the street Naast de straat

Above

Above the air Boven de lucht
According to the command. Na't gebodt
To the Heavens Van de Hemelen
On the table Van de Tafel
From ofte with the whole heart Van gantscher herte.
Out of the house Uit het huys.

X. CAPITTEL.

Van Tuffchenwerpinge (Interjections.)

EEN *Interjectie* ofte *Tuffchenwerpinge* is een Onbuyghelicke Deel des Spraacks, geen referentie hebbende aan de woorden die voor of achter staan; en is maar alleenlyck een uytroepinge des hertstochts: gelyk

- Sommige zijn
1. Van *Verwondering* (*Admiration*) als *oh wonderfull och wonderlijck! is it possible? is 't moogelijck? how! how so hoe! hoe dus!*
 2. Van *Verheuginge* (*Rejoycing*;) als *heyda! hey! O brave! O bzaaf!*
 3. Van *Droefheids* (*Sorrow*;) als *alas he! laas! ah me ach my! wo wee! wo is me wee my!*
 4. Van *Verachtinge* (*Detestation*;) als *fie foep/ fie for shame fory schaamt u.*
 5. Van *Roepinge* (*Calling*) *beh! how! hew! hum! hum! holla! hem! &c.*
 6. Van *Stilswijginge* (*Silence*;) als *hush, wum, st. whist, sus/ stil &c.*

XI. C A P I T T E L.

*Van de Overeenkomst der Uyt spraack van de
Oude Engelsche woorden, met der selver
Beduydinge.*

DEse Aanmerckinge mach uyt dese kleyne *Academie* niet uytgelaten worden, door dien die een voortreffelijckheit des *Engelsen Tale* aanwijst, dewelcke in verscheyde andere *Taalen* soo fraey niet te vinden is: *te weten*, dat woorden van een Syllabe geformeert worden van soodanige *Letteren*, dat die de sin en meeninge des *Spreekers* natuurlijk beter uyt drucken, als in veel andere *Taalen* geschieden kan door een *Periphrasis*, ofte een t'samen-vergaderinge van veele woorden.

De volgende Exempelen sullen klaarlijk de beweginge des gemoetstoonen door het verscheyden geluyt der *Letteren*; waar van sommige sterker zijn, sommige fachter, sommige klaarder, sommige duysterder, sommige scherper &c. als

Str. Woorden die beginnen met *str* toonen van sich selven een groote kracht te willen beduyden: als, *strike* slaan / *strife* strijdt / *strain* forceren / *strength* sterckte / *struggle* worstelen / *strut* ofte *strout* opgeblasen zijn / *stretch* uyt-treken &c.

St. De *Letteren st* schijnen oock wat een hard geluydt te hebben, doch soo veel niet als *str*, als of dese her haare maar sochten te mainteneeren, Hever als yets te willen ontrukken: als *stand* staan / *stay* blijven / *sturdy* en *stout* hertneckigh / *sick* steecken / *stiff* stijf / *stop* verhinderen / *still* verlijpende.

Tbr

Thr schijnen een stercke beduydinge te hebben: als *throw* goopen / *thrust* douwen / *throng* druck / *besigh* / *throng* doo?

Wr schijnen eenige kromheyt ofte ontruckinge te beduyden: als, *wry* (ofte *awry*) krom / *scheef* / *wreath* ombdraepen / *wrest* met kracht wzingen / *wrestle* woestelen / *wrong* ongelijck / *wrinck* verstuyncken / *wriggle* in order ombdraepen / *wrangle* krackeelen / a *wrinkle* een vouw in 't aangesicht / *wrath* gramschap / *wrap* inbouwten.

Sw beduydt een stille sachte beweginge; als *to bear sway* in zwang gaan / *swim* zwemmen / *switch* een zweep / *swindge* geesselen / *swift* snel / *sweet* soet.

Sm is gelijk *sw*, als in *smoosb* gladt / *smile* sachtjens lachen / *smart* sinert &c.

Cl beduydt een aanhechting aan malkanderen, als *cleav* kleben / *clay* pot-aarde / *cling* vast kleben / *clim* klimmen / *close* dicht / *to close* dicht maken.

Sp beduydt een verspreydinge: als, *spread* sprennen / *spring* opwasschen / *sprig*, *sprout*, een tack / *sprinkle* sprenckelen / *split* splijten / a *splinter* een splinter / *spill* stozten / *spit* spantwen &c.

Sl beduydt een sachte beweginge die men qua-lijk bespeuren kan, als *slide* glijen / *slippery* slijberigh / *slime* slijm / a *slit* een spleet / *slow*, *slack* traagh &c.

(*Asb*) De woorden die in *asb* eyndigen; beduyden een klare en scherpe saack, als *rash* onbedacht / *crash* rupschen / *gasb* schielijck snijden / a *lash* een slag / *plash* platsen &c.

(*Ush*) De woorden in *ush* schijnen yets duysters te willen beduyden: als *crush* vermoestelen /

push stooten / *brush* borstelen. &c.

(*Inkle*) Sommige woorden die in *inkle* eyndigen, beduyden een dickwils doeninge van een saack: als *tinkle* dickwils klinkende- / *sprinkle* hier en daar sprenckelen / *twinkle* de oogen dickwils open en toe doen. &c.

XII. C A P I T T E L.

Van het gebruyck van seckere Figuren; die de Engelfche met andere gemeen hebben.

TOthet *Etymologifche* verhandelen der woorden, behooren oock de *Figuren* in 't fchrijven en fprecken, alhoewel die, uyt het *Grieks* gekomen zijnde, van 't gemeene Volck soo wel niet bekent zijn: en alle *Figuren* worden in 't *Engels* niet gebruyckt, altoenlijck maar dese: te weten

1. *Proftbefis*, doet yets by in 't begin des woorts: als *arife arifen* voor *rise rifen* opstaan: dit *Figuur* wordt felden gebruyckt.

2. *Apharefis* neemt yets af van 't begin van 't woort, in plaats waar van altemets een *Apostrooph* ['] aldus gefelt wordt, doch niet altijd: als 't is voor *is is* het *is is* 't voor *is is*? *is het?* *gainst* voor *against* tegen / *vested* voor *invested* bevesticht.

3. *Syncope* neemt wegh uyt het midden, daar men altemets in plaats van een *Apostrooph* ['] gebruyckt, doch niet altijd, en voornamentlijck, niet in woorden van gemeene gebruyck: als *hapned* voor *happened* gebeurde / *lov's* voor *loveth* bemint / *go's* voor *goeth* gaat / *giv's* geeft / *madd'st* voor *maddest* allerdolft / *Heav'n* voor *Heaven*

De

Hemel / *desir'd* voor *desired* begeerde / *fennight* voor *sevennight* acht dagen / *fortnight* voor *fourteennight* veertien dagen / *o're* voor *over* ober.

Nota. Sommige schrijven *honour*, *labour*, *favour* &c. sonder *u*; als *honor* &c. maar het is al eens, doch beter met *u*; als *honour* &c.

4. *Synæresis* ofte *Craſis* treckt twee woorden ofte syllaben in een: als *I'le* voor *I will* ich wil / *its* voor *it is* het is / *a horsman* voor *horseman* een Ruyter / *shant* voor *shall not* sal niet / *wi'not*, en in sommige plaatsen *woon't* voor *will not* wil niet / doch de twee laatste woorden worden uyt een onbehoorlick verdorventheyt des Spracks gebruyckt.

Apocope neemt yets af van 't eynde des woorts, en voornamentlijk (gelijk in 't Duyts) van e finaal, als *tb'ablest* voor *the ablest* de machtighste / en veel diergelijke: als mede *set* voor *setch* haalen.

XIII. C A P I T T E L.

Van de Verkorting van verscheyde woorden in 't schrijven.

HET is niet noodigh hier van soodanige Verkorting te handelen, als men in andere Taalen heeft, gelijk *a* voor *am* ofte *an*, *e* voor *and* ende &c. voor *and so forth* en soo voort.

De Verkortingen alleen aan de *Engelsche* Taal
eygen, zijn dese :

y	}	the de
y		that dat
y ^w ofte y ⁿ voor		you ghy
or		our onse
y ^r ofte y ^{or}	}	your uwen
y ^r		their hunner
w en w th	}	wish met
w en w ^{ch} voor		which welke
m ^s voor ment als	}	Commandm ^t . voor <i>commandment</i> gebod
		Parliam ^t voor <i>Parliament</i> .
w ⁿ voor when		wanneer.
R ^t voor right		recht.
pr ^r	}	pra
viz. voor		so wit te weten.
St	}	Saint een Sinte
Maj ^{tie}		Majestie Majestept
Bp		Bishop Bisschop
Dr		Doctor Doctoor
Ldpp		Lordship Heerschap
Lapp		Ladyship Mevrouwshap
Honble		Honorable Erentfeste
Hd		Honoured Ge-eerde
Worpp en Worshp		Worship Achtbaarheyt
Worppll		Worshipfull Achtbare
Rd		Reverend Eerwaarde
Sr		Sir Sieur
Mr		Mister, Master mijn heer
K ^t ofte Kn ^t		Knight Ridder
Esq ^r	Esquire Schiltknaap	
Cap ^t	Captain Capiteyn.	

XIV. CAPITTE L.

*Van de Distinctien ofte Punctatiën die men in het
schrijven gebruyckt.*

Hier behoeft niet veel van geseyt te worden, om dat die al eens zijn in 't *Engels* als in 't *Duyts*.

Hunner gebruyck is oock wel genoeg bekend :

Een *Comma* (,) beduydt een kléyne spacie om aadem te scheppen.

Een *Semi-Colon* (;) beduydt een weynigh meer tijd.

Een *Colon* (:) beduydt noch een länger tijd.

Een *Punctum* (.) wordt gestelt achter een eynde van een sin ofte meeninge.

Een *Interrogatie Interrogation* (?) beduydt een voorstellinge van een vrage.

Dit (!) is een tecken van *Verwondering* en *Uytroepinge*, en andere *Tusschen-werpingen*.

Een *Parenthesis* () aldus gemaackt, is een merck, dat het gene daar tusschen staat, of behouden of uytgelaten kan werden, sonder de veranderinge des sins.

Dit merck (-) is een verdeeling, en oock verbindinge van woorden aen malkanderen.

H E T

HET DERDE DEEL

Van de

GRAMMATICA.

Van de

SYNTAXIS.

SYNTAXIS is een ordentelicke aanhechtinge van woorden en sinnen by malkander.

Om dat de meeste regelen hier van bekend zijn door de *Latijnsche Grammatica*, en om dat dikwils de selfde manier van spreecken by de *Duysche* gebreyckt worden als by de *Engelsche*, soo soude het al te overvloedigh zijn, en gantsch niet nootfaackelick om hier de regelen van de *Syntaxis* te hervatten: en derhalven sal dit Deel van de *Grammatica* wat kort vallen.

Doch nademaal daar eenige verplaatsingen van woorden zijn, en eygenschappen tot de *Engelsche* Taal alleen behoorende, en niet tot de *Duysche*; derhalven sal het nootfaackelick zijn eenige bondige Aanmerckingen te stellen: gelijk

1. De *Noemelijke Geval* staat voor het *Werckwoord*: als *the Tree grow's* de *Boom* groept / *the Man fall's* de *Man* valt &c.

2. De *Aanklagelijke Geval* volgt op het *Werck-*

Werck-woort ; alsoo dat het *Werck woort* niet leest staat gelijk in 't *Duyts* ; want men seyt in 't *Engels* niet, *the Judge shall him punish*, maar *the Judge shall punish him* de *Richter* sal straffen hem ; *I have written a letter* ick heb geschreven een brief ; *He hath seen my Friend* hy heeft gezien mijn *Vrient* / en niet *He hath my Friend seen*.

In dese Regel is het grootste onderscheyt tuschen de *Duytsche* en *Engelsche* manier van 't verplaatsen der *Werck-woorden*.

Aanm. 3. Waar in de *Engelsche* Taal twee teekenen van ontkenninge by malkander komen, beduyden die een toestemminge: als *I have not no money*, dat is, *I have some money* ick heb wat gelt ; *he hath not no bread*, ofte *he hath some bread* hy is niet sonder broodt.

Aanm. 4. De Namen der Getallen worden anders in 't *Engels* als in 't *Duyts* genoemd : gelijk

1. Men seyt *sixty-five* zestigh vijf / niet *five and sixty* vijf en t'zestigh / en soo in alle andere Getallen die boven de twintigh zijn, gelijk *twenty six* twintigh zes &c.

2. Daer is oock een ander manier om twintigh te noemen, welcke is door *score*, als *a score* is 20, *threescore* is 60, *fourscore* is 80, *fourscore and ten* is 90 &c.

3. Men seyt in 't *Engels* niet *it is half twelv* clock het is half twaalf / maar *it is half an hour past eleven* het is een half uur over elf / en soo in alle andere tijden des daaghs.

4. Daar de *Duytse* seggen, van daagh over acht dagen / seggen de *Engelsche*, *this day sennight*, dat is, dese dagh seben avonden / en oock *this day fortnight* dese dagh veertien avonden / in plaats

plaats van van daagh ober veertien dagen.

5. *Aann.* Even wordt gestelt in plaats van *yes* ja ofte *selfs* / en *verily* waarlijk: als *who would not believe even this* wie wilde *selfs* dat niet gelooven? *I had rather even die then loos* all ik had liever *selfs* te sterben / dan alles te verliezen; even *from my childhod* self van mijn kints beenen af &c.

6. *Aann.* *A* wordt altemets in plaats van *to* te gebreyckt: als, *I go a board* ick ga aan boort / *I go a fishing* ick ga visschen / *I go a hunting* ick ga jagen, &c.

7. *Aann.* Daar is een onderscheyt tusschen *of* en *off*; want *of* is een teecken van de *Baarlijke Geval*, en *off* beduydt een scheidinge van yets: als, *half of the Soldiers fell off from their Captain* de helft van de Soldaten vielen af van haar *Captain* / *I saw him a farr off* ick sagh hem van verre.

8. *Aann.* *Long* beduydt somwijlen een fout in yemant, ofte de oorzaak van yet quaats: als *it is long of you* het is *uwe* schult / *it shall not be long of me* het sal mijn schult niet zijn / ofte het sal aan my niet schozten.

Het vordere gebreyck van de *Syntaxis*, en verwoeginge der *Engelsche* woorden en sinthen by malkanderen, nevens eenige eygenschappen des *Engelsche* Taals, sal den Leser in de volgende *Oeffeninge* kunnen vinden.

Een klepne

A Small

O E F F E N I N G , E X E R C I S E ,

Waar in alle de Veranderingen der Getijden, der Werck-woorden, en veele Vervoegingen der woorden en redenen duydelyk aangewesen worden.

Wherein are significantly shown all the Alterations of the Tenses of Verbs, and many Connections of words and speeches.

Indicativ mood. Present Tense.

Dear friend, what do you do all the day? or the whole day;

I Exercise my self in things that do edify.

And I, what do I at this hour?

Thou art in a good Moode when thou hast money.

What doth your Brother *Adam* now at this time?

He is jocund (*glad, cheerful*) when he hath good Company.

What do ye now?

De Toonende manier. Tegenwoordige Tijdt.

Lieve Vriend / wat doet ghy al den dag? ofte den gantschen dag?

Ich oefene mijn selfen in stichtelycke dingen.

Ende Ich / wat doe ick te deser uren?

Ghy zyt wel gesint als ghy Belt hebt,

Wat doet u Broeder *Adam* nu ter tijdt?

Hy is lustigh / als hy goet geselschap heeft.

Wat doet ghy vrienden nu?

We

We rejoyce, (are merry) and have peace, and plenty in our Countrey.

What think you that we do dayly?

Ye are Content when ye have sufficient of Gold, and Silver.

What do those good *Compánions*?

They are (or be) pleasant, when they are busy about their work (or employment.)

Denying. They be not.

Affirming. But they be.

The Preterimperfect tense.

Worthy Brother; what did you almost?

I was Joyfull, and had it wholly according to my with.

What think you I did there above?

You were writing,

Op zijn blijde / ende hebben Vrede / ende overbloedt in ons Landt.

Wat meent ghy dat wy dagelijcks doen?

Ghy-l. zijt te vreden/ als ghy genoeghsaam Goudt ende Silber hebt.

Wat doen die goede Maats?

Sy zijn Vrolijck als sy besigh in 't werck zijn.

Loochenende. Sy en zijn niet.

Beveestigende. Sy zijn immers.

Den Onvolkomen geleden Tijdt.

Waarde Broeder wat dede (ofte deedt) ghy schier?

Ich was verheugt/ ende haddet heel na mijn wensch?

Wat dunct ghy Ich daar boven dede?

Ghy schreef (ofte waart schrijvende) and

and hadst delight there- ende hadt vermaakt
in. daar in.

Wat did Bernard Wat deedt Bernaert
below? om laagh / ofte bene-
den?

He was sick, and had Wy was sieck / ende
a desire to die. hadde lust te sterben.

What did ye together Wat deedt ghy-I.
in the Garden? t'samen in 't Hof?

We were sad (*sorrow- Wy waren droebig /
full*) and had heart- ende hadden hertzeer.

Gess (*reckon*) what Raadt wat wy in de
we did in the kitchen? Keucken deden?

Ye were weary, and Ghy-I. waart moe-
had a desire to rest. de / ende had lust te
rusten.

What did the Sould- Wat deden de krijgs-
diers in the field? knierchten in 't veld?

They were well, and Zy waren wel / ende
had their pleasure. hadden haren vermaak.

In the Preter tense.

In den Geleden tijdt.

Loving Neighbour, Beminde Buur-
what did you yesterday man / wat deedt ghy
morning? gisteren ochtent?

I was welcome, and Ick was welckom/
had what I desired. ende hadt 't gene Ick
begeerde.

Know you what I did Weet ghy wat ick te
at that same time? dier tijdt dede?

Thou wert provoked Ghy waart verstoort /
(*disturbed*) and hadst a ende had ren grote pijn.
great pain. Wat

Wat dede Karel uw
Behoutw-sone giste-
ren ?

Hy was uytgegaan/
ende had goet gesel-
schap.

Wat deed ghy-l. eer-
gisteren ?

Wy waren blijde/
ende hadden 't booz. de
wint.

Weet ghy wat wy
doen deden ?

Ghy-l. waart qua-
lshck / ende woud erger
zijn.

Wat deden de koop-
lynden lestant ?

Sy waren alle ver-
haast / ende hadden
groot gebaar.

In den Volkomen ge-
leden tijdt.

Wat hebt ghy in den
voozgaanden tijdt ge-
daan / &c.

Ich hebbe gesept/
ende gedaan wat ick
vermocht.

Ghy hebt gebzaagt/
ende geantwoort.

Hy heeft gegeten/
ende gedroncken.

Wat did your Son in
law Charles yesterday ;

He was gon forth,
and had good Compa-
ny.

What did ve the day
before yesterday ?

We were glad , and
had it before the wind.

Know ye what we
did then ?

Ye were ill, and would
be worse.

VVat did the Mer-
chants the other day ?

They were all ama-
zed , and had great pe-
rill, or danger.

*In the Preterperfect
tense.*

VVhat have you done
in time past ? or in for-
mer time ? &c.

I have said, and done
what I was able.

Thou hast questio-
ned, and answered.

He hath eaten , and
drunken.

She

She hath sought, and found.

We have bought the Cloth, and paid for it.

Ye have won the play, and lost it.

They have delivered, and sent the goods.

Querying, &c.

Have I said, and done?

Hast thou gon, and returned?

Hath he saved his life with loss of ship and goods?

Denying, &c.

I have not done, nor said.

Thou hast not read, nor writ.

He hath not lost his ship, nor goods, &c.

Questioning, &c.

Have not I done, & said?

Hy heeft gesocht/ ende gebonden.

Wy hebben het La- ken gekocht/ ende daar voor betaalt.

Ghy-l. hebt het Spel gewonnen / ende ver- looren.

Sy-l. hebben 't goet gegeven / ende geson- den.

Vragende &c.

Heb ick geseydt / ende gedaan?

Hebt ghy gegaan / ende wederom gekeert?

Heeft hy sijn leven behouden / met verlies van Schip ende goet?

Ontkennende, &c.

Ich en heb niet ge- daan/ noch geseyt.

Ghy en hebt niet ge- lesen / noch geschreven.

Hy en heeft sijn Schip / noch goet niet verlooren/ &c.

Vragende &c.

En heb ick niet ge- daan/ en geseydt?

Hast

En hebt ghy niet
 gualtich gedaan / uw'
 ere / ende geloof (ofte
 Credijt) te verliesen?
 &c.

Hast not thou done
 ill, to losethy honour,
 and Credit? &c.

In den meer als volko-
 men geleden tijdt.

*In the Preterpluperfect
 tense.*

Wat hadt ghy ge-
 daan / al eer ick quam?

What had you done
 ere (or before) I came?

Ich hadde gesproo-
 ken / ende geluyftert.

I had spoken, and
 listened.

Ghy had ont-toznt /
 ofte ontmaacht / en 't
 hermaacht.

Thou hadst ript, or
 undone, and done, or
 made it again.

Hy hadde ontbeten/
 ende noenmaal gege-
 ten.

He had broke his fast,
 and dined.

Sy hadde geweten/
 ende bersupinde dat.

She had know, and
 neglected it.

Wy hadden gele-
 bert / ende ontfangen.

We had delivered,
 and received.

Ghy-I. had Best uyt-
 galeent / ende ontleent.

Ye had lent, and bor-
 rowed money.

Sy hadden gewacht/
 ende gehoopt

They had waited, and
 hoped.

Vragende, &c.

Querying, &c.

Hadde ick gesproo-
 ken? ende geluyftert?

Had I spoken? and
 listened?

Hadt ghy Best ge-
 kregen ende verquist?

Had you gotten mo-
 ney? and spent it?

De-

Denying, &c.

I had not heard nor spoken.

Thou hadst not grieved, nor lamented, &c.

Questioning, &c.

Had not I heard, nor spoken?

Hadst not thou? &c.

In the Future tense.

What will you do after dinner, (after-noon?)

I will, or shall be rich, and have abundance.

What shall, or will I do anon, by and by, or almost?

You shall, or will be poor, and have nothing at all.

What think you that *Nicolas* will do to-morrow?

Loochenende, &c.

Ich en hadde niet gehoort / noch gesproken.

Ghy en hadt niet getreurt / noch gekermt / &c.

Vragende, &c.

En hadde ich niet gehoort / noch gesproken?

Hadt ghy niet? &c.

In den Toekomenden tijdt.

Wat sult ghy na noenmaal / (middagh) doen?

Ich sal rijck zijn / ende overbloet hebben.

Wat sal ich strakens schier / ofte by kants doen?

Ghy sult arm zijn / ende niet met allen hebben.

Wat meynt ghy / dat *Nicolaas* morgen doen sal?

Wy sal wijs zijn /
ende eenen grooten
Naam voeren.

He will be wise, and
bear a great name.

Wat sult ghy over-
morgen doen?

What will ye do
overtomorrow?

Wy sullen wel ge-
toest worden / ende
duysendtboudt danck
hebben.

We shall be wel en-
tertained, and receive
a thousand thanks, or
receive thanks a 1000
fold.

Wat sullen wy de
naast komende weech
doen?

What will, or shall
we do the next week
that commeth in?

Ghy sult geluc-
kig zijn / ende de Beur-
se vol hebben.

Ye shall be happy, or
prosperous; and have
the purse full.

Wat sullen de Ho-
me Luyden voortaan
doen?

What shall the honest
people do hence for-
ward?

Sy sullen in vrede
zijn / ende sullen vzeugt
ende ruste hebben in
der eeuwighēyt.

They shall be in
peace, and shall have
joy and rest eternall.

De Ghebiedende ma-
nier. In den Tegen-
woordigen, ende
Toekomenden
tijdt.

The Imperative mood,
In the Present, and
Future tense.

Weest lustigh ofte
vzolsich / ende hebt
goeden moed.

Be brisk, or frolick,
and be of good Cou-
rage?

Tell *James*, that he be diligent, and vigilant.

Let us be prudent, or wise, and keep correspondence with the good.

Be ye Courteous, and have an humble heart.

Bid them, that they pray to the Almighty, and receive his gifts and benefits thankfully.

The Optative mood.

Oh that I be wise, and I had my wish!

Oh that thou wert rich, and hadst thy desire!

I would, he were modest, (*Civil, Courteous*) and had any Comliness, or pleasantness in gesture, and grace in Speech, and utterance!

Oh that we were wise! &c.

Segt *Jacobus* dat hy neerstigh zy / ende 't ooge in 't Bepl hebbe / (dat is wacker.)

Laat ons voorzichtig wesen / ende t'samen handelingh met den goede hebben.

Weest ghy-l. goevertieren / ende hebt een ootmoedig herte.

Seght hun dat sy den Almogenden bidden / ende zyn gaben en weldaden in danck ontfangen.

De wenschende manier?

Och dat ick wijs zy / ende mijnen wensch hadde!

Och dat ghy rijk waart / en uwe begeerte haddet!

Ick woude dat hy heusch ware / ende eenige bevalligheyt hadde!

Och of wy wijs waren! &c.

De Ondervoegelijcke
manier.

Als 't dat ick luttel
Gelt hebbe / soo en
heb ick geen kleynen
moedt.

Als 't dat ghy een
kleyn lichaam hebt / soo
en hebt ghy geen kleyn
herte.

Hoewel hy veele
woorden heeft / soo en
heeft hy niet veele scho-
ne dagen / &c. Plural.

&c.

Doen ick de waar-
hent sepde / daen was
ick van elck een ge-
haat.

Als ghy oozlaf had /
soo en hielt ghy niet op
van speelen.

Doen Isaac aan Ta-
fel stondt / soo diende
hy als Schencker / of
Serviteur.

Bemerckt dat ick
t'uwent geweest heb /
en heb ick mijn woort
niet gehouden.

The Subjunctive mood.

Although I have but
little money, yet have
I not a weak Courage.

Though you have a
small body, yet hast
thou not a little heart.

Although he hath
many words, yet hath
he not many fair days,
&c.

When I told the truth,
then was I hated of eve-
ry man.

When you had leave,
then you ceased not
from play.

When Isaac stood at
the Table, he served as
a Skinker (a filler of
wine) or as a waiting
man, &c.

Considering that I
have been at your
house, have not I kept
my word?

Though

Though you have eaten hony, yet you have not sucked the hony Combs.

Now that *Andrew* hath gone to seek peace, he shall be blessed, &c.

Considering that I had royl, and trouble, so ought I also to have some reward.

Sith that (*for so muchas*) thou hadst been at the Wedding (*marriage*) thou oughtst also to go to the funeral.

Although that *D.* had come at day-break, yet should he not have been time enough, &c.

When I shall be sick, or ill, you shall then be my Physicion.

When thou shalt have a long gown, then thou

Al schoon dat ghy *Woning* gegeten hebt / nochtans en hebt ghy de *Woningh-raten* niet gesogen.

Nur om dat *Andries* den vrede is gaan soeken / soo sal hy saligh wesen / &c.

Gemeticht dat ick arbeydt gehad hadde / en moeyte; soo behoort de ik oock eenigen loon te hebben.

Mits dat ghy ter *Wyploft* geweest haddet / soo behoort ghy oock ter *Wyr-vaart* te gaan.

Al waert dat *D.* in de dageraat / (ofte in 't kriecken van den morgen) gekomen hadde / nach en soude hy niet tijds genoeg geweest zijn / &c.

Als ick krank of te qualijck zijn sal / ghy sult dan mijnen *Venees-meester* / (*Doctor, of Arts*) wesen.

Als gy eenen langent *Tabbaart* sult hebben / dan soo sult ghy *Medi-*

cus, ~~Medicijn-Mee-~~
ster / (of Arts) geacht
worden.

Wanneer / of als
Zophyrus de Schilt-
wacht houden sal / soo
sal hy van de Stadt
veeraden. &c.

De Onbepaalde Manier.

't Werck van eerlijc-
ke luden is / om sicc-
ken in achtigh / (of
waardeering) te heb-
ben / die de waarheyt
nabolgen.

Myterlijck te baffen /
met den mont te bid-
den / ende aalmoessen
in't openbaar te doen /
om van de werelt ge-
sien ende geprezen te
worden / is dit het le-
ven der Hypocriten
(huichelaars, schijn hey-
ligen, geveynsden) niet?

De koophandel (of
verhandeling) van rech-
te koopluden is meer
te sien op 't (naa't)
gemeyn profijt / dan
op eygen voordeel / of
baat.

wilt be counted a Doc-
tor.

When Sophyrus shall
keep watch, he then will
betray the City. &c.

The Infinite mood.

The work of honest
people is, to have such
in esteem that follow
the truth.

To fast outwardly,
to pray with the mouth
to do Alms in publick,
for to be seen and Com-
mended of the world, is
not this the life of Hy-
pocrites and Dissem-
blers?

The dealling of right
Merchants is, to look
more at the common
profit, than at ones
own (self,) advantage,
or gain.

Not to have learned what is necessary, and meet for age, is much bewailed by old (or *Ancient*) men.

Niet geleert te hebben 't gene booz den Ouderdom noodig (of noodelick) ende bequaam is / wordt van den Ouden veel (ofte seer) beklaaght / ofte beweent.

Of Participles.

Van Deel-woorden; ofte Deel-nemingen.

In telling the truth, I render my self hateful.

De waarheyt seggende (bootschappende) maack ick my hatelick

Living soberly and carefully, so N. waxed old.

Soberlijck / en besorgelijck levende / soo wordt N. out.

By gaining, and sparing, we become Lords of yearly Rents, and renews.

Al winnende / en sparende woorden wy Renteniens.

In resting, and ceasing from all work or labour, they grow lazy, and sluggish.

Dan allen werck rustende / en aflatende / (ophoudende) soo worden sy l. leij / en beug.

Ruminating the H. Scriptures, so men become wise, civil (or gentle) composed, and dexterous, (or quick of wit.)

De H. Schrifte herknauwende / soo wort men wijs / heusch / geschickt / ende behendig.

By bragging, bravading, vaunting, and

Al trottsende / proukende / beroemende /

ende pochende sich aan-
stellen (ofte met Osten-
tatie al aan tredende)
doen wy ons selven on-
eere ende schande aan.

Boven ons staat /
ende graadt gaande /
zijn beyde de Godt-
vuchtige / ende de we-
relt oock / daar dooz
geargert.

't Quaat toe laten-
de / ende lijdende / maakt
ghy u selfs schuldig / of
straf-baar.

Wel beginnende / en
tael voleyndigende /
doet het werck prijfen.

Tuffchen stichfien-
de / ende geheel blindt
zijnde / isser een wijdt
ende bzeet onderscheyt /
of verscheydenbeyt.

Onbedaachtsaamtijck /
ofte roekeloosijck spze-
kende / mach een Mar-
tijn pyl dza geschaten
worden.

't Werck beloonen-
de / versoetet den suu-
ren arbejdt.

Jesting in way of Osten-
tation, wee produce to
our selves dishonour,
and shame.

In going above our
estate or degree, both
the godly, and the world
too, are offended, or
scandalized thereby.

Permitting, and suf-
fering evil, you make
your self guilty, or cul-
pable.

Beginning well, and
ending well, causeth
the work to be com-
mended, or praised.

Between pur-blind,
and being stark blind,
their is a vast difference.

A fools bolt may
soon be shot, by speak-
ing unadvisedly or in-
considerately.

Rewarding the work
sweeteneth the sour
or crabbed labour.

Impersonals.

Yesterday they arose
(or did arise) and acted
marvellously. To mor-
row they will do some-
thing that's good, by the
grace or (help) of God.

It pleaseth mee that
they do warrantable
things, or els that they
leav it undon.

Men should not do
amiss, to shew whither
I pronounce wrong.

I wish that men may
get (or draw) advantage,
and profit out of (or by)
my writings.

Men get a hoarse
throat by speaking
shrill, and lowd.

It breaketh my loyns
a peeces.

It's our part to praise
God for his Spirit and
Truth. Amen.

Onperfoonelijcken.

Gisteren stont men
op / en deden wonder-
baarlijck / Morgen sal
men met Godes gena-
de (of hulpe) wat goets
doen.

Het behaagt my dat
men geoorloofde dingen
doe / oft dat men 't late
staan / (oft ongedaan.)

Men soude niet
qualijck doen / te wij-
sen) ofte toonen) of ick
qualijck pronuncieere /
(ofte uytspreke.)

Ich wensche dat
men uyt mijn schrij-
vens nut en profijt
trecken mach.

Men krijght een
heesche keel dooz ober-
scherp / en luydt te spre-
ken.

Het breecht mijn ten-
denen aan stucken.

Het staat ons Gode
te loven dooz sijn Geest
en Waarheyt. Amen.

E N D E.

The English and Netherdutch

A C A D E M Y.

T H E S E C O N D P A R T.

Wherein

Are Collected several, Dialogues, Letters, Bills
of Exchange, and other things relating to
Merchandise: whereby men may in a
short time attain to the perfect
knowledge of the

D U T C H L A N G U A G E.

d'Engelsche ende Nederduytsche.

A C A D E M Y.

H E T T W E E D E D E E L.

Waer in

Bergadert zijn verscheide t'Samenspreekingen/
Brieven / Wissel-brieven, / en andere din-
gen nopende het stuck van koopman-
schap: waar dooz men in een kort-
te tijdt geraachen kan tot de
volkomen kennisse der

E N G E L S C H E T A A L.

Tot AMSTERDAM.

Gedruckt by de Weduwe van Steven Swart. 1689.

2 d'Engelsche-en Nederduytsche

Een Morgen-groet-
niste tusschen A. B.
ende A. D. *A morning Salutation
between A. B. and
B. D.*

Ik wensch U. A.
een goeden morgen.
Heer. *I Wish you good morn-
row, Sir.*

Ende u van gelijc-
ke / mijn Heer, een goe-
de morgen / ende een
goet jaar. *And to you likewise,
Sir, a good morrow,
and a good year.*

Goeden morgen
Buurman. *Good morn, (mor-
row (Neighbour.*

Ik bedanke U. C.
mijn lieben naasten
(gebuur.) *I thank you, my lov-
ing Neighbour.*

Ik wensche u een
goeden dagh / Mees-
ter B. *I wish you a good
day, Master B.*

Ende u doch / Mr.
A. *And to you also, Mr.
A.*

Een goede / ende een
bljde dagh zo U. A. *A good, and a merry
day be to you.*

Monsieur, Ik be-
danke U. C. seer out-
moedelijck. *Sir, I very humbly
thank you.*

Mijn Heer, hoe vaart
ghy desen ochtent? *Sir, how do you fare
this morning?*

Seigneur, bereidt om
U. C. eenigen dienst
aan te doen / (ofte te
bewijsen.) *Sir, ready to do you
any service.*

Mijn Heer, hoe gaat
het met uw' gesontheyt
mog- *Sir, how goe's it
with your health this
mor-*

morning-time?.

Sir, very well, at your Command.

Let this be a prosperous day to you, Sir.

My dear friend, & that it might not go ill with you also!

How have you rested to night?

Well, God be praised

Sir, what do you up so early this morning, abroad in this cool weather, I pray you?

How, (*why*) is it not time to be up? and as concerning the weather, it is temperate, and tolerable.

Wherefore do you rise so soon?

To rise early (*or betimes*) a mornings, is the most wholesom thing of all the World.

in desen ochtent-stont?

Monseur, seer wel / tot uwen gebode.

U. moet desen dagh / (Mijn Heer) een doozspoedige dagh zijn.

Och dat 'er poek met U. E. niet en mocht qualijck gaan! mijn waarde vrient.

Hoe hebt ghy van desen nacht gerust?

Wel / Godt lof.

Seigneur, wat maake U. E. desen morgenstont soo vzoegh op / bukten in dese koelte / ofte 't koel weder / ick bid u?

Hoe / is 't niet tijdt op te zijn? ende wat het weder belanght / het is tamelijck / ende verzoaghtelijck / ofte verzoagzaam.

Daarom staet ghy soo vzoegh op?

's Morgens (ofte 's ochtens) vzoeg op te staan is 't aldergesontste dingh van de gantsche Werelt.

4 d'Engelsche en Nederduytsche

Een Scheydinge in den Avondt-stondt, tuschen G. ende H.

Hoe laat is 't? (hoë veel heeft de Klock) mijn Heer?

Wat uure in (ofte van) der nacht is 't?

Seigneur, wat uure is het nu?

Het is tien uuren (ofte de Klock heeft tien) het is by tienen/ het heeft tien geslagen/ het is by na tien uuren/ het is ontrent tien uuren/ mijn Heer.

Ich en wist 'et niet/ Ich meene het soo laat niet en is / my dunckt dat het so laat niet wesen kan.

Behoudens uw' gunste / het is toch / het is immers / het is in der daat alsoo / het is waarlijk (waarachtig) mijn Heer, Ich hebt 't hooren slaan.

Monseur, wat uuren zijn 't die daar slaan? weetje 't?

A Farewel at the Evening-tide, - between G. and H.

What a Clock is it, Sir?

What time a night is it? (or what hour of the night may it be?)

What a Clock is it now Sir?

It is ten a Clock, it is nigh ten, it is well nigh ten, it hath struck ten, it is almost ten a Clock, it is about ten a Clock, Sir.

I knew it not, I suppose it is not so late; me thinks it cannot be so late.

With your favour, but it is, it is verily, it is so indeed, it is truly, Sir, I have heard it strike.

Sir, what hours be they there that strike? know you it?

Ele-

Eleven, Sir, it is Eleven a Clock.

Monfieur, what a Clock may it be? I pray.

Sir, it cannot fail but it must be Eleven.

Then it is time to go to bed: it is high time then to go to sleep: we will then go to sleep: we must break off our discourse, and then depart, and go to our rest.

I am not drowsy: I have at present no need of rest: I am not sleepy: I am wholly awake still.

But I am very drowsy, my eye-lids are heavy of sleep (or *taken with sleep*) rest is very needful for me (or I *have great need of rest*) I am very sleepy: I cannot hold my eyes open any longer; I bid you therefore good night, *Sir*.

Elf / mijn Heer, het is elf uren.

Mijn Heer, wat uur macht 't doch wesen? bid ick?

Seigneur, het en kan niet mankeeren / maar het moet elf zyn.

Dan is het tijdt te bedde te gaan / het is als dan hoogh tijdt te gaan slapen: wy sullen dan gaan slapen: wy moeten van ons praatsjen af-breken / ende dan schepden / ende na onse ruste gaan.

Ich ben niet vakerigh: Ich heb rechtboort geen ruste van doen: Ich ben niet slaperigh: Ich ben noch heel wacker.

Maar ick ben doch heel vakerigh / mijn oog-scheelen zyn al met vaack bevangen / rust is my seer noodig / (ofte Ick hebbe ruste seer noodigh van doen) Ich ben seer slaperig: Ich en kan mijn oogen niet langer open

6 d'Engelsche en Nederduytsche

houden ; Ick segg
 W. L. daarom goeden
 nacht/ mijn Heer.

Gaet dan slapen/
 ende Godt beware
 W. L. Ick wensche
 W. E. eenen goeden
 nacht/ laat dese nacht
 W. L. voorzdeeligh zijn/
 ick wensche dat dese
 nacht W. L. mach
 heylsaam (gesondelijk)
 zijn: Ick wensche van
 herten/ dat ghy onbe-
 zorght (ofte onbekom-
 mert) dees gheele
 nacht dooz moogt sla-
 pen.

Om te leeren koopen,
 ende verkoopen.

G Oeden dag/ Heer,
 ende uw' Maat-
 schap.

Ende u oock / Mee-
 stresse.

Wat maakt ghy al-
 hier soo vzoegh in de
 koude / hebje hier lang
 geweeft ?

Ontrent een uure.

Hebt ghy van daagh
 wat verkocht ?

Wat soude ick al-

Go to sleep then, and
 God keep you, I wish
 you a good night, let
 this night be beneficial
 unto you, I wish this
 night might be salubri-
 ous to you, I wish from
 my heart, that you may
 sleep soundly (*or with-
 out Incumbrance*) this
 whole night.

To learn how to buy, and
 sell.

G Ood morrow, Sir,
 and your Company.

And you likewise,
 Mistris.

What do you here in
 the cold so soon, have
 you been here long?

About an hour.

Have you sold any
 thing to day?

What should I have
 sold

fold already? I have not so much as taken hand-
fel.

Nor I.

Be of good courage,
God will send us some
Chapmen, or Mer-
chants, I hope.

I hope so too, here
come's one, he will
come hither.

Friend, what lack
you, what will you buy?
Come hither, doth it
please you to buy
ought? look and see, If
I have not that likes
you, that serves your
(turn)

Come in, I have here
good Cloth, good lin-
nen of all sorts, and of
all prices, good Silks.
Chamblet, Damask,
Velvet; likewise I have
good Flesh, good Fish,
and good Herrings:
Here is good Butter, and
also good Cheese, E-
dams, Ter-gow's: and
so forth.

reeds verhoort heb-
ben? ick en heb so veel
niet als handgiff ont-
fangen.

Noch ick.

Zijt goets moets/
ick verhoope dat Gode
ont eenige Kallanten/
ofte Kooptuy senden
sal.

Ick hoop 'et oock/
hier komter een/ hy sal
hier komen.

Wient/ wat ont-
brecht u/ wat wilia
koopten/ komt hier/
belieft u pets te koo-
pen/ aanschaut ende
siet/ of ick niet en heb
dat u aansaet/ dat u
dient.

Komt binnen/ ick
hebbe hier goet La-
ken/ goet Lijn-waet
van allet ley soorten/ en
van alle pijlen/ goeds
Zijde lakenen/ Kame-
lot/ Damast/ Flu-
weel: Ick heb oock
goet Waeſch/ goede
Dijſch/ en goeden Wa-
ring: Hier is goede
Boter/ ende goede
Kaas/ Edamsche/

8 d'Engelsche en Nederduytsche

Tergoufche/ &c.

Wilje een goet
Syaans Leer / ofte
Satijnen Muts koop-
pen? een goeden Hoet /
ofte Kastoos / ofte goe-
de Boeken in 't Frans /
Engelsch / Neder-
duytsch / Latijn / ofte
Italiaans? ofte wilje
ten Schijf-boeck?
koopt doch wat / be-
siet wat u dient / ende
wat u gerieven mach /
ick sal u goeden koop-
geven: vzaaght naar
wat u belieft / ick sal
't W. l. laten sien / 't ge-
sichte en sal u niets kos-
ten / dan uw eygen
moeyte.

Hoe veel sal ick voos
d'Elle van dit Laken
betalen?

Ghy sult 'er vyf
schellingen voos beta-
len.

Hoe veel moet my
een elle van dit stuck
Lijnmaat kosten?

Het sal u eenen daal-
der kosten.

Hoe veel gelt het
pont van dese Kase?

Will you buy a good
Spanish Leather, or
Satin Cap? a good
hat; or good Books in
French, English, Low-
dutch, Latin, or in
Italian? or desire you a
writing Book? buy
somewhat, look what
will serve you, & what
may be for your turn,
I will give you good
cheap: ask for what
you please, I'll let you
see it, the sight shall
cost you nothing, but
your own pains.

How much shall I
pay for th'ell of this
Cloth?

You shall pay five
Shillings for it.

How much must an
Ell of this piece of Lin-
nen cost me?

It shall cost you a
dollar.

How much the pound
of this Cheefe?

The

The pound I rate at
five groats.

What cost the kan
of this Wine?

The kan must yield
me five stivers.

How much do you
rate the piece at?

I rate it at seven gil-
ders, and ten stivers, at
a word.

What shall I give for
that? but do not over-
prise it to me, I pray.

Not I surely: I will
not over rate it you,
I'll tell it you at a word,
you shall pay for it
twenty and seven sti-
vers, and a half, if it
please you, that is *in
sooth* not dear.

It is a great deal too
much.

In sooth it is not;
how much do you bid
me? bid something: I
will not give it you for
that which you proffer
me, bid me somewhat.

Het pont gelt / ofte
waardeere ich op vijf
groot.

Wat gelt de kan van
dese Wijn?

De kan moet vijf
stuybers gelden.

Hoe veel looffe 't
stuk?

Ik waardeer 'et / met
een woot / seven gulden
tien stuybers.

Wat sal ich daer
voor geven? maar en
over-lobet my doch
niet / bid ich.

Neen ich zeeker:
Ich en sal 't u niet
over-loben / ich sal 't u
met een woot seggen /
ghy sult 'er voor beta-
len seven en-twintigh
stuybers / ende een hal-
ve / als 't u belieft / dat
is immers niet duur.

Het is veel te veel.

Waar 't en is
niet; hoe veel biedt
ghy my? biedt wat:
Ich en sal 't u niet ge-
ven voor 't gene ghy
my biedt / biedt my wat.

A 5

Wat

10 d'Engelsche en Nederduytsche

Wat soude ick daar
op bieden?

Ghy hebt 'et my al
te hoogh geloofst.

Ich heb niet: maar
't is niet geseyt / dat ick
't niet vooz minder
berkoop en sal / als
ick 'et wel gewaardeert
hadde: seght my wat
ghy 'er vooz geben
wilt.

Ich sal 'er twee-en-
twintig stuyvers vooz
geben / en niet een duyts
meer.

Vooz dien prijs en
is 't niet te koop / ghy
bied my verlies / ghy
bied my al te weynig;
Ich heb hier wel wat /
dat Ich u vooz dien
prijs berkoop en kan /
maar 't en is soo goet
niet / neen niet te ver-
gelijken / het en ghe-
naacht 'et niet by een
goet stuk weeghs:
Ich sal 'et u toonen;
Siet / dit wil ick u wel
berkoop en in minder
prijs; doch de minste
prijs en is niet altyds
goet gesocht: kanje

What should I bid
upon that?

You have set it me at
too high a price.

I have not: but it is
not said, that I will not
sell it for less, then I
have rated it at: tell me
what you will give for
it.

I will give twenty
and two stivers for it,
and not a doit more.

For that price it is not
to be sold, you proffer
me loss, you bid me too
little; I have some
here, which I can sell
you for that price: but
it is not so good, no
not to be compared, it
does not come neer it
by a good way, I will
shew it you: look, this
I will sell you for less
price; but the least price
is not always good to
be sought: can you do
better then buy that
which is good? If you
were my Brother, I
could

A C A D E M Y. 11

could not give you a better.

Will you take my money?

Not so.

You shall have yet two stivers, and a half more.

I cannot: I should still be a looser by it: let it you as near as I may, I have set you the lowest, and uttermost price: what should one make many words about it?

I may give no more.

Well, God guide you: go, and try elsewhere: if you can buy cheaper, you shall have it for a stiver: you can get it no where for the price you bid me, and such ware; I am able to sell it as cheap as any other man, as any

beter doen dan te koop
pen 't gene dat goet is?
alwaarje mijn Broe-
der / ich en soude is
geen beter konnen ge-
ben.

Wilt ghy mijn gelt
aannemen?

Alsoo niet.

Ghy sult noch eenent
fioeter meer hebben.

Ich kan niet: Ich
soude er noch een ver-
lieser aan zijn: Ich
verlaat het n soo deurl
als ich mach / ich hebbe
u de laagste / en de
uyterste prijs gestelt /
wat sond' men daer
dan verke woorden ma-
ken?

Ich en magh niet
meer geven.

Wel / God gelyde
u: gaat / ende onder-
soecht ergens op een
ander: soje beter koop
kunt kooppen / ghy
sult 'et voog eenent stu-
ver hebben: ghy kunt
'et nergens bekomen
voog de prijs dieje mi
biedt / ende al sulcke
wae

12 d'Engelsche en Nederduytsche

waeren; **I**ch ben mach-
tigh om alsoo goeden
koop te verkoopen als
een ander man / als
yemant in de Stadt/
maar ich en wil 'et met
berlies niet verkoopen;
Ich verlaat het u by
na booz de selfde prijs /
dat 'et my gekost heeft /
Ich moet wat winnen /
Ich en sit hier niet om
niet met al te winnen /
soo ich 'et helpen kan:
want ich moet 'er af
leven / ghy weet wel
genoegh dat alles heel
duur is / d'een moet
nootsakelijck d'ander
volgen. **S**oo u belieft
my de ses en-twintigh
stuyvers te geven / ghy
sult 'et hebben / ander-
sins ich en kan **N. L.**
niet helpen / gy valt my
al te hardt om mede te
handelen.

Dat ben ich / booz:
waar: men kan aan
N. L. niet winnen:
dat yder een soo deun
ware / als ghy / ich
soud' mijn Winckel
moeten toe sluyten;
want

in the City, but I will
not sel it to loss; I offer
it you very neer for the
same price, that it hath
cost me, I must gain
somwhat, I sit not
here to gain nothing, if
I can shift it; for I must
live by it, you know
well enough that every
thing is very dear, the
one must needs follow
the other. If you please
to give me the twenty
and six stivers, you shall
have it, otherwise I
cannot help you; you
fall to hard for me to
deal with.

Forsooth, that I am;
men can gain nothing
by you; if every one
were as parcimonious
as you, I might shut up
my shop; for I should
not get bread to eat.

It

A C A D E M Y. 13

It pleaseth you to say so.

It is true indeed.

Now, hear me a word.

Well, speak somewhat to the purpose.

I will give you the other stiver, and not a mite more I may bestow no more, I should be chidden.

That were a small matter, I likewise should get and obtain displeasure, if I let it go for less, are you within a stiver? it is a shame that you should vex a woman so long for one stiver, what may a stiver or two avail you?

Yea, you say well, here a stiver, and there a stiver, will make two: Well, shal I not have

want ick en sou het broodt niet krijgen onteten.

Het belieft u alsoo te seggen.

't Is in der daad waar.

Du / hoozt my een woort.

Wel / seght wat te degen.

Ick sal u d'ander stuyver geven / ende niet een sier meer / Ick en mach niet meer besteen / Ick soude bekeven zijn.

Dat ware een klepne sake / Ick soude doch onlust behalen / ende verkriggen / soo ick 'et om minder liet gaan: zijt ghy binnen een stuyver? 't is schande datje een Vrouwensch om een stuyver soo lange tempteert / wat magh u een stuyver of twee baten?

Ja / ghy seght wel / eenen stuyver hier / ende eenen stuyver daar / maken wel twee: Wel

A 7 aan /

14 d'Engelsche en Nederduytsche

aan / sal Ick 'et niet hebben?

S. Om dien prijs niet /

Adieu dan / Ick wil gaan / alwaar ik beter onthaal ontmoeten sal.

Ghy zyt welkom : Du / komt hier / neemt het / Ick en mach geen handt gift ontseggen : 't is al te goe koop.

Dat wilje seggen : maar ick segge / 't al te duur is / ghy hebt my bedrogen / ende verhoordeert / ghy hebt my bekorcht.

Ick schelde het u quijt / is 't sake datje u selven ongenaecht bevindt.

Wido te doen 't soude my een schande zijn : hou / daar is u geldt : hoe veel moet ghy hebben ?

Dat weet ghy wel genoeg / vyftien ponden / ende tien schellingen : is 't niet alsoo / is 't niet te dege ?

Not for that price Sr.

Farewell then : I'll go where I shall meet with better usage.

You are well come : Now, come hither, take it, I may not refuse handiel : It is too good cheap.

You will say so : but I say, it is too dear, you have beguiled, and defrauded me, you have over-sold it me.

I release you of it, if that you find your self agrived (or malecontent.)

That would be a shame for me, to do so ; hold, there is your money ; how much must you have ?

You know that well enough, fifteen pounds, and ten shillings : is it not so, is it not right ?

Welk

A C A D E M Y. 15

Wel, see there, and give me ten stivers back again.

I have no small change, for how much do you give me this?

For eight shillings, and six groats.

I will not take it at that price, it is not worth so much, you rate it too high.

But it is, ask somebody else, I pray.

Give me other money, I should not be able to put off this.

You may sufficiently well, I will make it good, if it do not go: if you cannot put it a way, bring it me again, and I will give you other money: hold, there is an other for to please you.

I am now content: will you have it carryed

Del / siet daar / ende geeft my tien stuivers we'erom.

Ich en heb geen kleyn gelt / vooz hoe veel geeft ghy my dit?

Vooz acht schellingen / ende ses groot.

Vooz dien prijs en wil ick 'et niet ontfangen / 't en is soo veel niet waart / ghy schat het al te hoogh.

't Is doch / vzaagt 'et liever yemant anders.

Geest my ander gelt / Ich en sou'd dit niet kunnen wylt geven.

Ghy moogt wel genoeghsamelijck / Ich wil 't goet doen / soo't niet en gaat : als je 't niet en kunt weg schikken / Drengt 'et my wederom / ende ick sal u ander gelt geven : houdt / daar is een ander stuck / om u te vzedente stellen.

Mu ben ick te vzeden : wilt ghy 't gedragen

16 d'Engelsche en Nederduytsche

gen hebben / Ick sal
't vooz u doen dragen ;
ghy Jongen ! neemt
dit / ende gaat met den
Edelman.

't Is niet van noo-
de / ick kan 't selfs wel
dragen : Adieu Mee-
stresse.

Ick heb U. L. her-
telijck te bedancken /
mijn vrient : als ghy
petwets van doen
hebt / komt wederom
by my / Ick sal U. L.
soo goeden koop ge-
ben / als eenig mensch /
soo wel sonder als met
gelt / komt wanneer gy
wilt / ende ondersoecht
het / komt stout'lijck.

Wel / Meestresse /
Ick sal 't seer bypos-
tiglijck / ende geerne
doen : Nu / zijt Godt
bevolen.

Erzooten danck /
Seigneur.

I will cause it to be car-
ryed for you ; thou
boy ! take this, go with
the Gentleman.

It is needless , I can
carry it well my self :
farewell , Mistris.

I thank you heartily,
my friend : when you
have need of any thing.
I will afford you as
good a penny-worth
as any man , as well
without as with
money ; come when
you will , and make
tryal of it , come bodily.

Well , Mistris , I will
do it very freely , and
willingly : Now , be you
commended to God.

Great thanks to you ,
Sir.

A Dialogue between a Merchant and his Servants.

Een t'Samen-spraack tusschen een Koopman en sijne Dienaren.

Mr. S *Ufanna* where are the Boys.

Mr. S *Ufanna* waar zijn de Jongens.

S. *Sir* they are not yet up.

S. *Mijn Heer* / *sy* zijn noch niet op.

Mr. What shame is that? go waken them.

Mr. Wat schande is dat? gaat maecht haer wacker.

S. See there comes *Abraham* from above.

S. Siet daar komt *Abraham* van boven.

Mr. It is troublesome for you to get out of bed.

Mr. Het valt u wel moepelijck uyt het bedt te komen.

Ab. My Master forgive it me.

Ab. *Mijn Meester* vergeeft het my.

Mr. Go open the shop.

Mr. Gaat doet de winkel open.

Ab. I am going.

Ab. Ick ga.

Mr. How comes it that your Comrades do not get up?

Mr. Hoe komt het dat u *Mackers* niet opstaan?

Ab. They shall come presently.

Ab. *Sy* sullen terstont komen.

Mr. As soon as you have opened the shop, write out the Account for *Master T. S.*

Mr. Zoo ras als ghy de winkel hebt open gedaan / schrijft de Reekeningh uyt vooz *Mijn Heer T. S.*

Ab. I shall do it *Sir.*

Ab. Ick sal het doen *mijn Heer.*

Mr

18 d'Engelsche en Nederduytsche

Mr. Ich ga binnen.

Ab. Ho Benjamin sijt ghy daar?

B. Wat seyde de Meester aan u?

Ab. Hy was moe-
selijck dat wy soo lang
slepen.

B. Het is noch
hoegh genoeg om een
quaden dag te hebben.

Ab. Dat is waar.

B. Cornelis slaapt
noch.

Ab. Indien de Mee-
ster hem niet in de
winckel vindt / sal hy
seer quaat zijn.

B. Ich sal hem
gaan roepen.

Ab. Dat is goet.

B. Cornelis wilt
ghy den heelen dagh
slapen?

Cor. Ich niet / gaat
beneden / ik sal u ter-
stant volgen.

B. Haast u dan.

Mr. Hoort ghy / jon-
gen / ik wil dat ghy
alle morgen te ses uu-
ren opstaat: Gaat sien
of de Bode aan geko-
men is.

Mr. I am going in.

Ab. Ha Benjamin are
you there?

B. What said the
Master to you?

Ab. He was troubled
that we slept so long.

B. It is yet time
enough to have a bad
day.

Ab. That is true.

B. Cornelius is yet a
sleep.

Ab. If the Master
doth not find him in the
shop, he will be very
angry.

B. I shall go and call
him.

Ab. That is good.

B. Cornelius wil you
sleep the whole day?

Cor. Not I, go down,
I shall immediately fol-
low you.

B. Make haste then.

Mr. Do you hear,
youth, I will that you
gett up every morning
at six of the clock: Go
see whether the post be
come on.

Cor.

Cor. Very well, Master, I do go.

Mr. And you Benjamin dispose me those Merchandizes together.

B. Must we let those bales stand there?

Mr. No: draw them unto that corner.

B. And all those packs?

Mr. You must bring them into the Warehouse.

Ab. Master, there is the account which you demand.

Mr. You must go and carry it.

Ab. At what hour?

Mr. Betwixt nine and ten; and ask whether he would that we should bring him any goods from *Franchforts Mart*? (or *Fair*?)

Ab. I shall do it.

Mr. Benjamin go not out of the shop: I must go out.

Cor. Seer wel/ Meester/ ich ga.

Mr. En ghy Benjamin schickt my die koopmanschappen te samen.

B. Moet men die baalen daar laten staan?

Mr. Neen: treekt haar in dien hoek.

B. En alle die pakken?

Mr. Ghy moet die in 't Packhuys brengen.

Ab. Meester/ daar is de reekeningh die ghy opseht.

Mr. Ghy moet die gaan brengen.

Ab. Op wat ure?

Mr. Tusschen negen en tien: en vraagt hem of hy wilde dat men hem eenigh goet van de *Franchfortse Misse soude* brengen?

Ab. Ich sal het wel doen.

Mr. Benjamin gaat niet uyt de winkel: Ich moet uyt gaan.

20 d'Engelsche en Nederduytsche

Iuffrouw N. N. Is de Meester in?

Ben. Neen / *Iuffrouw* / hy is uitgegaan : belieft u pet te hebben?

Iuf. Ich soude wel een schoon stuk gestreept Taffetas willen hebben

B. Meijuffer / hebt ghy hier sin in!

Iuf. Hebt ghy geen van een ander couleur?

B. Van wat betwe dat het u belieft ; wat segt ghy van dit?

Iuf. Dit is een beter : maar hoe sullen wy het stellen nopende de prijs?

B. Meijuffer / het is van vijf gulden de el.

Iuf. Ich kan dat op een ander beter koop krijgen.

B. Dat is de prijs met een woort ; ghy kunt het nergens beter koop krijgen.

Iuf. Hoe veel ellen is'er aan dat stuk?

B. Het vijf en-twintigh.

Mistris N. N. Is the Master within?

Ben. No, Madam, he is gon out: do you please to have any thing?

Mrs. I would well have a fine piece of striped Taffity.

B. Madam, have you a mind to this?

Mrs. Have you none of another colour?

B. Of what colour you please; what do you say of this?

Mrs. This is better : but how shall we do concerning the price?

B. Madam, it is of five gilders the ell.

Mrs. I can get it cheaper at another (place.)

B. That is the price at a word ; you can not any where get it cheaper.

Mrs. How many ells are there in that piece?

B. Just twenty five.

Mrs.

Mrs. To how much doth that amount in all?

B. To an hundred and five and twenty gilders.

Mrs. There is your money, send it home by the porter.

B. Very well, Madam, I thank you for your money; when you have need of any things, we shall give you them cheap.

Mrs. Farewell, a good day to you.

B. Madam, I am your Servant.

Cor. Is the Master gon out?

B. Long since.

Cor. The Post is not come.

B. Will you stay a little in the shop? I'll go to get my breakfast.

Cor. I shal keep the shop so long.

B. Go you now; I shall well attend the shop.

Cor. Have you got your breakfast so soon?

Inf. Hoe veel besloopt het alles?

B. Tot hondert en vijf-en-twintigh guldens.

Inf. Daar is u gelt / send het met de kruper t'huis.

B. Seer wel / Luffer / ick bedanck uwo booz u gelt / als ghy wat vandoen hebt / wy sullen u dat goet koop geven.

Inf. Daar wel / goedendagh.

B. Meijuffer / ick ben u Dienaar.

Cor. Is de Meestet uytgegaan?

B. Al over lang.

Cor. De Post is niet gekomen.

B. Wilt ghy wat in de winckel blijven? ick ga mijn ontbijt nemen.

Cor. Ick sal soo lang wel op de winckel passen.

B. Gaat ghy nu; ick sal de winckel wel waar nemen.

Cor. Hebt ghy soo ras ontbeten?

B. Ick

22 d'Engelsche en Nederduytsche

B. Ick maack soo veel beslagh niet.

Cor. Zijn'er brieven uyt te schryven?

B. Dat moet ghy sien / eer de Meester te huns komt.

Cor. Ho! hier is veel werck booz my.

B. Wat booz brieven zijn'er?

Cor. Spaanse brieven.

B. Ghy moet arbeiden.

Cor. Wy hebben noyt een uure ledigh tijt.

B. Wy moeten geduld hebben soo langh als wy knechten zijn.

Cor. Dat is onse eenige hoop / dat wy doek eens Meesters sullen worden.

B. Siet/ daar komt de Meester.

Mr. Is Abr. noch niet t'huis gekomen?

Cor. Neen.

Mr. Weet ghy waar mijn Heer S. L. woont?

B. I do not make so great a doe.

Cor. Are there any letters to be written out?

B. That you must see before the Master comes home.

Cor. Ha! here is much work for me.

B. What letters are there?

Cor. Spanish Letters.

B. You must work.

Cor. We have never one hour leasurable time.

B. We must have patience as long as we are Apprentices.

Cor. That is our only hope, that we shall once become Masters also.

B. Look, there cometh the Master.

Mr. Is not Abr. com'd home yet?

Cor. No.

Mr. Do you know where Master S. L. dwelleth?

Cor.

Cer. Yes.

Mr. Carry him this bag of Duckatoons, and cause it to be told over before you.

Cor. I shall do so.

Mr. What a clock is it, *Benjamin*?

B. Master, I beleeve that it is about noon.

Mr. I must go to the Exchange; hath any body been here?

B. A Gentilwoman hath been here to buy a piece of striped Taffety.

Mr. VVhat was she for a Gentilwoman?

B. She dwelleth next to *Mr. I. W.*

Mr. I do well know who it is. I go to the Exchange; send *Abr.* to me if he come presently.

B. I shall do it.

B. Thou art no sooner com'd in, *Abraham*, but must go out again.

Ab. VVherefore?

B. To go and find

Cor. Ja.

Mr. Bzenght hem dit sackje met Duca-tons / en doet het vooz u oertellen.

B. Ich sal soo doen.

Mr. Hoe laat is het Benjamin?

B. Meester / ich geloof dat het omtrent middagh is.

Mr. Ich moet na de Beurs gaan; is hier gemant geweest?

B. Een Juffer heeft hier een stuk gestreep- te Cassetas wesen ko- pen.

Mr. Wat was se vooz een Juffer?

B. Sy woont neffens den Heer *J. W.*

Mr. Ich weet wel wie het is. Ich ga na de Beurs. Send my *Abr.* indien hy haast komt.

B. Ich sal het doen.

B. Abraham, gy zyt soo ras niet ingekoomen / of moet weder uyt gaan.

Ab. Waarom?

B. Om de Meester op

24 d'Engelsche en Nederduytsche

op de Beurs te gaan binden.

Ab. Dan sal ick niet een oogenblick tijt hebben om een montbol te eten.

B. Het is te laat om te onblijten / ghy sult te beter middag-maal houden : haast u.

Ab. Ick ga dan.

B. Komt ghy soo ras weder van de Beurs?

Ab. Seker ja.

B. Hebt ghy de Meester gesien?

Ab. Ja / de Beurs is schier af.

B. De Meester sal dan wel haast weder komen.

Ab. Ick geloof ja.

B. Dies te minder sullen wy wachten met te eten.

Ab. Ja / indien het middagh-maal gereet is.

B. Is de Juffrou niet opgestaan?

A. Weet ghy niet dat sy wat sieckelijck is?

the Master upon the Exchange.

Ab. Then I shall not have a moments time to eat a mouth-full.

B. It is too late to take a breakfast : thou shalt have the better dinner : make hast.

Ab. I go then.

B. Do you come so soon again from the Exchange?

Ab. Truly yes.

B. Have you seen the Master?

Ab. Yes , the Exchange is almost don.

B. The Master shall then soon come back.

Ab. I beleeve so.

B. So much the less shall we stay for dinner.

Ab. Yea , if dinner be ready.

B. Is not the Mistress got up.

A. Do you not know that she is something sickly?

B.

B. That happeneth oftner.

A. Where have you been this whole morning?

B. That Mr. N. made me stay two hours.

A. That is too tedious.

B. I shall not come there again on a long time.

A. How do you know that?

B. It is because my things are made off with him.

A. Hath he given you money?

B. Did you not see that I brought it in with me?

A. That is well.

B. Lo it strikes there one of the clock.

A. I should well be willing that we should eat.

B. The Master doth not come to soon as I thought for.

A. Look there, he comes.

B. Dat ghebeurt wel meer.

A. Waar hebt ghy desen heelen morgen geweest?

B. Dien Heer N. heeft my twee uren doen wachten.

A. Dat is verdzietig.

B. Ich sal in langh daar niet weder komen.

A. Hoe weet gy dat?

B. Het is om dat mijn saken met hem afgedaan zijn?

A. Heeft hy u gelt gegeven?

B. Hebt ghy niet gezien dat ich het mede bracht?

A. Dat gaat wel.

B. Siet / het slaat daar een uur.

A. Ich soude wel willen dat wy al aten.

B. De Meester komt soo ras niet als ich geloofde.

A. Siet daar komt hy.

B

Mr.

26 d'Engelsche en Nederduytsche

Mr. Lustigh Jongens / is het eeten gereet ?

Ab. Meester / ick ga het de Meyt vraghen. Ja Mr. het is vaardigh.

Mr. Is mijn Vrouw gekleet ?

B. Ja.

Mr. Laat ons gaan eten. Is Cornel. noch niet gekomen ?

Ab. Neen hy : maar ick geloove dat hy haast hier sal zijn.

Mr. Hebt ghy alle die Reekeningen in oordeel geleght ?

B. Ja ick.

Mr. Dat is wel.

Mr. Come Boys , is the dinner ready ?

Ab. Master , I go to ask the Maid. Yes Mr. it is ready.

Mr. Is my Wife dres't ?

B. Yes.

Mr. Let us go to dinner. Is Cor. not com yet ?

Ab. No: but I believe that he shall be soon here.

Mr. Have you laid all those Reckonings in order ?

B. Yes.

Mr. That is well.

Hier volgen meer t'Samen praatjes van verscheyde saken.

Here follow more Confabulations of diverse matters.

Welck is 't gebryuk van 't gevoelen !

Te onderscheyden het heet van 't koude / het vochtige van 't drooge / het harde van het weechte / het gladde van het rouwe / en het zwars van het licht.

Which is the use of the Feeling ?

To distinguish the hot from the cold, the moist from the dry, the hard from the soft , the smooth from the rough, and the heavy from the light.

Which

Which is that of the
Tast?

To distinguish the
sweet from the salt, the
sour, from the bitter, the
uncripe from the ripe, the
favourless, or that
which hath no tast, from
the sharp.

Which is the use of
the Smelling?

To smell (and so dis-
tinguish the raw from
the roasted, the fresh
from the stinking.

What is the use of the
Hearing?

To judge of the
sound, the noise, the
voice, the cry, and of
silence.

Which is the use of
the Sight?

To distinguish the co-
lours (or things dyed)
as the white, the black,
the brown, the gray,
the blew, the violet, the
green, the red, and all
other colours.

Where is it that the
three inward Senses are
placed?

In the brains.

Welck is dat van de
smaack?

Te onderscheyden
het soete van het soute /
het suure van het bittere
/ het onrype van
het rype / het smake-
loose van het scherpe.

Welck is 't gebuyck
van de Reuch?

Te ruymen het rau-
we van 't gebaden /
het versche van het
stinkende.

Wat is 't gebuyck
van 't Gehoor?

Te oordeelen van 't
geluydt / het gerucht /
de stem / het geschreeu /
en van het stilzwojgen.

Welck is het ge-
buyck van 't Gesicht?

Te onderscheyden de
verwen / als het wit /
het zwart / het bruyn /
het grijs / het blaeu /
het violet / het groen /
het root / en alle andere
coleuren.

Waar is 't dat de
drie innerlijke sinnes
geseten zyn?

In de hersenen.

Welck

Welck is de gemee-
ne sin?

Die het beeldt aan-
aerent van een gesiene/
gehoorde / ghevoelde /
gerooche en gesmaak-
te saach / en die doozde
dampen des slaaps be-
zeten zijnde ons in de
on gevoelighet laet.

Welck is de sin van
de Inbeeldinge?

Die van 't verschil
der dingen oordeelt / en
de gedachten maacht.

Welck is de sin van
de Beheugenisse?

Die de beeltenissen
der dingen opsluyt / aan
welcken wy willen ge-
dencken.

Wat is het onder-
schept der werchingen
van het waken en het
slapen?

Wat dooogt de hers-
senen / en dit beboch-
sicht die.

Wat beteekent het
geuswen?

Lust tot slapen.
En het roncken?

Which is the Com-
mon Sense?

That which assumeth
the image of a thing
seen, heard, felt, smel-
led and tasted, and being
possessed (or exercised)
by the damps of sleep,
leaveth us in an un-
sensible.

Which is the Sense of
the Imagination?

That which judgeth
of the difference of
things, and makes the
thoughts.

Which is the Sense of
Memory?

That which shutteth
up the images of the
things, on which we
will think.

What is the difference
of the operations of
waking and sleeping?

That drieth the brains,
and this moisteneth
them.

What betokeneth the
yawning?

Desire to sleep.
And the snoring?

A true (or *sound*)
sleeping ?

When is it that men
have hunger and thirst ?

When the stomach is
empty.

From whence is it that
men have the hicket
(or *hik up,*) and do risp ?

From that the sto-
mach is full.

And the loathing,
nauseating, , or *desire to*
vomit ?

Because that it is raw
and unable to digest.

What doth paleness
(*in the face*) betoken ?

An evil constitution,
and a weak state of
health.

And faintness , or
loosness (*of Joints*) ?

A worn or tired out
state of health.

What is the cause of
rooth ache or aking ?

The rottenness of the
gums.

What is it that præ-
signifyeth (or *foreshew-*
eth) blindness ?

Een waarlijk sla-
pen.

Wanneer is 't dat
men honger en dorst
heeft ?

Als de maag ledigh
is ?

Daar van komt het
dat men den hick heeft/
en rispt ?

Van dat de maagh
vol is.

En de walginge ?

Van dat die raauw
en onmachtigh is te
verteeren.

Wat beteekent de
bleeckheyt ?

Een quade gestelt-
heyt / en een zwacke
gesontheyt ?

En de slapheyt ?

Een afgematte ge-
sontheyt.

Welck is de oorzaak
van tant-pijn ?

De verröttinge van
het tant-bleesch.

Wat is het teekent
dat de blindheyt vooz-
beduydt ?

30 d'Engelsche en Nederduytsche

Het loopen der oog-
gen?

En dat van de doof-
heyt?

Het ruyffen der oo-
ren.

Wat is de snuf of te
snickinge?

Het af-bloeyen van
vochtigheyt.

En de Ambrozigtig-
heyt?

Het is een bezwaart-
heyt van adem te halen.

Wat hulpmiddel
is 'er tegen den huygh /
op dat die de amande-
len van de keel niet te
zeer benaauwen?

Wat is wel te gorgel-
len.

Wat is de raauwe
Loop?

Het is een afgangk
die uyt raauwigheyt
komt / wanneer het
voetsel of geheel of ten
deele niet gekookt af-
loopt.

En de Dyrck-loop?

The running of the
eyes.

And that of deafness?

The noise of (or in)
the ears.

What is the Rheum?

The flowing down or
distillation of moisture.

And the Astma or
short-windedness?

It is the difficulty of
drawing the breath.

What remedy is there
against the falling down
of the uvula, or the
Squinsy, that the Al-
mons of the throat (or
ears) may not too much
straiten it?

That is to gurgle well.

What is the Lien-
tery, or Coeliac Passion?

It is a loosness or
flux of the belly, which
comes from indigestion,
and rawness, when the
the food comes away
either whole or imper-
fectly decocted.

And the Diarrhæa?

It

It is the simple and common loosness of the belly.

And the bloody flux, or Dysenteric?

It is a running out of a bloody excrement.

Which is the beginning of the gravel and of the stone?

That is the Disury or difficulty of the Urin.

What is the highest remedy against poyson?

That is Treacle.

What is the Gout?

It is a flowing (or running) of a sharp humour which torments the joints of the members; and that on the hands is called Cheiragra, (or hand gout) and that on the foot, the Podagra, or foot-evil.

From whence comes the Dropsy?

From a water that interposeth itself between the skin and flesh.

Wat is the Epilepsy (or St. Johns evil,) and its maladie?

Dat is een gemeene lossen afgangk.

En de Bloede Loop?

Dat is een Bloedgangh.

Welck is het begin van het Gra-veel/ ende van Steen?

Dat is de koude pis.

Wat is het hooghste hulp-middel tegen vergif?

Dat is de Dziakel.

Wat is het Flere-rijn?

Het is een tusschenbloeyen van scherpe bochtigheyt/ die de gewichten der leden plaaght/ en dat Want-eivel genoemt wordt aan de handen / en Doet-eivel aan de voeten.

Waar van komt de Water-sucht?

Van een water dat sich tusschen vel en bleesch zet.

Wat is de St. Jans eivel/ ende qualikheyt?

B 4

Dat

Dat zijn siekten/
weynigh verscheyden
van de Fallende siekte.

Dat is de Doozloo-
per van de Lamheyt
en Beroertheyt?

Dat is de Kramp en
de Vertreckingh.

Nota. Dooz de beoz-
gaende t' Samen praet-
les / ofte eenige andere
in dit Boeckjen / moet
men niet dencken / dat
men daar dooz ymant
tot een Philosoph
ofte Medicus meynt
te maken; men brengh
dese Praatjes maer by/
volgens 't gemeene be-
griep der menschen / of
om discours-halven /
en booznamentlyck /
maar tot onderwijsin-
ge in de Talen / 't welck
het ooghmerck van dit
Boek is.

Van de Hoost-stoffen.

Daar zijn vier
Hoost stoffen (ofte Ele-
menten) die de vier dee-
len deses onderste ge-
schapene Werelts zijn/
waar uyt het geheel. Al

That is a sickness that
differs little from the
Falling sickness.

What is the forerun-
ner of Lameness, the
Palsy and Apoplexy?

That is the Cramp
and Convulsion.

Nota. Men may not
here understand by the
foregoing Dialogues,
or any other in this
Book, that it is intended
to make men exact Phi-
losophers or Physitians;
but these Confabula-
tions are onely brought
in, according to the
vulgar apprehension, &
for discourse sake; also,
most especially, for in-
formation in the Lan-
guages, which is the
design of this Book.

Of the Elements.

There are four Ele-
ments, which are the
four parts of this infe-
riour created world, out
of which the whole Uni-
verse is made (compos-
ed)

ed,) *to wit*, the Fire,
the Water, the Air, and
the Earth.

What is the nature of
the Fire?

To be very fine (or
subtil) but yet very hot,
and very light or en-
lightening.

And what is that of
the Air?

That is to be thin and
transparent, or shining.

And that of the Wa-
ter?

To be cold, flowing
or fluid, and fleeting or
running.

And that of the Earth?

That is to be very
heavy and very fast.

Is it then very certain
that all the jointly com-
posed bodies are made
of these four Elements?

They who busy them-
selves with opening of
things in their first prin-
ciple, according to the
common opinion, ob-
blige us to believe it, by

gemaakt is/ te weten,
het Vuur / de Lucht /
het Water / en de Mar-
de.

Wat is den aart van
het Vuur?

Seer sijn te wesen /
maer nogtans seer heet /
seer lichtende.

En wat is die van
de Lucht?

Die is / dun en dooz-
schijnende te wesen.

Ende die des Wa-
ters?

Kout / vloeyend / en
blietend te zijn.

En die van de Mar-
de?

Die is / seer zwaaz
en seer vast te wesen.

Is het dan seer ze-
ker dat alle de t'samen-
gestelde Lichamen van
dese vier Hoofst-stoffen
gemaakt zijn?

Sy die sich beinoenen
met de dingen in haar
eerste beginsel op te los-
sen / na de gemeene opi-
nie / verplichten ons
dat te gelooven / dooz
hare

B 5

hare

34 d'Engelsche en Nederduytsche

hare dagelijckse erba-
rentheyt : niet tegen-
staands dat Sommige
Sout / Swavel / en
Quicksilber de Eerste
Beginselen noemen.

Tot wat eynde zijn
de Gesternten in de
Vastigheyt des He-
mels geschapen gewor-
den?

Dat heeft geweest
om de Werelt te ver-
lichten / de donckerhe-
den verdojvende / en
om de beurten der Tij-
den af te meten / ge-
duurig ontkrollende.

Hoe veel Planeten
telt men?

Seven / de Son / de
Maan / Merkuur /
Venus / Mars / Ju-
piter / Saturnus.

Heeft de Maan haar
aanwassen en af-ne-
ming?

Neen / maar sy
schijnt dat te hebben /
na dat sy sich aan onse
ogen vertoont / en
recht of van ter zijden
tegen de Son is gestelt.

their daily experience :
notwithstanding that
Some do call Salt, Sul-
phur (or *Brimstone*)
Quicksilver (or *Mercur-*
ry) the first principles.

To what end were
the Stars created in the
Firmament of Heaven?

That hath been to
enlighten the World,
dissipating (driving
away) the darkneses,
and to measure out the
successions, or turns of
times, continually rol-
ling about.

How many Planets
do they reckon?

Seven, the Sun, the
Moon, Mercury, Venus,
Mars, Jupiter, Saturn.

Hath the Moon her
encrease and decrease?

No, but it seemeth
to have so, for that it
show's it selfs so to our
eyes, and is placed right
over or obliquely
against the Sun.

How

How come the day-break (or *Aurora*) and the Evening-tide?

The one by the Setting of the Sun, and th'other by it's Rising.

Which is the cause of the change of Seasons?

That is the Sun; for it makes the Spring, the Summer, the Harvest (or *Autumn*) and the Winter, according to the places where it comes.

How are the Eclipses made?

By the interposition of a third, and the opposition of two heavenly bodies.

Are there diverse sorts of Stars?

There are, the one greater than the other; and experience let's us see every night, that there are severall Wandring Stars, but infinitely more fixed,

Hoe kómen de Dageraad en den Avondstont!

D'eene dooz het ondergaan van de Son / en d'ander dooz zjn opgaan.

Welck is de oorzak van de verandering der Betijden?

Dat is de Son; want die maakt de Lente / de Somer / de Herfst / en de Winter / na de plaatsen daar in hy sich vint.

Hoe geschieden de Verduyfteringen?

Dooz tusschen-stelling van een derde / en de tegenstelling van twee Hemelsche Lichamen.

Zijn'er verscheyde slag van Sterren?

Daar zjn'er / d'eene grooter als d'ander; en d'experience doet ons alle nachten sien / dat'er verscheyden Dwaal-sterren / maar onepndigh meer vaste zjn.

Een t'Samen-spraack
nopende Wissel Brie-
ven.

*A Discourse concerning
Bills of Exchange.*

M. S **I**et / daar zijn
twee Wissel-brie-
ven/ die men moet doen
aan-nemen / brengh
haar die trefstont.

M. **L**ook, there are
two Bills of Ex-
change, which we must
procure (or get) to be
accepted; bring them to
them presently.

K. Op wien zijn sy?

K. On whom are
they?

M. De een is op
Mijn Heer N. en d'an-
dere op Mijn Heer L.

Mr. One is on *Master*
N. and the other on *Mr.*
L.

K. Wanneer moet
men die hebben?

K. When must we
have them?

M. Morgen/ op dat
wy bericht mochten
konnen geven aan onse
Bzienden of sy aange-
nomen zijn of niet.

M. To morrow, that
we might be able to ad-
vise our Friends whe-
ther they be accepted or
not.

K. Mijn Heer N.
heeft het woort van
aan-nemen gegeven/
maar Mijn Heer L heeft
het geweygert.

M. *Mr. N.* hath given
his word for accep-
tance, but *Mr. L.* hath
refus'd it.

M. Brengh die dan
by een Notaris?

M. Carry it then to
a Notarie Publick.

K. By wien?

K. To whom?

M. By mijn Heer
D. en seght hem dat hy
't protest van dage ver-
barrdige / want men

M. To *Mr. D.* and
tell him that he make
the protest ready to day,
for we must send it

away

a way by the Post to
morrow.

M. Have you been
this morning by *Mr. R.*
to let the Bill be accept-
ed, which we received
yesternight from Ant-
werp?

K. He hath told me,
that he had received no
order about it, and that
therefore we should
stay till the next post.

M. We must keep
the Bill therefore till
that time, being there is
no danger.

M. See there other
Bills which are due,
carry them to the per-
sons on whom they re-
spect, that they may be
written off in Bank; it
is now already the fifth
day since their bills
were due.

C. *Mr. R.* hath told
me that he would write
it off this morning with-
out fail.

M. We must give a

moet morgen met de
Post dat wegh senden.

M. Hebt ghy desen
morgen by mijn Heer
R. geweest / om dese
Brief te doen aannee-
men / die wy gister-
avont van Antwerpen
ontfingen?

K. Hy heeft my ge-
seyt / dat hy geen last
daar over ontfangen
had / en dat men daar
op moest wachten tot
de naaste post.

M. Men moet de
brief dan bewaren tot
dien tijdt / dewijl daer
geen gebaar is.

M. Siet daar ande-
re Brieven die verbal-
len zijn / brenghet die
aan de Personen daar
sy op luden / dat sy in
Banck af-geschreven
werden; het is nu al
den vijften dagh na't
verbal haarer brieven.

M. Mijn Heer R.
heeft my geseyt dat hy
sonder missen van dese
morgen die sou af-
schrijven.

M. Men sal een
schel

schellingh moeten geven om dat te weten / uyt vzeese van ons schade te doen / en indien hy dat niet gedaan heeft / soo sal men sijnen brief moeten doen protesteeren. Gaat dan na de Banck / siet of hy sijne partye op ons reekeningh geschreven heeft / en hy gebreck van dat / soo mist niet een protest van sijn brief te doen lichten.

K. Mijn Heer , ick kome vernemen of de Wissel-brief / die ick gister u liet / goet is of niet ?

A. Sy is goet / ick sal haer aannemen / komt na de middagh die weder halen.

B. Mijn Heer , siet / daar is een Wissel op u.

M. Laat ons die sien : ick kan die als noch niet aannemen , ghy sult dat seggen aan mijn Heer T.

B. Mijn Heer , hy heeft geseght dat hy

shilling, to know it, for fear of loosing, and if he hath not done it, we shall be'orc'd to protest his bill: Go then to the Bank, see whether he hath writ his Sum upon our account, and in case not, do not fail to cause a protest of his bill to be drawn.

K. Sir, I come to see (enquire) whether the bil of Exchange, I left you yesterday, be good or not.

A. It is good, I shall accept it, come in the after-noon to fetch it again.

B. Sir, Look you, there is a Bill upon you.

M. Let us see it: as yet I can not accept it; you may say so to Mr. T.

B. Sir, he hath said that he could not stay, and

and that he hath order to send it back accepted or protested.

M. Well, tell him that I shall accept it under protest for the honour of the bill, and of him that endorses it.

K. Let us go to the Exchange, it is already begun.

M. Sr. Do you any thing (by Exchange) to Leghorn?

G. Yes.

M. At what rate is (the Exchange?)

G. At 95.

Have you good bills at that price?

Yea, I have the best of the Exchange.

I shall give 94.

That cannot be: In case I can do it at 95, will you give that?

No, I will give no more than 94.

Sr. Will you that I make this partis (sum

niet kan wachten / en dat hy last heeft die weder te senden aangenomen of geprotesteert.

M. Wel / seght hem dat ick die sal aannemen onder protest om de eere van den brief / en van die haar op den rug heeft getekent.

K. Laat ons na de Beurs gaan / sy heeft al aangevangen.

M. Mijn Heer, doet ghy yet op Livorno?

G. Ja ick.

M. Tot wat prijs doet men dat?

G. Tot 95.

Hebt ghy goede brieven tot die prijs?

Ja / ick heb de beste van de Beurs.

Ich sal 94 geven.

Dat kan niet zyn: Indien ick het kan doen tot 95 / sult gy dat geven?

Neen / ick wil niet meer dan 94 geven.

Mijn Heer, tot 95 wilt ghy dat ick dese

deze partie make ?

Heen.

't Is dan onmogelik/
want de Wissel rijst.

Rijst die ?

Ja zeker / mijn Heer

Daar is niet aan ge-
legen; ick geloof niet
dat ghy meer soude
konnen krijgen.

Indien men het
quart gaf / soud' ghy
dat konnen doen ?

Geensins minder
dan ick geseyt heb.

Ich sal sien / maar
ick sie geen gelegent-
heyt dat men het sou
konen vinden; en in-
dien ick het vinde / wat
somme sult gy nemen ?

Tot op twee of drie
duysent kroonen.

Mijn Heer, ick heb
2000 kroonen gedaan.

Tot wat prijs ?

Tot 96.

Wat is wel; geeft de
aanteekeningh.

Siet daar is die.

Ich sal die tot uwent
brengen.

Brenght die vzoegh.

or parcel) at 95 ?

No.

It is then impossible,
for the Exchange riseth.

Riseth it ?

Yea assuredly, Sir.

That is of no impor-
tance; I believe not
that you could get
more.

If we should give you
a fourth (*quart*) would
you do it ?

By no means less than
I have said.

I shall see, but I see
no opportunity to find
it; and if I do find it,
what sum will you
take ?

To about two or
three thousand Crowns.

Sr. I have done
(by Exchange) 2000
Crowns.

At what price ?

At 96.

That is well; give
me a note of it.

Look there it is.

I shall carry it to your
house.

Bring it betimes.

At

At what a clock shall I go to fetch the bills?

At three or four a clock.

Will you do another sum on Paris?

Yes I have yet about 800. to draw.

Well, will you do it at the same price?

I should have more; for the Exchange riseth.

Pardon me, it falleth rather.

Do it then at the same price of the other.

I go to see if I can do it.

That is done. What sum is there?

There shall be about 800, as I have told you.

I shall presently go and fetch the note to your house.

I have good bills upon *Leghorn* at a good price.

I have no more to give.

Op wat uur sal ick de *Wissel-brieven* gaan halen?

Ten drie of vier uren.

Wilt ghy noch eent party doen op *Parijs*?

Ja ick heb noch omtrent 800 te trecken.

Wel / wilt ghy die booz de selfde prijs?

Ich sou meer moeten hebben / want de *Wissel* rijst.

Bergeeft het my / so daalt eer.

Doet het dan op de selfde prijs van de andere.

Ich ga sien of ick het kan doen.

Dat is gedaan. Wat *Somme* is 'er?

Daar sal omtrent 800 wesen / gelijk ick u gesept heb.

Ich sal de aantekeningh terstont tot uwent gaan halen.

Ich heb goede brieven op *Livorno* tot goede prijs.

Ich heb niets meer te geven.

Mija

42 d'Engelsche en Nederduytsche

Mijn Heer, ghy kond
dat naar goet-duncken
doen.

Laat ons sien wat
prijs.

Het is wel hoogh /
ghy noemt dat goede
koop.

Dat is wel laag.

Neemt het tot de
prijs die ick u gheseyt
heb.

Dat is gedaan.

Wan wien moet men
de brieven doen beta-
len?

Wan my / ofte last
van my geldende.

Hoe veel sult gy aan
my nu geven / en ick sal
dese selfde partye van
Livorno intrecken?

ICK sal 91 doen
geven.

Niet min dan 92.
Wat voordeel sou daar
zyn? Moet men geen
dobbele Makelaardij-
gelden daar van beta-
len?

Daar is niets te
doen / men wil niet
meer dan 91 geven.

Sr. you can do that
as you think good.

Let us see what price.

It is very high, you
call that good cheap.

That is low.

Take it at the price
of which I told you.

That is done.

To whom must we
cause the bills to be
paid?

To me, or to my ef-
fectual order.

How much will you
now give me, and I
shall draw in this same
partie (summ) from
Leghorn?

I shall cause that 91
shall be given you.

Not less than 92.
What profit should
there be of that? Must
we not pay for that
double Brokeridge (or
Brokers-money)?

There is nothing to
do, men will not give
more than 91.

Then

Then I shall keep it.

Ich sal dan die be-
waren.

*This that follow's shows
how we should ask our
necessary things.*

Dit navolgende toont
hoe wy onse noodige
saken eysschen sou-
den.

I Pray, give me som-
thing for my break
fast.

I Ek bid u / geeft my
I wat vooz mijn ont-
bijt.

Give me a piece of
bread, if you please.

Geeft my een stuck
bzoodts / soo 't u be-
lieft.

Reach me that white
bread.

Langt my dat witte
bzooot.

Cut me some of that
great brown loaf.

Snijt my wat van
dat groot bzuyn bzooot.

Give me the crust,
give him the crum.

Geeft my de kofst /
geeft hem de krum.

Give us some Bread
and Butter.

Geeft ons wat Wo-
ter en Bzooot.

I would have stale
bread.

Ich woude out bac-
ken bzooot hebben.

Buy us some wheaten
bread.

Koop vooz ons wat
Terwen bzooot.

Let me tast the Ry-
bread.

Laat my het Rog-
gen bzooot pzoeben.

Let me have some
meat.

Laat my wat spijs
hebben.

I desire some flesh.

Ich versoecke wat
blesesch.

A good dish of stew'd
meat.

Een goede schotel
van gestoofde spijs:

Een

44 d'Engelsche en Nederduytsche

Een stukje vet Os-
se vleesch.

Wel-gesoute Osse-
vleesch.

Bzenght my een
kleyn beetje Schape-
vleesch.

Ich woude liever
mager hebben.

Laat my het hebben
't zy ghesruyt / gebza-
de / gekoocht / ghe-
backen / of geroost.

Koop vooz my een
schouder / hals / bozst
ofte bout Lams-
vleesch.

Gelieft W. E. my te
helpen met een stuk
van de Kalfs lenden.

Een weynig van de
nier.

Ich bidde / snijt my
wat van de Venisoen-
pasty vooz.

Ich verlangh na
wat Appel-taart.

Een paar versche
Hoender Eperen.

Een Kalkoens Ey.

Bzengt my een kop
ofte kommetje koude
Melck.

A piece of fat beef.

Well salted (or pow-
der'd) beef.

Bring me a little bit
of mutton.

I would rather have
lean.

Let me have it either
fryed, roasted, boyled,
(sodden) baked, or
broiled.

Buy for me a shoul-
der, a neck, a breast or
a leg of Lamb.

Please to help me
with a piece of that lion
of Veal.

A little of the kidney.

I pray, carve me some
of that Venison pasty.

I long for some of
that Applepy. (*tart.*)

A couple of fresh hen
Eggs.

A Turkey Egg.

Bring me a cup or
dish of cold milk.

Reach

Reach me a spoon for
to eat my boild milk
with.

Cut me a piece of old
cheese.

Bring here Pepper,
Vineger, Salt, and a
Sallat.

I love a dish of fish,
both Sea-and Rivier-
fish.

Boy, make haste, and
give me a glas of strong
beer, and to this Gen-
tilman a glas of wine.

Langt my een lepel
om mijne gekoochte
Melck daar mede te
eten.

Snijt my een stuck
bude kaas.

Brengt hier Peper /
Wijn / Sout / en een
Salaat.

Ich magh (wel) een
Schotel Fisch / beyde
Zee en Rivier-bisch.

Jongen / rept u / en
geeft my een glas goet
Bier / en een glas Wijn
aan dien Heer.

Severah

Severall Letters.

*Norwick Octob. 9, 1676.***M**Y loving Cousin,

I have understood that you shall come to be tabled with my Master, therefore I let you know how you must live here; First, you must get up every morning at six a clock, and wash your hands and face, then rense your mouth, and rub your teeth, and then you must go into your chamber and pray; after that, you must come into the school, and hear a chapter read, and learn your lesson, then you go down again, and get for your breakfast a piece of bread and butter, and when you have eaten that, go again into the school, and say your lesson to the Master, and write till twelv a clock, when the Maid calls us down to dinner; after dinner you go into the school again, and stay till half an hour past five, and then you play half an hour, and after that, you must come and read a chapter till the supper be ready, then half an hour after that, you must prepare you for bed: thus we live here, and I let you know this, to inform you thereof beforehand, out of the true love which I bear you, as being

Your affectionate Cousin

L. S.

Va.

Verscheyde Brieven.

Noortwijk den 3 October. 1676.

Mijn liebe Neef /

Ich heb verstaan dat ghy hier by mijn
 Meester in de kost sult komen leggen / soo sal ich
 u laten weten hoe ghy hier leven moet ; vooz
 eerst / ghy moet alle morgen te ses uren op
 staan / en wel uwe handen en aangesicht wassen /
 als dan uwe mont spoelen / en de tanden wrij-
 ven / en dan moet ghy in u kamer gaan / en bid-
 den / daar na moet ghy op school komen / en
 hooren een Capittel lesen / en leeren uwen les /
 dan gaat ghy weder beneden / en krijgt tot uwe
 ontbijt een stuk Boter en Bzoodt / en als ghy
 dat gegeten hebt / gaat ghy weder op school / en
 segt uwe les op aan de Meester / en schryft dan
 tot twaalf uren / wanneer de Meest ons af-
 roept om te komen eeten / na de middagh
 komt ghy weder op school / en blijft tot half ses /
 en dan speelt ghy een half uur / daar na moet
 ghy een Capittel komen lesen / tot dat het Abont-
 maal gereet is / dan een half uur daar na moet gy
 u bereyden te bedt te gaan : Aldus leven wy hier /
 en ich laat u dit weten / om u van te hooren te
 verwittigen / en upt de oprechte liefde die ich u
 toedzage / als zijnde

Uwe toegenege Neef

L. S.

Ces

E Erwaardige Vader /

Na voozgaande aanbiedinge mijns schuldigen plichts / bedancke ick **U. E.** herteljk voozuwe redere liefde tot my waarts / en groote sozge vooz mijne opboedinge. Ick verstoute my tegenwoozdigh / zekere kennisse in 't schryven bekomen hebbende / aan u te vertoonen dese weynige letteren / zijnde de eerste vuzchten van mijn arbedt ; en ick hoope in 't korter noch meer erbaren te zjn / en u soodanige blijken van mijn toenemen te geben / welke te kennen sullen geben dat ghy geen onkosten en arbedt aan my te bergeefs gedaan hebt ; Ondertusschen sineeck ick dit in danck te willen aan nemen / als uyt hem vooztkomende / die in alles sich bebljght **U. E.** contentement te geben / blijvende nu en altoos

Beverwijk den 1°.

October, 1676.

U. E. onderdanige Soon

A. L.

Haarlem in Hollandt, Octob. 1° 1676.

Derbare Broeder :

De Voozsiengheyt onse Lichamen vooz een tijdt afgescheyden hebbende / wijst ons aan hoe wy ons ober al daar wy komen te dzagen hebben : en de kosteljkhe tijdt / die niet te herroepen is / moet men met d'uyterste bljst gebuzpken. Onse gemoederen / welke noyt van den anderen konnen woorden afgesondert / moeten

der.

H Onoured Father,

My humble duty unto you presented, giving you hearty thanks for your tender love to me, and great care of my education; I make bold at this time, having gained a little skill in the art of writing, to present you with a few lines, being the first fruits of my labours; and I hope in a short time to be better accomplished, and to give you such an account of my proceedings as shall demonstrate that your cost and charges are not bestowed on me in vain. Mean while I humbly crave your acceptance of this, as coming from him who in all things studieth to give you content, being now and ever

Beverwyck

Octob. 2°. 1676.

Your obedient Son

A. D.

Haarlem in Holland Octob. 11°. 1676.

M Y dear Brother,

Providence having separated our bodies for a season, directs us also how to improve in every place where we come: and precious time, which never can be recalled, is to be made use of with our utmost diligence. Our minds which never can be separated, must therefore by our pens be constantly communicating to one another in such things

C

50 d'Engelsche en Nēderduytsche

things, as may encrease our mutuall knowledge, and continue the testimonies of our reall affections to each other. You have the advantage of your native Countrey, a good air, great plenty of all things necessary, and especially the constant advice of our vertuous Parents: I dwell in a neat and cleanly City, among very civil people, have a due freedom, am indifferently well supplied, gain knowledge in Arithmetick, and Book-keeping, am in a way of attaining the methods of merchandizing, and correspondence in sundry parts of the world, with many other advantages: but that which must make both our enjoyments prosperous to us, is the gracious temper of our minds, and the blessing of God thereupon, which I heartily wish for us both, and so rest

Your most endeared Brother

D. B.

Utrecht, Octob. 12 1676.

Sir.

When I turn my thoughts and pen towards you, who have been my old Fellow-Student. in whose society I have had so much complacence, and from whose affable deportment, and free communication, such rare discoveries as might serve to enrich my mind above the trite and common

derhalve dooz onse pennen geduurig met malkanderen discoureeren van soodanige saken / die onse onderlinge kennisse mogen vermeerderen / en de getuggenissen van onse oprechte genegentheden tot malkanderen continueren. Ghy hebt het voordeel van uw' Vaderlandt / een gesonde lucht / groote overbloet van alle noodduft / en voornaamlijck de geduurige heylsame raadt van onse vrome Ouders. Ich woone in een nette en reyne Stadt / onder veele Burgerlijke Lipden; geniete behoorlijke vryheyt / worde redelijck wel onderhouden / neme toe in de kennisse van Cijffer-konst en Boeck-houden / ben nu op den wegh van een stijl van koopmanschap te bekomen / en correspondentien in verscheyden Gewesten der Werelt / nevens veel andere voordeelen; doch het gene onser heyde genot voor spoedigh moet maken / is de deughtsame gematigheyt onser gemoederen / en Gods zegen daar op / 't welck ons heyde hertelijck toewenschende / blijbe

Uwe geaffectioneerde Broeder

D. B.

Utrecht Octob ¹²/₂₂ 1676.

Mijn Heer,

So wanneer ick mijne gedachten en penne t'uwarts wende / die mijn mede-Scholier zyt geweest / in wiens geselschap ick soo groot behagen hebbe geschept / mitsgaders dat liefstalligh composentment / en die openhertige mededeelinge van soodanige rare ontdeckingen / welke

50 d'Engelsche en Nederduytsche

ke dienen mochten tot verrijkinge van mijn ge-
 moet boven den trant en d'algemeene notien der
 gener die slechts een gewoonlijke professie
 doen : soo moet ich voozwaar bekennen / dat
 de gedachtenissen utwer mijn rouwer genius
 met een frisse verwe overtrecken / en vooz my
 zija een versachtende dauw en aangename
 reuck / waar vooz alle mijne sinnen verliest en
 verquicht worden ; en ich sou met seer groot
 gemak / en soet-bloepentheyt den gantschen
 dagh aan soodanigen Dziendt konnen schrijven /
 en doock mijne oogen bestraffen / by aldien datse
 in der nacht soo slaperigh mochten worden / dat
 daar vooz d'omwegangh met soo waarden
 Dziendt belet / ofte genegentheden mijns ge-
 moets van hem souden worden afgeweert. Och!
 hoe waarachtig bevind ich nu dat utwe woord-
 den zijn / te weten / dat de rechte Philosophie
 ofte Wijsgerigheyt boven all' het gout in In-
 dien te waardeeren is / en dat de edele deelen des
 gemoets te verrijcken alle de cabinetten van
 Juweelen / een tonnen schats / daar de gemeene
 man zija Godt van maect / verre te boven
 gaat. Doch dese mijne beknopte Bzief wordt /
 vooz de engheyt ofte kortheyt des tijds / die
 mijne werckelijcke gedachten gebangen neemt /
 binnen dese naauwe paalen bepaalt / welke my
 slecht toe laten U. E. bekent te maken dat de
 pdele omwegangh der meeste menschen alhier /
 en de verwertheyt der knibbelingen in de Scho-
 len / nevens de verheffinge van hunne School-
 geleerde Godt-geleertheyt / en de bepalinge van
 de wijdelustige en edele geest des menschen bin-
 nen

common Notions of Vulgar Pretenders, I must acknowledge, that the Remembrances of you are a fresh tincturing of my ruder Genius, a mollysing dew & a gratefull odour, enamouring and delighting all my senses: and I could write all day to such a friend with the greatest facility and fluency, and blame my eyes also, if at night they should encline to such a drowsiness as should prevent my converse or restrain the motions of my mind from your dear self. Oh how true do I now find your words, that true Philosophy is to be preferred before all the gold in the *Indies*! and the enriching of the noble parts of the mind superlatively exceeding all those cabinets of Jewels and tons of treasure which vulgar spirits make their God. But this short Epistle is, through the straits of time which imprison my active thoughts, to be confined within those narrow bounds, which onely permit me to tell you, that the vain conversation of most men here, and the confusedness of their janglings in the Schools, with their advancing of their Scholastical Theology, and confining

C 3

the

54 d'Engelsche en Nederduytsche

the vast and noble spirit of man to an *Aristotelian* Philosophy, have rendred all my hoped-for advantages from the Academy unusefull and uncomfortable; (I wish 'twere better with you in *England*) hereupon I betake my self to a more retired state, wherein my mind is transcending all those other seeming substances, but reall shadows: Yet can I never live so abstractedly from other men and things, but that I must still retain in the more intimate recesses of my thoughts, your worthy self; to whom I am.

Ever obliged

R. E.

Severall Letters and other things peculiarly relating to Merchandize.

One friend counselleth another how to proceed well in merchandizing which he hath newly begun.

The superscription.

To my esteemed good Friend *Mr. B. L. Merchant* in *Amsterdam*.

MY dear Friend *B. L.* having heard that you have begun to trade for your self, and that you have taken upon you so great and weightie a calling as a merchant adventurer, I have thought my self bound as a professed Friend of yours, to congratulate you in your estate, and
to

nen de palen van een Aristotelische wijsgerig-
 heyt alle mijne gewenschte verhoogingen in
 d'Academie onnut en troosteloos hebben ge-
 maackt: (ick wensche dat het N. E. in Engeland
 berer ga /) hier op is het dat ick my tot eensamer
 staat begebe / waar in mijn'gemoet alle die an-
 dere schijnbare wesens / doch wesentlijke scha-
 duwen / overtrest: echter evenwel kan ick van
 andere menschen en dingen soo afgeschepden niet
 leven / of ick moet noch in mijn aller-innerste
 eensame gedachten gestadigh behouden uwe eer-
 waardige Persoon / wien ick altijd verobli-
 geert blyve.

R. E.

Verscheyde Brieven en andere saacken,
 besonderlijk raackende 't stuck van
 Koopmanschap.

Eenen Vrient geeft den anderen raat, hoe hy in
 sijnen handel die hy eerst begonnen heeft, wet
 voort sal varen.

Het opschift.

Van mijn hooghgeachten en goeden vriendt
 Sr. B. L. Koopman tot Amsterdam.

Mijn geliefde Vrient B. L. gehoozt hebben-
 de / dat ghy vooz u selfs begonnen hebt te
 handelen / en dat ghy soo groaten en ge-
 wichtigen beroep aangenomen hebt / een koop-
 man abonturier te wesen / heb ick my als ver-
 bonden geacht / my als u l. vrient wtgebende

56 d'Engelsche en Nederduytsche

in uwen staat te verblifden / en u. l. de beste raat te geven dat my moegelijck is / tot beter uytvoeringhe van uwen handel. Laat my **H. I.** dan in 't eerste raden / dat ghy u niet al te seer en spoet om rijk te worden / want Salomon segt / die sich haestet om rijk te worden, sal met 'er haast tot armoede vervallen. Siet ten eersten wel toe / dat ghy de vreesse Godts hebt / hem sonder op-houden dach en nacht dienende / en laat doch de sozgen van dit leven u van geen gedeelte der plicht die ghy Godt schuldigh zijt / beletten. Weest niet al te gierig om al te veel te doen te hebben : want grooten koophandel veroozsaacht een mensche haast rijk of arm te worden. Van de onseckerheyt en verganckelijckheyt van aartsche dingen sult ghy u verseeckeren / en sterck in den geloode en hoope van het eeuwige leven wesen : want kooplieden loopen groote perijckelen / vreesen / en avonturen / en moeten dickwils groote verliesen dzagen : en soo ghy dan geen fondament vooz het toekomende leven gelepdt hebt / waar 't moegelijck dat ghy hier al te niets sulcke veranderingen soude ontmoeten die u herte soude doen zidderen en beven. Dat ghy by der handt neemt of doet / weest verseeckert dat ghy alle menschen recht doet : want het veert selden dat goederen met onrecht verkregen / langh voozspoedigh zijn. Ontroost den Prince van zyn Colleen niet : want een pondt op die maniers gewonnen / kost dickwils wel tien. Handelt niet met bedrieghelijcke / valsche / of dat geen koopmans waer en is. Houdt rechte gewichten / gelycke wagen / en wettige maten. Neemt goede acht van al het gene ghy in uwen han-

to give you the best advise I can for your better managing of your affairs. First therefore let me advise you, not to bee too hastie to be rich, for *Salomon sayth, he that hasteeth to be rich shall suddenly come to pövertie.* Be sure, in the first place, that you fear God, and serve him incessantly night and day, and let not your cares for this life hinder you of doing any part of your duty to God. Be not too greedy of falling into much business: for great merchandize soon makes a man either rich or poor. Acquaint your self much with the uncertainty or fading condition of outward things, and be strong in faith and hope of eternall life: for Merchants run many hazards, fears, & adventures, and often undergo great losses; and if you have not a foundation laid up for the life to come, you may possibly meet sometimes with such changes here, as may make your heart to quake. Whatsoever you take in hand or do, be sure to deal justly with all men: for ill gotten goods seldom prosper long. Rob not the Prince of his customs: for many times a pound that way gotten costs ten. Trade not in deceitful, unmerchantable, and false wares. Keep just weights; equal balance, and lawfull measures. Take good notice of all that you receive in, and pay out, in

C 5

the

58 d'Engelsche en Nederduytsche

the way of your trade. Keep your books and accounts exact & in good order: for therein stands much the credit of a merchant. Be often perusing your books, acquaint your self with your estate: for many through neglect of that have not onely been undone, but greatly disgraced. Adventure no more at any one time than what if you lose you can by Gods blessing bear. Make your adventures in many parcels, that if one should fail the other perhaps may help the loss. Take heed with whom you trade, and whom you trust. Trust no man but try him first. And seek not without great necessity to be credited of others: for the more you stand on your own feet the less care and more honour you have. Be not lightly surety for any, for many thereby suffer great damage: neither lightly desire any to be surety for you: for one good turn wil ask another. What you have once promised be careful to perform: for merchants suffer much by not keeping their word. When therefore you have payments to make, provide in time: have the sums and days in continually remembrance. Rely on no other man to the last for your own payments: for so you may be deceived and crack your own credit. Be as carefull as may be not to trade above the compass of your stock. Leave
not

handel ontfangt en uyt-geeft. Houdt uwe boe-
ken en reecheningen bequaam en in goede or-
der: want daar bestaat d'eere van een koop-
man grootelijchs in. Oeversiet uwe boecken
dickwils / maacht dat ghy uwen staat wel kent /
want dooz het versum van dien / zijnder veele
niet-alleenlijch bedozben / maar in groote schan-
de verballen. Waaght op eenen tijt niet meer /
dan soo ghy het quaamt te verliesen / ghy dooz
Godes zegen soudt kunnen dzagen. Maacht
dat het gene ghy abontuurt in veele gedeelten zy /
op dat soo d'eene quam te berongelucken / het
andere de schade mogelijch soude kunnen helpen
dzagen. Siet toe met wien ghy handelt / en
wien ghy vertrouwt. Vertrouwt niemant / of
pzoest hem eerst. En tracht ooch niet sonder
groot gebzeck van andere vertrouwt te worden:
Want hoe baster ghy in u eppen schoenen staat /
hoe minder sozge / en hoe meerder eere ghy sulc
hebben. Weest vooz niemant lichtelijch bozge;
want veele lijden daar groote schade dooz: ver-
soecht ooch niemant licht bozghes vooz u te
blijben; want d'eens vzienschap eyfcht den an-
dere. Weest sozghbuldigh na te komen dat ghy
eens beloofst hebt: want kooplieden lijden
groote schade / dooz dien sy haar woort niet en
houden. Daarom wanneer ghy eenige betalin-
ge te doen hebt / versozght het in tijt: de son-
nen en verbas-dagen althet in u gedachten heb-
bende. Verlaat u tot op het lest op niemant we-
gens u betalinge: want daar vooz soudt ghy
kunnen bedozogen worden / en u eppen geloof
bzeken. Weest soo sozghbuldigh als 't mogelich
is / bobende stroeck van u vermogen niet te han-
delen.

delen. Laat uwre dingen niet te veel op andere
 staan: maar hebt'er selve een gestadige oog op.
 Gaat in uwren d'acht / noch boden, uwren staat /
 noch al te veel onder uwren staat: maar houdt u
 in de middel-wegh: op dat uwre conscientie niet
 gequetst en worde / indien ghy quaat te faille-
 ren. Weet u eere liever als rijkdom. Cracht
 niet booz soe veel vertrouwt te worden als ghy
 kond. Als ghy winste gedaan hebt / looft Godt
 en gedencht den armē. Weest niet overdadigh;
 want dat is verteerende: noch te gierigh; want
 dat is verachtelijck. Woud alijt een edel en booz-
 luytigh gemoet / booz een goet verstant geleyd
 zijnde. Schuw quaat geselschap booz alle mid-
 delen / en onder andere dingen wacht u booz
 paarden / wij / en vrouwen; de welke veele
 jonke kooplieden bedorven hebben. Stelt een
 seckeren tijdt om gemeenelijck t'huyse te wesen /
 en soo 't moogelick is / set niemant te leure op
 gesette tijden. Verkeert op de Beurse en andere
 plaatsen daar kooplieden by een komen: want
 af-wesen verdoozsaacht somtijts dat een mensche
 in twijffel getrocken wordt. Soo ghy booz an-
 deren handelt / doet booz haar als booz u sel-
 ven: daar booz verkrijght ghy vrienden en een
 goeden naam. Weest verseckert dat uwren ad-
 vīs goet is / of dattet verandert worde: en
 wanneer 't recht is / komt het, sonder missen na.
 Keekent veltijts met u Meesters of kooply-
 den: want korte rekeningen verdoozsaachen lan-
 ge vrientschap. Daar zijn ongetwijfelt veele
 andere dingen die noodigh zijn waar genomen te
 worden / die my onmogelijck zijn te bedencken:
 maar tijdt en erbarentheyt sullen u die wel lee-
 ren.

not your busines too much to other, but have a continuall oversight of it your self. Live not in fashion either above your rank, or too much inferior to it; but keep in a middle way, so as your conscience may not be wounded if you should fail. Love more your honour than riches. Seek not to be credited for all that you can. When you have gained, praise God and remember the poor. Be not prodigal, for that is wasting: nor yet niggardly, for that is base. Keep still a noble & generous mind guided by a good understanding. Shun by all means evill company, and among other things take heed of hories, wine, and women, which have been the overthrow of many young merchants. Have a certain time ordinarily of being at home, and miss no man if it be possible at time appointed. Frequent the Exchange and meeting places of merchants: for absence makes a man somtimes suspected. If you deal for others, do for them as for your self: you thereby gain friends and reputation. Be sure your advise be good, or have it altered, and when it is right follow it punctually. Reckon often with your Masters or Chapmen, for short reckoning makes long friends. There are many other things doubtless, which are needfull to be taken care of, which are not possible for me to think on: but
 time

62 d'Engelsche en Nederduytsche

time and experience will teach you them. And think it not strange if you learn something by shame and loss: for things so learned usually are best remembred. So hoping that mine advise to you herein shall not be altogether cast off, I leave you to God and rest,

Your faithfull Friend

D. C.

Sir,

It may perhaps yield you content to understand, that within a few days several Merchandizes are come into this Citie, which a while since you desired to have: You do undoubtedly well know what they be. Write me then if you have inclination there to: and also how much: but do it without delay, because I do very well know, that men shall have all things cheaper in the beginning then in the sequel (or *following part*) of the sale, which men shall make thereof. As to the Merchandize which you last offerd me, I have (*consulted*) laid it over, that I shall not find my Account (or get what I aimed at) therein: but I inform you of Mr. N. who hath confessed to me, that he wished to have the same, in case you will exchange with him for other goods which he hath, which do vend very wel. Here you see all that at present I have to say; I beseech you to answer with the first, and always to be assur'd of my Friendship.

Sir,

Your most humble and most obedient Servant.

For

ren. En denckt het niet vzeemt te wesen / dat ghy pets dooz schande en schade leert : want dingen op die wijze geleert / werden best onthouden. Dus hoopende dat mijnen raat aan W. N. in desen / in 't geheel niet verwozpen sal worden / beveele ick W. N. den Heere / en blijbe

W. getrouwen Dient
D. C.

M Yn Heer,

Ghy sult misschien vernoecht zijn van te verstaan / dat zedert eenige dagen in dese Stadt verschepte koopmanschappen gekomen zijn / die ghy over eenigen tijd wenschte te hebben. Ghy weet sonder twijffel wat dat is. Schijft my dan soo ghy daar toe genegen zijt / en doock hoe veel; maar doet dat sonder wttitel / om dat ick seer wel weet dat men alles beter koop hebben sal in het begin / dan in 't verbolgh van 't verkoopen / dat men daar van sal doen. Wat belanght de koopmanschap die ghy my laaft aanbodt / ick heb overgelept dat ick daar in mijn reekeningh niet sal binden; maar ick wijsse W. aan Mijn Heer N. die my betuygcht heeft / dat hy deselve wenschte te hebben / ingeval ghy een ringhing met hem wilt doen vooz andere saacken die hy heeft / die seer wel verkocht worden. Siet hier alles wat ick u tegenwoordigh te seggen heb. Ich bid u met den eersten te antwoorzen / en althijt van mijne Drientschap verseeckert te zijn. Ich ben

Mijn Heer,

Uwen ootmoedigen en onderdanigen Dienaar.

Aad

Aan Sr. J. F. in Genoua.

M^{Yn} Heer,

In antwoort van U. E. aangename van den 21. passato dient desen / dat het kasje met ^{2o} Ps. Armoëjine / ghenommert en ghemerckt S. S. No. 5 wel hebbe ontfangen ; soo dza de selbe sal geopent hebben / werdt U. E. de deught en qualiteyt geadviseert / en sal geen koopers versien. Doch alsoo den tegenwoordigen zwaren Dozlogh groote schaarsheydt van gelt maakt / soo vertrouw noch al lange tijt sal moeten wachten eer de selbe sal kunnen beneficeeren ; 't succes werdt U. E. geadviseert.

De twee Wissel-brieven ten laste van Mons. B. L. van 500. Daald. waar van U. E. de acceptatie hebbe gecommuniceert / zyn my ter behoorzijche tijt in Banco afgeschreven / waar van U. E. op sijn reekening courant hebbe gecrediteert booz guldens 1301 : 4 : 8. met de agio van Bancgelt a 4¹/₂. per cento / waar booz mijn gelieft te debiteeren om d'accoort te kunnen zyn. Boozders in Negotie geen veranderingh / mijn refererende aan d'ingesloote Pzys-Courant / U. E. eenigh profijt daar in siende / ben bereydt met U. E. aan te gaan / waar mede na cordiale groetenis Godt in genade bevolen.

T. P.

In Amsterdā, den 15.
February.

A18

A C A D E M Y. 65

For Mr. J. F. in Genoua.

Sir,
 These serve for answer of your acceptable) letter) of the 21. past; that I have wel received the small chest with 2° Pieces of silk Taffity number'd and mark'd S. S. No. 5. as soon as shall have opened the same, the vertue and quality thereof shall be advised you: I shall omit no buyers; yet being the present heavy warr makes great Scarcity of money, I beleeve I shall beforc'd to stay a longer time ere I shall be able to do any good with the same; but you shall be advis'd of the success.

The two Bills of exchange charged upon Mr. B. L. of 500. dald, of which you have communicated the Acceptance, are written off to me in due time: for which I have credited you in your Reckoning courant for gilders 1301:4:8. with the agio of Bank-money at 4 $\frac{1}{2}$ percent: wherefore please so make me debtor, that we may agree in one. Further, in trading is there no alteration; I refer to the enclosed Price Courant; if you see any profit therein, I am ready to concurr with you; wherewith, after cordial salutations, recommend you to God in mercy.

Amsterdam March the 15. 1676.

T^o

To Mr. P. C. in *Milain*,

Sir,

The above is copy of my last; since which I have been without any of your acceptable Letters; wherefore they will come the sooner: I will not doubt but you shall have had effected the orders for the buying in of the chest of gold-thread, which being don, please not to fail to send it me over with the very first; being there is a great longing for it, and the sum thereof you may please to draw over *Lyons* with order on *Paris* upon Mr. N. N. where I have given the requisite orders for the honouring of your bills.

The Product of my cloth which is sold, that will now in a short time be due, please to bestow in a Bale of silk; Tram and half organzin, at the price you last advised.

I will hope that you shall have sold the *Russia* Lether; if not, I desire you let no occasion, be neglected.

Your orders concerning the buying in of 10 Bales of Pepper, have not yet been able to effect; sith the same, contrary to all mens opinions, went higher in the Companys sale in the Respective Chambers of these Lands, than men had thought: but I beleevethat in 3 or 4 weeks the same shall be to be had at the limited price; wherein I shall let no opportunity slip.

The Convoy to *Cadix*, *Legborn* and *Smirna* is granted against *ultimo Junii*: if you have any thing

Aan Sr. P. C. in Milaan.

M Yn Heer,

't Wobensstaande is Copia van mijn laatste / sedert bevinde my sonder W. E. aangename Brieven / dat dies te hofter sal zijn : ick wil niet twijffelen of W. E. sal de ordres tot den Inkoop van het kasje Bout-dzaat geffectueert hebben / 't welck geschiet zijnde / gelieft niet te manquee ren om my op het alder-spoedighste over te sen den / alsoo daar groot verlangen na is / en 't beloop daar van kan W. E. sich pzebaleeren te trecken over Lions, met ordres op Parijs in Sr. N. N. alwaar de noodige ordres gegeven heb be om W. E. Brieven te honoreeren.

't Probenu van mijn verkofte Lakens / dat nu met den eersten staat te verballen / gelieft te besteden in een Baaltje Zijde : Tram / en half Organsin / ten prijse als W. E. laatst hebbe ge adviseert.

De Tuchten wil vertrouwen dat W. E. sal verkofst hebben / soo niet versoecke geen occasie voozby te laten gaan.

De ordres nopende den Inkoop van 10. Ba len Peper hebbe vooz als noch niet kunnen ef fectueeren / alsoo (tegen alle opinie) de selve by de Compagnie in de respective Kameren van dese Landen hooger zijn gekopen als men ge gift hadde ; maar vertrouwde naar verloop van 3 a 4 weecken noch tot de gelimiteerde prijs sal kunnen geraacken / daar in geen gelegenthey t sal laten voozby gaan.

't Conboy op Cadix, Livorno en Smirna is toegestaan tegens ultimo Juny, soo W. E. pets heeft te commandeeren / sal deselve op het alder naat-

68 d'Engelsche en Nederduytsche
naarstighste observeeren. Doorder in Negotie
als by de ingesloote Pzys-Courant sal kunnen
sien / waar aan my refereere : waar mede &c.

G. S.

In Amsterdam, den 12 Maart, 1676.

London, ady den 17. Octob. 1676.

MYn Heer,
Mijn seiven-jarigen dienst voleyndicht
hebbende / ben nu beginnende in de Werelt Ne-
gotie te doen vooz mijn selven; en wetende dat
mijn Heeringe veel op kennisse steunt / soo neme
de stoutigheyt mijn voorige vziendtschap met
U. E. te vernieuwen / verhopende / indien het in
U. E. macht is / my eenige vziendtschap daar
in te bewijzen / dat U. E. uw upterste doen sult /
(om de liefde die U. E. my toe draacht) om my
te helpen / en het gene U. E. daar in doen sult /
sal aangenaam zijn aan

U. E. dienstwillige Dinaar

A. Q.

WISSEL-BRIEVEN.

Exon. ady 1. December 1676. voor 300. pont
Sterling a 35 Schellingen en 6 groot Vlaams.

Op dubbel use betaalt desen mijnen eersten
Wissel-brief aan Sr. D. C. ofte ozdere drie
hondert ponden Sterlincks / a vyff en dertigh
Schellingen / en ses groot Vlaams / de waarde
van Sr. J. B. en stelt het op mijn reekening als per
advijs /

U. E. Vrient

P. P.

Aan Sr. A. H. Koopman
tot Amsterdam.

In

ACADEMY 69

thing to command I shall observe the same most diligently, Further it is in trading as you may see by the enclosed Price-courant; to which refer my self; wherewith &c.

G. S.

Amsterdam March the 12. 1676.

London, Octob. 17. 1676.

SR, Having finished my seven years Apprentship, am now entring into the world for employment for my self, and knowing my Trade depends upon acquaintance, I make bold to renew former friendship with you; hoping, if it lies in your power, to do me any kindness therein, you will (for the love you bear to me) do your utmost to help me, and what you shall do therein shall be acceptable to

Your Servant to command

A. Q.

BILLS OF EXCHANGE.

Exon the 1. December, 1676. for 300 pounds Sterling at 35. Shillings and 6. groat Flemish.

AT double usance pay this my first Bill of Exchange to Mr. D. C. or order, three hundred pounds Sterling at thirty five Shillings six groat Flemish for the value of Mr. I. B. and place it to mine accompt as per advice.

Your Friend

P. P.

To Mr. H. A. Merchant
In Amsterdam.

70 d'Engelsche en Nederduytsche

In *Amsterdam*, the 5. of *June*, 1676. for 100. pounds *Sterlings*.

AT ten days sight, not having received my first, pay this my second Bill of Exchange to Mr. *A. B.* or order, one hundred pounds *Sterlings*, the value received here of Master *N. H.* make good payment, and place it to accompt, as per advise,

Your loving Friend
E. M.

To Mr. *G. A.* Merchant
in *Hamburg*.

An Assignment.

MR. *O. N.* be pleased to pay to Mr. *D. H.* or to the bearer (*shewer*) hereof, eight hundred and fifty gilders, and it will be as satisfactory as pay'd to my self. (*or, and it will prove to you good payment against me*)

I. W.

In *Middelburg*, the 6.
June, 1676.

Een Connossement (*A Bill of Loading*) na de Engelsche manier.

SHipped by the grace of God in good order, and well conditioned, by *Robert Merchant*, in and upon the good Ship, called the *Palm-Tree*, whereof is Master under God for this present voyage *William Goodman*, and now riding at anker in the *Mase* by

In Amsterdam, den, 5. Juny, 1676. voor
100. pont sterlings.

Tien dagen naar sicht / mijn eerste niet heb-
bende ontfangen / betaalt dese mijnen tweede
Wissel - Bzief aan Sr. A. B. ofte oudere / hondert
ponden sterlinghs / de waarde alhier ontfangen
van Sr. N. H. doet goede betalinge / ende stelt het
op reekeninge / als per advijs /

U. E. beminde Vrient.

E. M.

Aan S. G. A. Koopman
tot Hamburgh.

Een Assignatie.

S R. O. N. W. E. geliebe aan Sr. D. H. ofte aan
toonder deses / te betalen acht hondert en vijf-
tigh guldens / ende het sal W. E. tegens my vooz
goede betalinge ver strecken.

I. W.

In Middelburgh, den 6.
Jany, 1676.

*A Bill of loading (Connossement) after the
Dutch manner.*

Ik Willem Goetman van Dordrecht, Schip-
per naast Godt van mijnen Schepe / genaamt
De Palm-Boom, als nu ter tijdt gereed leggende
in de Maas by Rotterdam, om met den eersten
goeden wint die Godt verleenen sal te zeplen na
Rouaan,

Rouaan, alwaat mijn rechte ontladinge zyn sal/
 virkonde ende bekenne dat ick ontfangen hebbe
 onder den Overloop van mijn voozsz. Schip van
 n' Robbert Koopman, te weten: M: W: tien
 Balen Tuchten / al drooge ende wel gecondi-
 tioneert / ende gemerckt met dit voozstaande
 merck. Al het welke ick befoobe te leveren (in-
 dien my Godt behouden repse verleent) wiet mijn
 voozsz Schip tot Rouaan voozsz. aan den eersame
 Joannes Liever, ofte aan synen Facteur ofte Be-
 deputeerden / mits my betalende vooz mijn
 Vracht van dit voozsz. Goet vyff-en-twintigh
 guldens Hollandts gelt / ende de aberge na der
 usantien van der Zee. Ende om dit te voldoen
 dat voozsz. is / soo verbinde ick my selven ende
 alle mijn goet / ende mijn voozsz. Schip met alle
 sijn toebehooren. In kennisse der waarheyt / soo
 hebbe ick drie Connossementen hier af onderteec-
 kent met mijnen name / of mijnen schrybent van
 mijnent wegen / al van eender inhoudt / het eene
 voldaan / de andere van geener waerden. Ge-
 schreven in Rotterdam, den 20. dag van October
 1676.

Willem Goetman.

A Dutch Bond or Obligation for money.

Ick ondergheschreven bekenne midts desen
 I deughdelijck schuldigh te wesen aan den Heer
 H. Q. de somme van acht hondert gulden vooz
 contant gelt / by my R. V. tot mijn genoegen
 ontfangen / welke voozsz. somme van acht hon-
 dert gulden ick aan hem ofte Chaonder desz
 beloo-

by *Rotterdam*, and by Gods grace bound for *Roan*, to say M: W: ten Bales of *Russia* Leather, being marked and numbred as in the margent, and are to be delivered in the like good order, and well conditioned at the aforesaid Port of *Roan* (the danger of the seasonely excepted) unto *John Liever* or to his assignes, he or they paying freight for the said goods five and twenty *Hollands* gilders, with primage and avarage accustomed. In witness whereof the Master or Purser of the said Ship hath affirmed to three Bills of Loading, all of this tenor and date, the one of which three Bills being accomplished, the other two to stand void. And so God send the good Ship to her desired Port in safety. Amen. Dated in *Rotterdam* the 20. day of *October*, 1676.

William Goodman

Een Duytse Obligatie voor Gelt.

I Underwritten do acknowledge by these, really to be indebted to *Mr. H. Q.* the sum of eight hundred gilders, for ready money to my content received, by me *R. V.* which said sum of eight hundred gilders I do promise to pay to him or the Shower hereof without charges or dammagés at

D the

74 d'Engelsehe en Nederduytsche

the end of twelve moneths, precisely after the date hereof with the Interest of the same, according to four and a fourth part per cent in the year; untill the full payment. Hereto binding my person and all my goods, none excepted, setting the same open to the power of all Judges and Laws: In witness of the truth whereof I have signed the same with my own hand. Actum in *Amsterdam* the third of *November*, in the year sixteen hundred seventy six.

R. V.

A clearing of an accompt.

THis day the tenth of November 1676. have we *V. L.* and *B. H.* friendly agreed together, and have reckoned from the begining to the end for certain disbursed moneys, and other things, which *I. V. L.* demanded and he remained indebted to me by the end of the accompt for the summ of 194. gilders, which I acknowledge to have received; and here with all our reckonings are dead and annihilated, and all that was standing out between us satisfied. Acted in *Amsterdam* in the hous of *A. M.* in presence of *A. B.* and *N. L.* as witnesses, the tenth of November, 1676.

V. L. B. H.

Words

beloobe koff en schadeloos te betalen over twaalf Maanden / naar dato deses prijs / met der Interest van dien / tegens vier en een quart per cento in 't jaar ; tot de effectuele betalinge toe. Hier vooren verbindende mijn persoon ende alle mijne goederen / geen uytgesondert / stellende deselve tot bedwang van allen Rechteren ende rechten. In kennisse der waarheyt dit met mijn eygen handt onderteeckent. Actum in Amstelredamme den derden November, in 't jaar seftien hondert ses-en-t' seventigh.

R. V.

Een Af-reeckeningh.

Op huyden / den tienden November 1676. zijn wy V. L. ende B. H. minnelijck over een gekomen / ende van alles tot alles afgerckent booz verschote penningen / en andere saken / die ick V. L. was eyschende / ende hy my tot slot van reeckeninge schuldigh bleef / booz de somme van 194. guldens / welke somme ick bekenne ontfangen te hebben / ende hier mede zijn alle onse reeckeningen doot ende te niet / ende alles wat wy met malkanderen hadden uytstaen / voldaan. Aldus gedaent binnen Wmsterdam / ten huyse van A. M. in de tegenwozdighyeyt van A. B. ende N. L. als Getuygen / den tienden November / 1676.

V. L. B. H.

76 d'Engelsche en Nederduytsche

Woorden van meest
gebruyck onder de
Kooplieden.

Words of most use
amongst the Merchants.

Adzeffeeren.

to Adress.

Agio.

l'Agio, advance of
Bank money.

Arbeytsloon.

Labourage.

Commissie.

Commission

Connoffementen.

Bills of loading.

Consigneeren.

to Consign.

Conboy.

Customs.

Courtagie ofte Make-
lerij.

Brokeridge.

Dito.

The said.

Endozeeren.

to Endors.

Factuur.

Invoice.

Gouverna.

Government.

Havery.

Loss or dammage in a
ship.

Herwisselen.

Charge or recharge.

Lichter-huur.

Lighter hire.

Loots-gelt.

Pilot-money.

Op sight.

At sight.

Provisie.

Provision.

Schuyt-huur.

Boat-hire.

Tol.

Toll.

Wacht.

Fraight.

Wsa.

Ufance viz. one
months time to pay.

Waagh-gelt.

Weigh money.

Wissel.

Change, Exchange.

The

The Ten Commandments; De Tien Geboden
Exod. 20. 1, 2, 3. &c. Exod. 20, 1, 2, 3, &c.

Then God spake all these Words, saying: Doe sprak God alle dese woorden, seggende:

I Am the Lord thy God, which have brought thee out out of Egypt, out of the house of bondage.

The first Commandment.

Thou shalt have no other Gods before my face.

The second Commandment.

Thou shalt not make unto thee any graven Image, nor any likeness of any thing that is in Heaven above, or that is in the Earth beneath, or that is in the waters under the earth: Thou shalt not bow down thy self to them, nor serve them; for I the Lord thy God am a jealous God, visiting [or who do visit] the iniquity of the Fathers, upon the Children: unto the third, and

Ik ben de Heere uwerr God / die u uit Egipten land / uit den diensthuise uitgeleid hebbe.

Dat eerste Gebod.

Op en sult geen andere Goden vooz myn aengesicht hebben.

Dat tweede Gebod.

Op en sult u geen gesneden beeldt / noch enige gelijkenisse maken van 't gene dat boven in den Hemel is / noch van 't gene dat onder op der Werden is / noch van 't gene dat in de wateren onder der aerden is: Op en sult u vooz die niet buigen / noch haer dienen; want ik de Heere uwerr Godt ben een yberig Godt / die de misdaed der Vaderen bespake aen de Kinderen / aen het derde / ende aen

78. d'Engelsche en Nederduytsche

aen het vierde lid der gener die my haten / en doe barmhertigheid aen duisenden der gener die my lief hebben / ende mijne Geboden onderhouden.

Dat derde Gebodt.

Gy en sult den Name des Heeren uwes Gods niet ydelijk gebruiken; want de Heere en sal hem niet onschuldig houden / die sijnen Name ydelijk gebruikt:

Dat vierde Gebod.

Bedenk des Sabbath-daegs / dat gy dien Heiliget; ses dagen sult gy arbeiden / ende al u werk doen / maer de sevende dag is de Sabbath des Heeren uwes Gods / dan en sult gy geen werk doen / gy noch uw' Zone / noch uw' Dochter / noch uw' Dienst-knecht / noch uw' Dienst-maegt / noch u Vee / noch uw' Dzeembeling die in uw' Doorten is; want in ses dagen heeft de Heere

fourth generation of them that hate me, and shewing [or I]shew] mercy unto thousands of them that love me, and keep my Commandments.

The third commandment.

Thou shalt not take the Name of the Lord thy God in vain; for the Lord will not hold him guiltless that taketh his Name in vain.

The fourth Commandment.

Remember the Sabbathday, to keep it Holy; six dayes shalt thou labor, and do all thy work, but the seventh day is the Sabbath of the Lord thy God, (they) thou shalt not do any work, thou nor thy Son, nor thy Daughter, nor thy Man servant, nor thy Maid servant, nor thy Cattel, nor thy Stranger that is within thy Gates; for in six dayes the Lord made Heaven & Earth. the

den

Sea, and all that in them is, and he rested the seaventh day, wherefore the Lord blessed the Sabbath-day, and Hallowed it.

den Vermeel ende de Mer-
de-gemaekt / de Zee /
ende alles wat daer in
is / ende hy rustede ten
sevendende dage / daerom
segende de Heere dem
Sabbath-dag / ende
Heysigden de selven.

The fifth Commandment.

Honour thy Father,
and thy Mother; that
thy dayes may be long
upon the Land, which
the Lord thy God giveth
thee.

Dat vijfde Gebod.
Eert uwen Vader /
ende uwe Moeder; op
dat uwe dagen verlanght
worden in den Lande /
dat u de Heere uwe God
geeft.

The sixth Commandment.

Thou shalt not Kill.

Dat sesste Gebod.
Gy en sult niet
Dood staen.

The seaventh Commandment.

Thou shalt not com-
mit Adultery.

Dat sevenste Gebod.
Gy en sult niet Echt-
breken.

The eighth Commandment.

Thou shalt not steal.

Dat achtste Gebod.
Gy en sult niet stea-
len.

The ninth Commandment.

Thou shalt not bear
false witness against thy
neighbour.

Dat negenste Gebod.
Gy en sult geen vals-
sche getuigenisse spre-
ken tegen uwen naesten.

The tenth Commandment.

Thou shalt not covet
thy neighbours House,
thou shalt not covet thy
neighbours Wife, nor

Dat tiende Gebod.
Gy en sult niet bege-
ren uwes naesten Huis /
gy en sult niet begeren
uwes naesten Wyf / nog
ijnen

So d'Engelsche en Nederduytsche

ijnen Dienst-knecht / his Man-servant, nor his
noch sijne Dienst- Maid-servant, nor his
maegt / nochijnen Oxe, nor his Ass, nor
Oste / nochijnen Esel / any thing that is thy
noch get dat uwes nae- neighbours.
sten is.

Het H. Gebed, geschre-
ven in Matth. 6. dat
de Heere Jesus Christus
sijne Discipulen ge-
leert heeft, om aldus
te Bidden.

*The H. Prayer, written in
Matth. 6. which the
Lord Jesus Christ
taught his Disciples, for
to Pray thus.*

○ **M**ise Vader / die in de
hemelen [zijt] u-
wen Naem werde ge-
heyligt / uw' Koningrij-
ke kome / uwen wille
geschiede / gelijk in den
hemel / [alsoo] ook op
der Aerden : ons dage-
lijck brood geeft ons he-
den / ende vergeeft ons
onze schulden / gelijk ook
wy vergeben onse schul-
denaren : Ende en leid
ons niet in verfoeking-
ge / maer verlost ons
vanden boosen : want
uwde is het Koningrijke /
ende de kracht / ende de
heerlijckheit in der eeu-
wigheit / Amen.

○ **U**r Father, which
art in heaven, hallo-
wed be thy Name, thy
Kingdom come, thy
will be done, as in Hea-
ven (so) likewise upon
the Earth : give us this
day our dayly bread,
and forgive us our debts-
even as we forgive our
debtors : And lead us
not into temptation but
deliver us from evil :
for thine is the King-
dom, and the power,
and the glory, for ever,
Amen.

The

The Creed.

Het Geloof.

I Beleeve in God the Father, the Almighty maker (or Creator) of Heaven and Earth; and in Jesus Christ his Onely Son, our Lord, which was conceived by the Holy Ghost, born of the Virgin Mary, suffered under Pontius Pilate, was crucified, dyed, and buried, and descended into Hell.

Ik Geloobe in God den Vader / den Almachtigen Schepper des Hemels ende der Werden; Ende in Jesum Christum sinen Eenig-gebozen Sone / onser Heere / die ontfangen is van den Heiligen Geest / gebozen uit de Maegt Maria / die geleden heeft onder Pontio Pilato; is gekruist / gestorven / ende begraven / neder gedaelt ter Hellen.

That is : Continued in the state of the Dead, and under the power of death till the third day.

The third day he arose again from the dead, he ascended into Heaven, and sitteth on the right hand of God the Father Almighty, from thence he shall come to judge the living, and the dead.

Dat is : Continueerde in de stand der Dooden, ende onder de magt des doots, tot op den derden dag.

Ten derden dage wederom op gestaen vanden dooden / op-ghebareten Hemel / en sit ter rechterhand Godes des Almachtigen Vaders / van daer hy komen sal om te oordeelen / de levende / ende de dooden.

I believe in the Holy Ghost : I believe an

Ik geloobe in den Heiligen Geest : Ik

82 d'Engelſche en Nederduytsche

geloobe een Heilige
algemeine Chriſtelijke
Kerke / gemeinſchap
der Heiligen / verge-
vinge der ſonden / op-
ſtandinge des vleescha /
znde een eeuwige leven /
Amen.

Holy Catholick Chriſti-
an Church, the cum-
munion of Saints, the
forgiveness of ſins, the
reſurrection of the bo-
dy and the life everla-
ſting, Amen.

Familiar Phrases.

Gemeene Spreekwyzen.

Phrases between a Governess and a young Gentlewoman.

Spreekwyzen tuschen een Gouvernante, en een Jonge Joffer.

I Am very sleepy.
Let me sleep.
Do you sleep?
Are you in bed still?
Awake.
You sleep too much.
You are very sleepy.

Ik ben zeer slaaperig.
Laat my slaapen.
Slaapt gy?
Bent gy nog te bed?
Ontwaak.
Gy slaapt al te lang.
Gy bent zeer slaaperig.

Rise quickly.

Staa op met der haast.

Why will you not make haste?

Waarom wilt gy niet haasten?

Are you up?

Zyt gy al op?

Is your sister up?

Is uw Zuster al op?

Take care; You will catch cold.

Oraag zigt / gy zult koude vatten.

Blow your nose.

Snuyt uw neus.

Put on my Clothes.

Doet mijne kleederen aan.

Dress my head.

Zet mijn kop.

Take that clean smock.

Nemt dat schoon hemd.

Wash your hands.

Wasch uw handen.

Comb my head.

Keem mijn hoofd.

D 6

Lace

84 d'Engelsche en Nederduytsche

Lace me.
 Help me.
 Have you done?
 Say your Prayer.
 Begin again.
 Where is your Prayer
 Book?
 Bring your Bible.
 Read a Chapter.
 Read softly.
 Spell that word.
 You do not read well.
 You read too fast.
 You learn nothing.
 You observe no-
 thing.
 You do not study.
 You are idle.
 You do not know
 your lesson.
 There is your lesson.
 Why do you speak
 English to me?
 Speak always dutch.
 Will you eat your
 break-fast?
 What will you have
 for your break fast?
 Take your work.
 Say what you will
 have.
 Shew me your work.
 That is not well.

Rijg my.
 Helpt my.
 Hebt gē gedaan?
 Zeg nu uw gebed.
 Begin op nieuws.
 Waar is uw gebede-
 boek?
 Haal uw Bybel.
 Lees een Kapittel.
 Lees zachtjes.
 Spel dat woord.
 Gē leest niet wel.
 Gē leest al te rad.
 Gē leert niets.
 Gē let nergens op.
 Gē beſlytigt u niet.
 Gē zyt lui.
 Gē kent u Les niet.
 Daar is uw Les.
 Waarom ſpreekt gē
 Engelsch tegen my.
 Spreek altijd Duyts.
 Wilt gē ontbypen?
 Wat wilt gē tot uw
 ontbyp hebben?
 Neem uw Werk.
 Zeg wat gē hebben
 wilt.
 Toon my uw werk.
 Dat is niet wel.

You

A C A D E M Y.

85

You make mouths.
 It is dinner time.
 Leave your work.
 Sit at Table.
 Sit you down:
 Put your Napkin before you.
 Where is your knife?
 Bless the Table.
 Eat some potage:
 Eat some.
 Will you have some mutton?
 Will you have fat or lean?
 Do you love fat?
 Will you have some of that?
 Do you love sauce?
 Tell me what you love.
 Eat.
 You do not eat.
 Will you have a bone?
 Here, there is the wing of a Pullet.
 Eat bread with your meat.

Op trekt uw mond scheef.
 't Is tijd om 't Middagmaal te houden.
 Laat uw Werk staan.
 Zit aan de Tafel.
 Zit neer.
 Doe uw Servet boor.
 Daar is uw Mes.
 Zegen de Tafel.
 Eet wat Warmoes:
 Eet 'er wat van.
 Wilt gy wat Schaapenbleesch hebben?
 Wilt gy vet of mager hebben?
 Eet gy gaarn vet?
 Wilt gy daar wat van hebben?
 Houdt gy wel van saus?
 Zeg my wat gy graag eet.
 Eet.
 Gy eet niet.
 Wilt gy een been hebben?
 Daar is een boorhout van een Kuyken.
 Eet brood tot uw hof.

D 7

You

86 d'Engelsche en Nederduytsche

You do not eat bread with your meat.	Eet gy geen brood tetu kost?
Have you drunk.	Hebt gy gedronken.
Call for some drink.	Eysch drinken.
Is this meat good?	Is deese kost goed?
Will you have any more of it?	Wilt gy 'er ook nog wat van hebben?
Have you eaten enough?	Hebt gy genseg ge- geeten?
Have you dined well?	Hebt gy een goed middagmaal gedaan?
Do you love cheese?	Houd gy wel van kaes?
Say grace.	Dank mi.
Go to play.	Ga speelen.
You must make this up again.	Gy moet dit ween berdoen.
Have you a good needle?	Hebt gy een goede naald?
Have you got some thread?	Hebt gy wel garen?
Go to dance.	Gaa nu dansen.
Have you danced?	Hebt gy gedanst?
Exercise yourself.	Oefen u zelven.
Dance a Courant.	Dans een Courant.
You do not dance well.	Gy danst niet wel.
Stand right.	Staa recht over end.
Raise up your head.	Houd uw hoofd recht op.
Do the reverence.	Doe uw eerbiedig- heid.
Look upon me.	Zie my aan.
Is your Master gone?	Is uw Meester heen gegaan?
	Have

Have you done already?

Go to sing.

Carry your book with you.

Come to work again when you have done.

Have you sung?

Have you a new lesson?

You do not sing well.

Sing a Song.

Go to play on the Guitarre.

There is your Guitarre.

Repeat your lesson.

You do not know it.

You know nothing.

Is your Guitarre in tune?

Can you tune your Guitarre?

Your Chanterel is worth nothing?

You do not hold your Guitarre well.

Return to your work.

Go and learn Dutch.

Where have you put your Grammar?

Look for your Book.

Hebt gy alreede gedaan?

Gaa tu zingen.

Neem uw boek met u.

Kom weer te werk als gy gedaan hebt.

Hebt gy gezongen?

Hebt gy een nieuwe Lesse?

Gy zingt niet wel.

Zing een Lied.

Gaa speel op de Luyt.

Daar is uw Luyt.

Lees uw Les over.

Gy kent ze niet.

Gy kent 'er niets van.

Is uw Luyt wel gesteld?

Kont gy uw Luyt wel stellen?

Uw kleyne snaar deugt niet.

Gy houdt uw Luyt niet wel.

Gaa weer aan uw Werk.

Gaa en leer Duytsch.

Waar hebt gy uw Letterkonst gelaaten.

Zie na uw boek.

Wat

88 d'Engelsche en Nederduytsche

What lesson have you?

What Dialogue have you read?

Read before me.

You do not pronounce well.

Can you say your lesson by heart?

You have no memory.

You take no pains.

Go and walk in the Garden.

Do not over-heat your self.

Come again quickly.

What will you have for your supper?

Come to supper?

Eat some milk.

Do not eat so much fruit.

You will be sick.

Fruit is not good for you.

'Tis time to go to bed.

Go to bed.

Undress your self.

Pray to God.

Wat booz een Les hebt gy?

Welke t'zamenfpreking hebt gy gelezen.

Lees my eens booz.

Gy fpreekt niet wel wpt.

Kont gy uw Les van herten.

Gy kont niets onthouden.

Gy doet er geen moeite toe.

Gaa en kuper wat in de tuyn.

Maak u zelven niet te heet.

Kom ras weer.

Wat wilt gy t'avond eeten?

Kom om uw avondmaal te eeten.

Eet wat melk.

Eet zo veel frugt niet.

Gy zult'er ziek van worden.

Frugt is niet goed booz u.

't Is tyd om na bed te gaan.

Gaa na bed toe.

Onthleed u.

Bid God.

Rise

A C A D E M Y. 89

Rise to morrow betimes.

Do you understand him well?

Did you understand what he said?

Do you understand what he says?

Do you understand me well?

I do not understand you.

I understand you well.

Do you understand Dutch?

I do not understand it.

I understand it well.

Doth Master understand it?

Have you understood me?

I did not understand you.

I understood you well.

Have you understood him?

Have you understood her.

Have you understood them.

Have you understood them?

Staa morgen vroeg op.

Verstaat gij hem wel?

Verstondt gij wel wat hy zeyde?

Verstaat gij wat hy zegt?

Verstaat gij mij wel?

Ik versta u niet.

Ik versta u wel.

Verstaat gij Duitseh?

Ik versta 't niet.

Ik versta 't wel.

Verstaat Monsieur ... het?

Hebt gij mij verstaan?

Ik verstond u niet.

Ik verstond u wel.

Hebt gij hem verstaan?

Hebt gij haar verstaan?

Hebt gij hen verstaan?

Hebt gij hen verstaan? What

90 d'Engelsche en Nederduytsche

I do not know what you say?	Ik weet niet wat gy zegt.
What say you?	Wat zegt gy?
What have you said?	Wat hebt gy gezegd?
I heard it.	Ik hoorde het.
I never heard it.	Ik heb het nooit gehoord.
One told it me.	Iemand heeft het my gezegd.
They say so.	Zy zeggen zo.
Every one saith it.	Elk een zegt het.
Master told it me.	Monsieur . . . heeft het my gezegd.
Madam did not tell it me.	Uw vrouwe heeft het my niet gezegd.
Did he tell it to you.	Heeft hy 't u gezegd?
Did she tell you so?	Heeft zy u zo gezegd?
When did you hear it?	Wanneer hebt gy 't gehoord?
I heard it this day.	Ik hoorde het van daag.
Who told you that?	Wie heeft u dat gezegd?
I do not believe it.	Ik geloof het niet.
'Tis a Chimera.	't Is een verduitsel.
What doth he say?	Wat zegt hy?
What doth she say?	Wat zegt zy?
What did he say to you?	Wat zeyde hy tegen u?
What did she say to you?	Wat zeyde zy tegen u.
He said nothing to me?	Hy zeyde niets tegen my.
She said nothing to me.	Zy zeyde niets tegen my. He

He told me no news.	Hy heeft my geen nieuws vertelt.
Master told me news.	Monsieur . . . heeft my wat nieuws vertaald.
Do not tell him that. I will tell him.	Zeg hem dat niet. Ik zal 't hem zeggen.
I will not tell him.	Ik zal 't hem niet zeggen.
I will not tell them.	Ik zal 't hem niet zeggen.
Do not tell them.	Zeg het hen niet.
Have you said that?	Hebt gij dat gezegd?
No, I did not say it.	Nee ik heb 't niet gezegd.
Master told it me.	Monsieur . . . heeft het my gezegd.
Do you know him?	Kent gij hem?
Do you know her?	Kent gij haar?
Do you know them?	Kent gij hen?
I do not know them.	Ik ken hen niet.
We know one another?	Wy kennen malkander wel.
We do not know one another.	Wy kennen malkander niet.
I think I know him.	Ik denk dat ik hem ken.
I think I have seen him.	Ik denk dat ik hem gezien heb.
I have known him.	Ik heb hem gekend.
I have known her.	Ik heb haar gekend.
We have known one another.	Wy hebben malkander gekend.
He did know me well.	Hy kende my wel.

She

92 d'Engelsche en Nederduytsche

She did know me
well.

I never knew him.

Do you know me?

Do you not know
me?

I have forgot your
name.

Have you forgot me?

Doth she know you?

Doth Master know
you?

Master doth not
know me.

Mistriss doth not
know me.

Master knows me
well.

He doth not know
me.

He doth know me
any more.

He hath forgot me.

She knows me no
more.

Do you see one ano-
ther.

I see him every day.

I see her every day.

Zy kende my wel.

Ik heb hem nooit
gekend.

Kent gy my?

Kent gy my niet?

Ik heb uw naain
bergeeten.

Hebt gy my bergee-
ten?

Kent zy u?

Kent Monsieur ...
u?

Monsieur ... kent
my niet.

Madame kent my
niet?

Monsieur ... kent
my wel.

Hy kent my niet.

Hy kent my niet
meer.

Hy heeft my bergee-
ten.

Zy kent my niet
meer.

Ziet gy maskander?

Ik zie hem alle da-
gen.

Ik zie haar dage-
lijks.

We

We see one another
often.

We see one another
no more.

I see them often.

I have not seen him
this great while.

I did not see her this
great while.

I have not seen them
this great while.

One sees you no
more.

One never sees you.

'Tis a miracle to see
you.

We saw one another
formerly.

Master saw me.

He never saw me.

I saw him but once
in my life.

I have seen him by
chance.

I see him no more.

Go to see there.

When will you see
Master?

Wy zien malkander
dikwils.

Wy zien malkander
niet meer.

Ik zie hen dikwils.

Ik heb hem in lang
niet gezien.

Ik heb haar in lang
niet gezien.

Ik hen in lang niet
gezien.

Men ziet u niet
meer.

Men ziet u nooit.

't Is een wonder u te
zien.

Wy hebben malkan-
der vooz deezen wel ge-
zien.

Monsieur ... heeft
my gesien.

Wy heeft my nooit
gezien.

Ik heb hem maar
eens van mijn leeven
gezien.

Ik heb hem by gebal
gezien.

Ik zie hem geen
meer.

Gaa om daar te zien.

Wanneer zult op
Monsieur ... gaan
zien?

94 d'Engelsche en Nederduytsche

I have the honour to be known of him.

I will see him after noon.

Pray remember me to him.

What is it a Clock?

What a Clock do you think it is?

See what it is a Clock?

Do you know what it is a Clock?

Tell me what a Clock it is.

Do you not know what it is a Clock?

I do not know what a Clock it is.

One of the Clock struck just now.

'Tis a quarter past one.

It is half an hour past one.

It is three quarters past one.

Two of the Clock will strike presently.

It has not struck one yet.

It has not struck two yet.

I have not heard the Clock.

Ik heb de eere van hem te kennen.

Ik zal hem na de Middag zien.

Doe mijn groetenisfe aan hem.

Hoe laat is 't?

Hoe laat denkt gy dat het is?

Zie hoe laat het is.

Weet gy ook hoe laat het is?

Zeg my eens hoe laat het is.

Weet gy ook hoe laat het is?

Ik weet niet hoe laat het is.

't Is 30 even een uur geslagen.

't Is een quartier over eenen.

't Is half twee.

't Is een quartier voer twee.

't Zal daadelijk twee slaan.

't Heeft nog geen een geslagen.

't Heeft nog geen twee geslagen.

Ik heb de klok niet gehoord. 'Tis

'Tis two by the Sun.

't Is twee by de Zon.

'Tis between three and four.

't Is tusschen drie en vierem.

It struck four just now.

't Heeft zo eben vier geslagen.

It has struck five.

't Heeft vijf geslagen.

About ten of the Clock.

Ontrent tien uren.

This Clock goes too fast.

Dit uurwerk gaat te rad.

This Clock goes too slow.

Dit uurwerk gaat te langzaam.

'Tis but one by my Watch.

't Is nog maar een uur by mijn uurwerk.

The Clocks do not agree.

De klokken verscheelen.

See by the Sun.

Zie aan de Zon.

The hour is passed.

't Uur is gepasseert.

His hour was come.

Zijn uur was gekomen.

Where is your hour-glass?

Waar is uw Zandlooper?

Have you an hour-glass?

Hebt gy een Zandlooper.

Within eight days.

Binnen acht dagen.

Within a fortnight.

Binnen veertien dagen.

Speak out.

Spreek uit.

You speak too low.

Gy spreekt al te zacht.

Towards night.

Tegen den avond.

At night.

't Avond.

Come

96 d'Engelsche en Nederduytsche

• Come this way.
Go by that way.
Pass this way.
Pass that way.
• Let us pass the other
side.

On the right hand.
On the left hand.
By the Sun.
By the Moon.
Turn upon your
righthand.

At the sixth house of
the street on the left
hand.

Are you married?
How many times
have you been married?
How many Wives
have you had?

Are you Father and
Mother living still?

Sir, is your Father
living?

His Father and Mo-
ther are dead.

Is your Mother liv-
ing?

My Mother is dead.

My Father is dead.

My Father died four
years ago.

Kom dit heen.
Gaa die weg langs.
Gaa dit heen.
Gaa dat heen.
Laat ons aan de an-
dere zijde gaan.

Ter rechterhand.
Ter linkerhand.

By de Zon.
By de Maan.

Slaa aan uw rech-
terhand om.

By 't zesde huis van
de straat aan de linker-
hand.

Bent ge getrouwd?
Hoe dikwils bent ge
al getrouwd geweest?

Hoe veel Vrouwen
hebt ge al gehad?

Leeft uw Vader en
Moeder nog?

Mijn Heer leeft uw
Vader nog?

Sijn Vader en Moe-
der zijn dood?

Is uw Moeder nog
in 't leeven?

Mijn Moeder is
dood.

Mijn Vader is dood.

Mijn Vader is al
over vier jaaren gestor-
ven.

My

My Mother is married
again.

My Father is married
again.

Is Master married?

Is Mistris married?

How many Children
have you.

I have four.

Sons or Daughters?

I have a Son and
three Daughters.

How many Brothers
have you?

I have four.

I have none.

How many Sisters
have you?

How old is Master?

How old is Mistris?

How many Children
hath he?

How many hath she?

When will you go
into the Countrey.

Master is gone into
the Countrey.

My Lady is gone to
London.

Mijn Moeder is
weer getrouwd.

Mijn Vader is weer
getrouwd.

Is Monsieur... ge-
trouwd?

Is Joffrouw... ge-
trouwd?

Hoe veel kinderen
hebt gy?

Ik heb'er vier.

Zoonen of Doch-
ters?

Ik heb een Zoon/ en
drie Dochters.

Hoe veele Broeders
hebt gy?

Ik heb'er vier.

Ik heb'er geen.

Hoe veel Zusters
hebt gy?

Hoe oud is Mon-
sieur?

Hoe oud is Joffrouw?

Hoe veel kinderen
heeft hy?

Hoe veel heeft zy'er?

Wanneer gaat gy in
't Land?

Monsieur is op 't
land gegaen.

Mevrouw is na
Londen gegaen.

E

Is

98 d'Engelsche en Nederduytsche

Is your Sister married?

When was she married?

She is not married?

She is going to be married.

She will not marry.

I will not marry.

'Tis very cold.

I am very cold?

Are you not cold?

How cold is it!

Warm your self.

Let us warm our selves.

Come near the fire.

Let us come near the fire.

Make a good fire.

Make a fire.

Blow the fire.

Kindle the fire.

The fire is out.

Put a Fagot in the fire.

Let us burn a Fagot.

Put Coal into the fire.

Put out the fire.

Is uw Zuster getrouwd?

Wanneer is zy getrouwd?

Zy is nog onge-
trouwd.

Zy zal gaan trouwen.

Zy wil niet trouwen.

Ik wil niet trouwen.

't Is zeer koud.

Ik ben zeer koud.

Bent gy niet koud?

Hoe koud is 't?

Warm u wat.

Laatenwe ons wat warmen.

Kom dicht by 't vuur.

Laat ons by 't vuur komen.

Leg een goed vuur aan.

Leg een vuur aan.

Blaas het vuur aan.

Steek het vuur aan.

't Vuur is uit.

Leg een takkebos in 't vuur.

Laat ons een takkebos branden.

Leg koolen aan 't vuur.

Doof het vuur uit.

Light

Light the Candle.
 Put out the Candle.
 The fire is now half a
 live.
 There is a good fire.

That Coal burns
 well.

Snuff the Candle.
 This is good Wood.
 It rains.
 The wind blows.
 The wind is high.

It freezes.

It thaws.

It snows.

It hails.

Doth it freeze ?

Doth it snow ?

Good chear and good
 fire.

Are you not a cold ?

Do you burn Coal in
 Holland ?

Come and warm
 your self.

Is it soo cold at Paris
 as at London ?

It is colder in Swed-
 land than here.

This is a very melan-
 choly day.

Steek de haers aan.
 Doe de haers wjt.
 't Vuur is half ge-
 gloimmen.

Daar is een goed
 vuur.

Die koolen branden
 wel.

Snuyt de haers.

Dit is goed hout.

Het regent.

Het waapt.

Het is een harde
 wind.

Het vriezst.

Het dooit.

Het sneeuwt.

Het hagelt.

Driezst het.

Sneeuwt het ?

Goede cier en een
 goed vuur.

Zijt gy niet koud.

Brandt gy koolen in
 Holland.

Kom en warm u wat.

Is het te Parijs wel
 zo koud als te Londen.

Het is in Zweden
 kouder als hier.

Dit is een zwaar-
 moedige dag.

100 d'Engelsche en Nederduytsche

The days are very short.

'Tis not day light at seven of the Clock.

'Tis not day-light at five of the Clock.

The nights are very long.

It doth nothing but rain.

One cannot tell how to spend his time.

The Winter doth not please me.

It is soon night.

One cannot see any more at five.

'Tis a dying season.

It is misty.

One cannot see neither Heaven nor Earth.

It is very dark.

The days begin to lengthen.

The days are a little longer.

It is not so cold to day as yesterday.

'Tis colder to day than yesterday.

De dagen zijn zeer kort.

't Is te zeven uren nog geen dag.

't Is te vijf uren nog geen dag.

De nachten zijn zeer lang.

Het doet niet dan regenen.

Men weet niet hoe men zijn tijd zal dooz brengen.

Ik heb geen zin in de Winter.

't Is met der haast avond.

Men kan te vijven niet meer zien.

Het is een afgaande tijd.

Het is mistig.

Men kan Hemel noch Warde zien.

Het is zeer duyster.

De dagen beginnen te lengen.

De dagen zijn al een weynig langer.

't Is van daeg zo houd niet als gisteren.

't Is van daag kouder als gisteren.

'Tis

'Tis very cold still.

It was yesterday very cold.

It was colder last year.

This is a very cold Winter.

We have had no Winter yet.

The Winter is gone.

We had a terrible Winter two years ago.

Do you remember the great V Winter?

I never saw so cold a V Winter.

'Tis fine weather.

It is a fine day.

Let us go a walking.

The days are very long.

'Tis fine in the Country.

There is a fine nose-gay.

That nose-gay smells well.

Let us go and walk in the Garden.

't Is nog byj-koud.

't Was gisteren zeer koud.

Het was verleden jaar kouder.

Dit is een zeer koude Winter.

Wy hebben nog geen Winter gehad.

De Winter is berby.

Wy hadden over twee jaar een felle Winter.

Mag u die harde Winter nog wel heu- gen?

Ik heb nog nooit zo een koude Winter meer beleefd.

't Is mooi weer.

Het is een schoone dag!

Laat ons wat gaan wandelen.

De dagen zijn zeer lang.

't Is nu mooi op 't Land.

Daar is een mooi ruykertje.

Die ruyker ruikt wel.

Laat ons wat in de tuyn gaan wandelen.

102 d'Engelsche en Nederduytsche

Let us go in to the shadow.

Let us enter into that green Arbor.

How do you call that flower.

There is a fine flower.

There are fine violets

Let's gather some.

Make me a nose-gay.

There are fine roses.

What rose-tree is that.

Give me one.

Take one.

There is a fine alley.

The trees are very green.

Give me that Tulip.

It begins to be hot.

I have eaten Cherries already.

Let us go abroad.

Let us walk.

Laat ons in de schaduw gaan.

Laat ons onder dat groen-loof gaan.

Hoe heet die Blom.

Dat is een mooge blom.

Dat zijn schoone Violetten.

Laat 'er ons wat plukken.

Maak my een ruyk hertje.

Dat zijn schoone roozen.

Wat is dat voor een kroonboom?

Geef 'er my een.

Neem 'er een.

Dat is een mooge gallery.

De boomen zijn zeer groen.

Geef my dien Tulip.

't Begint heet te worden.

Ik heb alreede kersen gegeten.

Laat ons eens nergaan.

Laat ons wat huppen.

Let

Let us go into the
Spring Garden.

The Weather is very
sweet.

The air is very tem-
perate.

Will you be pleased
to walk after supper?

We have no Spring.

The seasons are out
of order.

We had no Spring.

'Tis a little Winter.

Nothing is forward.

All are too forward.

How hot it is.

'Tis very hot to day.

'Tis an exceeding
heat.

I cannot endure
heat.

I do not love heat.

I sweat.

I sweat all over.

Heat hinders me
from sleeping.

'Tis not so hot to day

Laat ons in de Fon-
teyn-hof gaan.

't Weer is zeer lieflijk.

De lucht is zeer ge-
maatigd.

Belieft het u naa de
Abondmaaltijd wat te
wandelen.

Wy hebben geen
Lente.

De saisoenen zijn uit
hunne order.

Wy hebben geen
Lente gehad.

Dit is een hoete Win-
ter.

Niets is voorlijk.

Alles is al te voorlijk.

Hoe heet is 't!

't Is zeer heet van
daag.

't Is een geweldige
hitte.

Ik en kan de hitte
niet verdraagen.

Ik ben geen liefheb-
ber van hitte.

Ik zweet.

Ik ben overal be-
zweet.

De hitte hindert my
van slaapen.

't Is van daag zo

104 d'Engelsche en Nederduytsche.

as it was yesterday.
 I am very hot.
 We have a very hot
 summer.
 The air is colder.
 'Tis choaking heat.
 I never felt such heat.

Is it as hot in *France*
 as here?

It is hotter there.
 It is very hot there.

Let us go a swim-
 ming.

Let us go to wash
 our selves.

The heat is over.

I can do nothing du-
 ring the heat.

The cold comes.

We want rain.

There are abundance
 of fruits this year.

There is a fine Me-
 lon.

Do you love Melons?

We are going into
 the Country.

'Tis too hot.

Let us not go out.

It thunders.

It lightens.

heet niet als gisteren.

Ik ben zeer heet.

Wy hebben een zeer
 heete Zomer.

De Lucht is koelder.

't Is smachtend heet.

Ik heb nog nooit zulke
 een hitte gevoeld.

Is het wel zo heet
 in *Dankrijk* als hier?

't Is heeter daar.

't Is daar zeer heet.

Laat ons gaan
 zwemmen.

Laatenwe ons gaan
 wasschen.

De hitte is al over.

Ik kan niets doen
 zo lang het zo heet is.

De koude komt.

Ons schoyt regen.

Daar is zeer veel
 vrucht dit jaar.

Dat is een schoone
 Meloen.

Eet ge gaern Mi-
 loenen.

Wy gaan in 't Land.

't Is al te heet.

Laat ons niet uit-
 gaan.

Het Donders.

Het Bliksemt.

'Tis

'Tis a great storm.

Corns are spoiled.

We are in the Dog days.

The Dog-days are passed.

The days are very much shortned.

'Tis cold in the morning.

The Vintages are fine this year.

The Winter comes.

The Winter is at hand.

The evenings are long.

'Tis good to be near the fire.

There is abundance of wines this year.

Wine is cheap.

The Vines were fine.

They have gathered a world of fruit.

The new wine is good.

It was very hot in

't Is een zware storm.

't Klobren is bedurben.

Wy zijn in de honds dagen.

De hondsdagen zijn over.

De dagen zijn al veel gekort.

't Is kael smozgens.

't Is een goede Wijn-oest dit jaar.

De Winter komt aan.

De Winter staat booz de hand.

De avonden zijn lang.

't Is nu goed dicht by een vuur.

Daar is dit jaar zeer veel wijn gevallen.

De wijn is goed koop.

De Wijn-gaarden stonden schoon.

Zij hebben magtig veel vruchten vergaard.

De nieuwe wijn is goed.

't Is van deeze so-
E s Hut-

106 d'Engelsche en Nederduytsche

Holland this Summer.

Fire begins to smell well.

'Tis neither cold nor hot.

The cold weather is come.

mer zeer heet in Holland geweest.

't Duur begint nu aangenaam te worden.

't Is niet koud noch heet.

't Koude weer is nu gekomen.

Dialogues between two person.

The first Dialogue.

GOd morrow Sir.

Your servant.

I am yours.

How do you do ?

At your service.

I am very glad to see you.

I most humbly thank you.

How doth the Gentleman your Cousin ?

He is well, I thank God.

I believe he is well.

t'Zamenspraaken tusschen twee Persoonen.

De eerste 't zamen-spraak.

Goeden morgen mijn heer.

Widienaar.

Ik ben de uwen.

Hoe vaart gy.

't Uwen dienst.

Ik ben blijde u te zien.

Ik bedank u eestmoediglijk.

Hoe vaart Monsieur uw Cousijn.

Hij is wel, Goddank.

Ik geloof dat hy wel is. Ho

He was well yesternight.

He was well the last time I saw him.

Where is he?

In the Country.

In Town.

At home.

He is gone out.

How doth Mistress

She is well.

I believe she is well.

She was well yesterday morning.

Have you seen Master?

I saw him yesterday.

I saw him the other day.

I saw him last week.

I saw him just now.
I saw him so day.

How doth he do?

Very well.

Have you been at the Court?

I was there yesterday.

Hy was gister abond
nog wel.

Hy was wel toen ik
hem lest zag.

Daar is hy.

Op 't landt.

In de stad.

Te hups.

Hy is uyt gegaan.

Hoe vaart Jof-
frouw.

Zy is wel.

Ik geloof dat zy wel
is.

Zy was gisteren
morgen nog wel.

Hebt gy Monsieur
gesien.

Ik heb hem gisteren
gezien.

Ik heb hem noch
over een dag of ettelijk
gezien.

Ik heb hem verledent
wech gezien.

Ik zag hem zo eben.

Ik heb hem van
daag gezien.

Hoe vaart hy?

Zeer wel.

Went gy aan 't Hof
gewest.

Ik was daar giste-
ren.

B 6

I come

108 d'Engelsche en Nederduytsche

I come from thence.

Ik kom 'er van
daan.

Do you know Ma-
ster?

Kent gy Monsieur.

I know him well.

Ik ken hem wel.

I do not know him.

Ik kan hem niet.

I know him by sight.

Ik kan hem van
aanzien.

I know him by repu-
tion.

Ik ken hem dooz zijn
goede naam.

I have the honour to
know him.

Ik heb de eere hem
te kennen.

I have not the ho-
nour to know him.

Ik heb de eere niet
van hem te kennen.

Do you know Mi-
stris.

Kent gy Juffrouw?

I know her well.

Ik ken haar wel.

I do not know her.

Ik ken haar niet.

I know her by sight.

Ik ken haar van
aanzien.

I have the honour to
know her.

Ik heb de eere haar
te kennen.

I have not the ho-
nour to know her.

Ik heb de eere niet
van haar te kennen.

When did you see
Madam?

Wanneer hebt gy
Juffrouw gezien.

When did you see
her?

Wanneer zaagt gy
haar.

I saw her yesterday.

Ik zag haar giste-
ren.

A great while ago.

Lang geleden.

From whence come?
you?

Waar van daan
komt gy.

I come from London.

Ik kom van Lon-
den. From

From the Court.
 From Master.
 What news?
 I know none.
 I have not read the
 Gazette.
 Whither do you go?
 I go to *Westminster*.

To the Court.
 To *Whitehall*.
 To the Play.
 To *France*.
 To Madam.
 To Church.
 To our house.
 Hard by.
 To see a Friend.

Remember me to
 Mistress.
 Do me that friend-
 ship.
 I will not fail.
 Farewell.

*The second Dialo-
 gue between two
 Gentlewoman.*

M Adam, your most
 humble servant.

Dan't Hof.
 Dan Monsieur.
 Wat nieuws.
 Ik weet van geen.
 Ik heb de Courant
 niet gelezen.
 Waar gaat gy.
 Ik ga na *Westmin-
 ster*.

Na 't Hof.
 Na *Whitehal*.
 Na de *Schou-burg*.
 Na *Dankkrgh*.
 Na *Joffrouw*.
 Na de kerk.
 Na onzent.
 Dicht by.
 Om een *Vriend* te
 bezoeken.

Mijn groetenis aan
Joffrouw.
 Doe my die *Vriend-
 schap*.
 Ik zal niet missen.
 Daar wel.

De tweede 't'Za-
 men-spraak tus-
 schen twee *Jof-
 fers*.

J *Joffrouw* uw out-
 maedige dienaar.
 I Am

110 d'Engelsche en Nederduytsche

I am yours.
Are you well?
Yes I thank God, but
I am very much aff-
licted.

Why?
Madam is not well.

What ails she?
She has pain in her
head.

May I not see her.

I do not know.
Is she a bed?
Doth she sleep?
I am going to see her.

She prays you to ex-
cuse her.

She cannot speak to
any body.

She endeavours to
rest.

Where is the Ger-
tseman your Father?

He is in his Cham-
ber.

He has company
with him.

He is busied.

He is not well nei-
ther.

What ails he?

Ik ben de uwe.
Bent gy noch wel.
Ja God dank/ maar
ik ben by wat bedroefd.

• Waaron.
Zuffrouw is niet
wel.

Wat schozt haar.
Zy heeft pijn in haar
hoofd.

Mag ik haar niet
zien.

Ik weet het niet.
Is zy te bed.
Slaapt zy.

Ik sal haar eens
gaan sien.

Zy bidt dat gy haar
verschoont.

Zy kan tegen nie-
mand sprekken.

Zy zoekt wat te rus-
ten.

Waar is Monsieur
uw Dader.

Hy is in zijn ka-
mer.

Hy heeft gezelschap
by hem.

Hy is bezig.
Hy is niet wel.

Wat schozt hem.

He

A C A D E M - Y.

I H

He hath catched cold.

Hy heeft koude gevat.

Where is your sifter?

Daar is uw zuster.

She is gone to the Exchange.

Zy is na de beurs gegaan.

When will she come again?

Wanneer komt zy weer.

She will return presently.

Zy komt straks weerom.

She will not tarry.

Zy zal niet lang wegblijben.

She will return anon:

Zy zal haast weer komen.

What will you do after dinner?

Wat zult gy na 't middagmaal doen.

What you will, if my mother be better.

Al wat gy wilt / indien mijn Moeder wat beter is.

Will you come with me?

Wilt gy met my gaan.

Whither will you go?

Daar wilt gy gaan.

To walk in the Garden.

In den Tuyn wandelen.

Come, I will.

Ja ik wil.

Or else will you play at Cards?

Of anders wilt gy met de kaart speelen?

I cannot play.

Ik kan niet speelen.

I am the most unfortunate in the world at gaming.

In 't speelen ben ik de ongelukkigste mens van de weereld.

Why?

Daarom.

I lose always, I lost.

Ik verlies altijd / ik

yester

112 d'Engelsche en Nederduytsche

yesterday five Guinies. verloor gisteren wel
tzeftig guldens.

I never win.

Ik win nooit.

I will never play.

Ik zal nooit spelen.

I am going away
then.

Ik ga dan heen.

Are you so much in
haste?

Hebt gij zulk een
haast?

Will you dine with
us?

Wilt gij te middag
met ons eeten.

I pray you to excuse
me.

Ik bid u verschoon
my.

We have company at
home.

Wy hebben gesels-
schap t'huis.

They stay for me at
home.

Zij wachten my
t'huis.

Farewell then, till
I have the honour to
see you again.

Daar wel dan / tot
dat ik de eere heb om u
weer te zien.

The third Dialogue.

De derde t'zamen-
spraak.

Come in, Sir.

You are welcome.

Are you ready.

Not yet.

Stay a little.

What weather is it?

It is fair weather.

How have you done
since yesterday.

Very well to serve
you.

Kom in / mijn Heer.

Gij zijt welkom.

Bent gij gereed?

Hog niet.

Wacht een wepnig.

Wat weer is het.

Het is mooi weer.

Hoe hebt gij u be-
voelt sint gisteren.

Zeer wel om u te die-
nen.

Do

Do you know your lesson.

Kent gy ules.

No, for I have no memory.

Neen / want ik heb geen geheugenis.

I am dull.

Ik ben bot.

What do you say, Sir.

Wat segt gy / mijn Heer.

You learn well.

Gy leert wel.

I cannot speak.

Ik kan niet spreekē.

I cannot discourse.

Ik kan geen reden boeren.

You speak well.

Gy spreekt wel.

You flatter me.

Gy bleyt my wat.

It is impossible.

Dat is onmogelijk.

Did you know Master E.

Hebt gy Monsieur. . . gekent.

I knew him by sight.

Ik heb hem van aansien gekent.

What is become of him.

Wat is van hem geworden?

He is dead.

Hij is Dood.

How long since.

Hoe lang geleden?

A month since.

Een maand geleden.

When will you come again.

Wanneer komt gy weer.

After to morrow.

Obermorgen.

Farewell, Sir.

Daar wel mijn Heer.

I do not improve.

Ik neem niet toe.

I cannot take pains.

Ik kan geen moeite aanwenden.

114 d'Engelsche en Nederduytsche

The fourth Dialogue.

De vierde t'zamen-
spraak.

W Hat do you want?

W *Wat moet gy hebben?*

Is Master at home?

Is Monsieur. . . t'huis.

Yes, Sir.

Ja mijn Heer.

Is he up?

Is hy al op?

An hour ago.

Al over een uur.

Is he busied?

Is hy bezig?

I believe he is.

Ik geloof ja.

Who is with him?

Wie is by hem?

There is company.

Daar is geselschap.

Can I speak with him.

Kan ik hem niet spreken.

Presently.

Terstond.

Where is he.

Waar is hy?

In his Chamber.

In zijn kamer.

Show me his Chamber.

Wys my zijn kamer.

You oblige me.

Gy verplicht my.

Pray Sir, excuse me if you please.

Ik bid u mijn Heer verschoon my, zo't u belieft.

What do you desire of me.

Wat begeert gy van my.

Will you be pleased to sit.

Belieft het u te zitten.

Master — presents his service to you.

Monsieur. . . biedt u zijn dienst aan.

How does he do.

Hoe vaart hy?

Very well, I thank God.

Zeer wel / God dank.

Do

Do you live with him?

Yes, Sir.

Are you an English man.

What Country man are you?

I am of York.

How do you like our Country?

'Tis the finest Country in the world.

I have been at London, it is fine City.

Was you there long?

Two years.

You speak like an Englishman.

I speak a little to make me understand.

Tell your Master I will come to morrow to see him.

I will not fail.

I will take my leave of you.

God speed you.

Doont gy by hem.

Za mijn Heer.

Bent gy een Engelsman?

Wat landsman bent gy.

Ik ben van York.

Hoe gebalt u ons Land.

't Is 't schoonste Land van de Weereld.

Ik ben te Londen geweest / 'tis een schoone stad.

Hebt gy daar lang geweest

Twee jaar.

Gy spreekt als een Engelsman.

Ik spreek een weynig / om verstaan te kunnen worden.

Zegt uw Meester dat ik hem morgen zal komen zien.

Ik zal 't niet laten.

Ik zal mijn afscheyd van u nemen.

God geleyde u.

COachman.

Sir.

Are you hired?

What do you say.

Do you not under-
stand me?I do not know what
you say.I do not understand
you.I do not understand
Dutch.

Speak English.

I ask you if you are
hired?I understand you
well now.No, whither will
you go?

To London.

To what place?

To the Royal
Exchange.How much must you
have.

Two Shillings.

'Tis too much.

I will giye you one.

'Tis too little.

KOetsier.

Mijn Heer.

Bent gy gehuurd.

Wat zegt gy?

Verstaat gy my niet.

Ik weet niet wat gy
zegt.

Ik versta u niet.

Ik versta geen
Duytsch.

Spreek Engelsch.

Ik vraag u of gy
verhuurd bent?

Ik versta u nu wel.

Neen / waar wilt gy
na toe?

Na London.

Aan welke plaats?

By de Koninklijke
Beurs.Hoe veel moet gy
hebben?

Twee schellingen.

Dat is te veel.

Ik zal 'er u een ge-
ben.

Dat is te weynig.

Wil

Will you take eighteen pence?

Indeed I cannot.

'Tis not enough.

I will take another then.

Step into the Coach.
Coachman, stop here.

Open the boot.

Have you some business here?

Have a little patience.

But, Sir, time goes away.

Do not trouble your self, I will content you.

Will you stay long?

No, I will return presently.

You have been very long.

I cannot help it.

Here, there is your money.

I must have more.

You shall not have more.

Then I must be content.

Wilt gij achttien pen-
te hebben?

Zeker ik kan niet.

't Is niet genoeg.

Dan zal ik een ander nemen.

Stap in de Koets.

Koetsier / hou hier stil.

Doe 't portier open.

Hebt gij hier iets te doen?

Heb een weynig geduld.

Maar / mijn Heer / de tijd verloopt vast.

Entrust u niet / ik zal u te vrede stellen.

Zult gij lang uytblijven

Heen / ik zal dadelijk weerkomen.

Gij hebt lang uyt geweest.

Ik kan 't niet helpen.

Hier daar is uw geld.

Ik moet meer hebben.

Gij sult niet meer hebben.

Dan moet ik te vrede zijn.

The

118 d'Engelsche en Nederduytsche

The VI. Dialogue.

De Zesde t'Za-
menspraak,

*Between two young La-
dies.*

Tusschen twee jon-
ge Joffers.

Is the dinner ready?

Is 't middagmaal ge-
reed?

No, it is not yet.

Neen nog niet.

When will it be rea-
dy?

Wanneer sal het ge-
reed zijn?

It will be ready
within an hour.

't Zal binnen een uur
gereed zijn.

What have we for
dinner.

Wat hebben wy te
middag te eeten?

We have a young
Turkey and other
things.

Wy hebben een jonge
Kalkoen en nog iets
anders.

Is the table-cloth
laid?

Is de Tafel gedekt?

Not yet.

Nog niet.

Have we company?

Hebben wy gesel-
schap?

I know not.

Ik weet het niet.

They are going to
dinner.

Zy gaan om mid-
dagmaal te houden.

The dinner is ready.

Het middagmaal is
gereed.

They have set the
table.

Zy hebben de tafel
aangezet.

The meat is on the
table.

De kost is al op de
tafel.

They are at table.

Zy zitten aan tafel.

Have

Have they rung the Bell?

Have we some potage?

Come to dinner.

I cannot dine.

I cannot eat.

I am not hungry.

Have they dined?

Have they taken away the Table?

Is the dancing Master come?

No, he is not come yet.

When will he come?

He will come presently.

Is this his day?

Yes, 't is his day.

He will come then.

The Singing Master is come.

When did he come?

He came just now.

There is the Guitar-master.

Hebben zy de klok al geluid?

Hebben wy wat potage?

Kom tot het middagmaal.

Ik lust van de middag geen eeten.

Ik kan niet eeten.

Ik heb geen honger.

Hebben zy 't middagmaal al gehouden?

Is de Tafel al weg genomen?

Is de Dansmeester gekomen?

Neen hy is nog niet gekomen?

Wanneer zal hy komen?

Hy zal terstont komen.

Is 't van daag zijn dag?

Ja 't is nu zijn dag.

Dan zal hy wel komen.

De Zing-meester is gekomen.

Wanneer quam hy?

Hy komt daar zoo even.

Daar is de Luytenist.

Where

120 d'Engelsche en Nederduytsche

Where is he?

He is in my Ladies chamber.

Is the English Master gone?

No, he is not gone yet.

When will he go away?

He is going away.

He is gone.

Is Mistriss at home?

She is gone to London.

When will she return?

She will return this night.

Are you sure of it?

Yes, I am sure of it.

Daar is hy?

Hy is in Meesters kamer.

Is de Engelsche Meester al weg?

Neen / hy is nog niet weg gegaan.

Wanneer zal hy weg gaan?

Hy gaat zo heen.

Hy is al weg.

Is Joffrou t'huys?

Zy is na Londen vertrokken.

Wanneer zal zy weer komen?

Zy komt van deezen avont nog weer.

Weet gy 't wel?

Ja ik weet het zeker.

The V.H. Dialogue.

De Zevende t'Zamenpraak,

Between two young Gentlewomen.

Tusschen twee jonge Juffers.

Where is Mistriss?

She is in her Chamber.

Are you sure of it?

I believe it.

Did you not see my Sister?

Where is Joffrou?

Zy is in haar kamer.

Weet gy 't wel?

Ik geloof zo.

Hebt gy mijne Zuster niet gezien?

No,

No, I did not see
her.

Where do you go?

Into my chamber.

Will you come with
me?

Will you play?

At what game?

At Cards.

I cannot play.

Let us go then a
walking.

Where shall we go?

Where you will.

It is too hot.

Let us stay a little.

Are you hot?

Yes, indeed.

What do you look
for?

I look for my mas-
que.

Will you come
down?

Presently.

Stay a little.

What Lady is that?

'Tis the Countess
of ...

Neen / ik heb haar
niet gezien.

Waar gaat gy na
toe.

Na mijn kamer.

Wilt gy met my
gaan?

Wilt gy wat speelen?

Wat souden wy spee-
len?

Met de kaart.

Ik kan niet speelen.

Laat ons dan wat
gaan kuperen.

Waar zullen we
gaan?

Waar gy wilt.

Het is al te heet.

Laat ons een wen-
nig wachten.

Bent gy heet?

Za zeker.

Waar na ziet gy?

Ik zie na mijn mas-
ker.

Wilt gy beneden ko-
men?

Daadelijk.

Wacht een weynigje.

Wat voor een Mees-
vrouw is dat?

't Is de Zabinne
van ...

F

Do

Do you know her particularly?

I have that honour.
You have many acquaintances here.

Do me a grace.
With all my heart.
Command me.

What do you desire of me?

To carry me to my Lady the Countess of--

'Tis done, she will be very joyfull to know you.

My Dear, I am infinitely obliged to you.

I am wholly yours.

The VIII Dialogue.

Have you any Chambers ready furnished to be let?

Yes, Sir.

How many have you?

We have two.

Kent gy haar wel?

Ik heb de eere.

Gy hebt hier veel kennissen.

Doe my een gunst.

Dan harten gaarn.

Gy hebt maar te gebieden.

Wat begeert gy van my?

Dat gy my brenghet by Mevrouw de Grafinne van ...

Du heb ik 't gedaan/ zy zal blijde zijn u te kennen.

Mijn waarde / ik ben oneyndelyk aan u verpligt.

Ik ben ganschelyk de uwe.

De achtste. t'Zamen-spraak.

Hebt gy eenige gestoffeerde kamers te huur?

Ja myn Heer.

Hoe veel hebt gy 'er?

Wy hebben 'er twee.

Are

Are they one pair of
stairs high?

Yes, Sir.

Let me see them.

Come in if it please
you.

Follow me.

How much do you
take a week?

Twenty shillings for
the two.

'Tis very dear.

I can find some chea-
per.

I will give you 16
shillings for them.

I cannot take them.

Shall we agree?

If you please.

Will you take no
less?

No Sir, if you were
my own brother.

Well, I will give you
what you ask me.

Where are your
things?

Somebody will bring
them presently.

Zijn zy op de eerste
berdieping?

Ja mijn Heer.

Laat my ze zien.

Kom in zo 't u be-
liest.

Dolg my.

Hoe veel neemt gy
's weeks.

Twintig Schellin-
gen vooz de twee.

Dat is zeer dier.

Ik kan 'er wel beter
koop vinden.

Ik zal 'er u zestien
schellingen vooz gee-
ven.

Dat kan ik niet
doen.

Zullen wy accordee-
ren?

Indien 't u belieft.

Wilt gy 't niet min-
der doen.

Neen mijn Heer / al
waart gy mijn eygen
Broeder.

Wel ik zal u dan zo
veel geeven als gy my
eycht.

Waar is u goeds?

Nemand zal ze ter-
stond brengen.

F 2

Are

124 d'Engelsche en Nederduytsche

Are your beds good?
See them.

Must I pay you before hand?

As you please.

I will pay you when you will.

Sir, some body asketh for you.

Who is he?

'Tis an Englishman.

Ask him his name.

'Tis Master N.

Desire him to come in.

Desire him to come up.

The IX. Dialogue.

I Am very glad to see you.

I did not believe to make so happy an encounter.

You see that men meet,

Zijn u Bedden goed?
Bezie ze eens.

Moet ik u voor af betaalen.

So als 't u belieft.

Ik zal u betaalen wannert gy 't hebben wilt.

Mijn Heer / daar is iemand die na u vraagt.

Wie is 't?

't Is een Engelsman.

Vraagt hem zijn naam.

't Is Monsieur N.

Bersoch hem in te komen.

Vraag hem of hy belieft boven te komen.

De negende t°Zamen spraak.

Ik ben zeer blijd dat ik u zie.

Ik had niet gedacht zulken geluchige ontmoetinge te zullen doen.

Gy ziet dat menschen malkanderen ontmoeten,

I am very glad to see you again once more in my life.

When did you arrive at London?

The last week.

Where do you lodge?

In the Pall-mall.

In what place?

Near Saint James.

Is it not at Master's? ---

I do not know his name.

When did you come away from Paris?

A fortnight ago.

Where was the King?

He was at Versailles.

Did you see our Ambassador?

Yes, Sir, he made a brave entry.

Have you been in our Court?

Will you carry me thither?

I will.

May one see the King dine?

't Verheugd my zeer dat ik u nog eens in mijn leeven mag zien.

Wanneer bent gy te London gekomen.

Verleeden week.

Waar bent gy t'huis.

In de Palmasteebaan.

In wat plaats?

Dicht by St. Jacobs.

Is 't niet by Mr. ---

Ik weet zijn naam niet.

Wanneer quamt gy van Parijs?

Over veertien dagen.

Waar was de Koning?

Hy was te Versailles.

Hebt gy onzen Ambassadeur gezien.

Ja mijn heer/hy deed een treffelyke intrede.

Hebt gy in ons Hof geweest?

Wilt gy 'er my na toe brengen?

Ja gaarm

Kan men den Koning zien eeten?

126 d'Engelsche en Nederduytsche

What time doth he dine?

Doth he dine in publick?

Where were you last summer?

I was in Marthal Crequi's Army.

Will you stay here some while?

I shall be here but eight days.

Why so little a while?

I will return into France.

What are ye come here for?

I am come to buy Horses.

What time may one find you at home?

I go out every morning at seven of the Clock.

I will give my self the honour to see you to morrow morning.

You shall be welcome.

Farewell, Sir.

Wat tijd eet hy 's middags?

Eet hy openstijck?

Daar waart gy verleeden zomer?

Ik was in 't Leger van den Marschalk de Crequi.

Zult gy hier een poos blijven?

Ik zal hier maar acht dagen blijven.

Daarom zult een korten tijd?

Ik zal weer na Wankrijk gaan.

Daarom bent gy hier gekomen?

Ik ben hier gekomen om Paarden te hoopen.

Op wat tijd kan men u thuis vinden?

Ik ga alle Morgens te zeven uren upt.

Ik zal mij zelven de eere doen dat ik morgen ochtend u eens kom bezoeken.

Gy zult welkom weezen.

Daar wel mijn Heer.
Your

Your most humble
Seryant.

Uw ootmoedige die-
naar.

The X Dialogue.

De Tiende t'Za-
menſpraak.

I Am very glad to see
you.

Ik ben blijde u te zien.

How have you done
since I saw you in Hol-
land?

Hoe is 't met u ge-
weest / ſint dat ik u in
Holland zag?

Very well, at your
service.

Zeer wel / t'uwem
dienſt.

How do you spend
your time every day?

Hoe brengt gy uw
tijd dagelijks door?

I go abroad, for
I have nothing to do.

Ik gaas wat klype-
ren; want ik heb niets
te doen.

Have you no ac-
quaintance at Court?

Hebt gy geen kennis
ten Hobe?

No, Sir.

Neen / mijn Heer.

I will give you some.

Ik zal 'er u wel aan
helpen.

Do me that Friend-
ſhip.

Doet my die vriend-
ſchap.

How do you like our
Court?

Hoe gebalt u ons
Hof?

'Tis one of the most
magnificent in the
world.

't Is een van de
prachtigſte in de Weer-
relde.

Sir, you are very
rich in England.

Mijn Heer / gy zijt
in Engeland zeer rijk.

Why, Sir?

Daarom / mijn Heer.

128 d'Engelsche en Nederduytsche

One may see it by the fair buildings of London.

How do you like them?

Indeed, Sir, that surprises me, it is the finest City upon the Earth.

I am of your opinion.

They are rather Palaces than Houses:

When will you come to see me again?

When you please.

I shall be very glad to see you.

Are you in haste?

Yes, Sir, except your commands retain me.

I will not take you off from your business.

Go to your business: Good night.

Pray, Sir, command me.

Do you not lodge at Aster ---?

Is it not at the sign of the White Lion?

Men kan 't wel zien aan de schoone gebouwen te London.

Hoe staanze u aan?

Zeker / mijn Heer / ik staa 'er over versteld / het schoonste stad van de wereld.

Ik ben van uw gebouwen.

't Zijn eerder Paleyzen dan huizen.

Wanneer zult gy my weer komen bezoeken.

Als 't u belieft.

Ik zal blijde zijn u te zien.

Hebt gy haast.

Ja mijn Heer / ten zy uw bevelen my ophouden.

Ik wil u van uw bezigheid niet af houden.

Ga heen om uw dingen te doen / goedernacht.

Mijn Heer / gebied my maar / bid ik u.

Went gy niet t'huys by Monsieur? ...

Is 't niet in de witte Leeuw?

The

The XI. Dialogue. • De elfde t'Zamen-
spraaik.

SIR, according to your
Commands, I come
to render you my re-
spects.

I am infinitely obli-
ged to you for it.

Take the pains to sit
down.

I do my duty.

Without ceremony.

You have prevented
me.

I was resolved to go
to see you the first.

Tell me what time
you are at home.

You will give you self
too much trouble.

You will do me too
much honour.

What good news
will you tell me this
morning?

I have heard no-
thing to day.

Tell me some.

MAN Heer / volgens
uw bevel / kom ik
u mijn eerbiedigheid
bewijzen.

Ik ben daar over-
aan u ten hoogsten ver-
plicht.

Neem doch de moe-
te om neder te zitten.

Ik kom mijne plicht-
naa.

Zonder ceremonien.

Op bent my voorge-
komen.

Ik was van vooz-
neemen om u eerst be-
zocht te hebben.

Zeg my wanneer ge
t'huis bent.

Op zult u zelven al te
veel moeite aendoen.

Op zult my al te
groot een eere aen-
doen.

Wat goede tijding
kont ge my deezem-
morgen verhaalen.

Ik heb van daag
niets verstaan.

Verhaal my iets.

F 5

The

130 d'Engelsche en Nederduytsche

The Dutch Post is not come.

Did you see the Regiment of Guards?

What do you say of them?

They all look like Captains?

Will you dine with me?

I pray you to excuse me. I must go to the Exchange.

Are you so much in haste?

Yes, Sir, 'tis time to go there.

Do not fail to be to-morrow at home.

I will not fail.

What time will you be there?

About ten of the Clock.

Do you promise it me?

Yes sure.

Farewell, till I have the honour to see you again.

De Duytsche Post is noch niet gekomen.

Hebt gy 't Regiment van de Garde gezien?

Wat zegt gy'er van?

't Belyken alle wel Kapiteens.

Dilt gy te middag wat met my eeten?

Ik bid u dat gy my verschoont / ik moet na de Beurs gaan.

Hebt gy zulk een haast.

Ja mijn Heer / 't is tijd om daar na toe te gaan.

Laat niet na morgen 't huns te zyn.

Ik zal niet missen.

Wat tyd zult gy daar zyn?

Ontrent tien uren.

Belooft gy 't my?

Ja zeker.

Daar wel dan / tot dat ik de eere heb om u weert te zien.

The

The XII. Dialogue. De twaalfde t'Za-
menspraak.

HAVE you good Hor-
ses?

Where to go?

To go to Norwich.

Yes Sir, we have very
good ones.

Where are they?

I will shew them
unto you.

How many must you
have?

I must have four.

Will you have a
Guide?

Yes, help me to one.

How long will you
stay in your journey?

Eight days.

How much do you
take a day?

I take ———

What must the Guide
have?

He must have ———

I will do as others do.

HEbt gy goede paer-
den?

Waar zoudten zy na
toe?

Na Norwich.

Ja / mijn Heer / wy
hebben'er die zeer goed
zijn.

Waar sijn zy.

Ik zalze u toonen.

Hoe veel moet gy'er
hebben?

Ik moet'er vier heb-
ben.

Wilt gy een Leyds-
man hebben?

Ja / beschik'er my
een.

Hoe lang zult gy op
uw reyse wytblifven?

Acht dagen.

Hoe veel neemt gy
'sdaags?

Ik neem ———

Hoe veel moet de
Leydman hebben?

Hy moet hebben ———

Ik zal doen als an-
deren. When

132 d'Engelsche en Nederduytsche

When must you have them?

To morrow morning.

What time?

At five of the Clock.

They shall be ready.

Must you be paid here?

'Tis all one.

Sir, give me an earnest.

How much do you ask me?

What you please?

Hold there are two Crowns.

How many leagues from hence to Norwich.

There are ———

Is it a fine City?

Very fine.

Give us good Saddles.

You shall have some of the best.

Will you see the Guide?

'Twill be time enough to see him to morrow morning.

Wanneer moet gy ze hebben?

Morgen ochtend.

Tegen wat tijd?

Tegen vijf uren.

Zij zullen gereed zijn.

Moet men u hier betaalen.

Dat 's even veel.

Mijn Heer / geef my een pand.

Hoe veel begeert gy?

Zo veel als 't u belieft.

Hou daer zijn twee Kroonen.

Hoe veel mijlen is 't van hier na Norwich?

Het is ---

's 't een mooie stad?

Ja een heel mooie.

Geef ons goede Saddels.

Gy zult van de beste hebben.

Wilt gy den Leidse man zien?

't Zal tijd genoeg zijn als wy hem morgen ochtend zien.

The

The XIII. Dialo-
gue.

De dertiende t'Za-
menſpraak,

Between a Physician and
a ſick Body.

Tuſſchen een Dok-
tor en een Zieke.

SIR, I have ſent for
you.

What ails you?

I have a pain in my
head; my heart akes,
and I have a pain in my
ſtomach.

How long is it ſince?

ſince yeſterday.

Have you ſlept this
night?

No, I cannot ſleep.

Have you a good
ſtomach?

Not a tall.

Let me feel your
pulse.

You have a Fever.

I feel a heavineſs
through all my body.

You muſt be let
blood.

I was let blood the
other day.

Mijn Heer ik heb u
ontbooden.

Wat deert u?

Ik heb pijn in mijn
hoofd / mijn hart doet
mij zeer / en ik heb pijn
in mijn maag.

Sedert hoe lang is
geweeſt?

Sedert gisteren.

Hebt ge van deſe
nacht wat geſlaapen?

Neen / ik kan niet
ſlaapen.

Hebt ge eenige ttek-
tot eeten?

Gansch niet.

Laat my uw pols
voelen.

Op hebt een koorts.

Ik voel een looms-
heid door al mijn leden.

Op moet gelaaten
worden.

Ik ben onlangs eerſt
gelaaten.

Tis

134. d'Engelsche en Nederduytsche

'Tis no matter, to
morrow you shall also
take Physick.

Do not go out; keep
your bed.

What Diet must
I keep?

Take new laid-Eggs,
and broth.

Have you a Nurse?

Send for one.

Some body asks for
me; I must go to see a
Patient.

Take courage.

I am going away.

Pray come again to
morrow to see me.

I will not fail.

Nurse; let some body
go for a Chirurgion.

Whom will you
have?

The same who has
let me blood already.

What is his name?

I know not; ask it
below.

Daar is niet aan
gelegen / morgen zult
gy ook Medicijn in-
neemen.

Gaat niet uyt; houdt
het bedde.

Van wat voer kost
moet ik my houden?

Gebruyck versche
Eieren en Bleeft-nat.

Hebt gy een Oppas-
ter?

Laat'er een haalen.

Daar is iemand die
naa my vzaagt; Ik zal
moeten gaan om een
patient te bezoeken.

Schep moed.

Ik ga heen.

En liebe / kom mor-
gen weer eens na my
zien.

Ik zal niet in ge-
breeke blijven.

Oppastet / laat eens
iemand om een Chi-
rurgijn gaan.

Wien wilt gy heb-
ben?

Die zelve die my
noch eens gelaaten heeft
hoeheet hy?

Ik weet het niet;
vzaag het beneden.

How

How do you find
your self now?

I am very Sick.

Call some body.

I am almost spent.

I am a dying.

It will be but a small
matter, you are not in
danger.

Do not stir, I find
my self a little better.

Woe bebind gy u zel-
ven nu.

Ik ben zeer ziek.

Roep iemand.

Ik ben ten eynde
van mijne krachten.

Ik sterf.

't Mag geen quaad/
gy hebt geen nood.

Derroer u niet / ik
bebind my zelven een
weynig beter.

XIV. Dialogue.

De veertiende
t'Zamenpraak.

The second Vifit.

Het tweede Bezoek.

YOu are very carefull.

Ghy zyt zeer zorgvul-
dig.

Are you something
better?

Zyt gy wat better?

Yes, I thank God.

Ja / God dank.

Your Fever is gone.

Uw koozts is weg.

I find my self a little
better.

Ik beoedel my zelven
een weynig beter.

Have you been let
blood.

Bent gy gelaaten?

I was let blood
yesterday.

Ja / ik wierd gisteren
gelaaten.

Where is your blood?

Daar is uw bloed?

It is upon the win-
dow.

't Staat in 't venster.

You

136 d'Engelsche en Nederduytsche

You need to be let
blood once more.

Your blood is over-
hot, and corrupted.

Did your Physick
work well?

Very well.

How many times
were you at stool?

Ten or twelve times.

Doth your head ake
still.

No.

So much the better.

You must take after
to morrow another
Purge.

I will do what you
shall order me.

Keep your self warm.

Have you no better
stomach?

Yes, Sir, I could eat
some thing of a Puller.

There is no danger.

What do you drink?

Some small beer
with a toff.

That is good.

Endeavour to rest, to

Op moet nog eens
gelaaten worden.

Uw bloed is al te
heet en bedurven.

Werkte uw Medicijn
wel?

Zeer wel.

Hoe dikwils gingt gy
af?

Tien of twaalf
maal.

Doet uw hoofd nog
zeer?

Neen.

Zo veel te beter.

Gy moet overmorg-
gen nog eens purgee-
ren.

Ik zal uw order vol-
gen.

Houd u warm.

Zijt gy niet wat
graager?

Ja / mijn Heer / ik
ik zoud wel iets van een
Kippen kunnen eeten.

Daar is geen perij-
kel.

Wat drinkt gy?

Kleyn bier / met een
stukje gerooft brood.

Dat is goed.

Zie toe dat gy moogt
mor-

morrow I will come again this way.

rusten ; ik zal morgen weer dit heen komen.

The XV. Dialogue.

De vyftriende t'Zamen-spraak.

The third Visit.

Het derde Bezoek.

DOth all go well to day ?

GWat alles van daag nog wel ?

I am a great deal better.

Ik ben veel beter.

Did you sleep well this night ?

Hebt gij van de nacht wel geslaapen ?

Perfectly well.

Zeer wel.

Your Fever is quite gone,

Uw hoofds is gansst weg.

I am much obliged to you.

Ik ben zeer aan u verplicht.

Within two or three days you may go abroad.

Binnen twee of drie dagen moogt gij wel weer uitgaan.

Take a little wine.

Neem een weynig wjns.

Of what wine ?

Van welke wjns ?

White wine, or Claret ?

Witte wjns of roode ?

Of what you please.

Die 't u belieft.

Have you a good stomach now ?

Zijt gij graag nu ?

I am very hungry.

Ik ben zeer hongerrig.

You may eat, but

Gij moogt wel eeten/
mo-

138 d'Engelsche en Nederduytsche

moderately.

Did you not see
Master S?

I come from him.

How doth he do.

He is very sick.

Is he in danger.

Al truly.

Is there no hope.

There is none at all.

He is a dead man.

How long has he
been sick.

These two Months.

What distemper has
he.

He is in a Consump-
tion.

How many Children
has he.

He hath seven.

I think his wife is
much afflicted.

She will not be com-
forted!

I have great pity on
her.

And I also.

Is he young.

She is not young, nor

maar maatig.

Hebt gy Monsieur S.
niet gezien?

Ik kom van hem
van daan.

Hoe vaart hy?

Hy is heel ziek.

Loopt hy gebaar?

Ja wel ter degen.

Is er geen hoop
meer?

Neen geensins.

Hy is een dood
mensch.

Hoe lang is hy ziek
geweest?

Deeze twee maan-
den.

Wat ziekte heeft hy?

Hy is in een teering.

Hoe veel kinderen
heeft hy?

Hy heeft er zeven.

Ik geloof dat zijn
vrouw zeer bedroefd is.

Zy wil haar niet laa-
ten troosten.

My jammert ha-
rer.

My ook.

Is zy noch jong?

Zy is niet jong, noch
old.

old.

Where doth she live.
In the great street.

I thank you.

ook niet oud.

Daar woont zy?
In de groote straat.
Ik bedank u.

The XVI. Dialogue.

De zestiende of Za-
menspraak.

*Between a Brother and
a Sister.*

Tusschen een Broe-
der en een Suster.

Brother, speak English
with me.

With all my heart.

Have you exercised
your self to day.

Do you not know it.

No, I went out this
morning very early.

Whither went you.

To my Cousin,

Doth she also learn
English.

She began yesterday.

Doth her Brother
learn also.

He has learn'd a long
while.

Doth he speak well.

Exceeding well.

When did you see
him.

Broeder spreek En-
gelsch met my.

Van harten gaern.

Hebt gy u van daeg
geoefent?

Weet gy 't niet?

Neen/ ik ging van de
morgen vroege uit.

Waar gingt gy heen?

Na mijn Nichte.

Leert zy ook En-
gelsch?

Zy heeft gisteren
begonnen.

Leert haar Broeder
ook?

Hy heeft het al over
lang geleert.

Spreekt hy wel?

Wyssteekend wel.

Wanneer hebt gy
hem gezien?

340 d'Engelsche en Nederduytsche

I saw him yesterday.

Ik heb hem gisteren gezien.

Will you come to the Park.

Zult gy in 't park komen.

Yes, if it please you.

Ja indien 't u belieft.

I will.

Wel ik zal.

Is it time to go thither.

Is het tijd om daar na toe te gaan?

Not yet, let us stay a little longer.

Nog niet / laat ons nog wat wachten.

I will tarry as long as you please.

Ik zal zo lang wachten als 't u belieft.

I cannot go thither.

Ik en kan daer niet na toe gaan.

Why Brother.

Daarom / broeder?

There is my Master.

Daar is mijn Meester.

You may learn another time.

Gy moogt op een ander tijd leeren.

I will not lose my time.

Ik wil mijn tijd niet verliezen.

The XVII Dialogue.

De zeventiende
t'Zamenpraak.

For to speak with a Taylor.

Om met een Snijder te spreken.

CAN you make me a Suit of Cloaths against Sunday.

KONdt gy my een pak kleeren tegens een Zondag maaken?

Yes, Sir, you shall.

Ja / mijn Heer / gy have

have it.

Do not promise it
me, if you cannot make
it.

I will make it.

What stuff will you
have it of.

Of a black Farandine.

'Tis now the mode.

Shall I go to buy it,

Pray do, and I will
go with you.

I will be glad of it.

How many yards
must I have.

You must have -----

Must I have so many.

'Tis the least.

Furnish the rest.

To what Merchant
shall we go.

Let us go to the An-
gel.

In what street.

In the street of ----

Is it a good shop.

'Tis the best in all the
Town.

zult het hebben.

Beloof het my niet/
indien gij 't niet doen
kond.

Ik zal het doen.

Van wat voor stof
wilt gij 't hebben?

Van zwart Faran-
dijn.

Dat is nu de Mode.

Zal ik 't gaan koo-
pen?

Op lieve ja / en ik
zal met u gaan.

Dat is wel naar
mijn zin.

Hoe veel ellen moet
ik hebben?

Gij moet hebben ---

Moet ik zo veel heb-
ben?

Dat is het minste.

Beschik gij'er de rest
op.

Op welke koopman
zullen wij gaan?

Laat ons in den
Engel gaan.

In welke straat?

In de ---- straat.

Is 't een goede win-
kel?

't Is de beste in de
stad.

Lec

Let us go thither
then.

Stay for me.

Pray Sir, make haste.

Laat ons daar dan
gaan.

Wacht my wat.

Ik bid u mijn Heer
haast u wat.

*The XVIII. Dialo-
gue.*

De achticnder' Za-
menspraak.

SIR, shew us some of
your best black Fa-
randine.

Gentlemen, there is
some of the finest in
London.

This doth not please
me.

'Tis of the same that
they wear at Court.

'Tis not strong
enough.

Shew us some other.

There is another
piece.

'Tis not yet of the
best.

Let me see some of
the best.

There is a piece of
the best.

This is better then

Mijn Heer / laat ons
eens van u beste
zwart Farandijn zien.

Messieurs daar hebt
gy iets van 't mooiste
dat'er in London is.

Dat gevalt my niet.

't Is van 't zelfde
dat aan 't Hof gedza-
gen word.

't Is niet sterk ge-
noeg.

Laat my iets anders
zien.

Daar is een ander
stuk.

Dat is ook nog van
't beste niet.

Laat my van 't beste
zien.

Daar is een stuk van
't beste.

Dit is beter als 't an-
the

the other.

Have you no better.

No, truly.

How do you sell it a yard.

I sell it ----

'Tis too dear.

Will you take ---- for it?

You are welcome; but I cannot: it cost me more.

Tell me the lowest price.

You shall give me --

Cut me fifteen yards of it.

der.

Hebt gy geen beter?

Neen waerlijk.

Hoe veel houd gy 't d'el.

Ik verkoop het booz-

dat is al te duur.

Wilt gy --- daar booz hebben?

Gy bent welkom / maar dat kan ik niet doen / 't kost my meer.

Zeg my de minste prijs.

Gy zult my geeven--

Sny my vijftien ellen af.

The XIX. Dialogue.

De negentiende t'Zamenpraak.

L Et us return home.

L Wat ons na hys heeren.

Take my measure.

Neem my de maat.

What Ribon will you have.

Wat booz Lint wilt ghy hebben.

Of the more modish.

dat meest na de stier is.

Will you have your clothes after the English fashion, or after the French mode.

Wilt gy uwse klederen naar de Engelsche manier / of naar de Fransche mode hebben.

'Tis

144 d'Engelsche en Nederduytsche

'Tis all one.

When shall I have
my Suit of Clothes?

You shall have it after
to morrow without fail.

Make it handsomly.

Make it after the
mode.

I work for the Court.

What belts do they
wear?

Sir, there is your Suit.

You are a man of
your word.

How much must you
have?

'Tis well made.

This Ribon pleases
me well.

Where is your bill?

Here it is.

You are dear.

I take no more of
you than of others.

There is your
money.

't Is ebenbeel.

Wanneer sal ik mijn
pak kleeven hebben.

Op zult het over-
morgen zonder fout
hebben.

Maak het dat 'et wel
staat.

Maak het na de mo-
de.

Ik werk voor het
Hof.

Wat voor Dzaag-
banden dzaacht men
nu.

Mijn Heer daar is u
kleet.

Op bent een man
van u woord.

Hoe veel moet gij
hebben?

't Is wel gemaakt.

Dit Lint behaagt
mij wel.

Daar is uw reke-
ning.

Daar is hij.

Op bent duur.

Ik neem u niet meer
af dan een ander.

Daar is u geld.

The

The XX. Dialogue.

To speak with a Shoemaker.

Make me a pair of Shoes.

When will you have them?

For to morrow.

You shall have them.

Take my measure.

Make them after the mode.

Sir, there are your shoes.

Where are they?

Here they are.

They are too long.

'Tis the mode

I know the mode better than you.

They do not please me; they are too large.

Make me some others.

You are hard to be pleased.

Will you make me some others?

Detwintigstet'Zamenpraak,

Om met een Schoemaker te spreken.

Mak my een paar schoenen.

Tegen wanneer wilt gy ze hebben?

Tegen morgen.

Gy zult ze hebben.

Neeint my de maat?

Maak ze na de mode.

Mijn heer/ daar zyn uwe schoenen.

Waar zyn ze?

Zie daar.

Zy zyn te lang.

Dat is de Mode.

Ik weet de mode beter dan gy.

Zy gevallen my niet.

Zy zyn te wijd.

Maak my een paar andere.

't Is moeylijk u te behaagen.

Wilt gy my andere maaken?

G Here

146 d'Engelsche en Nederduytsche

Here is a pair which will fit you.

Try them.

Those are better than the others.

Of what price are they?

They are worth ----

'Tis too much.

'Tis the ordinary price.

Every one pays as much.

The Price of them is set.

I do not believe you.

You may believe me.

I would not deceive you.

The XXI. Dialogue.

Between two Friends.

SIR, I am very joyfull to meet you, I have some complements to present unto you.

Hier is een paar dat u wel passen zal.

Bezoek het eens.

Die zijn beter dan de andere.

Van wat prijs zijn die.

Zij zijn wel _____ waard.

Dat is te veel.

't Is de gewoonlyke prijs.

Elk een betaalt er za veel voor.

't Is een gezette prijs.

Ik geloof u niet.

Op moogt my wel gelooven.

Ik wil u niet bedriegen.

De eenentwintigste t'Zamen-spraak.

Tusschen twee Vrienden.

Mijn Heer/ik ben zeer blijde u te ontmoeten/en heb eenige Complimenten by u af te leggen.

From

From whom.

From one of your
Friends.

What is his name,

His name is Master C.

Where did you see
him.

I saw him at Ply-
mouth.

How doth he do.

He was well when
I came from thence,

Doth he live there.

Is he married.

What doth he do
there.

I know not.

Did you drink with
him.

Yes, we drank several
times your health.

Is he a House-keeper
there?

Yes.

When was you there.

Last week.

Will he not return to
London.

It may be,

Farewell, Sir.

Dan wien?

Dan een uwer vrin-
den.

Hoe heet hy.

Zyn naam is Mon-
sieur C.

Daar hebt gy hem
gezien.

Ik heb hem te Ply-
mouth gezien.

Hoe doer hy al?

Hy was wel toen ik
daar van daan quam.

Woont hy daar.

Is hy getrouwd?

Wat doet hy daar?

Ik weet het niet.

Hebt gy met hem
gedroncken?

Ja / wy droncken ver-
scheydemaal, op u ge-
sontheit.

Houdt hy daar huys?

Ja.

Wanneer waart gy
daar?

Derleeden week.

Zal hy niet weer tot
London komen.

Misschien.

Daarwel / mijn Heer.

The XXII. Dialogue.

Between two young Ladies.

YOU are welcome,
Mistress.

I am come to see you.

How have you done
since yesterday?

I am not very well.

Where is your dis-
temper?

'Tis in my head.

Why do you go out?

I had a mind to see
you.

I was going to your
house.

I have prevented
you.

What do they say
abroad?

Master L. is married.

Is't possible?

When was he mar-
ried?

De Twee en twin-
tigste Zamen-
spraak.

Tusschen twee jonge
Joffers.

WELKOM hier, Auf-
frouw.

Ik ben u eens ko-
men bezoeken.

Woe baart gy sedert
gisteren.

Niet zo heel wel.

Waar schozt het u.

In mijn Hoofd.

Waarom gaat gy
uit.

Ik was geneegen
om u te zien.

Ik stond om na u
went te gaan.

Ik ben u dan booz-
gekomen.

Wat zegt men al buy-
ten deur.

Monsieur L. is ge-
trouwd.

Is't mogelijk.

Wanneer is hy ge-
trouwd.

This

This morning.

Is he rich?

He has four thousand pounds a year.

Where was he married?

In *Covent-garden*.

How old is he?

He is twenty years old.

No more?

No.

How old is his Lady?

She is but fifteen years old.

Of what Family is she?

She is my Lord's daughter.

Is he in town?

Yes.

Is he handsome?

Very handsome.

Is he rich?

What portion has she?

Ten thousand pounds.

'Tis a fine portion.

Have they a fine Coach?

Very fine.

Van dezen Morgen.

Is hy rijk.

Hy heeft vier duizend pond's jaars.

Waar is hy getrouwd.

In *Coventgarden*.

Hoe oud is hy.

Hy is twintig jaars oud.

Niet meer.

Neen.

Hoe oud is zijn *Luffrouw*.

Zy is maar vijftien jaar oud.

Van wat geslacht is zy.

Zy is mijn *Heer*'s dochter.

Is hy in de stad.

Ja.

Is zy mooy.

Zeer mooy.

Is zy rijk.

Wat krijgt zy ten *Huwelijks*.

Meer als een *Conne Gouds*.

Dat is een *vraabe Huwelyks gift*.

Hebben zy een mooye *Karos*.

Ja een heel mooye

150 d'Engelsche en Nederduytsche

Do you know them.
I know them by
sight.

I will tell you other
news.

What.

I am going to Hol-
land.

When do you go
thither.

The next week.

You speak in jest.

I do not jest.

Who goes with you.

My Father and Mo-
ther.

You surpise me.

Do you go to Am-
sterdam.

Yes, Madam.

I should be very glad
to go along with you.

Come then.

You afflict me.

I shall not see you
any more.

How long will you
stay there.

Two or three years.

That time will seem
to me very long.

You will forget me.

Kent gy ze.

Ik kan hen van aar-
zien.

Ik zal u een andere
tijding zeggen.

Wat doch.

Ik zal na Holland
gaan.

Wanneer gaat gy'er
heen.

Toekomende week.

Gy geht'er mee.

Ik geh'er niet mee.

Wie gaat met u.

Mijn Vader en
Moeder.

Gy doet my gewel-
dig verwonderen.

Gaat gy na Amster-
dam.

Ja Joffrouw.

Ik zou zeer blijde zijn
indien ik met u mogt
gaan.

Kom dan.

Gy bedroeft my.

Ik zal u niet weer
zien.

Hoe lang zult gy daar
blijven.

Twee of drie jaaren.

Die tijd zal my zeer
lang vallen.

Gy zult my met der

pre-

presently.

I will never forget you.

Nor I you.

I swear unto you an eternal friendship.

And I, unto you also.

What will you send me from Holland.

I will send you some thing.

Will you be as good as your word.

Yes, if it please God.

I shall see.

Doth your little sister go thither also.

We leave her here.

I am not well, I will begone.

I am sorry you came out.

Farewell my Dear.

I do not bid you farewell.

Will you come to see as before you go.

I will not fail.

I shall be very glad to see you at our house.

haast vergeeten.

Ik zal u nooit vergeeten.

Noch ik u.

Ik zweer u een eeuwige vriendschap.

En ik u des gelijck.

Wat zult gy my van Holland zenden.

Ik zal u iets zenden.

Zult gy wel zoo goed zijn als uw Woord.

Ja indien 't God bekeft.

Ik zal zien.

Gaat uw kleine Zuster ook daar na toe.

Wij laten haar hier.

Ik ben niet wel / ik ga zo heen.

't Bedroeft my dat gy uit gekomen zijt.

Daar wel mijn waarde.

Ik zeg u nog niet vaarwel.

Zult gy ons nog komen zien / eer wy vertrekken.

Ik zal niet in gebreke blijven.

Ik zal blij zijn u aan ons huis te zien.

The XXIII. Dialogue.

De drie-en-twintigste t'Zamen-spraak.

An English Gentleman invites to dinner a Dutch Gentleman.

Een Engelsch Edelman noodigt een Duytsch Edelman ten eeten.

SIR you are welcome.

Mijn Heer / gy zyt welkom.

Take your place.

Neem uw plaats.

This is your place.

Dit is u plaats.

Sir, 't is yours.

Mijn Heer / 't is de uwe.

Pray, without ceremonies, sit you down.

Gy liebe / zonder ceremonies / zit maar neder.

I made you lose a better meal.

Ik heb u een beter maaltijd doen verliezen.

What do you say, Sir.

Wat zegt gy / mijn Heer?

This a great Feast.

Dit is een groot gastmaal.

How do you like that wine.

Hoe gebalt u de wijn?

'Tis very excellent.

Zy is treffelyk.

Where do you fetch it.

Waar haalt gyze van daan?

At the golden Fleece.

Ayt het gulde vlies.

Will you be pleased that I cut you some of

Belieft u dat ik u iets van desen kalkoer:

this

this Turkey.

What you please.

Is it good?

'Tis very tender, and
well roasted.

You eat nothing.

I eat very well.

I will pledge you.

This is good wine.

'Tis indifferent.

Fill the Gentleman
some wine.

I have drunk enough.

I can neither eat nor
drink any more.

You have good meat
in England.

Yes, I thank God.

'Tis the Kings health.

I receive it willingly.

You do me too much
honour

To all our Friends.

I will drink no more.

You cannot drink.

'Tis true.

synd?

Zo als 't u belieft.

't is by goed?

Wij is heel malsch, en
wel gebzaaden.

Op eet niets.

Ik eet zeer wel.

Ik zal 't u eens bren-
gen.

Dit is goede wijn.

Ze is redelijk.

Schenkt dien Heer
eens wijn.

Ik heb genoeg ge-
dronken.

Ik lust niet meer te
eeten nog dzinken.

Op hebt goeden spijis
in Engeland.

Ja / zo hebben we
God dank.

Op de Konings ge-
zondheid.

Ik ontfang het ge-
willig.

Op doet my al te
heel eere aan.

Man alle onze Dzin-
der.

Ik wil niet meer
dzinken.

Op komt niet dzin-
ken.

Dat is waer.

G 5

154 d'Engelsche en Nederduytsche

Is not the wine good.
'Tis too strong for
me.
Mingle water with it.

I never mingle water
with wine.

What do you say of
that Partridge.

'Tis a very delicate
one.

Have you good store
of them in Holland.

Not so many as you
have in England.

This is the only
Country in the world,
the most plentiful in all
things.

'Tis true.

Pray permit me to go
away.

I am sorry you are so
much in haste.

You shall be always
welcome at my house.

I am very much obli-
ged to you: I do not
deserve so much ho-
nour.

Pray Sir, stay a little
longer.

The company desires

Is de wijn niet goed?
Ze is my al te
sterk.

Meng'er wat water
onder.

Ik meng nooit geen
water onder wijn.

Wat dunkt u van die
Patrijs?

Hy is zeer lekker.

Hebt gy'er veel van
in Holland?

Niet zoo veel als gy
'er in Engeland hebt.

Dit is 't eenigste
Land in de wereld dat
van alles zulk een over-
bloed heeft.

Dat is waar.

Ik bid u. laat my
gaan.

't Maekt my dat gy
zulk een haast hebt.

Gy zult altijd wel-
kom tot mynent zyn.

Ik ben zeer in u ge-
houden; ik verdien zo
veel eere niet.

Ik bid u mijn Heer/
wacht noch een weynig
langer.

Het gezelschap ver-
it

it of you.

Do not leave the Company.

Drink one cup more.

Do not go so soon.

'Tis to obey you.

You oblige us.

I would I were able to serve you.

You are very obliging.

I never was so well treated.

'Tis but our ordinary.

You keep good Tables in England.

Your Nation is very civil.

Sir, I am very glad to enjoy your presence.

And I, to be in your company.

You shall find me always ready to serve you.

Sir, I am infinitely

zoekt het van u.

Verlaat het geselschap niet.

Drink nog een glaasje.

Gaa zo ras niet heen.

't Is om u te gehoorzaamen.

By verplicht ons.

'k Wenschte dat het in mijn magt stond u te dienen.

By bent zeer verplichtend.

Ik ben nog nooit zo wel onthaald.

Dit is niet anders als onze gewoonlijke toefsel.

By houdt in Engeland een goede Tafel.

Uwe Landtaart is zeer beleeft.

Mijn Heer / ik ben zeer blijde dat ik u gezelschap geniet.

En ik / dat ik in uw gezelschap ben.

By zult mij altoos gereed vinden om u te dienen.

Mijn Heer / ik ben oneyndeligh daar over

156 d'Engelsche en Nederduytsche

obliged to you for it.

Do you smoke?

Never.

Do you not love Tobacco?

I never took any.

Take a pipe.

Pray see what 'tis a clock.

Sir, 'tis time for me to go away.

Will you play at Cards?

Indeed I have no time.

When will you do me the honour to come again?

When you please.

When will you return to Holland?

Within three weeks.

So soon?

Are you weary of being here?

Not at all.

Are you well pleased here?

I am very well pleased.

Sir, I must take my leave of you.

u aan verplicht.

Rookt gē ook?

Nooit niet.

Houdt gē van geer Tabak?

Ik hebze nooit gebruikt. Neem een pijpje.

Eplieve / zie eens hoe laat het is.

Mijn Heer / 't is mijn tijd om te gaan.

Wilt gē met de kaart speelen?

In der daad ik heb geen tijd.

Wanneer zult gē my de eere-doen dat gē weerkomt?

Als 't u belieft.

Wanneer gaat gē weer na Holland?

Binnen drie weken.

Zo ras?

Bent gē 't hier al moe?

Neen geensins.

Behaagt het u hier wel?

't Gebalt my zeer wel.

Mijn Heer / ik moet mijn afscheyd van u neemen. I

I give you many thanks for your good entertainment.

You overcome me with your civilities.

I am wholly yours.

I find well the occasions to trouble you, but not to serve you.

Will you do me a favour?

Command me.

'Tis to stay here at supper.

Indeed I cannot.

Farewell then.

The XXIV. Dialogue.

Between a Gentleman and his Man.

GO from me to my Lady --- and present her my service,

Well Sir, I am going there.

Have you been there?

Ik bedank u hoogstijck booz u goet onthaal.

Op overwint my booz uwe beleeftheden.

Ik ben ganschelijck de uwe.

Ik vind de gelegenheid wel om u moeite aan te doen / maar niet om u te dienen.

Wilt gij my een gunst doen?

Gebied my maar.

't Is om hier t'avond te blijven eeten.

Daarlijk ik kan niet.

Daarwel dan.

De Vier-en-twintigste t'Zamen-spraak.

Tusschen een Edelman en sijn Knecht.

Gaa van mijnent wegena Mevrouw ... en bied haar mijn dienst aan.

Wel mijn Heer / ik ga heen.

Hebt gij daar geweest? Yes,

158 d'Engelsche en Nederduytsche

Yes, Sir.

Is she up?

Not yet.

With whom did you speak?

With her waiting Gentlewoman.

How doth she do?

She told me, she was well.

What did she say?

She thanks you.

Do you know any news?

Master ---- died just now.

You surprize me.

How long was he sick?

He has been sick but three days.

Of what distemper did he die?

Of a violent Fever.

When will he be buried?

To morrow night.

What time?

At seven of the Clock in the evening.

Who told it you?

Ja/ mijn Heer.

Was zy al op?

Nog niet.

Met wien spak gij?

Met haar Dame-mer.

Hoe voer zy al?

Zy zeyde my / dat zy wel was.

Wat zeyde zy?

Zy bedankt u.

Weet gij ook iets nieuws?

Monsieur ... is zo eben gestorven.

Gij maakt my ontfeld.

Hoe lang is hy ziek geweest?

Hy heeft maar drie dagen ziek geweest.

Van wat ziekte is hy gestorven?

Van een heftige koorts.

Wanneer zal hy begraven worden?

Morgen avond.

Wat tijd?

's Avonds te zeven uren.

Wie heeft het u gezegd?

'Tis

'Tis the common-report.

Was he married?

Yes, Sir.

Had he children?

He had some, but they are dead?

Is his wife living still?

She is also very sick.

Is she in danger?

I believe it.

Do you know her?

Did you know her Husband?

I knew him by sight.

Had he an estate?

He did live well.

Is his wife much afflicted?

She will not be comforted.

She is a dying.

She will never recover.

She is gone:

Where doth she live?

Hard by.

Comb my perriwig.

't Is 't gemeen gerucht.

Was hy getrouwd?

Ja mijn heer.

Heeft hy kinderen?

Hy heeft 'er gehad / maer zy zijn dood.

Leest sijn vrouwe nog?

Zy is ook heel ziek.

Loopt zy perijkel?

Ik geloof ja.

Kent gy haar?

Hebt gy haaren man gekend?

Ik heb hem van aansen gekend.

Had hy middelen?

Hy kon wel leeven.

Is sijn vrouwe zeer bedroeft?

Zy wil haar niet laaten troosten.

Zy legt op sterben.

Zy zal 'er niet weer han ophomen.

't Is met haar gedaan.

Daar woont zy?

Dicht by.

Keem myn Perriwig op.

160 d'Engelsche en Nederduytsche

The XXV. Dialogue.

De vijf. en. twintigtet'Zamen-
sprak,

Between two Englishmen.

Tusschen twee Engelschen.

Sir, I am very glad to meet you.

Mijn Heer / ik ben blijde u te ontmoeten.

I am now at your service.

Ik ben nu t'uwendienst.

Let us go to drink.

Laat ons eens gaan drinken.

Where is good wine to be had?

Waar is goede Wijn te krijgen?

Let us go to Master Binet.

Laat ons by Monsieur Binet gaan.

Where doth he live?

Waar woont hy?

He lives at the upper end of Bow-street, near Coyent-garden.

Han't end van Bow-straat / dicht by Coventgarden.

At what Sign?

Wat hangt'er uyt?

At the Sign of Saint Cecilia.

Sinte Cecilia.

He has some of the best wine in London.

Hy heeft van de beste wijn in London.

Of what kind of wine.

Wat soort van wijn?

Languedoc wine.

Langedokse Wijn.

Red, and white.

Rode en Witte.

Of both.

Van beyde.

How doth he sell it a quart?

Wat geeft hy de Kan?

Fif.

A C A D E M Y . 161

Fifteen Pence.
Les us go thither.

With all my heart.
Is he a Frenchman?

Yes, Sir.
Boy, call your Master.

Pray Sir, bid some body draw us some of your best wine.

He has also Muscatel wine and Frontignac.

How do you like this wine?

I never drank so good at Paris.

'Tis extraordinary good wine.

'Tis your Ladies health.

It is to yours.

Let us be merry.

I thank you for bringing me hither.

To your dear half.

I will do you reason.

Pray, let us be gone.

Dijstien stupbers:
Laat 'er ons na toe gaah.

Dan harten gaern.
Is 't een Franschman?

Ja mijn Heer.
Tongen / roep uw Meester.

Mijn Heer / laatie-
mant ons eens van uw beste wijn tappen.

Hy heeft ook Mus-
kadel Wijn / en Fron-
tignac.

Hoe gehalt u dese Wijn?

Ik hebze te Parijs
nooit zo goed gedron-
ken.

't Is uytstekend goe-
de Wijn.

't Is op de gezond-
hepd van uw huys-
vrouw.

't Is op die van de
uwe.

Laat ons vrolijk zijn.

Ik bedank u dat ge-
my hier gebragt hebt.

Op uw waerde helft.

Ik zal u beschepe-
daen.

Epliede laat ons
gaan. We

162 d'Engelsche en Nederduytsche

We came but just
now.

Do you surrender
your self already?

I have promised a
man to expect him in
my chamber.

You are not a man
of company.

I cannot help it.

Let us pay and be
gone.

How much is it?

There is ----

Let me pay.

You shall not do it.

I have brought you
hither.

We are not in France.

Then I will pay ano-
ther time.

You may do what
you please.

When shall I have
the honour to see you
again?

When I have any
time.

I love your company.

Wy zyn hier maar
eerst gekomen.

Geest gy 't alreede
op.

Ik heb iemand be-
loofd in mijn kamer te
zullen verwachten.

Gy bent geen man
van geselschap.

Ik kan 't niet hel-
pen.

Laat ons betaalen
en heen gaan.

Hoe veel is 'er te
quaad?

Daar is ----

Laat my betaalen.

Ghy zult het wel laa-
ten.

Ik heb u hier ge-
bragt.

Wy zyn niet in
Frankrijk.

Ik zal dan op een-
ander tijd betaalen.

Gy moogt doen wat
u belieft.

Wanneer zal ik de
eere hebben u weer te
zien?

Wanneer ik maar
tijd heb.

Ik ben gaern in uwe
gezelschap.

And

And I in yours.
I wish you a good
night.

En ik in't uwre.
Ik wensch u goeden
nacht.

*The XXVI. Dialo-
gue.*

De ses-en-twin-
tigste t'Zamen-
spraak,

*Between a Master and
his Man.*

tusschen een Meester
en zijn Knecht.

Why do you not rise?

Waarom staat gy
niet op?

Sir, I am rising.

Mijn Heer / ik sta
al op.

You must rise earlier,
you are too lazy.

Gy moet vroeger op
staan / gy bent al te lui.

Why do not you an-
swer me when I call
you?

Waarom antwoord
gy niet / als ik u roep.

I did not hear you.

Ik heb u niet ge-
hoord.

Then you sleep very
foundly.

Gy slaapt dan zeer
bass.

Make a fire.

Leg vuur aan.

Warm my shirt.

Warm mijn hemd.

Give me clean linnen.

Geef my schoon lin-
nen.

Run to the Laundress.

Gaa na de Waster.

You must be more
careful.

Gy moet beter zorg
draagen.

You have no care of
me.

Gy past niet op my.
Have

164 d'Engelsche en Nederduytsche

Have you been at the Landresses?

Is my linnen clean?

Where are my slippers?

Have you made clean my shoes?

Make clean my cloaths.

Call the Taylor to me.

Bring me some water.

Do not tarry.

Why have you tarried so long?

Bid the Cook come up.

Bid the Coachman to put the horses in the Coach.

You must be more diligent.

Take heed of drinking too much.

Comb my hair.

Go and fetch me the Barber.

Has any body askt for me?

If any body ask for me, I shall be at Mr. L.

Bent gy tot de Wasters geweest.

Is mijn linnen schoon.

Waar zijn mijn mullers.

Hebt gy mijne schoenen schoon gemaakt?

Maak mijne kleeren wat schoon.

Gaa haal my de Snijder eens.

Breng wy wat water.

Blijf niet lang weg.

Waar bent gy zo lang geweest.

Zeg de Kook dat hy boven komt.

Zeg de Koetsier dat hy de paerden voor de karos spant.

Gy moet naerfziger zijn.

Zie toe dat gy niet te veel eet en drinkt.

Keim mijn haar.

Gaa haal my de Barbier.

Heeft iemand na my gebraagd.

So'er iemand na my braagd / ik zal by Mr.

L. weezen.

Have

Have a care of my
linen.

Do not lose my linen.

Carry this Letter to
the Post.

Is the Post come?

Is the Post gone?

Go to the Post.

Do you come from
thence.

Are there Letters for
me?

How much have you
pay'd for them?

Carry that above.

Call me at two of the
Clock.

Awake me to mor-
row at six of the Clock.

Go to bed.

Rise to morrow mor-
ning betimes.

Do not forget it.

Pull off my stock-
ings.

Undress me.

Comb my Perriwig.

Softly.

'Tis enough.

Make clean the
Comb.

Draag zoze vooz
mijn linnen.

Verlies mijn linnen
niet.

Bzeng deeze bzief
aan 't Posthuys.

Is de Post aangeko-
men?

Is de Post al weg?

Gaa na de Post.

Komt gy daar van
daan.

Zijn'er bzieven vooz
mp.

Hoe veel hebt gy'er
vooz betaald.

Bzeng dat boven.

Koep my te twee uren.

Wek my morgen ten
zes uren.

Gaa na bed toe.

Staa morgen och-
tend by tijds op.

Vergeet het niet.

Trek mijne kousen
upt.

Ontkleed my.

Kem mijn paruwk.

Zachjes.

't Is genoeg.

Maak de kam
schoon.

166 d'Engelsche en Nederduytsche

Fill me some wine.

Schenk my wat
wyn.

Get you gone.

Gaa nu heen.

The XXVII. Dialo-
gue.

De zeven en twintigste
Zamen-
spraak.

Have you got good
cloth?

Hebt gy goed La-
ken?

What cloth would
you have?

Wat voor Laken be-
liest gy te hebben.

Black cloth.

Zwart Laken.

There is some.

Zie daar.

How much is 't a
yard?

Hoe veel is 't el.

Thirty shillings a
yard.

Dit is dertig schel-
lingen.

This is not thirty
shillings cloth.

Dit is geen laken
van dertig schellingen.

'Tis worth so much.

't Is dat wel waar-
dig.

Is it some of the
finest?

Is het van 't moois-
te?

Yes, Sir.

Ja mijn heer.

I will have none at
that rate ('tis too dear.

Ik wil 't 30 hoog van
prijs niet hebben / 't is
my te dier.

You cannot find
cheaper in all the shops.

Op zult het in geene
winkels beter koop krij-
gen.

Will you sell it for
five and twenty?

Wilt gy 'er vijf en
twintig voor hebben?

Upon

Upon my word I should lose by it; it cost me above eight and twenty.

It is impossible.

'Tis as true as you are here.

Make you but one word?

Have you said the utmost?

Yes, certainly.

Will you take eight and twenty?

I must gain something.

You shall have twenty-nine.

Take it.

The XXI^{III}. Dialogue.

Have you any fine hats?

Will you have a Castor?

Shew me one.

There is one of the finest in England.

What must it cost?

Op mijn woord / ik zoud' er aan verliezen; want het kost my zelf meer als achtentwintig.

Dat is onmogelijk. 't Is zo waar als gij hier zijt.

Waarom gij u zo aan een woord?

Hebt gij 't uiterste gezegd.

Ja, zekerlijk.

Wilt gij de achtentwintig hebben?

Ik moet immers iets winnen.

Ik zal u negenentwintig geeven.

Wel neem het dan.

De achtentwintigste t'Zamenpraak.

Hebt gij mooye hoeden?

Wilt gij een Kastoor hebben.

Laat my 'er een zien.

Daar is een van de mooiste in Engeland.

Hoe veel moet hy gelden.

The

168 d'Engelsche en Ncderduytsche

The price is ----
I will not give so much.

How much will you give for it?

I cannot answer you upon that, you ask me too much.

You bid nothing for it?

Will you take --- for it?

I cannot sell it at that rate.

I will give no more.

You shall not find a better through all the City.

I am sorry we cannot agree.

And I also.

Look well upon the hat.

I do not ask you too much.

If you will take for it ----

I will take it.

Then will you come again to me?

I promise it unto you.

De prijs is -----
Ik wil zo veel niet besteeden.

Hoe veel wilt gy 'er vooz geeven.

Wat kan ik u niet zeggen / gy eyscht my te veel.

Wel gy biedt my niets.

Wilt gy --- daar vooz hebben.

Vooz dat geld kan ik hem niet geeven.

Ik wil niet meer geeven.

Gy zult geen beter in de gantsche stad vinden.

't Moeit my dat wy niet eens kunnen wozen.

My ook.

Bezie de hoed ter degen.

Ik eysch u niet te veel.

Indien gy 'er -- vooz hebben wilt.

Ik zal 't dan doen.

Gy zult my dan weer by komen?

Ik beloof het u.

Indeed, I lose by it.

Zeker ik verlies 'er aan.

The XXIX. Dialogue.

De negenen twintigste 'Zamen-spraak.

W Here is my Gown?

W Har is mijn Sa-
maar?

'Tis not made yet.

Hy is nog niet ge-
daan.

You shall work no
more for me.

Op zult niet meer
voorz my werken.

When shall I have it?

Wanneer zal ik hem
hebben.

After to morrow.

Obermorgen.

No sooner?

Niet eerder.

'Tis impossible for
me.

Ik kan het onnos-
gelijk eer doen.

You have had my
Ferrandine a great
while.

Op hebt mijn Fa-
randijn een langen tyd
gehad.

'Tis not my fault.

't Is mijn schult niet.

Did you not promise
it me to day?

Hebt gy 't my van
daag niet beloofd?

To promise, and to
be as good as ones
word, are two things.

Te belooven en zoo
goed te zijn als zijn
woord zijn twee zaaken.

Why do you promise
it then?

Waarom belooft gy
't dan?

Madam Other Peo-
ple will be served as

Anderc lieden / Auf-
frouw / moeten zo wel

H weh

170 d'Engelsche en Nederduytsche

well as you.

And I as well as others.

My Money is as good as theirs.

One cannot please every one.

Shall I have it after to morrow.

I promise it unto you.

If you fail, I will be very angry with you.

I pray you have a little patience.

I will have it till after to morrow.

The XXX. Dialogue.

BRidle my horse.

Saddle him.

Have you watered him?

Have you given him his Oats?

Take him to the Smiths.

Bid him shoe him.

Rub him.

Bring him into the

diend weezen als gy?

En ik zo wel als anderen.

Mijn geld is zo goed als 't haare.

Men kan een pder niet voldoen.

Zal ik hem dan overmorgen hebben.

Ik beloof het u.

Zo gy 't niet doet / ik zal heel quaat op u weezen.

Ik bid u hebt een weynig geduld.

Ik zal 't hebben tot overmorgen toe.

De dertigste t'Zamenpraak.

Doe mijn Paard de toom aan.

Zadelt hem.

Hebt gy met hem aan 't water geweest.

Hebt gy hem al haber gegeven.

Bzengt hem by de smit.

Laat hem beslaan.

Wijf hem.

Bzeng hem na 't Ri.

River.	wed toe.
Give him some Oats.	Geef hem wat ha- ber.
Walk him.	Leid hem wat heen en weer.
Give him some straw.	Geef hem wat stroo.
Have you good Hay?	Hebt gy goed Hoo? ?
How much have you a night? ?	Hoe veel hebt gy de nacht.
Has he drunk?	Heeft hy gedronken.
Has he eaten his Oats?	Heeft hy zijn haver al op.
Is he very weary?	Is hy heel moede.
Bring him to me.	Bringt hem hier by my.
Bring him into the stable.	Bring hem op stal.
Unsaddle him.	Ontzadelt hem.
Take him by the bridle.	Nat hem by de toom.
Do not make him run.	Doet hem niet loo- pen.
Do not over heat him.	Maak hem niet te heet.
Give him some hay.	Geef hem wat hooq.

The XXXI. Dialogue.

Between two Gentlewomen.

Will you go to the Garden.

Yes, if you will.

'Tis very fair weather.

Have you the key?

I have it in my pocket.

The Sun is too hot.

Take your mask.

Let us stay till 'tis colder.

I am contented with it.

Let us go, it is cool now.

There is a fine Rose.

Give it me.

Take it

Will you make a Nose gay.

Make a Nose-gay.

There is Violets still.

De eenendertigste t'Zamen-spraak.

Tusschen twee Juffers.

Wilt gy na de tuyn gaan.

Ja indien 't u belieft.

't Is zeer schoon weer.

Hebt gy de sleutel.

Ik heb hem in mijn zak.

De Zon is al te heet.

Neem uw Masker.

Laat ons wachten tot dat het wat koelder is.

Ik ben 'er mee te vzeede.

Laat ons gaan / 't is nu koel.

Daar is een moope Roos.

Geef hem my.

Neemt hem.

Wilt gy een Ruyker maaken.

Maak een Ruyker.

Daar zijn nog vloten.

Shew

Shew it me.
Do you not see it?
There is a fine Tulip.

O lack! how fine it
is!

This is a fine Garden.

Take that gilly Flower.

The Roses smell well.

Smell my Nose-gay.

There is a fine alley.

Let us go into the
shadow.

'Tis not hot.

The Air is hot.

Let us go under that
green Arbour.

It is a fair evening?

Gather that other
Flower.

Some body must
pour water on those
flowers.

It did rain yesterday.

That signifies not-
hing.

Where is the Gard-
ner?

Wij's ze my.

Ziet gy 't niet.

Daar is een mooye
Tulp.

O hoe mooy is hy.

Dit is een mooye
Tuyn.

Neem die Angelier.

De Roozen ruymen
wel.

Ruym mijn Ruymert-
je eens.

Dat is een mooye
gallerij.

Laat ons in de scha-
dwtu gaan.

't Is niet heet.

De Lucht is heet.

Laat ons onder dat
Prieel gaan.

't Is een mooye
Wroonstond.

Pluk die andere
Blom.

Nemand moet deeze
Bloemen eens bespoe-
pen.

't Heeft gisteren gere-
gend.

Dat heeft niets te
bedunden.

Daar is de Tuynier

H 3

You

174 d'Engelsche en Nederduytsche

Your Nose gay is
finer than mine.

You are pleased to
say so.

What will you lay
that mine is not so fine
as yours?

What you will.

'Tis done.

Who shall be our
judge?

Your Brother.

Is he at home?

Yes, he is so.

Here he is coming.

I pray, tell us which
of these two Nose-gays
is the finest?

'Tis this.

I said so before.

I have won it.

What have you won?

We have not laid
any money down.

You would not.

You did not desire it.

Let us walk a little
longer.

'Tis too late.

You cannot go yet.

Uw Ruyker is moo-
per dan mijne.

Dat belieft u zo te
zeggen.

Wat wilt gy 'er on-
der versetten / dat de
mijne zo moop niet en
en is als de uwe.

Wat gy wilt.

't Is gedaan.

Wie zal onze rechter
weezen.

Uw Broeder.

Is hy t'huys.

Ja / hy.

Daar komt hy aan.

Gelieve zeg ons welk
van deeze twee Ruy-
kers is de moopste.

Deeze is 't.

Dat heb ik te booren
al gezegd.

Ik heb 't gewon-
nen.

Wat hebt gy gewon-
nen.

Wy hebben geen geld
by gezet.

Gy woudt niet.

Gy begeerde 't niet.

Laat ons nog wat
wandelen.

't Is at te laat.

Gy kont nog niet
gaan. We

We will go away
within half an hour.

What a Clock is that?

Ten.

It is not so much.

I have told the Clock.

I have told it also.

You are mistaken.

Wy zullen binnen een
half uur heen gaan.

Hoe laat is dat.

Tien uren.

't Is zo laat nog
niet.

Ik heb de klok ge-
teld.

Ik heb hem ook ge-
teld.

Op hebt mis.

*The XXXII. Dialo-
gue.*

De Twee-en-der-
tigste Zamen-
spraak.

*For a Traveller who
goes into Holland.*

Vooreen Reyzenaas
na Holland.

FRIEND, are you a
Dutchman?

Yes, Sir, at your ser-
vice.

Are you bound for
Rotterdam.

Yes, Sir, when the
wind serves.

Have you any Pas-
sengers?

I have ten already.

Have you a good

Vriend bent gy een
Hollander?

Ja / mijn Heer / t'u-
wen dienst.

Legt gy aan om na
Rotterdam te vaaren?

Ja / mijn Heer / als
de wind ons maar
dient.

Hebt gy eenige Pas-
sagiers?

Ja / ik heb 'er al tien.

Hebt gy een goed
H 4 vessel.

176 d'Engelsche en Nederduytsche

vessel?

Will you see it?

When will you go away?

It may be this night.

How much do you ask me for my passage?

Sir, you shall give me ----- if you please.

I will give you as other people do.

Where do you lodge?

At the sign of -----

I know where it is.

Be ready, and I will call you when 'tis time.

Pray do.

Must I carry Victuals?

If you please.

Sir, the wind is good.

Let us go then.

Step into the Boat.

I will pay you at Rotterdam.

'Tis all one.

Where do you go to lodge?

Schip.

Wilt gij 't zien?

Wanneer zult gij baaren?

Misschien van dezen avond nog.

Hoe veel eyscht gij booz v'zacht?

Mijn Heer / gij zult mij ----- geeven / indien 't u belieft.

Ik zal u geeven / 't gene andere geeven.

Waar bent gij 't huys?

Inde -----

Ik weet wel waar dat is.

Houd u gereed / en ik zal u aanspreken als het tijd is.

Epliebe doet zo.

Moet ik eeten met my neemen?

Indien 't u belieft.

Mijn Heer / de wind is goed.

Laat ons dan gaan.

Creed maar in de Boot.

Ik zal u te Rotterdam betaalen.

Dat is eeben veel.

In wat Herberg zult gij gaan?

I know

I know not, I have
no acquaintance here.
Go to the.
Is it a good lodging?

'Tis the best in the
Town.

Carry my things.
How much must you
have?

I must have----
Take, there is your
Money.

Ik weet het niet / ik
heb hier geen kennis.

Da na de ----
Is dat een goede
Herberg?

't Is de beste in de
stad.

Draag mijn goed.
Hoe veel moet gy
hebben.

Ik moet --- hebben.
Hou daar is uw geld.

*he XXXIII. Dia-
logue.*

De drie-en-dertig-
ste t'Zamen-
spraak.

Being in an Inn.

Zijnde in een Her-
berg.

S Hew me a Chamber.

When doth the
Coach go away for
Tergow.

How much must
I give?

Let me speak with
the Master of the
Coach.

Will you not dine

W Is my een Ka-
mer.

Wanneer rijdt de wa-
gen op Tergow.

Hoe veel moet ik gee-
ven?

Laat my met de
Dierman spreken.

Wilt gy eerst niet
H s sit.

178 d'Engelfche en Nederduytfche

first?

Yes, I will.

What have you for dinner?

We have? ---

Will you dine in company?

Yes, if there be any.

Is the dinner ready?

It is upon the Table.

How much do you take a piece?

I take.....

Will you not lye here.

I do not think so.

I will take the occasion of the Coach.

When will it go away?

Presently.

There is the Master of the Coach.

Come in, Coachman.

Are you going away?

We shall go away within an hour.

Give me a good place.

You shall have one of the best.

eeeten?

Ja.

Wat hebt gy te eeten?

Wy hebben ---

Wilt gy in gefelſchapy eeten?

Ja/indient 't'er is.

Is 't eeten gereed?

Het ſtaat op de Tafel.

Hoe veel neemt gy van yder Perſoon?

Ik neem ---

Zult gy hier niet ſlaapen?

Ik denk van neen.

Ik zal de gelegentheyd van de wagen niet laaten verby gaan.

Wanneer rijdt hy af.

Zo aanſtonds.

Daar is de Waagenaar.

Kom in/Doerman.

Zult gy voort af rijden.

Wy zullen binnen een uur af gaan?

Befchik my een goede plaats.

Gy zult een van de beſte hebben.

How

How much must you have?

They give me ----

When shall we arrive at Ter Gow.

We shall arrive thither?

Sir, we must go away; there is what I owe you.

Sir, I am at your service.

I hope you will come to see me again when you return.

I will not fail.

Are you contented?

Yes, Sir.

Hoe veel moet ik u geeven?

Zij geeven my ----

Wanneer zullen wy Tergowto komen?

Wy zullen daar komen te ----

Monsieur / wy moeten gaan / daar is 't gene ik u schuldig ben.

Mijn Heet / ik ben t'uwten dienst.

Ik hoop dat gy weet aan zult spreken / als gy te rug komt.

Ik zal 't niet laten.

Bent gy te vrede.

Ja / mijn Heer.

The XXXIV. Dialogue.

De vier - en - dertigste t'Zamen - spraak.

MAid, make my bed, and give me clean sheets.

Bring me other sheets.

Why, Sir?

Those are not clean.

They were washed but

Vrijster maak mijn bed / en geef my schoone lakens.

Haal my andere lakens.

Waarom / mijn Heer?

Deeze zijn niet schoon.

Zij zijn gisteren eerst

180 d'Engelsche en Nederduytsche

yesterday.

Excuse me, they have been already lain in.

I will give you some thing, if you give me clean ones.

There are some others.

Sir, we must rise.

Is the boat ready to go?

It is almost time.

I will dress my self then.

Farewell Landlord.

When shall we arrive at Amsterdam?

In the afternoon.

What house is that?

'Tis the house of -----

Where shall we dine?

We shall dine at -----

Is it a Town?

No, 'tis but a single house

We are there.

Let us sit at the Table.

Take your places without ceremony.

gewasschen.

Der schoon my / daar is reeds al op geslaapen.

Ik zal u wat geeben / indien gy my schoone brengt.

Daar zijn andere.

Mijn Heer / wy moeten opstaan.

Is de schuyt al gereed om af te baaren?

't Is al schier tijd.

Ik zal my dan aankleden.

Daarwel / Vospes.

Wanneer zullen wy tot Amsterdam komen.

't Achtermiddag.

Wat huys is dat?

't Is 't huys van -----

Waar zullen wy te middag eeten?

Wy zullen ons middagmaal houden te -----

Is 't een Doorp?

Neen / 't is maar een enkeld huys.

Wy zijn daar al.

Laat ons aan de tafel gaan zitten.

Neem maar plaats zonder Ceremonien.

Let

Let us make haste to dinner.

Gentlemen, take your places.

Is there good wine here?

This wine is not good.

Give us some other.

We have no other.

What meat is that?

This meat is not good.

Every one is contented with it.

To your health, Gentlemen.

We thank you.

This is good bread.

'Tis good enough.

Give me some.

Let us be gone.

All is paid.

Shall we be presently at Amsterdam?

We shall be there before three a Clock.

I shall be glad of it.

There is Amsterdam.

Laat ons wat haasten met eeten.

Messieurs / neemt plaats.

Is 'er goede wijn hier?

Deeze wijn is niet goed.

Geef ons wat andere.

Wy hebben geen andere.

Wat spijs is dat?

Deeze spijs is niet goed.

Elk een is 'er mee te vrede.

Op uw gezondheid Messieurs.

Wy bedanken u.

Dit is goed Brood.

't kan wel gaan.

Geef 'er my wat van.

Laat ons gaan.

Alles is betaald.

Zullen wy haast te Amsterdam zijn?

Wy zullen daar voorz dien zijn.

Ik zal blijf weezen.

Daar is Amsterdam.

H 7

Are

182 d'Engelsche en Nederduytsche

Are those Churches
Steeple?

Yes, they are.

We are very nigh
them.

Let us come out of
the boat.

Are we arrived?

Yes, we are so?

Zijn dat Kerk-
steens.

Ja dat zijn 't.

Wy zijn 'er dicht by

Laat ons uyt de
schuyt gaan.

Zijn wy al aan?

Ja wy zijn aan.

*The XXXV. Diol-
gue.*

De vijf en dertig-
ste. i' Zamen-
spraak.

*Between an Englishman
and a Dutchman, Co-
ming out of Hol-
land.*

Tusschen een En-
gelsman en een
Hollander, uyt
Hollandt ko-
mende.

A Re you an English-
man?

Yes Sir, at your ser-
vice.

How long have you
been in Holland.

But a few months.

Did you pass by Rot-
terdam?

Yes, Sir.

Where did you land?

B Ent gy een En-
gelschman?

Ja mijn Heer / om u
te dienen.

Hoe lang bent gy in
Holland geweest.

Maar weynig maan-
den.

Quaamt gy door Rot-
terdam?

Ja / mijn Heer.

Waar quamt gy te
land. I lan-

anded at the Brill.

Where did you lodge.
at the sign of the
Admiral Tromp.

Are you of Amster-
dam?

No Sir, I am of the
ague.

Do the States Gene-
ral keep always Court
at the Hague?

Yes, Sir,
Where shall we go to
lodge?

Let us go to the ----

Have you any other
acquaintance at Col-
chester.

Yes, Sir.
Sir, are you ready?

The Coachman sta-
yeth for us.

Let us go, I am rea-
dy.

Shall we go to dine
at.

No Sir, but we shall
go to sup there, if it
please God.

The leagues between

Ik landde in de
Briel.

Waar logeerde gij?
In de Admiraal
Tromp.

Went gij van Am-
sterdam?

Neen/ mijn Heer / ik
ben uit den Haag van-
daan.

Wouden de Staaten-
Generaal haar Hof al-
tijd in den Haag?

Ja mijn Heer?
Waar zullen wy ter
Berberg gaan.

Laat ons in de ----
gaan.

Hebt gij eenige ande-
re kennis te Colchester.

Ja/ mijn Heer.
Mijn Heer / zijt gij
gereed.

De Koetsier wacht
na ons.

Laat ons gaan / ik
ben gereed.

Zullen wy te mid-
dag te--eeten?

Neen mijn Heer / wy
zullen daar t'avond ee-
ten/ zo 't God belieft.

De mijnen tusschen
Col-

184 d'Engelsche en Nederduytsche

Colchester and London
are short.

They are none of the
longest.

How long is it since
you were at Amster-
dam?

Two months since.

In what University
of Holland have you
studied?

I have studied at Lei-
den.

And you Sir, where
have you studied.

At Oxford.

Which of both your
Universities is the fi-
nest?

I know nothing of it,
they are both fine.

Sir, do you see Lon-
don?

Is that London?

'Tis a great City.

Whither shall we go
to Lodge?

At the Red Lion.

Sir, we are there.

Coachman, stand, we

Colchester en Londen
zijn kort.

Zij niet van de lang-
ste.

Hoe lang is 't wel ge-
leeden / dat gij te Am-
sterdam waart?

Wel twee maanden.

Op wat hoogeschool
van Holland hebt gij
gestudeert.

Ik heb te Leyden
gestudeerd.

En gij mijn Heer /
waar hebt gij gestu-
deert.

Ik heb te Oxford
gestudeerd.

Welke van beyde de
Hooge Schoolen is de
inoopte.

Ik kan daar niets
van zeggen; zij zijn bey-
de mooi.

Mijn Heer ziet gij
Londen wel.

Is dat Londen.

't Is een groote stad.

Waar zullen wy gaan
Lodgeeren?

In de roode Leeuw.

Mijn Heer / wy zijn
er at.

Koetsier houd stil /
will

ll go down:

Sir, I will not go down.

I am going to lodge at Friends house.

Farewell then, Sir.

Master, your servant.

You are welcome, Gentlemen.

There is a dutch Gentlemen, who desirereth to have a Chamber at your house.

Well Sir, he shall have one.

Sir, I am much beholding to you that you to take that pains for me.

Sir, I would I were able to serve you.

Sir, you have shewed me marks of your generosity.

Sir, till we meet again.

I hope I shall have the honour to see you again.

wy zullen uytgaan.

Mijn Heer / ik ga niet uyt.

Ik gaay by een van mijn Vrienden logeerren.

Daarwel dan / mijn Heer.

Monsieur / uw Dienaar.

Gy zijt welkom Messieurs.

Hier is een Duytsch Heer / die een kamer in u huys verzoekt te hebben.

Wel / mijn Heer / hy zal 'er een hebben.

Mijn Heer / ik ben zeer in u gehouden / vooz de moeite die gy vooz my doet.

Mijn Heer / ik wenschte dat ik u dienen kon.

Mijn Heer / gy hebt my tekenen van uw Edelmoedigheid getoond.

Mijn Heer / tot weerziens toe.

Ik hoop dat ik de eer zal hebben u weer te zien.

Sir,

186 d'Engelsche en Nederduytsche

Sir, I shall receive it.

Mijn Heer / my zal
eer geschieden.

*The XXXVI. Dialo-
gue.*

De zesendertigste
t'Zamen-spraak.

*Between two English-
Gentlemen meeting
at Paris.*

Tusschen twee En-
gelsche Edellie-
den ontmoeten-
de malkande-
ren te Parys.

MY Dear Friend, I
have much joy to
see you.

I am also overjoyed
to meet you.

How do all our
Friends at Londen?

They are all well,
and would be very glad
to hear that you are
alive still.

Why alive still?

Because it that been
assuredly told them that
you were taken by the
Turks between Legorn,

Mijn waarde vriend/
ik ben zeer blij dat
ik u zie.

Ik ben desgelijks
zeer verheugd dat ik u
dus ontmoet.

Waar bagren alle onze
vrienden te Londen?

Zij sijn alle nog wel
te pas / en zouden zeer
verbljyd sijn om te hoo-
ren dat gy noch in 't
leven zijt.

Hog in 't leeven / zeg-
se? Waaron toech
dat?

Om dat het hen
vooz de waarhepd ber-
teld is / dat gy van
de Turken genomen
and

and Civita Vecchia.

You see that it is not true, though I must confess the Vessel I was in was in danger.

You were then pursued by those Barbarians?

Yes truly, Sir, and we had much ado to avoid them, for upon my word they sail well.

Pray Sir, tell me how you escaped them?

Sir, after much difficulty we got into the Port Longino, being a strong place on a little Island called Elba.

Sir, I am very glad that you escaped, and I am sure that you have many good friends in England; who shall have much joy, to hear

waart tusschen Lipo-
no en Civita Vecchia.

Op ziet nu wel dat het niet waar is; hoe-
wel ik bekennen moet dat het Schip / waar in ik was / niet buptenge-
baar was.

Wierd gij dan van die Barbaaten ge-
jaagd?

Ja booz zeker / mijn Heer / en wy hadden heel werks om hen te ontbaaren: want op mijn woord / zij zeplen wel.

Ik bid u / mijn Heer / zeg mij eens hoe gij hen ontbluchtte.

Wel mijn Heer / naa veel tobbens geraakten wy in de haven van Longino / zijnde een sterke plaats op een kleyn Epland genaamd Elba.

Ik ben zeer blijd / mijn Heer / dat gij 't zo ontkomen zijt; en ben wel verzeherd / dat gij veele goede vrienden in Engelandt hebt / die zeer blijde zullen zijn / of

of your arrival at Paris; for I do assure you, they were much afflicted for your pretended misfortune, when they heard it.

Sir, they did me a great deal of honour to have pitied me, I am much obliged to them, and I am sensible of their goodness.

By the next Post, I will undeceive them, by letting them know you are here, and by that they'll drown all their fears in a glass of good Canary.

Pray, Sir, do me that favour, and in the mean while you and I will drink their health here, in a glass of Hermitage Wine; if you please, I will lead you to a place where we may have the best in all the

om van uw aankomst tot Parijs te hooren: want ik verzeker u dat zy zeer bedroefd waaren over uw gewaand ongeluk toen zy 't hoorde.

Mijn Heer/ ik houd' het vooz een groote cere dat zy my dus beklaagd hebben; ik ben daar over aan hen verplicht/ en ben gevoelig van hunne goedhejd jegens my.

Met de naaste Post zal ik hen uyt den droom helpen/ dooz hen te laten weten dat gy hier zyt: waar dooz zy alle hunne bzeze met een glas Kanary Wijn zullen affspoelen.

Epliebe/ mijn Heer/ doe my die gunste/ en ondertusschen zullen wy hier op hunne gezondheid een roemer Hermitage Wijn dzinken: ik zal u/ met u believen/ op een plaats bzingen/ daar men de
Town

own.

Very willingly, for I have a mind to drink of Hermitage Wine.

Did you never drink of that kind of Wine?

No, Sir, never.

Then permit me to tell you, that it is one of the best sorts of Wine that is in all France. I past by the place, when I came from Lions, where it is made.

Sir, speaking of Lions, you put me in mind to ask you how you are pleased with your journey of Italy.

Very well, Sir; the Country is not onely pleasant, but full of fine Cities, which are full of Curiosities.

Old Rome, I think, lies buried in its ruines,

beste van de stad han hebben.

Zeer gaern; want ik ben geneegen om eens van de Hermitage wijn te dzinken.

Hebt gij nooit van die soort van Wijn gedzonken?

Neen / mijn Heer / nooit niet.

Laat mij u dan zeggen / dat het een van de beste soorten van wijn is / die men in geheel Frankrijk heeft: toen ik van Lions quam / passeerde ik verby de plaats daar ze gemaakt wordt.

Mijn Heer / nu gij van Lions spreekt / brengt gij mij in 't zinn om u te vzaagen / hoe u uwre reys van Italic aanstaat.

Zeer wel mijn Heer; het Land is niet alleen vermaaklijk / maac 't is ook vol van schoone steden / die verbult zijn met raarigheden.

Oud Rome / acht ik / legt in zijne puynhopen begraven. It

It is true, Sir, nothing remaineth of it; what is to be seen there, are great ruines; which seem to mourn for the destruction of so fine a City, and to testifie to all the World how famous it was.

Is St. Peters of Rome a fine Church?

Yes, Sir, 'tis one of the Wonders of the World.

Is Napels a great City?

Yes, Sir, very pleasant, large, and full of People.

Did you see the Burning Mountain, that is very near to it?

Yes, Sir. I saw it.

I think it burns continually.

Yes, Sir.

Did you see the Treasure of Loretto?

Zo is 't/ mijn Heer; alles wat daar te zien is / zijn groote puinhoopen / die de verdelging van zulk een schoone stad schijnen te betreuren / en aan de gansche wereld te betuygen / hoe vermaard de zelve eens geweest is?

Is St. Pieters Kerk te Rome een treffelijk gebouw?

Ja / mijn Heer / 't is een van 's Werelds Wonderen.

Is Napels een groote Stad?

Ja / mijn Heer / het is een zeer vermaaktijke / groote / en volkerijke plaats.

Hebt gy den brandenden Berg gezien / die 'er dicht by legt?

Ja / mijn Heer / ik heb hem gezien.

Ik houd het 'er voor dat hy gestadig brandt.

Ja zo doet hy / mijn Heer.

Hebt gy den schat van Loretto gezien?

Yes.

Yes, Sir.

Is it so rich?

Yes, indeed, it is extremely.

Is the Place strong?

Not at all.

How do you like Venice?

Were you there in the time of Carnaval?

Are their Operas fine?

They are wonderful.

Did you see the Arsenal?

Yes, Sir.

Is it so full of stores for Wars, as they say?

Sir, you would wonder if you saw it: it is the greatest in the World, and full of all manner of stores, both for Land and Sea.

Were you at Modena?

Yes, Sir, I have travelled all over Italy.

Is the Duke of Mode-

Ja / mijn Heer.

Is die zo kostelijk?

Ja / gewisselijk / het weegt over.

Is de plaats sterk?

Neen / gansch niet.

Woe staat u Venetien aan?

Waard gij daar in de Dasten-abond?

Zijn hunne Opera's mooi?

Ja / verwonderlijk.

Hebt gij 't Wapenhuis gezien?

Ja / mijn Heer.

Is het zo vol van krijgstuig als men zegt?

Ja / mijn Heer / gij zoudt u verwonderen indien gij 't zaagt; het is het grootste van de gantsche Weereld / en 't is vol van allerley Oorzogstuyg / zo wel door 't Land als door de Zee.

Waart gij ook te Modena?

Ja / mijn Heer / ik heb geheel Italic door gereyft.

Is den Hertog van na's

192 d'Engelsche en Nederduytsche

na's Palace finished?

Not yet, Sir.

It was told me, that it will be very fine, when it is all built.

Yes, Sir, very fine, and very large.

Doth the great Duke of Tuscany receive the English well?

Yes, Sir, there is no Nation in Europe, that he receives with so much honour and civility.

How do you like Florence?

'Tis a very fine City, full of Antiquites.

What do you say of the Treasures of the Great Duke?

There is nothing finer nor richer.

Is Saint Laurences Church finished.

Modena's Palace voltooid?

Tot nog toe niet/ mijn Heer.

Men heeft my gezegd/ dat het een zeer schoon stuk werks zal zijn/ wanneer het voltooid is.

Zo zal 't/ mijn Heer/ 't zal zeer schoon en groot weezen.

Worden de Engelschen van de Groot-Hertog van Toskane wel onthaald?

Ja/ mijn Heer/ daar is geen Volk in Europa/ die hy met zo veel eere en beleefdheyd ontfangt.

Wie gebalt u Florence?

't Is een zeer schoone Stad/ vol van Walschheden.

Wat dunkt u van de schatten van den Groot-Hertog?

Dat 'er niets schooner en kostelijker is.

Is Sint Laurens Kerk voltooid?

Nöt

Not yet.

Will it be very rich.

Yes, Sir, for its big-
ness the richest in Euro-
pe.

Are the Italian Wo-
men handsome.

Yes, some are so.

Are they complai-
fant.

They are very agreea-
ble.

Sir, at your return
did you come by Sea.

Yes, Sir; My Lord,
who was then in Italy,
did me the honour to
bring me in his Felou-
que from Legorn to
Genoa.

I wonder you would
venture again to Sea,
after having been in so
much danger of being
taken by the Turks.

Why, Sir? I had re-
solved of going from
Legorn to Tangier by
Sea; but understanding
that they had made

Hog niet.

Zal zy kostelyk zyn?

Ja/ mijn Heer/ naac
haar gzoote te rekenen /
zal zy de kostelykste van
Europe weezen.

Is het Italiaansch
Dzoutvolk mooi?

Ja/ sommige.

Zijn zy aanballig?

Ja zeer aanballig.

Toen gy weerom
quaamt / mijn Heer /
was het ter zee?

Ja/ mijn Heer; de
Heer --- die toen in
Italien was / deed my
de eere dat hy in zyn
Sacht van Liborno na
Genua mede nam.

't Verwondert my
dat gy u weer op de Zee
durfde wagen/na dat gy
in zulk een groot perij-
ket waart geweest om
van de Turken gena-
men te worden.

Daarom/mijn Heer?
Ik was van boorne-
men om van Liborno
na Tanger ter Zee te
gaan; maar verstaan-

I there

there a Truce for some while, that diverted my intentions.

Have you any acquaintance there.

Yes, Sir, two Gentlemen of my relations, one a Capirain, the other a Volontier.

Have you been there?

Yes, twice, passing and repassing from the Straits.

Is the place strong?

Yes, Sir, it is very strong.

The King had much care to defend it, and it cost him much to keep it, otherwise it would have been lost.

I think it was in great danger to be so in the last War.

It is true, Sir, and the loss of that place would

de dat daar een bestand booz een zekeren tyd gemaakt was / zo werd het my van beslagt veranderen.

Hebt gy eenige kennis daar?

Ja / mijn Heer / twee Edelieden van mijn Maagtschap / de een een Kapiteyn / en de ander een bywillige.

Bent gy daar geweest?

Ja / tweemaal / in 't heen gaan en te rug komen van de Straat.

Is de plaats sterk?

Ja / mijn Heer / zeer sterk.

De Koning heeft groote zorg gedaagen om de zelve te beschermen / en 't heeft hem veel gekost om ze te bewaaren; anders zou ze al verlooren geweest zijn.

Ik geloof datze groot perijkel liep in de laatste Oorlog.

Dat is waar / mijn Heer / en 't berijst van hays

have ruined the Trade
of all the Straits.

I think the Moors had
never broken ground
before.

I do not know; but
it is certain that they do
it now.

I think the Renega-
do's have taught them
to make Fortifications,
and Navigation.

It may be so; for
many are gone into
their Country since
some years.

How is their General
called, that commanded
in this last War?

He is called Alcad
d'Alcassar.

The King hath lost
a great man at Tanger.

It is true, Sir Palmer
Faireburn; all the Town
did much lament for his
death.

die plaats zoud al de
Koophandel van de
Straat beduyben heb-
ben.

Ik geloof dat de
Mooren daar nooit te
vooren een schop in de
Marde gestoken hadden.

Daar weet ik niet
van te zeggen / maar
't is zeker dat zy 't nu
doen.

Ik geloof dat de ver-
loochgende Chyftenen
hen 't maken van sterk-
ten / en de Scheepvaart
geleerd hebben.

Dat kan wel wezen;
want vele hebben zich
sederd eenige jaaren in
hun Land begeeben.

Woe heet hun Over-
ste die in den laatsten
Oorlog 't opperbevel
had?

Zijn naam is Al-
cad d'Alcasser.

De Koning heeft een
hoornaam Man te
Tanger verlooren.

Dat is waar / 't is
Sir Palmer Faire-
burn / wiens dood van

Colonel Sackville behaved himself there most gallantly, and gained much honour.

It is true, he succeeded to that Command after Sir Palmer Faireburn was killed, and got a great Victory over the Moors, killed and wounded a great number, filled up again their Works, took all their Conon and Baggage, and routed them entirely.

Without doubt it was a brave action; and to say the truth, the English fought as they use to do, like Lions.

Is the Country open to us since the Truce is made?

Yes, Sir, as far as the Jews River.

Sir, your Discoure is so agreeable, that I

de gansche stad zett beklaagd wierdt.

Colonel Sachvil ozoeg zich daar treffelijh / en leyde groote eere in.

Dat is waar / hy aanbaarde het gebied naa dat Sir Palmer Fairburn gedood was / en hy behaalde een groote zeege op de Mooren / hebbende een groot getal gedood en gequett; hunne Werken weer opgebuld / al hun Beschut en Pakkazi genomen / en hen eenemaal geslagen.

't Was buyten twyffel een treffelijke daad; en om de waarheid te zeggen / de Engelschen vochten als Leeuwen / gelijk zy gewoon zijn.

Is het Land vry en open vooz ons / sederd dat het bestand gemaakt is?

Ja / mijn Heer / tot aan de Joden Rivier toe.

Mijn Heer / utogespreek is zo aangehave

have forgot that Hermitage Wine; let us go to drink some.

Come, Sir, there is the house where it is sold; go in.

Show me the way, I have no acquaintance here.

You force me to be uncivil; but I had rather be so, than to be troublesome to you.

Boy, give us a Pint of your best Hermitage wine.

Gentlemen, there is some of the best.

Come Sir, my service to you.

Sir, I most humbly thank you.

Sir, some body asks for you.

Sir, one of your Friends stays for you at home.

Sir, I am sorry to leave you so soon: to morrow.

naam en beballig / dat ik de Hermitagie wijn vergeeten heb; maar laat ons gaan om die te dzinken.

Kom aan / mijn Heer / daar is 't huys daar ze te koop is. Creed in.

Wijs my den weg / ik ben hier onbekend.

By dwingt my onbeleefd te zyn; maar ik wil dat eventwel liever weezen / dan u lastig te vallen.

Tongen / geef ons een pintje van uw beste Hermitagie wijn.

Messieurs / daar hebt gy van de beste.

Mijn Heer / om u te dienen.

Ik dank u hartelikh / mijn Heer.

Mijn Heer / daar is iemand die naar u vraagt.

Mijn Heer / een van uw vrienden wacht naar u 't huys.

Mijn Heer / 't moet my dat ik uw zo verlaaten moet; tot Morgen toe.

198 d'Engelsche en Nederduytsche

Farewell, Sir.
Till I have the honour to see you again.

Daarwel / mijn Heer /
Tot dat ik de eere mag hebben om u wederom te zien.

The XXXVII. Dialogue.

De zeven-en-dertigste Zamen-spraak

Between two Learned Men.

Tusschen twee geleerde Lieden.

SIR, you arrive happily; I was going to your house to speak with you.

Mijn Heer / gy ontmoet my ter rechter tijd; ik ging zo nauw bij u toe om met u te spreken.

Is there any thing in which I may serve you since our last interview?

Is 'er sedert onze laatste byeenkomst iets boos gevallen waar in ik u kan dienen?

Yes, Sir, I should desire you would do me the favour to explain me the Rules; that we find in the beginning of Monsieur le Grand's Philosophy.

Ja / mijn Heer / ik wenschte dat gy de goedheyt geliefde te hebben / om my de Regelen / die men in 't begin van Monsieur Le Grand's Philosophie vindt / wyt te leggen.

Why, Sir, what difficulty do you find in them?

Wel / mijn Heer / wat swaarigheid vindt gy daar in?

It seems at the first

Het schijnt met den sight

ght they are against
the common sense.

In what, I pray?

Because he teaches
us, that we must not
trust our Senses, which
seems to be false.

There is nevertheless
nothing more true.

What? can it be false,
that I see truly an ob-
ject, when my eyes are
opened, during the day,
and that nothing hin-
ders that same object to
dull my sight?

No, but that know-
ledge is not sufficient to
form an assured Scien-
ce.

Why, Sir?

Because your eyes
may deceive you, since
they can represent to
themselves a thing
which is not.

That I cannot belie-
ve.

Do you not remem-

eersten opslag / dat zy
tegen de gemeenen zin
aanloopen.

Daar, in doch bid
ik u.

Om dat hy ons leert/
dat wy onze zinnen niet
moeten Betrouwen ;
't welk valsch schijnt te
wezen.

Nochtans is 'er niets
waarachtiger.

Hoe dat? kan het
valsch zijn dat ik waar-
lijk een voozwerp zie/
wanneer myne oogen
geopend zyn/ geduuren
de den dag / en dat niets
verhindert dat het zelve
voozwerp mijn gezigt
benevelt?

Neen; maar die ken-
nis is niet genoegzaam
om een zekere Weeten-
schap te formieren.

Waarom, mijn Heer?

Om dat uwe oogen
u zouden konnen mis-
leyden/ dewijl zy zich eene
zaak konnen verbeelden
die niet en is.

Dat en kan ik niet
gelooven.

Beheugt u niet sam-
ber

200 d'Engelsche en Nederduytsche

ber to have some times perceived a Tower from far ?

You may well see one thing for another, since it happens often, that a Tower which shews round is square.

And what do you infer from this?

I say that a Science, which is grounded upon such an uncertain foundation, cannot be sure.

But this mistake is not universal.

I grant it ; but you are oblig'd to confess that a true thing, as Science is, ought not to be grounded upon a doubtful thing.

By what means then do we arrive at the knowledge of the Truth, if our senses are subject to mistakes?

By the Understanding.

That cannot be, since

tijds eenen Tooren van verre gezien te hebben.

Gy kont heel ligt eene zaak vooz een andere zien / dewijl het dikwils gebeurt / dat een Toozen / die rond schijnt vierkant is.

En wat wilt gy daar uyt bestuyten ?

Ik zeg dat een Weetenschap / dewelke op zulk een onzeker fundament gegrond is / niet zeker kan zyn.

Maar deze misflag is niet algemeen.

Ik staa het toe; maar gy bent genoodzaakt te bekennen / dat een waare zaak / gelijk als weetenschap is / niet op zo een twijfelachtige zaak behoort gegzond te zyn.

Dooz wat middel geraaken wy dan tot de kennisse der waarheyd / indien onze zinnen aan misflagen onderwozpen zyn ?

Dooz het verstand.

Dat en kan niet zyn
it

it regards but universal things, as Aristotile says, *Intellectus est rerum universalium.*

That is true; and that is not contrary to Monsieur le Grand's sentiment, who proves that Mans Wit ought to examine as well particular things as common.

I should be very glad if you could explain clearly his sense.

It will be very easie unto me, if you have the Patience to hear me.

Pray tell it me by an example.

I will; did you never see Gold that they bring out of the Indies in dust?

I have seen some several times.

That Gold, after it has been put into the Furnace changeth its form, and takes a new one; and nevertheles

dewijl dat maar algemeene dingen betreft gelijk als Aristotelis zegt / *Intellectus est rerum universalium.*

Dat is waar / en dat is niet strydig met Monsieur Le Grand's geboelen / dewijl hy bewijst / dat 's menschen vernuft zo wel bysondere als algemeene zaken behoozt t'onderzoeken.

Ik zou blij zijn / indien gy zijnen zin duidelij kondet verklaren.

Dat zal my licht om te doen zijn / indien gy maar geduld gelieft te hebben om my te hooren.

Zeg my dat / bid ik u / dooz een exempel.

Ik zal; hebt gy nooit goud gezien 't welk uyt Indien gebzagt wordt in stof?

Ja / dat heb ik verscheiden maal gezien.

Dat Goud / naad dat het in den oven is gedaen geweest / verandert zijn gedaante / en neemt een nieuwe aan;

'tis always the same Gold.

That cannot be denied.

What did you perceive of that Gold at first?

I perceived Gold in dust.

But this Gold in dust is gone, and nevertheless Gold is always Gold.

Let it be so.

Then you did not perceive any thing of that which falls upon the Senses, since the same substance remains.

By which may I discover the natur of Gold?

By this Faculty, which we call Judicative.

This Discourse is more subtle than true.

On the contrary, I esteem it to be more true than subtle.

Can you prove me

en nochtans is het altijd het zelve Goud.

Dat kan niet ontkennd worden.

Wat vernamt gy dan van dat Goud in 't eerst?

Ik wierd Goud in stof gewaar.

Maar dit Goud in stof is niet meer vooz handen / en nochtans is Goud, altijd Goud.

Laat het zo weezen.

Als dan wierdt gy niets van dat gene gewaar 't welk op zinnen valt / dewijl de zelve zelfstandigheyd blijft.

Dooz welk middel zal ik dan de natuur des Gouds konnen ontdekken?

Dooz dat vermoogen 't welk wy 't Doz-deelende noemen.

Dit gespreek is meer spitsvindig als waar.

In 't tegendeel / acht ik het meer waar als spitsvindig te zyn.

Kiont gy my die ge-
this

this thought by another Example?

Very easily, you see every day Men from your window, walking in the Market.

I see some every day indeed.

Nevertheless you perceive very often nothing but their hats, their coats, or their clothes.

That is true.

How then do you know really they are Men?

Very surely.

Excuse me, since you cannot affirm that you see any other thing but their Cloathes.

Mens Clothes do cover but men.

That may be false, since they may cover Engines with them, which move in the same manner as men do.

And what do you

dacht door een ander voorbeeld bewyzen?

Zeer gemakkelijk; ga ziet dagelijks uit uw venster menschen op de markt wandelen.

Dat zie ik inderdaad by-na alle dagen.

Miet te min wordt gy zeer dikwils niets anders gewaar dan hunne Hoeden/ hunne Rokken of hunne Mantels.

Dat is waar.

Hoe weet gy dat dat het waarlijk menschen zijn?

Dat weet ik zeker genoeg.

Wet schoon my/want gy moet zeker zeggen dat gy iets anders ziet dan hunne kleding.

Menschen klederen bedekken maar alle menschen.

Dat zou valsch konnen zijn; dewijl men kunstige werktuigen / die zich op de zelfde wijze als de menschen bewegen daar mede zou kunnen bedekken.

En wat zult gy daar

infer from this Discourse?

I conclude, that our Senses are not certain, since they can deceive us.

This is a new Philosophy.

'Tis true; but it is according to reason, since Science is a certain thing and sure, and the ground which sustains it ought to be of the same nature.

Do you believe that our Senses deceive us?

Yes, they can deceive us; but our Understanding can never deceive us.

How many People are there, who imagine themselves to know a thing which they do not know?

This fault proceeds from their knowledge, which is not clear and distinct.

That knowledge is

upt dit gesprek besluyten?

Ik besluyt dat onze zinnen niet zeker zijn / nadien zy ons kunnen misleiden.

Dat is een nieuwe Philosophie.

Dat is waar: maar 't is volgens de reden / bewijl weetenschap een zekere en vaste zaak is / ende grond die dezelve ondersteunt / behoort van de zelfde aardt te zijn?

Beloofst gy dat onze zinnen ons altijd bedriegen?

Ja / zy kunnen ons bedriegen; maar ons verstand kan ons nooit bedriegen.

Hoe veel menschen zijn 'er die zich zelven inbeelden een zaak te weten / die zy niet en weten?

Die fout ontstaat upt hunne kennisse die niet klaar en onderscheyden is.

Zulk een kennis is hard

hard to be obtained.

It is so to heavy Wits,
but not to subtle and ju-
dicious People.

That Monsieur le
Grand, is he not Author
of L'homme sans Pas-
sions?

'Tis himself.

I have seen his Book,
indeed it is well writ.

He did write five or
six others, of which
one is entituled, L'Epi-
cure Chrestien &c.

Do you know him?

I have the honour to
know him very parti-
cularly.

He is a very Learned
Man.

He is univerfal.

zwaar te verkrijgen.

Het is zo vooz zwaar-
moedige verftanden /
maar niet vooz fchzand-
dere en verftandige
menschcn.

Is die Monsieur Le
Grand niet de fchryber
van L'Homme sans
passion?

Ja hy is 't.

Ik heb zijn Boek ge-
zen; 't is inderdaad wel
geschreeven.

Hy heeft nog vijf of
zes andere geschreeven /
waar van 't eene is ge-
naamd L'Epicure Chre-
tien.

Kent gy hem?

Ik heb de eere van
hem byzonderlijk te
kennen.

Hy is een zeer geleerd
man.

Hy is volkeerd.

The

*The XXXVIII. Dia-
logue.*

De acht endertig-
ste. t'Zamen-
spraak.

*Between a Gentleman
and a Gentlewo-
man.*

Tusschen een Edel-
man, en eene
Joffrouw.

PRAY, Sir, tell me one
thing, I am very cu-
rious to know your opi-
nion of it.

Ik bid u/ mijn Heer /
zeg my een zaak/ also
ik nieuwts ben om uw
gevoelen daar van te
weeten?

Pray, Madam pro-
pose it to me, and if I
can resolve you, I will
do it with all my heart.

Eplieve/ Joffrouw/
stel het my voor/ en zo
ik u eenige opening
daar in kan geeven/ ik
zal het van ganscher
harte doen.

Sir, I would fain
know which is the no-
blest Sex, the Man, or
the Woman.

Mijn Heer/ ik wens-
te wel te weten welke
Dere de edelste is/ de
Man of de Vrouw?

Madam, I ask it you;
your self naming the
Man first, it seems to
me you give consent
that he is nobler than
the Woman.

Joffrouw/ ik vraag
het u; dewijl gy selb'
de Man eerst genoemd
hebt/ zo dunkt my dat
gy toestaat/ dat hy
edeler is/ dan de Vrouw.

Sir, 'tis not a con-
vincing reason, 'tis one-
ly for civilities sake.

Mijn Heer/ dat is
geen overtuigende re-
den; 't is maar alleen-
lyt beleefdheid ge-
schied. Ma-

Madam, Saint Paul commands the Woman to obey her Husband; In the Old Testament great Persons Wives did call them their Lords; by consequence then the Man is nobler than the Woman.

Sir, excuse me, for to obey; one is not inferior to him to whom he submits himself; for Jesus Christ as the Scripture says, although he be a God, did obey both the Virgin Mary and Saint Joseph; and nevertheless he is far nobler than them. And if great Mens Wives called them their Lords, it was to please them, and not by duty.

Toffronto / de H. Paulus beveeldt de Vrouw haaren Man te gehoorzaamen. In 't Oude Testament bindt men dat de Vrouwen van aanzienlijke Personen / hen Heeren noemden; waar uit dan volgt dat de Man edeler is als de Vrouw.

Der schoon my / mijn Heer / want ou dat men gehoorzaamt / is niet niet mindet dan hy aan wien men zich onderwerpt; want Jesus Christus / gelijk de Schrift zegt / alhoewel hy een God was / gehoorzaamde de H. Maagd Maria en den H. Josephs; en niet te min is hy veel edeler dan zy waaren. En in dien de Huisvrouwen van voornamelyke Personen hare Mannen Heeren noemden / dat geschiedde om hen te behaagen / en niet uit plicht.

To shew you that the

Om u te toonen dat Man

Man is more noble than the Woman, he was created the first.

Sir, what do you infer from thence? nothing but confusion for your Sex; for things which were created the first, are not the noblest; as for Example, the Heaven, the Earth, the Sun, the Stars, the Seas, and all things, were created afore Man; yet nevertheless, according to you, he is the noblest of earthly Creatures.

Madam, that Man is nobler than all Creatures, except the Angels, is true; for God with one Word created all, but Man is the Work of his own hands.

You grant me then that the creation of man is more noble than that of Heaven and Earth, because he was created the last; by your same argument I will

de Man edeler is dan de Vrouw; hy wierdt eerst geschapen.

Mijn Heer / wat kont gy daar uyt trekken? niet als beschaming vooz uwe Kunne; want de dingen die 't eerst geschapen waaren zijn de edelste niet; als hy voozbeeld / de Hemel / de Warde / de Zon / de Starren / de Zeeën / en alle dingen zijn eer geschapen dan de Man; en volgens uwe stelling is hy de edelste van alle aardsehe schepselen.

Wifvrouw / dat de Man edeler is dan alle schepselen / wat gezeyd de Engelen / is waar; want God schiep alles dooz een woord; maar de Man is het werk van zijn eygene handen.

Gy staat my dan toe dat de schepping des Mans edeler is / dan die van den Hemel en de Warde / om dat hy 'tlaatst geschapen was; ik zal u dan dooz u

con-

convince you, The Woman was created after the man, and of a nobler Substance than he; for he was created with dust, but the Woman was created with one of his Ribs, and with dust. I will bring you another Example, which ought to convince you: An infants Body is the first formed in his Mothers Womb, and a long time after the soul is infused into it; yet nevertheless she is more noble than her Body.

Madam, I answer you that the Woman having been formed of one of the Mans Ribs, being created of his own Substance, and having flesh of his flesh, and bone of his bone, as the Scripture saith, has no advantage upon him, neither in regard of her Creation, nor for her Substance sake; for

zelfde bewijsreden overtuggen; de Vrouw wierdt naa den Man geschapen / en uyt een edeler zeffstandigheyd; want hy wierdt uyt het stof geschapen / maar de Vrouw wierdt uyt eene van zijne ribben geschapen / en niet uyt het stof. Ik zal u nog een ander exempel bybrengen / 't welk u behoort te overtuggen; 't Lighaam eens Kinds wordt eerst in de Baarmoeder gebozmd / en een tijd lang daar naa wort 'er de Ziel ingestozt / en niet te min is die edeler dan het Lighaam

Vrouw / daar op antwoord ik u / dat de Vrouw gebozmd geweest zijnde uyt eene van des Mans ribben / en geschapen uyt zijn eygene stoffe / vleesch hebbende van zijn vleesch / en been van zijn been / als de H. Schrift zegt / geen voordeel boven hem heeft / noch ten opzichte van

when

when God said, Let us make Man after our own likeness, he did mean the Woman as well; for the Word (Homo) in Latine signifies the Man and the Woman, therefore the Man and the Woman were made at the same time, and the Being of the Woman was but a Multiplication of one Substance already created and depending of the Man.

Sir, according to you it is the same Substance created, why will you have one to be more noble than the other? Why depending of the Man? Let us make him a Companion, saith God, a Companion doth not obey the other, except it be to please him.

haare scheppinge/ noch om haare stoffe / want wanneer God zeyde / Laat ons den Mensch maaken naar onzer beelde en gelijkenisse, zo neemd hy de Vrouw desgelijks; want het woord Mensch betekent Man en Vrouw beyde / zulks dat de Man en de Vrouw dan op een en de zelfde tijd gemaakt zijn; en't wezen der Vrouwe was maar een vermenigvuldiging van eene zelfstandigheid / die alreede geschapen en van den Man afhankelijk was.

Mijn Weer / volgens uw zeggen / indien het de zelfde stoffe geschapen is / waarom wilt gy dan't een edeler hebben dan't ander? Waarom afhankelijk van den Man? Laat ons hem een medegenoot maaken zeyde God: nu de eene medegenoot gehoorzaamt de andere niet; ten zy't hem be-
Ma-

Madam, see nevertheless what Saint Paul saith; Women obey your Husbands: But he doth not say unto the Men, Obey your Wives. For what you say, that Man was created of dust, you cannot carry it away; for they had both the same beginning, as concerning, the Matter.

If it were changed, it was as much for the advantage of the one, as of the other, and besides, he of them two who approach'd nearest to God in Likeness, and to whom alone it belongs to execute the Functions that Jesus Christ instituted upon the earth, is to be the noblest. Saint Paul saith, Women be ye silent in the Church, in the which he hath ordained Priests to speak aloud.

Zie nochtans eens / Troffronto / wat de Apostel Paulus zegt / *Op Vrouwen / weest uwe Mannen gehoorzaam: Hy zegt immers niet tot de Mannen / Weest uwe Vrouwen gehoorzaam. Want het gene hy zegt / dat de Man uit stof geschapen is / daer mee en kont g'niet uprechten; want zy hadden beyde / ten aanzien der stoffe / een en 't selfe begin.*

Andien dezelve verandert ware / dat was zo veel tot voordeel van de eene als van de andere; en behalven dat / die van de twee / welke Gode in gelijkenisse naast quam / en aan wien alleen toebehoort om die bedieninge te bekleeden dewelcke Jesus Christus op de Warde ingesteld heeft / is de edelste. De W. Paulus zegt / dat de Vrouwen zwijgen in de Gemeente / alwaat he behalen heeft dat de

Sir,

Sir, all your Reasons are not able to convince me: I say the Woman is as well formed to the Image and Likeness of God, as the Man, and that if there be some Accidents, which put distinction between them, yet they are not distinguished in regard of God. I would fain know if there be a distinction between the Souls of the blessed in Heaven. If the Priests speak out in the Church, 'tis only because Saint Paul knew well, that Men are commonly more Learned than Women, because they keep them always in ignorance, that they may be always under them. But if we did learn, we should be generally greater Scholars than they are, for without Rhetorick we speak more than they do.

Priesters overluyd zouden spreken.

Mijn Heer/ alle uwe redenen zijn niet magtig om my te overtuigen; Ik zeg dat de Vrouw zo wel naa den beelde en gelijkenisse Gods gemaakt is / als de Man; en dat / indien 'er al eenige toe-
vallen zijn / welke eenig onderscheid tusschen hen stellen / zo zijn zy echter ten aanzien van God niet onderscheyden. Ik zou gaern weten of 'er eenig onderscheyd tusschen de zielen der zaligen in den Hemel zy. Indien de Priesters overluyd in de kerk spreken / dat is maar alleen om dat de H. Paulus wel wist / dat de Mannen doorgaans geleerder zijn dan de Vrouwen / dewijl zy haar in onweetenheyt houden / op dat zy altijd boden haar moogen zijn. Maar indien wy ons in geleerdheyt oefenden / wy zouden doorgaans

gaans geleerder zjn
dan 3p; want zelfs 30n-
der de Riedenrijkhoust
spreeken wy meer dan
3p.

*The XXXIX. Dia-
logue.*

*Of the Nature of Plants,
between two Larned.
men.*

De negen-en der-
tigste t'Zamen-
spraak.

Tusschen twee ge-
leerde Personen,
wegens den
aardt der
Planten.

WE are come now,
I thank God, to the
fair Spring.

O the agreeable Sea-
son! What difference
doth not one see be-
tween the Winter and
the Spring! Every thing
seems now to smile,
when the other Season
seems to cast them all
into the Grave.

It is true, but from
whence proceeds that
Green which covers
now all the Trees;

W^{at} zjn nu / God
dank/tot een schoo-
ne Lente gekomen.

Wat een aangene-
naam Seizoen! Hoe-
danig een onderscheyd
bespeurt men tusschen
de Winter en de Lente!
alles schijnt ons nu toe
te lachgen / daar het
ander gety alles schijnt
in 't graf te werpen.

Dat is waar: maar
maar van daan komt
dat groen 't welk nu al
het geboomte bekledt?

It

214 d'Engelsche en Nederduytsche

It comes assuredly out of the Bowels of the Earth.

What? do you believe that there is any Green hid in the Earth, which comes out every Year?

No, but I believe that the Earth is the Principle thereof, which causes that agreeable colour.

Pray tell me how that is done?

As there comes out of the Earth, a great quantity of Humours, which pass throrow the Conduits of the Plants, even to their tops, this Water causes their Green.

How comes it then so pass that the Water is not always Green?

'Tis because it is not always mingled with strange Bodies.

Doth the mingling of the bodies contribute

Dat komt gewisselijck uyt de ingewanden der Warde.

Hoe / gelooft gij dan dat'er eenige groente in de Warde verbozgen is / die alle jaaren te voorschijn komt?

Neen / maar ik geloof dat de Warde het Gzond-beginsel daarvan is / 't welk die behallige koleur veroorzaakt.

En lieve / zeg my hoe dat geschiedt.

Gelijck'er uyt de Warde en groote menigte van vochtigheden komt / die dooz de luchtpijpen der Planten passeren / zelf tot boven aanden top toe / so wort ook der zelve groente dooz dit water veroorzaakt.

Hoe komt het dan dat het water niet altijd groen is?

Dat is om dat het niet altijd met vreemde lichaam vermengd is.

Welst de vermenging der lichaamen iets tot

to

to the production of Colours?

It contributes to it so much, that one may say, that the Bodies take their Colours according to the several ranks of their Parts.

From whence proceeds the odour of Fruits?

From several Causes; for one cannot doubt but that the diversity of Climates change their nature, and by consequence render them of several Odours.

Do you believe that the Apples which grow in France and in Spain be more agreeable to the taste than those which grow in England?

There is no doubt of it, if you believe that those countries are hotter and that the Sun warms them with more heat.

What doth the Sun,

de voozthjenging der koleuren?

De selve helpt zo veel daer toe / dat men zeggen mag / dat de Lighaamen hunne koleur aannemen / volgens de verscheydene soorten hunner deelen.

Waar uyt ontstaat de reuk der vruchten?

Uyt verscheydene oorzaken; want men behoeft niet te twifelen of de verscheydenheyt der Luchtstreeken verandert hunne natuure / en doet hen gevolgelijk van verscheydenerten reuk zijn.

Gelooft gy dat de Appelen die in Frankryk en in Spanje groeijen lieflijker van smaak zijn / dan die welke in Engeland wassen?

Daar is niet aan te twifelen / indien men gelooft dat die Landen heeter zijn / en dat de Zon haar met meerder hitte verwarmt.

Wat doet de Zon
when

when it renders a Body odoriferous?

It separates by its Heat the grossest Bodies from the subtlest, and evaporating the Humour which was there enclosed, it remains but a fat Matter, which causes the Odour.

Do you think that all this cannot be done in a cold Country?

Not so well, because, for want of heat, the Juyce which is within the Plant is not well mortified, and the Humour which meets there, hinders that which serves to the Odour to extend it self as it should do.

How comes it then to pass, that the ripe Fruit smells better than when it is green?

'Tis because in time the Fruit purges it self, and leaves that gross matter, which did hin-

wanneer hy een Lighaam welriepkend maakt.

Hy scheidt dooz zijne hitte de grootste Lighaamen van de fijnste af; en de vochtigheid die'er in beslooten was uytwaassende / zo blijft'er maar een vette stoffe over / de welke de reuk veroorzaakt.

Meent gy dat dit alles in een koud Landschap niet geschieden kan?

Niet zo wel / om dat dooz gebrek van hitte het sap't welk in de plant niet te dege versterft; en de vochtigheid die zich daar onthoudt / is een belet dat de reuk zich niet kan uytstrekken als't behoort.

Woe komt het dan dat een rijpe vrucht beter ruikt / dan als ze nog groen is.

Wat is om dat de vrucht met der tijd gesuiverd wordt / en die grove stoffe verlaat / der

er it from dilating and
rifying it self.

But how doth it come
pass, that all Plants
bear fruit of different
colour?

Because the parts
which compose the
fruits are of a different
texture, and as they
enter into the Pores of
the Tongue in several
manners, it is necessary
that they should cause
tastes different one
from another.

You are in the right,
must be so.

*The XXX. Dialo-
gue.*

*Between several Gentle-
men that go to be mer-
ry abroad.*

What shall we do
to day Gentle-
men, How shall we

welke een verandering
was dat zy haar zelven
niet kan wyczynden / en
verdunnen.

Maar hoe komt het
dat alle planten vrych-
ten vzaagen van ver-
scheelende reuk?

Om dat de deelen
waar ynt de vrycht be-
staat / van een verschee-
lend maaksel zijn; en
wanneer zy in de Lucht-
gaatjes der tonge op
verscheydenerley wyze
ingaan / zo moeten zy
noodzaakelyk verschey-
denerley smaak hebben.

Zy hebt regt; het
moet zo weezen.

*De veertigste t'Za-
men-spraak.*

Tusschen verscheyde
Messieurs die uyt-
gaan om eens
vrolijk te we-
zen.

A. Wat zullen wy van
daag doen Mes-
sieurs / hoe zullen wy
pale

K

218 d'Engelsche en Nederduytsche
pass away this day?

B. How you please.

C. Let us walk as far
as Greenwich.

D. Ah, Gentlemen,
let us go thither, I en-
treat you, I have never
been there.

A. And what do you
intend to do at Green-
wich?

D. That is a fine
Question, and what
should we do else
where?

A. Let us go thither,
if you please, I am
content to do as the rest

B. I know an honest
man there, that hath
good Wine in his Cel-
lar.

A. Let us go thither
then; which way shall
we go, Gentlemen?

B. Let us go thither
by Water.

C. Let us rather take
a Coach.

D. No, no, there is
more pleasure by Wa-
ter.

dezen dag doorbre-
ngen?

B. Zo als 't u belieft.

C. Laat ons na
Greenwich gaan.

D. Ja/ Messieurs/
laat ons daar na toe
gaan/ bid ik u/ ik heb 'er
nooit geweest.

A. En wat meent
gy te Greenwich te
doen?

D. Dat is ook een
vraag/ wat zouden wy
op een ander plaats
doen?

A. Laat ons 'er na
toe gaan/ indien 't u zo
gehalt/ ik ben te vrede
om te doen als de rest.

B. Ik ken daar een
eerlijk man die goede
wijn in zijn kelder heeft.

A. Laat 'er ons dan
na toegaan; wat heen
zullen we gaan Mes-
sieurs?

B. Laat ons te wa-
ter daar na toe gaan.

C. Laat ons liever
een Koets nemen?

D. Neen/ neen/ 't is
pleuzieriger te water?

A. The

A. The Gentleman
with right, we may
smoak in the Boat, and
drink a merry Cup.

B. For my part, you
now I never smoak:
but I will be glad to
drink a Cup of good
Canary.

C. Shall we not drink
and smoak enough,
when we come thi-
ther?

D. Gentlemen, if we
will go thither, let us
not lose time whilst the
tide serves.

A. Go you before,
Gentlemen, I am going
to the Rose for a couple
of Bottles, and some
pipes.

B. Do not stay then,
we will stay for you at
Somerfet-house.

A. Go on, I will
vertake you by and
by.

D. We should have
told him that he should
bring an ounce of good

A. De Monsieur
heeft gelijk / wy kon-
nen in de Schuyt eens
rooken en een glaasje
dzinken.

B. Wat my aan-
gaat / gy weet wel dat
ik niet en rook: Maar
ik wil eens een glaasje
goede Stanary wyn
dzinken.

C. Zullen wy niet
genoeg dzinken en roo-
ken als wy daar ko-
men.

D. Messieurs / indien
wy daar zullen gaan / zo
laat ons geen tyd verlie-
zen / terwijl wy booz
stroom hebben.

A. Gaat gy booz
wyt Messieurs / ik gaa
na de Roos / om een
paar bouteljes / en eeni-
ge pijpen.

B. Blijf dan niet wyt:
wy zullen na u wachten
by Somersethuis.

A. Gaat maar boozt /
ik zal u straks wel on-
derhaalen.

D. Wy hadden hem
moeten zeggen dat hy
een once goede Spaan-

220 d'Engelsche en Nederduytsche

Spanish Tabacco.

C. He hath some in his Box, he is never without any.

B. Gentlemen, let us agree for a Boat.

C. Shall we take one Man or two?

D. Let us take two.

B. Honest man, what shall we give you to carry us to Greenwich, and to bring us back again?

Sir, you shall give me a Crown, if you please.

It is too much, you shall have four shillings We cannot carry you for less.

C. We must give them five shillings, they are honest men, they must get their living.

B. Well, you shall have what you ask.

Where is your Boat?
There it is, Gentle-

sche Tabak zou mee ge-
bzagt hebben.

C. Hy heeft wel wat in zijn doos / hy is nooit zonder iets.

B. Messieurs laat ons een verding maaken booz een schuyt.

C. Zullen wy een man neemen of twee.

D. Laat 'er ons twee neemen.

Wat zullen wy u geeven / maat / dat gy ons na Greenwiche bzingt / en weer te rug?

Mijn Heer / gy zult my een kroon geeven indien 't u belieft.

Dat is te veel / gy zult vier schellingen hebben.

Wy kunnen u niet minder voeren.

C. Wy moeten haar vijf schellingen geeven / 't zijn eerlyke lieden / zy moeten 'er van leeven.

B. Wel gy zult zo veel hebben als gy eyscht.

Daar is uw schuyt
Daar is ze Messieurs
men

men

Will you be pleased to step in?

D. Presently, we stay for a Gentleman.

C. There is Mr. A coming, he hath made great haste.

B. He goeth like a lean Car.

A. Well, Gentlemen, have not I dispatch?

D. Truly you have, you shall drink first.

B. Have you brought good Wine?

A. If it be not good, I will drink it all my self.

B. You understand the matter very well.

C. Comethen, Gentlemen, let us step into the Boat.

D. Step in first, we will follow you.

A. Without ceremony, Gentlemen, let him follow me that lo-

sieurs.

Belieft gij in te treden?

D. Terstond / wij wachten nog na iemand.

C. Daar komt Mr. A af aan / hij heeft zich gehaast.

B. Hij gaat als een magere kat.

A. Wel / Messieurs / heb ik mij niet lustig gehaast.

D. Ja dat hebt gij; gij zult ook eerst drinken.

B. Hebt gij goede wijn gebzagt.

A. Indien ze niet goed is / zo zal ik ze zelf drinken.

B. Dat hebt gij niet kwalijk.

C. Komt dan / Messieurs / laat ons in de Boot treden.

D. Stap eerst in / wij zullen u volgen.

A. Zonder Ceremonien Messieurs / die mij lief heeft mag mij

222 d'Engelsche en Nederduytsche

yes me.

B. What needs so many complements; For my part I never use any: I take my place by you, for you keep the Bottles.

C. Sir, I intreat you not to let me commit an incivility.

D. Sir, I will not go before you, I know very well the respect that is due to you.

C. But, Sir, you laugh at me, we will stay here then till to morrow.

A. I must confess, Gentlemen, you are very ceremonious.

B. Come, come, Gentlemen, let us make haste, what needs so many ceremonies among friends?

D. I beseech you, Sir, let us not make these Gentlemen stay.

C. Sir, I had rather commit an incivility, than to disobey you.

volgen.

B. Waar toe zo veel Complimenten?

A. Ik hoor my gezwyk ze nooit: Ik ga by u zitten / want gy hebt de Bottels by u.

C. Mijn Heer / ik bid u / laat my geen onheuschheid begaan.

D. Mijn Heer / ik wil hoor u niet ingaan / ik weet zeer wel wat eerbiedigheid ik u schuldig ben.

C. Maar mijn Heer / gy lacht om my / zo doende zullen wy hier wel tot Morgen staan.

A. Ik moet bekenen Messieurs / dat gy vol Ceremonien zijt.

B. Kom / kom / Messieurs / laat ons wat haast maaken / waar toe zo veel Ceremonien onder vrienden?

D. Ik bid u mijn Heer / laat ons deeze Messieurs niet doen wachten.

C. Mijn Heer / ik wil liever een onbeleefdheid begaan / dan u

A: Se-

A. Seriously, Gentlemen, this is a fine Rivier.

B. It is the finest in Europe.

C. The water is very calm at present.

D. We could not have pitch upon a finer day to go by Water.

B. But Monsieur A. you have brought Tobacco and Pipes with you: But where will you have fire?

A. I have forgot a match, I am very giddy-headed.

C. So much the better, for indeed I do not love smoaking; but when I am at my journey's end.

B. Really, Gentlemen, our conversation is better than the smoak.

D. We are very near the Bridge, is there no danger to shoot it?

A. No more than in this place, the Water

ongehoozzaam zijn?

A. In ernst Messieurs/dit is een schoone Rivier.

B. 't Is de schoonste in Europa.

C. 't Water is tegenwoordig heel stil.

D. Wy zouden geen schoonder dag hebben konnen aantreffen / om by water te gaan.

B. Maar Monsieur A. gy hebt Tabak en Pijpen mede gebragt; waar zult gy vuur krijgen?

A. Ik heb een Lont vergeeten; Ik ben heel pthoofdig.

C. Zo veel te beter / want ik hou van geen rooken / voer dat ik ben daar ik woezen moet.

B. Daarlijk / Messieurs/onze ommegang is beter dan de rook.

D. Wy zijn dicht by de Brug; is'er geen perijkel om'er dooz te vaaren?

A. Niet meer dan daar wy nu zijn; want

224 d'Engelsche en Nederduytsche

is smooth now.

B. I go through it two or three times a day, whether the Water be high or low.

C. You are mighty bold, I went through it once, when the Water was low, the Boat was like to have been sunk.

D. There is not too much safety, I would not trust too much to it.

A. Nor I neither.

B. What, Gentlemen, cannot you swim?

C. I swim like a Fish, but not in my Cloaths.

A. I have swummed many times over the River, with a Boat after me.

B. I will lay a wager, that I can swim from hence to Greenwich.

C. Pray let us have that pastime a little.

D. I believe he would drink Water, whilst we

het water is effen.

B. Ik gaad'er wel twee of drie maal 's daags dooz / 't is dat het water hoog of laag is.

C. Gy bent zeer stout / ik ben'er eens dooz gevaaren / wanneer het water laag was / en de schuyt zou schier gezonken hebben.

D. 't Is 'er niet als te beplig; ik zou'er my liever niet al te veel betrouwen.

A. Doch ik.

B. Dat Messieurs / kont gy niet zweennen.

C. Ik zwem als een Dief / maar niet in mijn kleederen.

A. Ik heb dikwils de Rivier over gezwommen met een schuyt achter my.

B. Ik wil wedden dat ik van hier tot Greenwich zou konnen zweennen.

C. Epliebe, laat ons dat hoetswijl eens hebben.

D. Ik geloof dat hy water zou zuppen / terdrink

lik Wine.

B. Some othertime,
gentlemen; the Wa-
ter is not hot enough
now.

D. I wish I could
swim, on condition to
buy the my self now; but
I swim like a Stone.

A. We are now un-
der the Bridge.

B. This is a fine
Bridge.

C. It is the finest in
Europe.

D. How long is it
since it was built?

It is above ----

A. We are now
going to see a great
many Ships.

B. We shall see many
of them; but they are
most all Merchant-
Ships.

C. Where are there
any Men of War?

D. They are most of
them now at Sea.

B. A little before the
War was proclaimed,

will you buy wine drinken.

B. Op een ander tyd
eens Messieurs / het
water is nog niet warm
genoeg.

D. Ik wenschte dat
ik konde zwemmen /
mits dat ik het nu zou
doen; maar ik zweem
gelijk een steen.

A. Wy zijn nu onder
de Brug.

B. Dit is een moepe
Brug.

C. 't Is de schoonste
in geheel Europa.

D. Hoe lang is 't ge-
leeden / dat hy gemaakt
is?

't Is meer als ---

A. Wy zullen nu een
menigte van Scheepen
zien.

B. Wy zullen 'er wel
een party zien / maar
't zijn meest alle koop-
vaardig Scheepen.

C. Waar leggen de
Oorlogs schepen dan?

D. Die zijn nu meest
in Zee.

B. Een weynig te
vooren dat de Oorlog
K 5

I went to Rochester by Water with some Gentlemen of London, we saw the finest of the Kings Ships in the River of Rochester.

A. Did you see the Sovereine?

B. Yes, and twenty more of the biggest next it.

B. They say it is a prodigious Ship.

A. It is the biggest that ever I saw; you would think that you are in a Castle.

C. Me thinks that those are very great Ships.

C. They are big enough for Merchantmen.

D. Is there no Men of War upon the Thames at this time?

C. There may be some, I suppose.

B. I have heard his Majesty hath caused many Fregats to be

afgekondigd wierd/ging ik na Rochester te water met eenige Messieurs van London / en toen zagen wy des Konings beste Schepen in de rivier van Rochester.

A. Zaaft gy de Soubereyn?

D. Ja / en nog twintig van de grootste daar nevens.

B. Zy zeggen dat het een byster groot Schip is.

A. 't Is het grootste dat ik nog ooit gezien heb; Gy zoudt denken dat gy in een Kasteel waart.

C. My dunkt dat dat al heel groote Schepen zijn.

C. Zy zijn groot genoeg voor koopvaarders.

C. Leggen 'er tegenwoordig geen Oorlogsschepen op den Teemst?

D. Ja geloof daar moogen 'er eenige zijn.

B. Ik heb gehoord dat zijn Majesteit veel Fregatten heeft doen built

at Woolledge, and Deptford.

I saw them begun.

Is there no way to see them?

Yes, if we have time enough.

We will come, on purpose another time, see the Ships.

If we have time, may stand at Deptford as we come back.

As the company all think fitting.

We shall see, we shall see.

We are almost at Greenwich.

I wish we were here already: For I begin to be dry.

To the business in hand, we do not mind our Bottles.

Sir, pull your Cup out of your Pocket a

Boutwen te Woolledge / en te Deptford.

A. Ik heb ze zien beginnen.

B. Zouden wy ze niet kunnen gaan zien.

A. Ja indien wy maar tyd genoeg hebben.

C. Op een ander tyd zullen wy 'er wel eens eygentlijk om wylgaan om de Schepen te zien.

D. Indien wy tyd hebben / wy moogen te Deptford eens aan land stappen / als wy te rugge komen.

B. Zo als 't Gezelschap het goed zal vinden.

Wy zullen zien / wy zullen zien.

A. Wy zijn al haast te Greenwich.

B. Ik wenschte dat wy 'er al waaren; want ik begin al dorst te krijgen.

C. Maar tot de zaak; wy denken niet eens om de Bottels.

D. Mijn Heer / haal de kroes eens wyl uw

228 d'Engelsche en Nederduytsche

lisse.

A. You have done well to put me in mind of it, for I did not think upon it.

A. Come, Gentlemen, to your Health.

B. Tope it.

C. Drink to me, for I am almost choaked.

A. Sir, I drink the King's Health.

B. I accept of it with all my heart.

A. It must go round.

B. Sir, it is his Majesty's good Health, I drink it to you, Sir.

A. You do not drink it up.

B. I cannot, Sir, the glass is too big, and you have filled it so full, that I cannot hold it without spilling.

zak.

A. Gy hebt wel gedaan my indachtig daarvan te maaken / want het was niet in mijn zin.

A. Kom / Messieurs / op uw gezondheid.

B. Drink lustig.

C. Bzeng het my eens / want ik smacht schier.

A. Mijn Heer / ik bzeng 't u op des Konings gezondheid.

B. Ik neem het van gansch herten aan.

Het moet rondt gaan.

B. Mijn Heer / 't is op zijn Majesteits goede gezondheid / ik bzeng het u toe mijn Heer.

A. Gy dzinkt het niet uyt.

B. Ik kan 't niet doen / mijn Heer / het glas is te groot / en gy hebt het zo vol geschonken / dat ik het niet kan houden zonder storten.

A. Tru-

A. Truly, I drunk so.

B. Excuse me, I cannot drink so much at a draught.

B. Here, Sir, pledge me.

C. I desire no better.

D. I have drunk but one Cup yet, make haste then, that I may drink at my turn.

A. Let me see the Cup, Sir, I will help you.

D. I will help my self, give me the Bottle.

A. Hold, here it is, it is almost empty.

D. There is enough still for me.

E. He draws pretty well for a little man.

A. Come, let us open the other Bottle, I am so dry, that I could drink the Sea and Fishes.

A. Ik heb het zeker ook zo gedronken.

B. Verschoon my / ik kan zo veel in een teug niet dzinken.

B. Hier / mijn Heer / doe my bescheid.

C. Ik wensch niets liever.

D. Ik heb nog maar een kroes gedronken / haast u dan wat / dat het mijn beurt ook wordt om te dzinken.

A. Laat my 't schaaltje eens zien / mijn Heer / ik zal u wat helpen.

D. Ik zal my zelven helpen / geef my de Bottel maar.

A. Hou daar / hy is al schier leeg.

D. Daar is nog genoeg in booz my.

Hy haalt wel na hem / booz zo een kleyn man.

A. Kom / laat ons de andere Bottel open doen ; ik heb zulk een dorst / dat ik de Zee en de Dissen wel zou konnen opdinken.

B. You

230 d'Engelsche en Nederduytsche

B. You spill, have a care what you do

A. You cannot make so much as you have lost.

A. I am to blame, I confess; but seeing I have committed a fault, I must drink it.

B. This Wine will make a Cat speak.

A. Gentlemen, let us empty our Bottle, before we come out of the Boat.

C. Give a Glass to these poor Watermen that have taken so much pains to row.

B. Here, Friends, this is for you.

Thanks, Gentlemen.

A. Gentlemen, shall we pay for the Boat now, or shall we pay them when we come back?

B. Do as you please, as you think good.

C. No, no, we will

B. Gy stopt / zie toe wat gy doet.

C. Gy kunt zo veel niet maaken / als gy verlooren hebt.

A. Ik beken schuld; maar dewijl ik de fout begaan heb / zo behoort ik ook te drinken.

B. Deze Wijn zou een stomme wel doen spreken.

A. Messieurs - laat ons de Bottel leeg maaken / eer wy opt de schuyt gaan.

C. Geef deze arme Schuytvoorders / die zo veel moeite gedaan hebben om te roepen / ook een glas.

D. Hier vrienden / dat is voor u.

Goete dank / Messieurs.

A. Messieurs / zullen wy nu voor de Schuyt betaalen / of zullen wy betaalen als wy te rugge komen.

B. Doet zo als't u bekest / zo als gy 't goed vindt.

C. Neen / neen / wy pay.

pay when we come back.

D. That is a very fine and delightfull place.

A. So it is.

B. Gentlemen, will you have me carry you to that honest mans house, I spoke to you of when we came away.

C. Hath he got good Wine?

B. He hath some excellent.

D. Let us go there then.

B. Besides, he is a man of good company too.

He hath been in Holland, he can speak good Dutch.

He is altogether merry, he always sings.

He hath many drinking Songs.

He will make you burst with laughing.

One is never weary of his company.

A. Let us go there quickly then, he is such

zullen betalen als wy weer te rug komen.

D. Dit is een schoone en vermaakelyke plaats.

A. Zo is 't

B. Messieurs/ wilt ge dat ik u aan 't huys van dien eerlijken Man breng / daar ik u van zeyde toen wy afgingen?

C. Hy heeft goede Wijn.

B. Hy heeft 'er die heerlyk is.

D. Laat ons daar dan gaan.

B. En behalven dat 't is ook een man van goed geselschap.

Hy heeft in Holland geweest / hy kan goed Duitsch spreken.

Hy is heel vroolijk / hy zingt altijd.

Hy heeft veel drinke-deuntjes.

Hy zal u van lachen doen barsten.

Men is nooit moede van zyn geselschap.

A. Laat ons dan met der haast daar us toe

232 d'Engelsche en Nederduytsche

aman as I would have. gaan / dat is zo een

man als ik zoek.

B. Your Servant,
Landlord

B. Uw dienaar / Hospes.

Sir, your most humble Servant.

Mijn Heer / ik ben uw zeer ootmoedige dienaar.

How do you do?

Hoe vaart gij al?

Well at your service.

Zeer wel om u te dienen.

We are come to take a little divertisement here, these Gentlemen and I.

Deeze Messieurs en ik zijn eens hier om een luttje gekomen.

I have commended to them, both your self, and your good Wine.

En ik heb u en uw goede wijn haar aan geprezen.

Sir, I am much obliged to you, I give you thanks for it.

Mijn Heer / ik ben daar over aan u verplicht. Ik bedank 'er u voor.

Gentlemen, you are all very welcome.

Messieurs / gij zijt alle zeer welkom.

Will you be pleased to walk up Stairs, I have some ho-go that I will send you up, with some of the best Wine of a high colour, it is like me?

Belieft gij na boven te gaan. Ik heb iets hartigs gereed dat ik u zal zenden / met een kan van de beste Wijn / die hoog van koleur is / gelijk als ik.

For although I am not highminded, I love to drink high, chiefly about the higher time

Want hoe wel ik niet hoogmoedig ben / zo drink ik echter gaarn lustig / en voornaam-

of

the day, (the Evening) and yet I never am humble, nor am never more impertinent nor insolent.

A. Landlord, you speak very good Dutch. Excuse me, Sir, I understand it no more than I do French.

B. Well, Gentlemen, did not I tell you, that this man was very good company?

C. Truly, he is very merry.

A. He is a good fellow, I must scrape acquaintance with him.

B. You will delight in his company, when you know him.

Gentlemen, I bring you something that has never eaten yet.

Do you see this cats-tongue?

You never saw it before.

lijkh als 't hoog op den day is (tegens den avond) en nochtans struwel ik nooit, nocht ben ik ooit daar dooz te onbeschepdener of baldadiger.

A. Wospes/ gē spreekē zeer goed Duysch.

Versehoon my/ mijn Heer / ik verstaā er niet meer van als van 't Fransch.

B. Wel Messieurs / heb ik u niet gezegd / dat deeze Man een goed gezelschap was.

C. Waarlijk / hy is zeer vrolijk.

A. 't Is een goet slokker / ik moet wat kennis met hem maaken.

B. Gy zult vermaaken hebben in zijn gezelschap als gy hem kent.

Messieurs ik breng u iets / dat nooit te vooren gegeten is.

Ziet gy deeze Oestong?

Gy hebt hem noit te vooren gezien.

Though

234 d'Engelsche en Needrduytsche

Though it were for
the Kings mouth, it
could not be better.

C. Landlord, we are
engaged to you, come,
sit down here by me.

I love you, you are
of a good humour, I am
going to drink your
health.

Will you do me rea-
son?

Yes indeed, Sir, I do
reason to all the World.

And especially unto
honest people.

A. Landlord, you
and I must be better ac-
quainted.

Truly, Sir, if you
get acquaintance with
me, you will do well;
for I love greatness.
And though I am no
great Man, I do as my
Grandfather did. I rise
betimes in the Morning,
before it be broad-day,
and I drink a great Glass
of Wine.

Waar was het booz des
Koning's mond / zo en-
ken het niet beter wee-
zen.

C. Hospes / wy zijn
aan u verplicht / kom
zit hier wat by wy neer.

Ik heb zin in u / gy
bent van een goede
aardt / ik zal op uw ge-
zondheyt dinken.

Wilt gy my bescheyt
doen?

Ta zeker / mijn Heer /
ik doe aan al de Weereld
bescheyt.

En byzonderlyk aan
eerlyke leyden.

Hospes / gy en ik
moeten beter kennis
t'zamen maaken.

Daarlyk / mijn Heer /
indien gy kennis met
my maakt / gy zult wel-
doen; want ik hou veel
van gzootheyd / en hoe
wel ik geen groot man
ben / zo doe ik nochtans
als mijn Gzootvader
deed. Ik staa 's Moer-
gens bytjds op / aler
het hoog dag is / en ik
dink een groot glas
wijns.

A. You

A. You do as an honest man ought to do.

D. Landlord, here to you.

I heard that you have a great many good Songs, pray sing us one.

Yes, Sir : But pray cut this Neats tongue, I assure you, that it is an exceeding good one.

A. Lend me a Knife, Landlord and I will cut it.

B. Truly, it looks well.

Gentlemen did not I tell you so, another time you will believe me.

D. We did not doubt, but that it was good upon your word.

Gentlemen, one word draws another, taste a little of this white Wine, I believe you will like it.

A. I will pledge you Landlord, it is in a good

A. Op doet / als een eerlijk man behoort te doen.

D. Wospes 't gelt u.

Ik heb gehoord / dat gy een deel goede deuntjes hebt / eplieve zing'er ons een.

Ja / mijn Heer; maar ik bid u / sijn deze Offentong eens op / ik verzeker u dat hy purk is.

A. Leen my een Mes / Wospes / ik zal hem opsnijden.

Zeker hy ziet 'er wel uit.

Messieurs heb ik u zo niet gezeyd / op een ander tyd zult gy my gelooven.

Wen twiffelden niet of hy zou goed sijn / op uw woord.

Messieurs / het een woord haalt het ander uit; proest een weynig van deze witte Wijn / ik geloof dat hy u wel zal aanstaan.

A. Ik zal u bescheren doen / Wospes / het is hand,

236 d'Engelsche en Nederduytsche

hand, well, Sir, it is the health of your inclinations.

Sir, I drink it to you

B. I receive it with all my heart, I will pledge you presently.

C. Landlord, I find this Tongue a little too much salted, have you got nothing else for me? For I love not things that are so salted.

I have a couple of good Pullets below on the spit.

Well, bring them up to us, if you please.

A. Ah, ah, you have then a mind to feast.

H. The Gentleman is of my humour, he is not dainty-mouthed, but he loves good victuals well.

C. Our Landlord saith right; but I will tell you

in een goede hand / wel mijn Heer / 't is op de gezondheid van uw neygingen.

Mijn Heer / ik bzing het u.

B. Ik ontfang het van ganscher harten, en ik zal u terstond bescheyd doen.

C. Hospes / ik bevind dat deeze tong wat te hartig gezouten is / hebt gy niet iets anders voor my / want ik hou niet van dingen / die zo gezouten zijn.

Ik heb een paar goede Kuykens aan 't Spit.

Wel bzingze ons eens boven / zo 't u be-liefd.

A. Ho / ho / gy meent dan een gastmaal aan te rechten.

H. Die Monsieur is van mijn aardt / hy is geen lekkermond / maar hy houdt wel van goede kost.

C. Onze Hospes zegt wel / maar ik zal u nog more

more when my belly is full, I want but a few things to satisfy my hunger.

D. Sir, I blow this cup from you, you preach too long upon the vintage.

C. Well, well, like for like.

B. But, Gentlemen, you do not mind that it begins to be late.

A. Do not trouble your self, we shall have time enough.

Gentlemen, here are the two Pullets, they are as tender as ---

B. Sit you down there, Landlord, and eat a bit with us.

L. Gentlemen, I will tell you one thing, I eat not much; but I make it up in drink.

C. We must do so, little eating, much drinking.

L. I act my part well enough; for I do really

meer zeggen / want meer mijn buik vol is / ik heb maar weynig van doen om mijn honger te verzadigen.

D. Mijn Heer / ik blaas die roemer straks van u / gij preekt al te lang over de Wijntijd.

C. Wel / wel / Leert om leert.

B. Maar / Messieurs / gij geeft 'er geen acht op dat het laat begint te worden.

A. Ontrust u zelven niet / wy zullen tijds genoeg hebben.

Messieurs / hier zijn de twee Kuykens / wy zijn zo milt als ---

B. Zit daar neer / Hospes / en eet wat met ons.

L. Messieurs / ik zal u een ding zeggen / ik eet niet veel / maar ik maak het goed met drinken.

C. Zo moeten we doen / weynig eeten en veel drinken.

L. Ik quyt my wel genoeg / want ik geloof

bei

238 d'Engelsche en Nederduytsche

believe, that as long as I drink I shall never die.

D. You say right; but otherwise when you are dead, you shall drink no more.

L. Alas, what misfortune, when I think upon it; come, let us drink then, while we live.

A. Drawer, go and draw us of the same White Wine.

I will, Sir.

Make haste.

A. Come, Landlord, sing a fudling Song.

I will, Sir; but I must first drink a Glas.

B. This Drawer is long a coming

H. He would be fit to fetch death.

Why dost thou make us stay so long?

C. Come, Landlord, this is to your health, and to thank you for

waarlijk, dat zo lang als ik dzink ik nooit zal sterben.

D. Gy hebt gelijk / maar anders / wanneer gy ook dood bent zult gy niet dzinken.

H. Eplaas wat een ongeluk / als ik 'er aan denk : kom laat ons dan dzinken / terwijl wy leeven.

A. Tapper / ga en tap van de zelfde witte wijn.

Ik zal / mijn Heer.

Maakt u wat.

A. Kom / Hospes / sing een dzonkemans deuntje.

Ik sal / mijn Heer / maar ik moet eerst een glaasje dzinken.

B. Deze Jongen blijft lang weg.

H. Hy zou bequaam zijn om den Dood te haalen.

Waarom laat gy ons zo lang wachten?

C. Kom / Hospes / dit is op uw gezondheid / en om u booz uw

your

our good company.

L. Sir, I am your
most humble Servant.

I am to give you
thanks for the honour
you have been pleased
to bestow upon me.

B. What do we owe
you, Landlord?

Gentlemen, there is
eight shillings for Wine,
and what you please
for the rest.

Here Landlord there
is fifteen shillings for all,
are you content?

Yes, Sir, and give
me many thanks besi-

Farewell, Landlord,
I shall see you again.

Gentlemen, your
most humble servant,
I hope you will do me
the favour to come and
see me, when you come
to divertise your selves
in these parts.

Yes, yes, we will.
You shall always

goed geselschap te be-
danken.

H. Mijn Heer / ik
ben u zeer ootmoedige
dienaar.

Ik zal u bedanken
voor de eer die gy my
hebt gelieven te doen.

B. Wat zijn wy u
schuldig / Hospes?

Messieurs daar is
acht schellingen van de
Wijn te quaad / betaalt
voor de rest wat u goed
dunkt.

Daar / Hospes / daar
is vijftien schellingen
voor alles / bent gy te
vreede.

Ja mijn Heer / en ik
bedank u hooglijk daar
en boven.

Daarwel / Hospes /
tot weersiens toe.

Messieurs / uw seer
ootmoedige dienaar / ik
hoop dat gy my de gunst
sult doen / en my aan-
spreeken / wanneer gy
hier ter plaatse komt
om u te verlustigen.

Ja / ja / wy zullen.
Gy zult altijd met de

com-

240 d'Engelsche en Nederduytsche

command the best Wine.

We thank you, Landlord.

Gentlemen, I wish you well home, every one to his own house; I pray God to keep you in good health.

We thank you, Landlord.

God keep you so too.

We have staid there a long while, it is very late.

Let us go quickly to find out our Boat.

Truly, this man is good company.

So he is.

We are not weary of his company.

Truly he is very merry.

He deserves that people should go to his house.

He receives people very kindly.

Come, honest friends, we have staid a lit-

beste Wijn gediend worden.

Wy bedanken u Hofpes.

Messieurs / geluk op uw reis / en dat gy wel moogt t'huis komen. Ik bid God dat hy u in goede gezondheid bewaare.

Wy bedanken u Hofpes.

God bewaare u ook 30.

Wy hebben daar een langen tijd geweest / het is al heel laat.

Laat ons wat ras gaan / om onze schuyt te vinden.

Zeker / deeze man is een goed geselschap.

Zo is hy.

Wy zijn zijn geselschap nog niet moe.

Zeker hy is heel vrolijk.

Hy verdient dat men tot zijnent zou gaan.

Hy ontfangt de luden zeer vriendelijk.

Kom Wzinden / wy hebben een weynig lantle

the longer than we thought.

You are welcome, Gentlemen.

You must make a list-haft, if you please.

As much as we can possible, Gentlemen.

Do then, you shall have another shilling to drink.

I think we shall have time enough.

It is fine weather, we have wind and tide, we shall come home in good time.

The Moon shines bright, we go a great pace, we shall quickly be at London-Bridge.

These men are strong, they row with all their strength.

How pleasant it is now upon the Water!

Are not those fishers?

Yes, Sir.

Do you think they have got any fish?

Yes truly, they have.

ger uytgebleeben / dan wy gedacht hadden.

By zyt welkom / Messieurs.

By moet u wat haasten / zo 't u belieft.

Zo veel als wy konnen Messieurs.

Doet zo / dan zult gy nog een schelling tot dringgeld hebben.

Ik denk dat wy tijds genoeg zullen hebben.

Het is mooi weer / wy hebben vooz de wint en vooz stroom / wy zullen bytijds t' huys komen.

De Maan schijnt helder / wy gaan snel voozt / wy zullen met der haast by de Brug van Londen weezen.

Deeze Kaerels zijn sterk / zy roeffen uyt alle haare magt.

Hoe vermaaklijk is 't nu op 't water.

Zijn dat geen Visschers?

Ja / mijn Heer.

Denkt gy / dat zy visch hebben?

Ja / wis hebbenze.

L

Let

242 d'Engelsche en Nederduytsche

Let us buy some.

No, no, let us not buy, we have not too much time.

What shall we do with that fish?

We will eat it.

There is enough at the Fishmarket.

You say right; but it is not so good, and it is dearer.

It is as good every jot, what matter is it, how dear it is? it is not too dear neither.

I do not love fish;
I love flesh better.

You are a great flesh-eater.

I love fish better than flesh.

There is nothing better than a good stewed Carp.

You have reason.

I love Tenches extremely, when they are well seasoned.

So do I.

Laat ons wat koop-
pen.

Neen-neen / laat ons niet wachten / wy hebben niet al te veel tijd over.

Wat zouden wy met die visch doen?

Wy zoudenze eeten.

Daar is genoeg op de Fischmarkt.

Op hebt gelijk / maar ze is niet zo goed / en ze is duurder.

Ze is volkomen zo goed. Wat legt er aan gelegen hoe duur ze is? En ze is ook zo duur niet eens.

Ik hou niet van visch / ik heb liever vleesch.

Op bent een groote vleescheeter.

Ik hou meer van visch / dan van vleesch.

Daar is niet beter als een goede gestoofde Karper.

Op hebt gelijk.

Ik hou bijzonder van Zeelt / wannert ze wel toegemaakt is.

Zo doe ik ook.

Me

Methinks that they do dress fish better in Holland than here.

That is true, the Dutch are better Cooks than we are.

Yet I have eaten some well dressed in this Countrey.

I believe it.

I was at Kingston a while ago with a Gentleman, a friend of mine, that carried thither two great Carps from London; we had them drest for us very well in our Inn. I did never eat any thing so good.

In what Inn did you lodge?

At the Castle.

It is true, it is a good Inn; there is a handsome Maid which is a very good Cook.

Ah, ah, we are come already to the Tower.

If it were not so late, we would go to visit a

My dunkt dat zy in Holland de visch beter toemaaken als hier.

Dat is waar / de Hollanders zijn beter koks dan wy.

Ik heb'er eventwel in dit Land gegeten / die wel toegerecht waren.

Ik geloofst 't wel.

Ik was een poos geleden eens te Kingston met zeker heer / een vriend van my / die twee groote Karpers van London mede nam; en wy kregen ze zeer wel toegemaakt in onze Herberg; Ik heb nooit iets beter gegeten.

In wat Herberg waart gy t'huys?

In 't Kasteel.

't Is waar / dat is een goede Herberg / daar is een aardige Meid / die een braave kook is.

Ho / ho / wy zijn alree by den Tour gekomen.

Andien 't zo laat niet was / wy moesten

244 d'Engelsche en Nederduytsche

Gentleman a friend of mine in the Tower, that would entertain us nobly.

It is too late, it must be some other time.

When you please, we shall go there.

O God be thanked, we are arrived.

Softly, Gentlemen, step out one after another, we are come in good time.

It is too late, let us pay for the Boat, it is good reason.

Here honest man, here is your money; here is another shilling that we promised you to drink.

We thank you Gentlemen.

Now, Gentlemen, it is time for us to take leave one of another.

Gentlemen, before we part, will you be pleased to let me give you a Glass of Sack?

een zeker Heer / een vriend van my / in den Cour gaan bezoeken / hy zou ons treffelyk onthaalen.

't Is nu al te laat / op een ander tyd eens.

Als 't u belieft / zo zullen wy 'er eens gaan.

O God zy gedankt; wy zijn al aan.

Zagtjes / Messieurs / stap een vooz een uyt / wy zijn nog in goede tyd aangekomen.

't Is al te laat / laat ons vooz de schuyt betaalen / 't is reden.

Daar Maats / daar is uw geld / en daar is nog een schelling / die wy u tot dzinkgeld beloofden.

Wy bedanken u / Messieurs.

Nu Messieurs / 't is tyd dat wy onse afscheyd van malkanderen neemen.

Messieurs / eer wy scheyden / belieft het u dat ik u nog een glaasje Sack geef.

No,

No, Sir, we thank you, it shall be for another time.

Come, come, it is not so late.

For my part, I must go home, I will not drink to day, they stay for me at home.

Wel, Sir, since you are not pleased, farewell, I rest your servant.

I thank you for your good company.

Gentlemen your most humble servant.

I wish you a good evening, and a good night.

The XLI. Dialogue.

Gentlemen, I am going to take my leave of you.

Why will you go?

Because it is almost dinner time.

Meen mijn Heer / wy bedancken u / op een ander tijd eens:

Kom / kom / 't is zo laat nog niet eens.

Ik booz my moet t'huys gaan / ik wil van daag niet meer dzinken; zy wachten t'huys na my.

Wel mijn Heer / dewyl 't u niet belieft / baarwel dan / ik blij uw Dienaar.

Ik bedank u booz uw goed gezelschap.

Messieurs / uw zeerootmoedige Dienaar.

Ik wensch u een goeden avond / en goeden nacht.

De een en veertigste t'Zamenpraak.

Messieurs ik zal mijn afscheyd van u nemen.

Daarom wilt gy heen gaan?

Om dat het schier eetens tijd is.

L 3

Can

246 d'Engelsche en Nederduytsche

Can you not dine with us?

Sir, I give you thanks, I cannot stay to day.

Why, what business have you?

I have not much business, but I must needs dine at home to day.

Have you invited any body to dine with you?

No, but I did promise a Dutch Gentleman, who doth not understand our Language, to go along with him into the City, to help him to buy some commodities.

What time do you look for him?

I look for him about two a clock.

Are you sure he will come?

I am not sure of it, but seeing I have promised him, I must needs be at home.

Kont gy van den middag met met ons eeten?

Mijn Heer / ik bedank u / ik kan van daag niet wachten.

Waarom / wat hebt gy te verrichten?

Ik heb juist niet veel te verrichten / maar ik moet noodzakelyk van de middag t'huys eeten.

Hebt gy iemand genood om met u te eeten?

Neen / maar ik heb een duytsch Edelman / die onze taal niet en verstaat / beloofd met hem in stad te gaan / en hem behulpzaam te zyn in 't koopen van eenige waaren.

Wat tyd verwacht gy hem?

Ik verwacht hem ontrent twee uren.

Bent gy verzekerd dat hy komen zal?

Ik ben 'er juist niet van verzekerd / maar evenwel dewyl ik 't hem beloofd heb / so moet ik maaken t'huys

Is

Is it well done.

Well then, I will not hinder you.

Farewel, your Servant.

Sir, I am your most humble Servant.

Boy, go open the door to Master,---

I can open it my self,

Put you have not the Key.

How! do you lock your door?

It is our custom.

Pray, Sir, oblige me so much as to present my respects to your Sister.

Sir, I shall not fail, but she is very much your Servant.

I am her most humble servant.

When shall wee see one another again?

To morrow God willing.

te zijn.

't Is wel gedaau.

Wel ik zal u dan niet hinderen,

Daarwel / uwa Dienaar.

Mijn Heer / ik ben uwa zeer ootmoedige Dienaar.

Tongen / doe de deur open voor Monsieur ..

Ik kan hem zelf wel open doen.

Maar gij hebt de sleutel niet.

Hoe / sluyt gij uwa deur?

't Is onze gewoonte zo.

Ik bid u mijn Heer / dat gij mij zo veel verplicht / dat gij mijne gebiedenis aan uwa zuster doet.

Mijn Heer / ik zal niet in gebreke blijven; magr zij is uwa Dienaresse.

Ik ben haar zeer ootmoedige Dienaar.

Wanneer zullen wy malkander weer zien?

Morgen / als God belieft.

L'4

I wil

248 d'Engelsche en Nederduytsche

I will come and see you.

Pray do.

I will expect you, farewel.

James, where goest thou?

I was going to look for you, Sir.

What is the matter?

They stay for you to dinner.

What! Is it so late?

It is twelve a Clock.

Already?

They say so.

Who is at home?

It is Mistress such a one, who is come this morning to see your Sister.

How long hath she been there?

She came as soon as you went out, but your Sister went to walk abroad with her, and they came back together.

Doth she dine at home?

I think so, Sir.

Ik zal u komen bezoeken.

Ik bid u / doe zo.

Ik zal u verwachten / vaarwel.

Jacobus / waar heen?

Ik ging om na u te zien mijn Heer.

Wat is de reden?

Zy wachten na u met eten.

Wat is het dan zo laat?

't Is twaalf uren.

Alreede?

Zy zeggen zo.

Wie is 'er t'huys?

't Is Juffrouw zo een / die van de morgen gekomen is om uw Zuster te bezoeken.

Hoelang heeft zy 'er al geweest?

Zy quam zo d'ra als gy wtgegaan waart: maar uw Zuster ging eens met haar wt / en zy quamen t'zamen wecrou.

Zal zy t'huys eten?

Ik geloof ja / mijn Heer.

Is

Is the dinner ready?

Yes, Sir, they only stay for you to sit down.)

Let us make haste then, the clock strikes.

It is twelve, Sir.

Are you sure of it?

Yes, Sir, it is so much.

I did not think it was so late.

Ring the Bell.

Ring hard.

They are coming Sir.

Madam, your most humble servant.

Your most humble servant, Sir.

Madam, I am very glad to meet with you here so fortunately.

Sir, the Gentlewoman your Sister did me the honour to invite me to dinner, after a little walk that we have had together.

Ah! what a good

Is de maaltijd gereed?

Ja mijn Heer / zo wachten maar alleen na u om aan te zitten.

Laatenwe ons dan wat haasten / de klok slaat.

Dat is twaalf mijn Heer.

Weet op 't zeker.

Ja mijn Heer / 't is zo veel.

Ik dacht niet dat het zo laat was.

Trek aan de schel.

Schel hard.

Zij komen mijn Heer.

Jouffrouw / uw zeer ootmoedige Dienaar.

Uw zeer ootmoedige Dienaresse / mijn Heer.

Jouffrouw / ik ben blijde u hier zo gelukkig te ontmoeten.

Mijn Heer / Juffrouw / uw Zuster / heeft my de eere gedaan / om my ten eeten te noodigen / naa dat wy een weynigt zamen gewandeld hadden.

O! wat een goede
L 5 suster

250 d'Engelsche en Nederduytsche

sister I have to invite to our house such persons as I honour as you.

I must kiss her presently for that very thing.

Come hither, sister, that I may kiss you.

Why will you kiss me?

Because of the happiness which you have procured me.

What happiness, Brother?

For having invited this Lady to dine with us.

I did it for my own interest, as well as for yours.

Truly, I am very much engaged to you both, for your kind love and your civilities.

Let us leave off compliments, my dear.

But, Brother, from whence come you that you made us stay so long?

Zuster heb ik / dat gy zulke persoonen tot onzenzert noodigt / die ik eer als u.

Ik moet haar terstond kussen / alleen om die zaak.

Kom hier Zuster / dat ik u eens kus.

Waarom wilt gy my kussen.

Om dat gy my aan zo een geluk geholpen hebt.

Wat geluk / Broeder.

Dat gy deeze Jofrouw by ons ten eeten genodigd hebt.

Ik heb het zo wel om mijn eygen-belang gedaan / als om 'tuwe.

Waarlijk / ik ben zeer in u bende gehoude / om uw vriendschap en beleefdheid

Laat ons de complimenten achter wege laten.

Maar / Broeder / waar komt gy van daan / dat gy ons zo lang hebt doen wachten.

I come

I come from giving a
visit.

But you might have
dined without me.

You should not have
staid for me.

You should have
begun.

Your sister hath too
much respect for you,
Sir, as not to wait for
you.

She stays for me
sometimes, as the
Fryer stays for the
Abbot.

In earnest, Brother
I sometimes wait too
long for you, both at
dinner and supper.

And sometimes also
you dine well without
me.

That seldom happens
but when the time is
past.

You are a good sister,
I do not complain.

Truly, you were to
blame to complain

Ik kom van een be-
zoek.

Maar gy had wel
zonder my kunnen ee-
ten.

Gy zoudt na my niet
gewacht hebben.

Gy zoudt maar be-
gonnen hebben.

Uw Zuster / mijn
Heer / draagt u te veel
eerbiedigheyt toe dat gy
u niet zoude wachten.

Zy wacht somtijds
na my als de Monnik
na de Abt.

In ernst / Broeder /
ik wacht somtijds al te
lang na u met eten / zo
wel 's Middags als
's Avonds.

En somtijds eet gy
's Middags ook wel
zonder my.

Dat gebeurt zelden /
als wanneer de tyd ver-
by is.

Gy bent een goede
Zuster / ik heb niet te
klaagen.

Zeker gy zoudt te be-
schuldigen zyn / indien

without a cause.

Come, come, let us talk of something else let us dine quickly, I begin to have a good stomach.

Besides that, I must make hast.

For I look for a Gentleman who is to call upon me as soon as I have dined

How, Brother, will you leave the company of Madam?

Madam will be pleased to have the goodness to excuse me; For I am engaged by word of mouth to keep a Gentleman company into the City, who is to call on me presently.

Sir, I should be very sorry to hinder the effect of your promises.

Madam, I beg a thousand times your pardon, if I commit this day any incivility against you; but another

op zonder oorzaak
klaayde.

Kom / kom / laat ons van wat anders praa- ten; laat ons met der haast eeten / ik begin honger te krijgen.

Behalven dat zo moet ik my haasten. Want ik verwacht zeker heer / die my zal aanspreken zo ras ik gegeten heb.

Woe / Broeder / zult op 't gezelschap van Juffrouw verlaaten?

Joffrouw zal gelieven de goedheid te hebben dat ze my verschoone / want ik ben door mijn woord verbonden / om een Edelman / die my terstond zal aanspreken / in de stad gezelschap te houden.

Mijn Heer / 't zou my bedroeven / dat ik tot belet van uw belofte zou strekken.

Joffrouw / ik bidde duizendmaal om vergiffenisse / indien ik de- zen dag eenige onbeus- heyd tegens u begaa / op

re-

time I will redeem this fault.

Sir, there is no fault, I assure you.

Madam, I know you to be so good, that I am sure you will not believe, that it is for want of respect towards you.

Sir, I know you so well, that I know you to be the most civil Gentleman that ever I knew; that is all I can say.

Madam, you are too much obliging, you are obliging to an excess that is not imaginable. You will be pleased to grant me the permission to draw a conjecture of it to my advantage.

Alas, Sir, what do you speak of? My words are not able to advantage you in any thing.

een ander tijd zal ik deze fout verbeteren.

Mijn Heer / daar is niets misdreeven / dat verzeker ik u.

Madame / ik weet dat gy zo goed zijt / dat ik my wel mag verzeheren / dat gy niet gelooven zult / dat het uyt gebrek van eerbiedigheid tegens u is.

Mijn Heer / ik ken u zo wel / dat ik wel weet dat gy de beleefdfte Edelman zijt / dien ik ooit gekend hebt; en dat is alles wat ik zeggen kan.

Madame / gy zijt al te verplichtende / gy zijt zo overdaadig verplichtende / dat het onbegrijpelijk is: 't zal u gelieven my toe te staan dat ik een gissing tot mijn voordeel daat uyt trekke.

Welaas / mijn Heer / waar spreekt gy van? Mijne woorden zijn van zo wepnig belang / dat zy u nergens toe kunnen te staade komen.

*A Schema of Fantia-
liar*Een Ontwerp van
gemeenzame

LETTERS. BRIEVEN.

S I R.

IT was a quaint difference the ancients did put 'twixt a *Letter*, and an *Oration*, that the one should be actir'd like a *Woman*, the other like a *man*: The latter of the two is allowed large side robes, as long periods, parenthesis, similes, examples, and other parts, of Rhetorical flourishes: But a *Letter* or *Epistle* should be shortcoated, and closely couched; a *Hungerlin* becomes a *Letter* more handsomely than a *Gown*. Indeed we should write as we speak; and that's a true

Mijn Heer.

ET was al een aardig onderscheyd dat de *Ouden* stelden tusschen eenen *Brief* / en een *Oratie* / dat de eene als een *Wrouw* / en de andere als een *man* behoorde ongeschicht te zijn. De laatste van de twee vergunt men ruyme wijd-af-hangende *Tabbaarden* / gelijk als lange *Kleden-uytgangen* / insjuntsets / gelijkkenissen / *Exempelen* / en andere gedeelte der *Kledenkonstige* bloemen. Maar een *Brief* / of *Zend-brief* moet kort van rok / en sluyk neerhangende zijn; een *Waprok* boegt eenen *Brief* beter / dan een *wijde Saxiaar*. Zeker wy behoorden te schrijven als wy spreken;

Fa-

Familiar Letter which expresseth ones mind, as if he were discoursing with the party to whom he writes, in succinct and short termes. The *Tongue* and the *Pen*, are both of them interpreters of the mind; but I hold the *Pen* to be the more faithful of the two: The *Tongue* in *udo posita*, being seated in a most slippery place, may fall and falter in her sudden extemporal expressions; but the *Pen* having a greater advantage of premeditation, is not so subject to error, and leaves things behind it upon firm and authentic record. Now Letters, though they be capable of any subject, yet commonly they are either *Narratory*, *Objurgatory*, *Consolatory*, *Mo-*

en dat is een recht gemeenzaame Brief / die iemands zin zodaanig wtdrukt / als of hy met den Persoon / aan wien hy schrijft / met beknopte en korte bewoordingen sprekende was. De *Tong* en de *Pen* zijn beyde tolken des gemoeds; maar de *Pen* acht ik de getrouwste van de twee te zijn. De *Tong* in een vochtige en slijberige plaats gesteld zijnde / kan missen en haperen in haar schielike en onbedachte wtdrukselen; maar de *Pen* een grooter voorzigt hebbende van doot af te bedenken / is zo ligt aan geen misflag onderworpen / en laat dingen na op een vaste en geloofwaardige Wantekening. Hoewel nu de *Brieven* bequaam zijn om allerlei stoffe te verhandelen / zo zijn zy echter dootgaans / Vertellende / Bestraffende / Vertrouwend / Vermaanende /

nitory,

256 d'Engelsche en Nederduytsche

itory, or Congratulatory. The first consists, of Relations, The second of Reprehensions, The third of Comfort, The last to of Council and joy: There are som who in lieu of Letters write Homilies, they preach when they should Epistolize; Ther are others turn them to tedious Tractats; this is to make Letters degenerat from their true nature. Some modern Authors there are, who have expos'd their Letters to the world; but most of them, I mean among your Latin Epistolizers, go fraughted with meer Bartholomew ware, with trite and trivial phrases only, listed with pedantick Shreds of School-boy verses. Other there are among our next trans-

of Gelukwenshende. De eerste soort behelst Verhaalen / de tweede bestaat uit Berispingen / de derde uit vertroosting- gen / en de twee laatste upt raad en blijdschap. Daar zijn sommige die in plaats van Brieven / Redeneeringen Schrijven / zulks dat zy prediken wanneer zy behoorden een brief te dichten; daar zijn andere die de zelve in verdrietige verhandelingen beranderen; maar dit is de Brieven te doen ontaarden van haar rechte natuur. Eenige hedensdaagsche schrijvers zijn 'er die hunne Brieven opentlijk uitgegeeven hebben / maar de meeste van hen / ik meen onder de Latijnsche Brieveschrijvers / zijn bezacht alleen met Kramers waar / met gemeene straat-taal / en bezet met stukken en brokken van Schooljongens vaerzen. Andere zijn 'er onder onze maria

marin neighbours Eastward, who write in their own Language, but their stile is so soft and easie, that their Letters may be said to be like bodies of loose flesh without sinews, they have neither Joynts of art, nor *arteries* in them; they have a kind of simpering and lank heftick expressions made up of a bombast of words and finical affected compliments only; I cannot well away with such sleazy stuff, with such cobweb compositions; where there is no strength of matter, nothing for the Reader to carry away with him, that may enlarge the notious of his soul: One shall hardly find an apothegm, example, simile, or any thing of Philosophy, Histo-

naaste **O**berzeesche ge-
buuten **O**ostwaards/
die in hun eppen taal
schrijven / maar hunne
stijl is zo zacht en slap/
dat men van hunne
Brieven mag zeggen/
dat zy zijn als lighaa-
men van los vleesch/
zonder zenuwen; zy
hebben geen leden van
kunst / of slag-aderen
in zich; zy hebben een
soort van grimlachgen-
de en schaale quinnen-
de uytdukselen / be-
staande alleen uyt op-
geblaazene woorden en
tedere gemaakte **C**om-
plimenten. **I**k en kan
niet wel over weg met
zulk een geteem / met
zulk een t'zamenstelling
van **S**pinnerag / al-
waar geen kracht van
stofte in steekt / noch iets
in is 't welk de **L**eezer
met zich kan draagen
om de kundigheden zij-
ner ziele uit te bryden.
Men zal naarvolghen
een **G**edenkspreuk / **E**x-
empel / **G**elykenisse /
of iets van de **P**hiloso-
ry.

ry, or solid knowledge, or as much as one new created Phrase, in a hundred of them; and to draw any Observations out of them, were as if one went about to distil cream out of froth; Inſomuch that it may be ſaid of them, what was ſaid of the Echo, *That She was a mere ſound, and nothing eſſe.*

I return you your *Balzac* by this bearer, and when I found thoſe Letters, wherein he is ſo familiar with his King, ſo flat, and thoſe to *Richelieu* ſo puff'd with prophane hyperboles and larded up and down with ſuch groſs flatteries, with others beſides, which he ſend as Urinals up and

phie/ *Wistorie* / of bon-
dige *Wetenschap* / ja
niet zo veel als een
nieuwgemaakte ſpreek-
wijs / in een honderd
van dat ſlag vinden:
En indien men eenige
aanmerkingen daar
upt wilde neemen / dat
zou zo veel zijn / als
of men *Kroom* uit
Schym wilde trek-
ten; zulks dat men van
dezelve mag zeggen het
gene eens van de *Egho*
gezejd wierdt / dat het
een klank was, en an-
ders niet.

Ik zend u met *hzen*
ger dezes *uwen* *Balz*
zac weer te rug; en wan-
neer ik bevond dat die
brieden / waar in hy zo
gemeenzaam is met
den *Koning* / zo plat / en
die aan *Richelieu* / zo
opgeblaazen waaren
met ongodbzuchtige
ſtoffeeringen / en overal
zo doozpekt met zulke
grobe vlesherpen; be-
neffens andere / die hy
wyd en zyd in de wer-
reld zend / als *Disgla*
do . n

own the world to
 look into his water, for
 discovery of the crazy
 condition of his body,
 forbore him further:
 I am

zen / om zijn Water te
 bekijken / tot ontdekking
 van de ziekelijke gestel-
 tenisse zijns lichaams /
 zo kon ik hem wel ver-
 der inschikken. Dus
 ben ik

Your most affectionate
 Servant.

Uw zeer toe-
 geneegen
 Dienaar.

SIR,

Mijn Heer,

Had been guilty
 of such an offence
 whereof I should ne-
 ver have absolv'd my
 self, If I had omitted
 so handsom an op-
 portunity to quicken
 my old devotions to
 you: Among those
 multitudes here we
 present your hard con-
 dition, and the pro-
 tractions of your bu-

Ik zou schuldig ge-
 weest zyn aan zulke
 een misdraad / waar
 van ik mij zelven
 nooit zou hebben
 kunnen bezwijken / in-
 dien ik zulk een
 bequaame gelegens-
 heid / om mijn oude
 genegenheden t'uw-
 waarts te doen her-
 leven / verwaarloos-
 de. Onder deeze men-
 nigte hier zyn mij ge-
 boellig van uw moe-
 telijke staat / en de upt-
 stellingen uwer ver-
 sines

ness, there is none who is more sensible that so gallant and sublime a Soul (so much renowned throughout the World) should meet with such harsh traverses of fortune; For my self, I am like an Almanack out of date, I am grown an unprofitable thing, and good for nothing as the times run, yet in your business I shall play the Whetstone, which though it be a dull thing of it self, and cannot cut, yet it can make other bodies to cut: so shall I quicken those who have the managing of your business, and power to do you good,

richtinge; Daar is niemand die geboelt; ger getroffen is / dat zulk een treffelijke en verhevene ziel (die de gansche wereld over zo vermaard is) zo veel wederwaardigheden der Fortuune moet tegenstaan: wat my zelven aangaat / ik ben als een Oude Almanack / zijnde ondienstig / en nergens toe bequaam geworden / zo al de tijden nu loopen; Echter zal ik ik uw zaak tot een Slijpsteen verstreken / die / hoewel zo upt haer zelven een stomp ding is / en niet snijden kan / zo kan zo nochtans andere lijschaamen doen snijden: Dus zal ik ook de gene / die 't bester van uwe zaken / en de macht hebben om 't goed te doen / daar toe op-

when-

ACADEMY. 161

whensoever I meet **welken / wanneer ik**
them. So I rest **by hen kom. Dus**
blif ik

Your thirty years
Servant.

Uw dertig jaa-
rigen Dienaar

Enige

Eenige Spreekwoorden.

Voor goeden Wijn behoeft men geen
krans upt te steeken.

Man 't Werk kent men de Meester.

Geen Goud zonder schupm.

Geen Duur zonder rook.

Deel geschreeuw en wepnig wol.

E Y N D E.

Some

Some Proverbs.

Good Wine needs no bush.

A Master is known by his Work.

Every bean hath its blak.

There is no Fire without smoke.

Great beast, smal roast.

The End.

The English and Netherdutch

A C A D E M Y.

THE THIRD PART,

Containing

A VOCABULAR

Of English with the Netherdutch
Words annexed.

d'Engelsche en Nederduitsche

A C A D E M Y.

HET DERDE DEEL,

Inhoudende

Een VOCABULAAR

Van Engelsche met de Nederduitsche
Woorden daar bygeboegt.

A M S T E R D A M,

Gedrukt by de Wed. van Steven Swart. 1689

A V O C A B U L A R.

Een W O O R D E N - B O E K.

A ofte *An.* werd by de *Engelsche* gebruyckt voor een voorstellige Artijckel, en bereeckent een; als *a Man* een mensch; *an Arm* een Arm.

A B

- ¹⁰ **A** Bandon Verlaten.
- ¹⁰ Abase Vernederen.
- Abaiht Verbaast.
- ¹⁰ Abate Verminderen.
- ^{an} Abbot een Wbt.
- ¹⁰ Abbreviate Verkortten.
- ¹⁰ Abhor Versoeyen.
- ¹⁰ Abide Blijven / verblijven.
- Abject Verwoyden.
- ¹⁰ Abjure Verzweeren.
- Ablative Afnemer.
- Able Machtigh.
- ¹⁰ Abolish Te niete doen.
- Abominable Afgriffelijck.
- Abortive Misboren.
- Above Boven.
- ¹⁰ Abound Overbloeyen.
- About Om / omtrent.

A B

- Abroad Buiten.
- Abrogate Te niet doen.
- Abrupt Afgebroken.
- Absent Absent / afwezende.
- ¹⁰ Absolve Ontslaan.
- Absolutely Absoluteslijk.
- ¹⁰ Abstain Onthouden.
- ^{an} Abstract een Hoijt begrip.
- ¹⁰ Abstract Aft-trekken.
- Absurd Onbetamelik.
- Abundance Overbloet.
- ¹⁰ Abuse Misbruyken.
- ¹⁰ Accept Wannemen.
- Acceptable Wanghe-naam.
- Access Toegangh / access.
- ^{an} Accident een Toeval.
- Acclamation Coeroepinge.

¹⁰ Ac-

- 10 Accomplish Volbren-
gen.
 an Accord een Accoord/
overeenkominge.
 According to Volgens/
na.
 10 Account, accompt, or
esteem. Achten.
 an Account een Reeke-
ning.
 10 Accuse Beschuldi-
gen.
 10 Accustome Gewen-
nen.
 an Ache or pain Pijn.
Head-ache Hoofst-
pijn. Tooth-ache
tant-pijn/ &c.
 10 Acknowledge Er-
kennen.
 an Acorn een Aker.
 10 Acquaint bekent ma-
ken.
 Acquaintance Gemein-
saine kennisse.
 10 Acquit Ontlasten.
 an Acquittance een Qui-
tantie.
 an Acre or Aker een We-
ker ofte Morgen
(Lands.)
 an Act een Ordinantie.
 10 Act Doen.
 an Action een Actig/

- handeling.
 Acute, Scherp/ subtyl.
 10 Add By-doen.
 an Adder een Adder.
 Addicted, Begeven/ ge-
negen.
 Addition, By-voeging-
ge.
 10 Adhere Wankleben.
 10 Adjourn Uytstellen
tot een sekere tijd.
 10 Admire Verwonder-
ren.
 10 Admit Toelaten.
 10 Admonish Verma-
ken.
 10 Adore Aanbidden.
 10 Adorn Versieren.
 10 Advance Verheffen.
 Advantage Voordeel/
avantagie.
 10 Adventure Avontu-
reren.
 an Adverb een By-
woord.
 an Adversary een Tes-
gen-party.
 Adversity Tegenspoet.
 Advice Raat/ advijs.
 10 Advise Beraden/ ad-
viseeren.
 Adultery Overspel.
 Affable Beleest/ spreek-
saam.
 Na 2 Affec-

A F

Affection **Genegent-**
hept.
 Affinity **Maagschap.**
 Affliction **Verdzukin-**
ge / quellinge,
 10 **Afford Geven / toe-**
geven.
 10 **Affront Affrontee-**
ren.
 Afore **Dooz.**
 Afraid **Verbaart.**
 After **Na / achter.**
 Again **Wederom.**
 Against **Tegen.**
 Age **Ouderdom.**
 an Age **een Eeuw.**
 an Agent **een Agent.**
 10 **Aggravate Bezwa-**
ren.
 Ago or past **Verleeden /**
geleden.
 Agony **Wangst / bangig-**
hept.
 Agreeable **Over-een-**
komende.
 an Ague **een koozts.**
 Aid **Hulpe / Onderstant.**
 what Ail you? **wat**
schozt u?
 an Aim **een Miek / oog-**
merk.
 the Air **de Lucht.**
 10 **Ake or Ache Pijn**
hebben.

A L

Alas **Enlaas.**
 an Alien **een Bzeude-**
ling.
 Alike or like **Gelyk.**
 Alive **Levende.**
 All **Al / alle.**
 10 **Allay or mitigate**
Verlichten.
 All be it **Alhoewel.**
 10 **Alledge by-bzen-**
gen.
 Allegiance **Onderda-**
nighept.
 an Alley **een naauw**
Straatje / een gang.
 Alliance **Alliantie.**
 10 **Allow Toestaan /**
toestemmen.
 10 **Allot Opleggen.**
 10 **Allure Manlokken.**
 an Almanack **een Alma-**
nack.
 Almighty **Almachtig.**
 an Almond **een Aman-**
del.
 Almost **bykans / naasten**
by.
 Alms **Almoes.**
 Aloft **Omhoog.**
 Alone **Alleen.**
 Aloof **Van verre.**
 Aloud **Luyd van stem.**
 Already **Alreede.**
 Also **Ook.**

an Al.

A L

A N

de Altar een Altaar.
 to Alter Veranderen.
 Although Hoewel
 Altitude Hoogte.
 Altogether Altemaal.
 Alum Wuin.
 Always Altijt.
 I Am Ik ben.
 to Amaze Verbaast
 maken.
 Ambassador Ambassa-
 deur.
 Amber Amber / bzant-
 steen.
 Ambiguous Twijfel-
 achtig.
 Ambition Eergierig-
 heyd.
 Ambushment Embus-
 cade.
 to Amend Verbeteren.
 Amiable verninnelijc.
 to do Amis Qualijk
 doen.
 Amity Vrientschap.
 Among Onder / onder-
 tusschen.
 to Amount in reckoning
 bedzagen.
 Amorous minnelijk.
 Ample bzeede / wijde.
 Amplify vermeerde-
 ren.
 an Anabaptist een Men-

nonist ofte Men-
 nist.
 Ancestors Dooz Oud-
 derg.
 an Anchor, ancre or an-
 ker een Anker.
 Anchovies Ansjovis.
 Ancient Oudt.
 the Ancle bone het En-
 kel-been.
 And Ende.
 an Andiron een bzandt-
 pfer.
 Anent Tegen.
 Anew Dan nieuws.
 an Angel een Engel.
 Anger Toorn / gram-
 schap.
 Angrie Gram.
 to Angle Dissen met
 den Angel-roe.
 Anguisk Anghst / be-
 nautheyt.
 Aninradversion Wan-
 merkinge.
 to Animate moedt ge-
 ven.
 Animosity Grootmoed-
 digheyt.
 Annihilate vernietigen.
 to Anoint Salven.
 to Annoy beschadigen/
 beroeren.
 Annual Jaarlyks.
 Wa 3 Anou

A N

A P

Anon Terstont/straks.
 Another Een ander.
 an Answer een Ant-
 woort.
 an Ant een Aier/
 Geme.
 Antichrist Antichrist.
 to Anticipate Doozko-
 men
 Antidote Tegengift.
 Antipathy Tegen-sin/
 tegen passie.
 Antiquity Oudhepd.
 an Anvile, een Aanbeest.
 Anxiete siet Anguith.
 Any Eenige.
 Anywhere Ergens
 Apace Met haast/haa-
 stelijk.
 Apart Bzonder.
 an Ape een Aap.
 Apostacy Af-val.
 Apostle Apostel.
 an Apothecarie een A-
 poteker.
 Apparent klaar / open-
 baar.
 Apparel kleding.
 an Apparition een Ver-
 schyninge.
 to Appeal Appelleeren/
 tot hooger Recht
 roepen.
 to Appear te voozschijn
 komen.

to Appease Te vzeden
 stellen.
 an Appendix een Aan-
 hangsel.
 to Appertain Toebeto-
 ren.
 an Appetite een Appe-
 tijt.
 Applause Toesjuichin-
 ge.
 an Apple een Appel.
 to Apply Toeboegen/
 toepassen.
 to Appoint Ordineeren/
 toe stellen / assignee-
 ren.
 to Apprehend Wangrij-
 pen / vangen / vatten.
 an Apprentise een koop-
 mans knecht / een
 leer-jongen.
 to Approach Aanvade-
 ren.
 to Appropriate Toe-ey-
 genen.
 to Approve Dooz goet
 keuren / appozeeren.
 an Apron een Schoztel-
 kleedt.
 Apt Bequaam.
 Aptness Ohschicht-
 hept.
 Aray (in battel) Slag-
 oerder.

Aray

Aray (in cloaths) Cie-
 raat.
 an Arbitrator een
 Scheidsman.
 a (green) Arbour een
 (groen) Dyeel.
 an Arch-Duke een
 Eerts-Hertog.
 an Archer een Boogh-
 schieter.
 Ardent Bernende/ vpe-
 righ.
 to Argue Disputeeren.
 an Argument een Argu-
 ment.
 to Arise Opstaan.
 Arithmetick Chiffer-
 konst.
 an Ark een Arche.
 an Arm een Arm ofte
 Erm.
 to Arm Wapenen.
 an Armourer een Wa-
 pen-maker.
 Arms (weapons) Wa-
 penen.
 an Army een Leger.
 to Arraign Dooz een
 Derschaer beschul-
 digen.
 to Arrest Gijpen / ar-
 resteren.
 Arrived Aenghekoo-
 men.

Arrogance Presumtie/
 hovaardige.
 an Arrow een Pyl.
 Art Konste.
 an Artechoke een Arte-
 socke.
 an Arterie een Slagh-
 ader.
 an Article een Artijckel.
 an Artificer een Konste-
 naar.
 Artillerie Beschut/ Ar-
 tillerie.
 As Als/ gelijk.
 to Ascend Ophlimmen.
 to Ascertain Versseeke-
 ren.
 to Ascribe Toeschrij-
 ven.
 Asham'd Beschaamt.
 Athes Wische.
 an Ash tree een Eschen-
 boom.
 Afide Ter zijden.
 to Ask Vragen.
 an Asp een Aspick / een
 Slang.
 an Aspiration Wanbla-
 singe.
 to Aspire Eersucht heb-
 ben.
 Asquint Scheefachtig.
 an Ass een Ezel.
 to Assay Probeeren.

- 10 Assail or assault Wan-
ballen.
 10 Assemble Versame-
len.
 10 Assent Toe-stem-
men.
 an Assignment een Af-
signatie.
 10 Assist bystaan.
 Assistance Hulp.
 10 Associate Vergezels-
chappen.
 10 Aloil Ontbinden.
 10 Assure Verskeren.
 10 Assuage Versoeten.
 11 Astonish Verbaast
maken.
 Astonished Verbaast.
 10 go Astray Dwalen.
 Atunder Apart.
 At Cot.
 10 Attain Verkrifgen.
 10 Attempt Onderwin-
den.
 10 Attend Wachten.
 Attire kleding.
 Attonement Versde-
ninge.
 10 Attract Wantrekken.
 an Attorney een Procu-
reur.
 10 Attribute Toe-ree-
kenen.
 10 Avail Nuttig zijn.

- Avarage Wary.
 Avarice Bierigheyt.
 Audience Behooz.
 10 Avenge Dzeeken.
 10 Avert Waar maken.
 10 Augment Vermeer-
deren.
 an Aunt een Moeye /
Meutje.
 10 Avouch Versceke-
ren.
 10 Avoyd mijden / ver-
mijden.
 Austere Gzimmig.
 Authoritie Authoriteit /
Overigheyt.
 Autumn Herft.
 Aw Ontfag.
 10 Awake Ontwaken.
 Aware Dooziende /
achtnemende.
 Away Uyt de wegh.
 an Awl een Elfen.
 Awry from / scheef.
 an Ax een bijl.
 an Axle-tree Wagen-
assche.
 Ay Eeuwighjk.
 Azure Hemels-blauw.

B.

- 10 Babbler Dzen / klap-
pen.

4 Babe

B A

- a Babe een kleyn kindje.
 a Babie een Poppetje.
 a Baboon een Wabi-
 aan,
 a Bachelor een Onge-
 trouwt man.
 the Back den Rug.
 to Backbite' Iemandt
 achter' sijn rug quaet
 spzeeken.
 the Back-bone den Rug-
 graat.
 to Back-slide te rugge
 glyen.
 Backwards Rugghe-
 waarts.
 Bacon Speck.
 Bad Quaat.
 a Badge een teeken.
 a Badger een Das.
 a Bag een Sakje.
 Baggage bagagie.
 a Bag-pipe een Sak-
 pijp.
 Bail bozge.
 a Bailiff een Vastw.
 to Bait Pleysteren.
 a Bait (for fish) Nag
 booz vis.
 Baiz baysen.
 to Bake bakken.
 Bailast ballast.
 Bald haal.
 a Bale een baak.

B A

- a Balk een balk.
 a Ball den bal.
 a Ballance een ballance.
 Balm balsenr.
 Balsam balsen.
 a Band (of Soldiers) een
 bende (Soldaten.)
 a Band een band.
 a Band (for the neck)
 een bes.
 to Bang slaan.
 to Banish bannen.
 a Bank or bench een
 bank.
 a Bank (of the Sea) een
 bank/dijk / ofte kant
 van de zee.
 a Bank or hillock een
 heubel.
 a Bank (for Use-money)
 een Wisselbank.
 a Banker een Bankier.
 a Bankrupt, bankrout
 een bankeroetier.
 a Banner een Daan/
 baniere.
 a Banquet banket,
 to Baptise doopen.
 Baptism den Doep.
 a Bar or lever een Land-
 baom.
 to Bar or bolt Opende-
 len.
 a Barber een Barbier.
 B a s Care

B A

- Bare Bar / naakt.
 10 Bargain Overeen ko-
 men op een hoop.
 a Barge een Schipken
 met riemen.
 10 Bark (as a dog) Baf-
 sen / blaffen.
 Bark (of a tree) Schoz-
 ofte - bast van een
 boom.
 a Bark een kleyn scheep-
 jen.
 Barley Gerste.
 a Barn een Scheur.
 a Barnacle een Cape-
 son.
 a Barrel een Conneken.
 Barren Onbuchtbaar.
 a Barrow (with wheels).
 een Kruipwagen.
 Base Slecht / gering.
 Bathfull Schaamach-
 tig.
 a Basket een Mand.
 a Bason een Becken.
 a Bastard een Bastaard.
 a Bat een Bledermug.
 a Bat or club een Stok/
 kluppel.
 a Bath een Badstove.
 10 Bathe Baden.
 a Battail or Battel Bat-
 talje ofte strijdt.
 a Baud een Koppelster.

B A

- a Baudy house een hoer-
 hups.
 10 Baw Schzeewen.
 10 Bay Bassen.
 a Bay-tree een Laurier-
 boom.
 10 Be Zijn.
 a Beacon een Baken.
 a Beadle een Bedel / Wyt-
 roeper.
 Beads Koralen.
 a Beak een Vogels bek.
 a Beam een Balk.
 a Beam (of the Sun) een
 Strale (der Sonne.)
 a Bean een Boon.
 10 Bear Dragen.
 10 Bear or suffer Verdza-
 gen / lyden.
 10 Bear or bring forth
 Baren.
 10 Bear off Af-houden.
 10 Bear up Onderstut-
 ten.
 10 Bear sway Heerschen.
 a Bear een Bepz.
 a Beard een Baard.
 a Bearer een Drager.
 a Beast een Beest.
 10 Beat Slaan.
 Beautie Schoonheid.
 Because Om dat
 10 Beck or nod knikken
 met het hoofd.

ii Be-

- is Becometh het Bes-
 taamt.
 a Bed een Bed.
 a Best-stead een Bed-
 stede.
 a Bed-fellow een By-
 slaap.
 to Bedew bedauwen.
 a Bee een Bye.
 a Bee hive een Bye-
 korf.
 Beef Osse-bleesch.
 Been Geweest.
 Beer Bier.
 a Beetle een Beptel.
 to Befall beballen.
 Before te voeren.
 to Beg bedelen.
 to Beget Ceelen.
 to Begin beginnen.
 Begotten Gegenerceert.
 to Beguil bedriegen.
 Behalf van wegen.
 Behaviour Bedzaagh-
 zaamheid.
 to Behead Onthoofden.
 Behind Achter/na.
 Behold Siet daar.
 to Behold Manschou-
 wen.
 is Behoveth het behoort.
 Being het wezen.
 to Belch Wind vzenen.
 to Beleaguer Belege-
 ren.
 Belief Beloof.
 to Believe Belooben.
 a Bell een klok/schel.
 the Bellie de Buph.
 to Bellow Loefjen.
 Bellows Blaasbalk.
 to Belong Toebehoor-
 ren.
 Beloved Geminde.
 Below, Onder/bene-
 den.
 a Belt een Gordel-riem.
 a Belt (for a sword) een
 Dzaagband.
 to Bely beliegen.
 to Bemoan beklagen.
 a Bench een Bank.
 to Bend bungen.
 Beneath beneden.
 Benediction Zegenin-
 ge.
 Benefic Weldaad.
 Beneficial Profijte-
 lijk.
 Benignitie Goedertie-
 rentheid.
 Bent Behoogen.
 Benumbed Slaperig
 van leden.
 to Bequeath Palaten by
 Testament.

B E -

B E

10 Beray besmetten.
 10 Bereave berooven.
 a Berry een Besje.
 10 Beseech Smeeken.
 10 Beseemeth het be-
 taamt.
 Besides beneffens.
 Besides himself buiten
 wisten.
 Besides that Daar-en-
 boven.
 10 Besiege belegeren.
 10 Besmear Besme-
 ren.
 a Besom een Besem.
 10 Bespeak Bespreec-
 ken.
 the Best de beste.
 10 Bestow uitgeeven of
 schenken.
 10 Betake begeven.
 10 Bethink bedenken.
 Betimes By tijden /
 vroeg.
 10 Betoken beteeke-
 nen.
 10 Betray Verraden.
 10 Betroth Ondertrou-
 wen.
 Better beter.
 Between Tusschen.
 a Bever Bever / Ca-
 ftooz.

10 Bewail betweenen.
 10 Beware behoeden.
 10 Bewitch betoobe-
 ren.
 10 Bewray Ontdec-
 ken.
 Beyond Over / aan de
 over zijde.
 a Bib een Slabdoek.
 100 Bib Dickmaals su-
 pen.
 the Bible den Bybel.
 Bickering kydvinge.
 10 Bid gebieden.
 10 Bid Rooden.
 Big Groot / bunc-
 high.
 a Bill een bijl.
 a Bill of Exchange een
 Wisselbrief.
 a Billiard een klepne
 bal.
 10 Bind binden.
 a Bird een Vogel.
 a Bird-cage een Vogel-
 hoije.
 Bird-sime Vogel-sijn.
 Birth Geboorte.
 Bishop Bisschop.
 Bisket biskuyt.
 a Bit een Gebit / een
 Coon.

a Bitch

a Bitch een Crebe.
 10 Bite bÿten.
 Bitter bitter.
 Bitterness bitterheyt.
 10 Blab klappen.
 Black Swart.
 a Blackmore een Mo-
 riaan.
 o Bladder een blaas.
 the Blade (of a Sword)
 het Lemmer van een
 Degen.
 the shoulder-Blade het
 Schouder-bladt.
 a Blain een Puff.
 Blame schult.
 Blameless onschuldig.
 10 Blanch De schozisse
 af-doen.
 a Blanket een Bedde-
 deksel.
 Blankish witachtig.
 10 Blaspheme Godt-
 lasteren.
 a Blast een blaas.
 10 Blase blasen.
 10 Bleach bleyken.
 Blear-eyed die loopende
 oogen heeft.
 10 Bleat bleeten.
 10 Bleed bloeden.
 a Blemish een Black.
 Blessed gezegent.
 Blow blaau.

Blind blind.
 a Blister een Puffte.
 10 Blossom bloeyen.
 Blithe Drolik.
 a Block een blok.
 10 Blot kladden.
 10 Blot out Wytwis-
 schen.
 Bloud bloet.
 a Blow een slag.
 10 Blow blasen.
 Blunt stomp.
 Bluis schaamroot.
 10 Bluster bulderen.
 a Board een berdt.
 10 Boast Roemen.
 a Boat een boot.
 a Bobbin een klos.
 a Bodie een Lichaam.
 some Bodie yemant.
 no Bodie niemant.
 a Bodkin een Driem.
 10 Boil kooken.
 Bold stout.
 a Bolster een Hoofst-
 kussen.
 a Bolt (to shoot) een
 Pijl.
 10 Bolt grendelen.
 Thunder-bolt een Don-
 der-kloot.
 Bondage slaverny.
 a Bone-fire een Dictory-
 vuur.

a Bond een Obligatie.
 a Bone een Been.
 Bonelace Speldewerkig
 hant.
 a Bonet een kap.
 a Bon-grace een Sante.
 a Book een Boek.
 a Boot een Leerg.
 a Booth or Tent een
 kraam of tent.
the Border de hant.
the Bordes of a Land de
 Landpaalen.
 so Bore booren.
 Born behooren.
 so Borrow Leenen.
 a Bosom een boesem.
 a Botch een Swellinge.
 so botch slechtelyk ver-
 lappen.
 Both beyde.
 a Bottle een Fles.
the Bottom den bodem.
 a Bough of a tree een
 Tak van een boom.
 Bought gekocht.
 so Boul rossen.
 Bounds, limits Bepa-
 ringe.
 Bound gebonden.
 Bounty Mildadigheid.
 so Bow buigen.
 a Bowe een Boogh.

a rain-Bow een Regen-
 boog.
the Bowels bet Ange-
 want.
 so Bownse op bonfen.
 a Box een Doos.
 Boxwood Palmhout.
 a Boy een Jongen.
 so Brabble hysben.
 a Brace (in building) een
 haak/ gesp.
 a Brace or couple een
 paar.
 a Bracelet een Waselet.
 Brackith bzaek.
 so Brag Glorieeren.
 Brains de Herffenen.
 Bramble or Briar een
 Doorn.
 Bran Semel.
 a Branch een Tak.
 a Brandiron een Bzaad-
 pzer.
 Brass koper.
 Brave bzaaf.
 so Brawl bzullen.
 a Breach een bzeuk.
 Bread Bzaod.
 Breadth bzeette.
 so Break bzeeken.
 Break of day het krie-
 ken van den dag.
 Break-fast Ontbijt.
 a Breast een bozt.

Breath

B R

Breath Adem.
 Breeches Broek.
 to Breed Broeden.
 Brevity kortheid.
 to Brew Brouwen.
 to Bribe Met giften
 omkooopen.
 Brick Gebakken steen.
 Brickle Broos.
 a Bride een Bruid.
 a Bridegroom een Brui-
 degoin.
 a Bridge een Brug.
 a Bridle een Toom/bit.
 Briefly Broomnament-
 lijk.
 Bright Helder.
 the Brim of a cup den
 boord van een beker.
 Brimstone Swavel.
 Brine Bekel/bzijn.
 to Bring brengen.
 to Bring forth baren.
 Brinck de kant van 't
 water.
 Brittain Brittanje.
 to Broach Opsteken.
 Broad breed.
 to Broil Bzaaden/roo-
 sten.
 a Broker een Maake-
 laar.
 a Brood een Broedfel.

B R

a Brook een water-loop.
 a Broom een Besem.
 Broth Sop.
 a Brother een Broeder.
 a Brother in Law een
 Swager.
 the Brow het Dooz-
 hooft.
 the eye-Brows de Oog-
 bzaauwen.
 Brown Bruin.
 to Bruise Stooten.
 a Brush een kleeer-boz-
 stel:
 Brutish beestachtig.
 a Bubble een Bobbel.
 a Buck een Boek.
 a Bucket een Emmer.
 a Buckle een Gesp.
 a Buckler een Schilt.
 Buckram Boekeraal.
 a Bud een knop.
 to Build Bouwen.
 a Bull een Stier.
 a Bullet een kogel.
 the Bulk of a man de
 bozst van een man.
 a Bullock een Jongen
 Os.
 Bulrushes Biesen.
 a Bulwark een Boltwerk.
 a Bunch of grapes een
 Bos Druiven.
 a Bundle

B U

- a Bundle een Pak.
- a Bungler een Broeder.
- a Bung hôle een pluggegat.
- a Burden een Last.
- a Burgess een Dye burger.
- a Burial een begraaffenis.
- to Burnish verciereren.
- to Burn branden.
- a Burr een Klis.
- to Burst scheuren.
- a Bush een bos (hout.)
- a Bushel een muidde.
- Busie besig.
- a Busk een blansjet.
- a But or mark een doelwerk/ een wit.
- But maar.
- a But of Wine een naam Wijn.
- a Butcher een Vleeschhouwer.
- a Butler een Bottelier.
- Butter boter.
- a Butlerie or Bouttelry een Spijskamer.
- Buttermilk Karnaesse.
- the Buttecks de Bilsen.
- a Button een knoop.

B U

- to Buy koopen.
- to Buz Rommelen als Bzen.
- By, hard by dicht by.
- By and by datelijc.
- a By-path een by-padt.

C.

- the Caball't Cabal.
- Cabbage Kool.
- a Cabinet een Cabinet.
- a Cabin of a Ship een Kooop in't Schip.
- a Cable een Cabel.
- a Cage een Doogelkooop.
- a Cake een Koek.
- to Cakle as a Hen Kakeelen.
- Calamity Ellendigheid.
- a Calendar een Dagrol.
- to Calculate oprekennen.
- a Calf een Kalf.
- the Calf of the legg de kint.
- a Caliver een Koer.
- to Call roepen.
- Calm stil.
- to Calumniate valscheijc beschuldigen.
- a Camel

C A

- a Camel een **Camel**.
the Camp den **Hez-**
leger.
 to pitch the Camp **Leger**
staan.
 I Can **Ik kan**.
 to Cancel **Te niet doen**.
 a Candel een **heers**.
 a Candlestick een **hande-**
laer.
 a Candle-snuffer een
heers snopter.
 a Cane een **Riet**.
 a Sugar-cane een **Su-**
ker-riet.
the Canker den **Canker**.
 a Cast een **Kan**.
 a Canon een **stuk** **Be-**
schuts.
 Canons **Canonnen/**
Wetten.
 a Canon in a Cathedral-
 Church een **Dom-**
heer.
 a Canopie een **Pavil-**
loen.
 Canvas **Canefas**.
 a Cap een **Muts**.
 Capable **bequaam**.
 a Cape of a cloak **de kap**
van een mantel.
 to Caper den **Capzool**
maken.
 Capers **Kappers**.

G A

- Capital **Doodelijk**.
 Capitulate **Capitulce-**
ren.
 a Capon een **Capoen**.
 a Captain een **Capit-**
teyn.
 Captious **Haast begri-**
pende.
 Captivity **Shevange-**
nisse.
 a Carcase **Caronje/**
doode lichaam.
 a Card for Woll een
haardt.
 a pack of Cards een
haarte-spel,
 a Sea-Card een **Zee-**
haart.
 Care **Zorg**.
 Carefulness **Zorghul-**
digheid.
 Careless **Zorgeloos**.
 Carnal **Bleeschelijk**.
 to Carp **Mis-seggen**.
 a Carpenter een **Tind-**
merman.
 a Carpet een **Caassel-**
kleet.
 a Carrion een **kreng**.
 a Carrot een **Beele**
Wortel/ of peen.
 to Carry **Dragen**.
 a Carr een **kar**.

to Carve

- 10 Carve in wood **Snij-**
 den/ graveeren.
 10 Carve meat **Dooz-**
 snijden.
 a Case or matter **Dooz-**
 saak/ reden.
 a Case to put somthing
 in een **Koker.**
 a Case of noun een
 geval van een naem-
 woordt.
 a Catement een **Open**
 venster/ tralie.
 10 Casheer **Wf** danken.
 a Cask een **Daatje.**
 10 Cast **Werpen.**
 10 Cast down **Neder-**
 werpen.
 10 cast off and cast away
Derwerpen.
 10 Cast accounts **Cijffe-**
 ren.
 10 Cast guns or metalls
Beschut gieten.
 10 Cast or vomit **Over-**
 geben.
 a Casting in Law **Ver-**
 oordeelinge.
 a Castle een **Kasteel.**
 Casual **Toevallig.**
 a Cat een **Kat.**
 a Catarrh een **Catarre.**
 10 Catch **Vangen.**
 10 Catechize **Catechi-**
 seeren.
- Cattel** **Dee.**
 a Caudle een **Candeel.**
 a Cave een **Hol.**
 a Cauldron een **Ketel.**
 a Cause een **Doozsaak.**
 a Caution een **Behoe-**
 ding.
 10 Cease **Ophouden.**
 Celestial **Hemelsche.**
 a Cellar een **Kelder.**
 10 Censure **Opzeeten.**
 the Center bet **Center/**
middel-punt.
 Certain **Seecker.**
 Chaff **Kaf.**
 a Chain een **Keten.**
 a Chair een **Stoel.**
 Chalk **Krijt.**
 a Chamber een **Kamer.**
 a Chamber-pot een **Wa-**
ter-pot.
 Chamlet **Kamelot.**
 a Chandler een **Keers-**
maker.
 a Chanel een **Canaal.**
 10 Change **Veranderen.**
 a Chapman een **Koop-**
man.
 a Chappel een **Kapel.**
 a Chapter een **Capittel.**
 Char-coal **Houte-kool.**
 10 Charge **Ten laste**
leggen.
 Charges **Onkosten.**
 10 Charma

10 Charm
 10 Chale
 Chast
 10 Chat
 Chattel
 a Chanl
 een H
 feg-er
 den.
 10 Chaw
 den.
 Cheap
 10 Chea
 Chear
 10 Che
 10 Ch
 a Che
 Chee
 10 C
 a Ch
 Che
 a Ch
 V
 10 C
 Ch
 10
 Ch
 C
 10

C H

10 Charm betooveren.
 10 Chase Jagen.
 Chast Kuyfch.
 10 Chat Praten.
 Chattels Goederen.
 a Chauldron (of coals)
 een Mate (kolen) van
 ses-en-dertigh Mud-
 den.
 10 Chaw or chew Kau-
 wen.
 Cheap Goet koop.
 10 Cheapen Dingen.
 Chearfull Drolijk.
 10 Cheat Bedriegen.
 10 Check Verispen.
 a Cheek een Wang.
 Cheese kaas.
 10 Cherish koesteren.
 a Cherry een Kerffe.
 Chess Schaak.
 a Chest-nut een Casta-
 nie.
 10 Chew set chaw.
 Chicken Kiecken.
 10 Chide kyben.
 Chief Opperste.
 Chill hout/huyberig.
 a Child een Kint.
 10 Chime Op de kloc-
 ken speelen.
 a Chimney een Schoor-
 steen.
 the Chin de Kin.

C H

Chips Spaanders.
 the Choice de keur.
 10 Choke Wozgen.
 Choler Bzamschap.
 10 Chop kappen.
 Christ Chzistus.
 a Church een Kerk.
 10 Chuse kiezen.
 Cider Appel-drank.
 a Cickle een Sichel.
 Cinamon Caneel.
 a Cipher een Cijfer.
 a Circle een Cirkel.
 10 Circumcise besnijden.
 Circumspect Doorzich-
 tigh.
 Cisers Schaare.
 a Citie een Stadt.
 a Citizen een Borger.
 a Cittern een Cijter.
 Civil Beleest.
 Clay Klep.
 10 Claim Toe-spreken.
 a Clasp een Gesp.
 a Claw een klaauw.
 Clean Rejn/supber.
 Clear klaar.
 10 Cleave Klieben.
 10 Climb klimmen.
 10 Clip Snippen.
 a Clock een klock.
 a Cloke een Mantel.
 Cloth Laaken.
 a Cloth een kleedt.
 a Cloud

- a Cloud een Wolk.
 Cloves krupdt Nagelen.
 a Clout een Doeksken.
 a Clown een Boer.
 a Coach een koetse.
 the Coast de kust.
 a Coat een Rook.
 a wast-Coat een bozst-
 ofte lijf-rok.
 a Cobler een Schoen-
 lapper.
 a Cobweb een Spinne-
 webbe.
 a Cock een Haan.
 a Cocket een Zeger van
 den Tol of Costuum-
 huyg.
 a Godd (fish) een Ka-
 beljantw.
 a Coffin een Doodt-kist.
 10 Coin-munten.
 Cold hout.
 a Cole een Kool.
 10 Collect Vergaderen.
 a Colledge een Collegie.
 Collick Pijn in de dar-
 men.
 a Colonel een Collonel.
 Colour Derwe.
 a Column een Pylaar.
 a Combat een Bevecht.
 a Comb een kam.
 10 Como komen.
- a Comet een Comeet.
 Comfort Troost.
 10 Command Com-
 mandeeren.
 a Commandment een
 Gebodt.
 10 Commend Loven.
 Commerce koopman-
 schap.
 Commission Commis-
 sie.
 Common Gemeen.
 Common-wealth een
 Republijk.
 10 Communicate mede-
 deelen.
 a Companie een Besel-
 schap.
 a Companion een Bes-
 sel.
 10 Compare Vergelijc-
 ken.
 a Compass een Passer.
 a Computation een op-
 reekening
 10 Conceive Verstaan.
 10 Conceive (a child)
 ontfangen.
 10 Conclude besluyten.
 Concord Eendzacht.
 10 Condemn Verdoe-
 men.
 10 Confess bekennen.
 10 Confirm bevestigen.
 10 Con-

10 Confiscate Confis-
 keeren.
 10 Conute Wederleg-
 gen.
 a Congregation een ver-
 gadering.
 10 Connive door de vin-
 geren zien.
 10 Conquer Overwin-
 nen.
 the Conscience Con-
 scientie/ gewisse.
 10 Consent Toestaan.
 10 Consider Overwe-
 gen.
 10 Consist Bestaan.
 Constancie Stantvas-
 tighent.
 10 Constrain Bedwin-
 gen.
 10 Consult beraden.
 10 Consume Verteeren.
 10 Contain behelsen.
 10 Contemn verachten.
 10 Contend Twisten.
 10 Continue Beduren.
 10 Contradict Tegen-
 spreken.
 10 Contrive Overleg-
 gen.
 Convenience bequaem-
 heyt.
 10 Convince Overtuy-
 gen.

a Cook een Koek.
 10 Cool Verkoelen.
 a Cooper een Kuupper.
 a Copie een Coppe.
 Copper koper.
 Coral Coraal.
 a Cord een koorde.
 Cordial Hertelikh.]
 Cork Hoek
 Corn koozn.
 a Corner een Hoek.
 Corpulent Swaar-lij-
 vig.
 10 Correct Straffen.
 10 Corrupt bederven.
 Costly kostelikh.
 Cotton Catoen.
 a Covenant een Ver-
 bond.
 10 Cover bedekken.
 10 Covet begeeren.
 the Cough den Hoest.
 a Council een Raat.
 10 Council te raden.
 10 Count Reekenen.
 the Countenance het
 Aangezigt.
 Courage Moed.
 Course (not fine) Hof.
 the Court het Hof.
 Courteous beleeft.
 a Cousin een Neef.
 a Cow een Koe.
 Coy een Houtwits mits.
 a Grab

C R

- a Crab een Krabbe.
 to Crack Kraaken.
 a Cradle een Wieg.
 Craft Listigheid.
 the Cramp de Kramp.
 a Crane (a bird) een
 Kraan.
 a Crain (to lift burdens)
 een Kraan.
 to Crave **Ootmoedig-**
 lijk bidden.
 Cream Room.
 to Create Scheppen.
 to Creep kruipen.
 to Crie Krijten.
 a Crime een Faut.
 a Cripple een Kreupel.
 Crooked krom.
 to Crow Krapen.
 a Crown een Kroon.
 Cruel Wreet.
 a Cup een Kop.
 Curd Wrongel.
 to Crul Krullen.
 Currans Corenten.
 a Curtain een Gordijn.
 a Cushion een Kussen.
 a Custom een Gewoon-
 te.
 to Cut Snijden.

D.

- a **D**agger een Pon-
 jaart.

D A

- Daintie Lekker.
 Damask Damass.
 a Dame een Vrouw.
 Dammage Schade.
 to Damn Doemen.
 a Damp een Damp.
 Danger Perijkel.
 Dangerous gebaarlijk.
 to Dare Durven.
 Dark Donker.
 a Dart een Schicht.
 to Dash (against) Sto-
 ten.
 to Date Dateren.
 a Daughter een Doch-
 ter.
 a Daughter in Law een
 Stief dochter.
 a Dance een Dans.
 the Dawning of the day
 den Dageraet.
 a Day een Dag.
 a Deacon een Diacon.
 Dead Dood.
 Deaf Doof.
 to Deal Handelen en
 Deplen.
 Dear Dierbare.
 Dear Duur.
 Death de Dood.
 a Debt een Schult.
 to Decay Verballen.
 Deceit Bedrog.
 to Deceive bedriegen.

- 10 Declare Verklaren.
 10 Decrease Afnemen.
 10 Decree Besluyten.
 a Deed een Daad.
 Deep Diep.
 a Deer een Dier.
 a Defeat een Nederlaagh.
 a Defect een Ontbrekinge.
 10 Defend Beschermen.
 10 Defile Verwipen.
 10 Defraud Bedriegen.
 10 Deject Nederwerpen.
 10 Delay Vertragen.
 10 Deliberate Raadsta-
 len.
 a Delight een Lust.
 10 Deliver Verlossen.
 10 Demand Enffchen.
 10 Demonstrate Bewij-
 sen.
 10 Denie Onthennen.
 10 Depart Wech gaan.
 10 Depend Aanhangen.
 10 Deride Uytlagchen.
 10 Descend Nederdaa-
 len.
 10 Describe beschrijven.
 10 Deserve Verdienen.
 10 Desire Begeeren.
 Desolate Ensaam /
 Verwoest.
- 10 Despair Wanhoop-
 pen.
 10 Despise Verachten.
 10 Destroy Verdestru-
 ren.
 10 Detain Onthouden.
 10 Detest Verfoegen.
 10 Divide Verdeelen.
 the Devil den Dupbel.
 10 Devour Verflinden.
 Dew Daut.
 a Dial een Wutwiffer.
 a Dictionarie een Dic-
 tionarium / Woord-
 den-boek.
 10 Die Sterven.
 10 Differ Verschillen.
 Difficultie Swarig-
 heyt.
 10 Digest Verteeren.
 10 Dig Zelfen.
 Dignitie Waardigheyt.
 Diligent Haarstig.
 10 Diminish Verminde-
 ren.
 Dimm Duffter.
 a Dincer een Middagh-
 maal.
 10 Dip Indooopen.
 10 Disburse verschieten.
 10 Discern Onderschepe-
 den.
 10 Discharge Nemant
 ontlasten.

- 10 Discover Ontdek-
 ken.
 Discret Doozsichtig/
 bescheiden.
 10 Disdain Versmaden.
 a Disease een Siekte/
 ongemak.
 a Ditch een Schotel.
 Dishonour Oneere.
 Disobedient ongehoorz-
 saam
 10 Dispatch Berrichten.
 10 Displease Misbeha-
 gen.
 10 Dispraise Mispry-
 sen.
 10 Dispute Disputer-
 ren.
 10 Dissemble Bedriegen.
 10 Dissolve Ontbinden.
 10 Disswade Ontraden.
 10 Distill Distilleeren.
 10 Distinguish Onder-
 scheiden.
 10 Distribute Uytdee-
 len.
 a Ditch een Sloot.
 Division Verdeeling.
 10 Divulge Uytstroepen.
 10 Do Doen/maken.
 a Doctor een Doctoer.
 a Dog een Dogge/ een
 Hond.
 Dole ful Dat te be-
 jammeren is.
 Done Gedaan.
 a Door een Deur.
 a Dofan een Dofijn.
 a Doublet een Wam-
 bang.
 Double Dubbel.
 10 Doubt Twiffelen.
 Down Neder.
 10 Dote Sullen.
 a Dove een Duif.
 a Dragon een Draek.
 a Dram een Drama.
 a Draper een Drapier.
 10 Draw Trekken.
 10 Draw beer Tappen.
 10 Draw (water) (water)
 putten.
 Dreadfull Dreeslijk.
 a Dream een Droom.
 Dregs Drossen.
 Drie Drog.
 10 Drinck Drincken.
 10 Drive Drijven.
 10 Drop Druppen.
 10e Drop sie de Water-
 sucht.
 10 Drown Verdinken.
 Drowsie Slaperig.
 a Druggist een Drogist.
 a Drum een Crommel.
 a Duck een Endvogel.
 a Ducket een Dukaat.
 a Duke een Hertog.

D U

E C

Dul Bot / Somp.
 Dung *Mest / dreck.*
a Dungeon een Kerker.
 Duff Stof / poeder.
 Dirt Duyligheyt / slich.
a Dutcheſs een Hertoginne.
 Durie Plicht.
a Dwarf een Dwergh.
 so Dwell Woonen.
 so Dye Derven.

E.

E Ach Elk / een pege-
 lich.
an Eagle een Arent.
an Ear een Oor.
an Ear (of corn) een
 War (van Koorn.)
an Earl een Graaf.
 Early vroegh / by tijt.
 so Earn verdienen.
 Earnest Ernstigh.
 Earth Waerde.
an Earthquake een Aard-
 bevinge.
 Ease Gemack.
 so Ease verlichten.
the East het Oosten.
 Easter Paasschen.
 so Eat Eeten.
the Ebb Ebbe.
an Echo Echo / we-
 derklanck.

an Eclips Eclipsis.
an Edge (of a knife) een
 Scherpte (van een
 mes.)
 Edification Stichtinge.
 so Educate Opvoeden.
an Ecl een Val.
 so Effect volbrengen.
an Egg een Ey.
 Either Ofte.
 Elbow een Elleboogh.
 Elder Onder-
the Elect de Wytberho-
 rene.
an Element een Ele-
 ment.
an Elephant een Ele-
 phant.
an Ell een Elle.
 Eloquent Welſprekent.
 Else Andersins.
 Elsewhere Elders.
 so Embrace Omhelsen.
 so Embroider Borduur-
 ren.
 Eminent Overtreffende.
an Emperour een Key-
 ser.
an Empire een Keyser-
 rijk.
 so Employ Employeen-
 ren.
 Empty Ledigh.
 so Enable

- 10 Enable machtig ma-
 ken.
 10 Erichant Betroebe-
 ren.
 10 Enclose Insluyten.
 10 Encourage Aanmoede-
 digen.
 an End een eynde.
 10 Endeavour Betrach-
 ten.
 10 Endure Verdragen.
 10 Enforce bedwingen.
 English Engels.
 10 Engrave Grabeeren.
 an Enemy een Vyant.
 10 Enjoy Genieten.
 Enough Genoeg.
 10 Enrich rijk maken.
 an Ensign een Baniere
 of Vaandel.
 10 Entice Wanloeken.
 an Entrance een In-
 gank.
 Entreat Smecken/bid-
 den.
 Envie Aghd.
 Equity Billigheyt.
 10 Err dwaalen.
 an Errand een Bood-
 schap.
 10 Escape Ontkomen.
 Especial Doornament-
 lijk.
 10 Establish Bevestigen.
- 10 Esteem Achten.
 Eternity Eeuwighheyt.
 10 Evacuate Uyttrup-
 men.
 the Even or evening den
 Avont.
 Even Effen.
 Every one Ieder een.
 Evil Quaet.
 an Ew een Ope.
 Exact Perfect.
 10 Exalt Verheffen.
 10 Examine Examinee-
 ren.
 an Example een Exem-
 pel.
 10 Except Uytneemen.
 Except Uytgenomen.
 the Exchange de Beurſ.
 10 Exchange Wiſſelen.
 10 Exclude Uytſluyten.
 10 Excuse Ontſchuldi-
 gen.
 10 Exereise Oeffenen.
 10 Exhort Vermaanen.
 10 Expect Verwachten.
 Expedient Betamelik.
 10 Expel Uytzjyben.
 Experience Ervarent-
 heyt.
 10 Expound Uytleggen.
 10 Expres Uytzuchen.
 10 Extend Uytſpre-
 den.

10 Ex-

to Extinguish *Uytblus-*
schen.

to Extol *verheffen.*

Extraordinary *Extra-*
ordinaris.

Extremitie *Het-uytter-*
ste.

an Eye *een Oogh.*

the Eye-brow *Oogh-*
bzaam.

F,

the Face *het aangesigt /*
aansigt.

Facility *Lichtheyt.*

a Fact *een Daet.*

Faculty *Faculteyt.*

to Fade *verwelcken.*

a Fadam *een Dadem.*

to Fail *Failleeren.*

Fain *Geeren.*

to Fain or feign *veyn-*
sen.

Faint *Plaauw.*

Fair *schoon.*

a Fair (or market) *een*
Jaarmarkt.

Faith *Geloof.*

Faithful *Betrouw-*
w.

to Fall *vallen.*

False *valsch.*

Fame *'t Gerucht.*

a Family *een Huisgefm.*

Famine *Hongers-noot.*

Fancy or fantasy *inbeel-*
dinge.

a Fann *een Waep.*

to Fare *baten.*

Farewell *baart wel.*

Farr *berre.*

a Fashion *een Fatsoen /*
manier.

to Fast *vasten.*

Fat *Det.*

a Fat *een Dat.*

Fate *Noodlot.*

a Father *een Vader.*

a grand-Father *een*
Grootvader.

a Fault *een Schult.*

to Favour *vergunningen.*

Fear *bzeese.*

a Feast *een Gastmaal.*

a Feather *een veder.*

to Feed *voeden.*

to Feel *voelen.*

Fellowship *Geselschap.*

a Fen *een Deen.*

to Fence *scherms.*

Fervent *uyterig.*

to Fetch *halen.*

Feud *doodelyke haat.*

a Fever *Brandende*
koozts.

Few *weynig.*

Fidelity *Betrouwig-*
heyt.

FA

FO

a Field een veldt.
 a Fig een vigg.
 to Fight begheten.
 to Fill vullen.
 Filth vuyligheyt.
 to Find vinden.
 Fine Moop / net.
 a Finger een vinger.
 to Finish Eynigen.
 Firm vast.
 the First de Eerste.
 a Fish Fisch.
 a Fist een vuyst.
 Fitt bequaam.
 Five vijf.
 a Flagg een vlagge /
 haan.
 a Flagon een klan.
 a Flame een vlam.
 to Flatter vleyen.
 Flax vlas.
 a Flea een Plo.
 a Fleet een vloot.
 Fleth vleesch.
 to Flie vliegen.
 to Flie away vlichten.
 a Flie een vlieg.
 to Fling Goopen.
 the Floor de vloer.
 Flour (or meal) Meel.
 to Flow bloeden.
 a Flower een blom.
 a Flute een fluyt.
 Fodder Voeder.

a Foe een Vyant.
 to Fold houden.
 to Follow volgen.
 Folly Sotheyt.
 Fondneis Malligheyt.
 Food voetsel.
 a Fool een Sot / geck.
 a Foot een voet.
 For Want,
 to Forbid verbieden.
 to Force Dwingen.
 a Forehead een Voort-
 hoest.
 to Foretell voorszeggen.
 to Forfeit verbeuren.
 to Forget vergeten.
 to Forgiye vergeven.
 the Former de voorsz.
 a Forrest een Forest.
 to Forsake versaken.
 to Forswear verzwee-
 ren.
 Forth voort / buyten.
 Forthwith Terstont.
 Fortune Geluck.
 Foul vuyl.
 a Fowl een vogel.
 a Fountain een Font-
 teyn.
 Four vier.
 a Fox een Vos.
 Freight vracht.
 Frankinsence
 roock.

Die

Fraud

F R

G A

Fraud bedrog.
 Free huy.
 to Frees vzielen.
 French Frans.
 a Friend een vrient.
 Fresh verſch.
 to Fry Pruypen/ vraden.
 Frogg een vofſch.
 From van.
 Frost vofſt.
 Fruit vucht.
 Full vol.
 to Fullfil volmaken.
 Fury Raſernye.
 to Furniſh Stoffeeren.
 Further (or farther) verder.
 Furthermore Daar-en-boven.
 Future Toekomende.

G.

Gain Winſte.
 to Gainſay Tegenſpreeken.
 the Gall de Galle.
 Gallant Prachtigh.
 a Gallerie een Waldery.
 to Gallop Gallopeeren.
 the Gallows de Galgh.
 Games Spelen.
 a Gaol (or jail) een Gevangenis.

to Gape Gopen.
 a Garden een Tuyn.
 a Garland een Krans.
 Garlick Looch.
 a Garment een Kleet.
 Garrison Barniſoen.
 a Garter een Houſſebant.
 a Gate een Doort.
 to Gather vergaderen.
 to Gaze Starogen.
 Gender Beſlachte.
 Generall Generaal.
 a Gentleman een Edelman.
 to Geſs Biſſen.
 Geſture Belaat.
 to Get krijgen.
 Gholt Oeſt.
 a Giant een Reus.
 a Gift een Giſte.
 to Gild vergulden.
 Ginger Bengber.
 to Gird Bozden.
 a Girdle een Bozdel.
 a Girl een Meysje.
 to Give Geven.
 Glad blijde/ vrolijk.
 Glas Glas.
 a looking Glas ſpiegel.
 to Glean Waren.
 a Glimmering een glans.
 a Globe een Kloot.
 Bb 3. Glory

G L

G R

Glory Glorie / eer.
 Gloves Hantschoenen.
 Glue Lijm.
 a Glutton een vzaat.
 10 Gnath knarssen.
 10 Gnaw knagen.
 a Goat een Bock of een
 Geyt.
 God Godt.
 10 Go gaan.
 Go to wel aan.
 Gold Gout.
 Good goet.
 a Goose een Gans.
 the Gospel het Euange-
 lium.
 10 Govern Gouvernee-
 ren.
 the Gout de Ticht / Po-
 dogra.
 a Gown een Tabbaart.
 Grace Genade.
 Grain Vzaan of koozn.
 Grand Groot.
 a Grape een Druyf.
 Grass Gras.
 10 Grat Raspen.
 a Grave een Graaf.
 Gratitude Danckbaar-
 heyt.
 Greas Smeer.
 Great Groot.
 Greedy Bierigh.
 Green Groen.

10 Greet Groeten.
 Grief Droefheyt.
 10 Grind Maalen.
 10 Gripe Grijpen.
 a Grocer een Krupde-
 nier.
 10 Gronc Steenen.
 the Ground de gront.
 10 Grow Groepen.
 10 Grudge benijden.
 10 Guard beschermen.
 a Guest een Gast.
 a Guide een Leydman.
 Guil bedrog.
 Guilty Schuldig/hant-
 dadigh.
 Gum Gomme.
 the Gums het Cant-
 bleesch.
 a Gunn een Roer.
 10 Gush out Uytloes-
 pen.
 a Gutter een goot.

H.

a Haddock een Schel-
 vis.
 a Haft een Heft.
 Hail Hagel.
 Hair Hanz.
 Half de Helft / half.
 10 Hallow Hepligen.
 10 Halt Hincken.
 a Halter

H A

H F

a Haker een strop.
 a Han een Pain.
 a Hammer een Hamer.
 a Hand een Hand.
 a Handkerchief (handkercher) een Neusdoek.
 to Handle handelen.
 Handsom behendig.
 to Hang ophangen.
 to Happen gebeuren.
 Happy gelukkig.
 to Harbour herbergen.
 Hard hard.
 a Hare een Haas.
 Harm schade.
 Harmless onnoosel.
 a Harp een Harp.
 to Harrow Eggen.
 a Hart een Hert.
 Harvest Herfst.
 to Hasten haasten.
 a Hat een Hoet.
 to Hatch broeden.
 a Hatcher een Bijl.
 to Hate haten.
 to Have hebben.
 a Haven een Haven.
 Haughty hoogmoedig.
 Hay Hoop.
 Hazard hasaard.
 He H. p.
 a Head een Hoofst.
 to Heal genesen.

Health gesontheyt.
 a Heap een Hoop.
 to Hear hooren.
 the Heart het Hert.
 Heath een Heide.
 Heathen Heiden.
 to Heave heffen.
 Heaven Hemel.
 Heavie Zwaar.
 a Hedge een Hegge.
 to take Heed hoeden.
 a Heel een Hiel.
 Height hooghte.
 an Heir een Erfgenaem.
 Hell Helle.
 a Helmet een Helm.
 to Help helpen.
 to Hem Zoomen.
 Hemp Hennip.
 a Hen een Henne.
 Hence hier van daan.
 an Herb een Krup.
 Here hier.
 Hereafter hier na.
 an Heretick een Ketter.
 a Herring een Haring.
 to Hew houtwen.
 to Hide verbergen.
 High hoogh.
 a Hill een Berg.
 Him hem.
 to Hinder verhinderen.
 to Hire huuren.
 a History een Historie.

H I

10 Hit Raacken / tref-
 fen.
 Hither Verwaarts.
 Hoarse Weesch.
 a Hog een Berken.
 a Hogshead een Or-
 hoof.
 10 Hold Houden.
 a Hole een Gat.
 Holy Heilig.
 Hollow Hol.
 at Home t' Huis.
 Honest Eerlijk.
 Honey Honig.
 Honour Eer.
 a Hood een Vrouwen-
 kaper.
 a Hoof (of a beast) een
 Hoef (van een beest.)
 a Hook een Haak.
 a Hoop een Hoep.
 10 Hop Huppelen.
 10 Hope Hoopen.
 Hopps Hoppe.
 a Horn een Hoorn.
 Horrible Schrikkelijk.
 a Horse een Paert.
 an Host (arm) krijghs-
 heyt / leger.
 Hot Heet.
 an Hour een Uur.
 a House een Huis.
 Hunger Honger.
 10 Hunt Jagen.

H U

10 Hure Seer doen.
 a Husband een Vrouws-
 getrouwde Man.
 a Hymn een Lofzang.
 Hypocrisie Geveynst-
 heyt.

I.

I Ick.
 Jaundice de geelsucht.
 the Jaw-bone het Kake-
 been.
 Ice Ijs.
 Idle Luy.
 an Idol een Afgodt.
 10 Jeer Berkscheeren.
 10 Jest Jochen.
 Jesus Jesus.
 a Jew een Jode.
 a Jewel een Juweel.
 If Indien.
 Ignorance Ontwetent-
 heyt.
 Ill Quaet.
 an Image een Beelt.
 10 Imagine Inbeelden.
 10 Imitate Na-doen.
 Immediately Eerstont.
 Immortall Onsterfe-
 lijk.
 10 Impart mede-deelen.
 Impossible onmoglijk.
 Impudent onbeschaemt.
 In In.

10 In-

an Inch een duym-breed.
 10 Inclose Insluiten.
 Incredible ongelooftich.
 Indifferent onpartijdig.
 Industry naarftigheid.
 Infallible Onfeftbaar.
 an Infant een kleyn
 kindt.
 10 Infect befmetten.
 Inferiour minder.
 Infinite Onepndeligh.
 10 Inform onderwijfen.
 10 Inhabit Intwoonen.
 10 Inherit Erven.
 Iniquitie Ongerechtig-
 heyt.
 Inkt Inkt.
 an Ink-horn een Inkt-
 hoeker.
 an In een Herberg.
 Innocent Onnoofel.
 10 Inquire Nabragen.
 10 Instruct onderwijfen.
 an Instrument een werft-
 tung/instrument.
 Interest Interest/wae-
 ker.
 10 Interpret Vertalen.
 10 Interrupt Verftoren.
 an Introduction een In-
 lepdinge.
 10 Invent Aptbinden.
 Invisible Onfichtbaer.
 10 Invite Booden.

Inward Inwendig.
 a Journey een Reysfe.
 Joy Dytlichheyt.
 10 Joyn Doegen.
 a Joyner een Schyft-
 werker.
 a Joynt een Lidt.
 Iron Ifer.
 Is Is.
 10 Itch Heuken.
 a Judge een Rechter.
 a Judgment Oordeel.
 10 Juggle Oupchelen.
 Juice Sap.
 Ivorie Hooz.
 Just Rechtbaerdigh.
 Justice Gerechtigheyt.
 10 Justify Rechtvaerdi-
 gen.

K

10 K Eep Bewaren:
 a Kettle een ketel.
 a Key den Sleutel.
 the Kidneys de Nieren.
 10 Kill Dooden.
 Kind Dytndeligh.
 10 Kindle Ontfeken.
 a King een Koning.
 a Kingdom een Koninge-
 rijk.
 a Kifs een Saen.
 a Kitchin een keuken.
 a Knave een Boeve.

K N

- 10 Knead kneeden.
 a Knee een knie.
 10 Kneel knielen.
 a Knife een Mes.
 a Knight een Ridder.
 10 Knit Wrepen.
 10 Knock kloppen.
 a Knot een knoop.
 10 Know kennen.
 a Knuckle een kneuc-
 kel.

L

- L** Abour Arbejdt.
 Lace kant.
 10 Lack (or want) Ge-
 breecken.
 a Lackey een Lackey.
 a Ladeen Jong-gesel.
 a Ladder een Ladder
 ofte Leer.
 a Ladle een pot-sepel.
 a Lamb een Lam.
 Lame Lamme.
 10 Lament Beklagen.
 Land Landt.
 Land-lord Wuyg-heer.
 a Language een Taal /
 Spzaak.
 10 Languish Flaant
 worden.
 a Lantern een Lan-
 teern.
 the Lap Schoot.

L A

- Large groot.
 a Lark een Reuwerk.
 a Lash een Slagh.
 10 Last Duuren.
 the Last de Leste.
 a Latch of a door een
 klink van een deur.
 Late Laat.
 Lattises Tralen.
 10 Laugh Lachen.
 a Law een Wet.
 a Lawyer een Advoca-
 taat.
 10 Lay Leggen.
 Lazy Lup.
 Lead Loot.
 10 Lead Lepden.
 a Leaf een Bladt.
 a League een Verbondt.
 Lean Mager.
 10 Lean Opleunen /
 steunen.
 10 Leap Springen.
 Leap-year Schyckel-
 jaar.
 10 Learn Leeren.
 Least Op dat niet.
 the Lest de Kleinste.
 Leather Leder.
 10 Leave Verlaten.
 Leaven Deessem.
 the Left-hand de Link-
 herhant.
 a Leg een Been.
 a Lemon

a Lemon een Lamoen-
 appel.
 to Lend, Leenen.
 Length Lenghte.
 Lent de Lente.
 a Leper een melaatsch.
 Less minder.
 to Lessen kleyn ma-
 ken.
 a Lesson een lesse.
 Lot Toelaten.
 a Letter een Bzief.
 Lewd Boos / godt-
 soos.
 a Libel een pasquil.
 Liberal mildadigh.
 Liberty Dzyhent.
 a Library een Biblio-
 teek.
 Licence verlosf.
 Lie een Leugen.
 to Lie Liegen.
 Life Leven.
 to Lift Oplichten.
 Light Licht.
 light (nor heavy) licht
 (niet zwaat.)
 Like gelyck.
 Lime Kalck.
 Limit een paal / sant-
 paal.
 Limn Schilderen.
 Line een Linie.
 de Lining (of a coat)

de boederigh.
 Linfen Lpwaat.
 a Lion or Lyon een
 Leeuw.
 the Lip de Lippe.
 to Lisp Lyspen.
 Little Nuttel / kleyn.
 to Live Leven.
 the Liver het Leber.
 a Liverie een Liverey.
 Lo Siet.
 a Loadstone een Sijp-
 steen.
 a Loaf een Broot
 a Lobster een kreeft.
 a Lock een Slot.
 to Lodge Logeeren.
 the Loins de Lenden.
 Long Langh.
 to Long verlangen.
 to Look Sien / kijken.
 a Loop een Lits.
 to Loose Los maken.
 a Lord een Heer.
 Lordship Heerschap.
 to Lose verliesen.
 Lost verloeren.
 to Lothe Walgen.
 to Love Beminnen /
 lief hebben.
 Love Liefde.
 Low Nederigh / laag.
 Lowd Kyn.
 a Lowse een Lups.
 Na 6 Luck

Luck **Geurt**.
 Lukewarm **Lauw**.
 10 Lurk **Schuylen**.
 Lust **Wellust**.
 Euster een **Luster**.
 Lustie **Lustig**.
 a Lute een **Luit**.

M.

a **M** Ace een **Scepter**.
 Mace **Poelie**.
 Mad **Sinneloos**.
 Made **Gemaakt**.
 Madder **Mee-krappen**.
 the Magistracy de **Ober-**
heid.
 Magnanimity **Groot-**
moedigheid.
 Magnificence **Heerlik-**
heid.
 10 Magnific **Groot ma-**
ken.
 a Maid een **Maagd /**
Mejd.
 10 May (or can) **Ma-**
gen.
 Majesty **Majesteyt**.
 the Maines (of a horse)
 de **Manen / mane**.
 10 Maintain **Onderhou-**
den.
 a Major een **Majoor /**
Burgermeester.

10 Make **Maken**.
 Malcontent **Misnoegt**.
 the Male (of every kind)
 het **Manneken**.
 Malice **Boosheit**.
 Malt **Mout**.
 a Man een **Man**.
 10 Manage **Uytvoeren**.
 Manifest **Openbaar**.
 Manifold **Menighvul-**
digh.
 Manner **Manier**.
 (good) Manners **Zes-**
den / goede manie-
ren.
 Many **Deel**.
 a Map een **Kaarte**.
 Marble **Marmersteen**.
 10 March **Marcheeren**.
 a Mare een **Merry**.
 the Margin de **Rand**.
 a Mark een **Merck**.
 a Market de **Markt**.
 a Marquis een **March-**
Graaf.
 Marriage **Houwelyk**.
 10 Marrie or be married
Crouwen / ofte vhe-
troutot worden.
 Marrow **Merg**.
 a Martyr een **Marte-**
laer.
 10 Marvel **Wonderen**.
 a Mason een **Metselaer**.

the Mafs de Miffen.
 the Mast de Mast.
 a Master een Meester.
 a Match Tant.
 Matches Swavelftoc-
 ken.
 Matter Materie / ftof.
 a Maund een Mand.
 Meal Meel.
 a Measure een Maat.
 Meat Koft / fpijs.
 to Meditate Overden-
 ken.
 a Medler een Mispel.
 Meek Sachtzinnig.
 to Meet Bemoeren.
 Meet Bequaam.
 Melancholie Melan-
 che.
 to Melt Smelten.
 a Member een Lidt en
 Lidmaat.
 Memory Gedachtenis.
 to Mention Melden.
 a Merchant een koop-
 man.
 Mercie barmhertigheid.
 Merit Verdienfte.
 Merrie Doflijk.
 a Message een boofchep.
 a Messenger een Bode.
 Metal Metaal.
 the Middle Middel.
 Midnight middernacht.

a Midwife een Doech-
 vrouw.
 Might Macht.
 Mild Sachtzinnig.
 a Mile een Mijl.
 Milk Melk.
 to Milk Melken.
 a Mill een Molen.
 a Miller een Moole-
 naar.
 the Mind 't Bemoed.
 to Mind Acht neemen.
 Mindfull Bedachtig.
 Mine Mijn.
 a Mine een Mine.
 to Mingle mengen.
 a Minister een Predi-
 kant.
 the Mint de Munt.
 a Minute een Minuit.
 a Miracle een Mir-
 kel.
 Mire Slijk.
 Mireh Doflijkheid.
 Mifchance Ongeval.
 a Mifchief een Feit.
 a Misdood een Mis-
 daat.
 Miseric Cordigheit.
 to Mistake Verzinnen.
 to Mistrust Mistrout-
 wen.
 to Mitigate Verzach-
 ten.
 Bb 7

M I

to Mix *ſet* Mingle.
 a Mocker een Spatter.
 Modest Manierlijk.
 Moift Dachtigh.
 to Moleſt Quellen.
 a Moment een Oogen-
 blick.
 a Monarch een Mo-
 narch.
 a Moneth een Maant.
 Money Belt.
 a Monk een Munnick.
 a Monſter een Mon-
 ſter.
 a Monument een ghe-
 denck-teecken.
 the Moon de Maan.
 More Meer.
 the Morning Morgen-
 tijdt.
 Mortal Sterffick.
 a Mortar een Döſſel.
 Morter Mörzel:
 to Morrifie Dooden.
 Moſs Mos.
 Moſt Meest.
 Mother Moeder.
 a Motion een Bewe-
 gingh.
 Mouldy Schimmelach-
 tigh.
 to Mount Opklimmen.
 a Mountain een Bergh.
 to Moura Treurig zyn,

M O

a Mouſe een muys.
 the Mouth de mont.
 to Mow maapen.
 Much Veel.
 Mud modder.
 a Mulberry een moer-
 beſie.
 a Mule een muyl. Es-
 ſel.
 to Multiplie Vermeer-
 deren.
 a Multitude een me-
 nigte.
 a Murderer een moorde-
 naar.
 to Murmure murmis-
 reeren.
 Muſick muſſiek.
 Musk muſcus.
 I Muſt ich moſt.
 Muſt Nieuwe Wijn.
 Muſtard moſtaart.
 to Muſter monſteren.
 Mutable Veranderlijk.
 Mute Stom / ſit.
 Mutton Schapen-
 vleeſch.
 Mutuell Onderlinge /
 wederzijds.
 to Muzzle muylban-
 den.
 a Myſtery een Vertog-
 gentheyt.

the Nails

N A

N E

N.

the **N**ails (of the fingers) de **Na-**
gelen.
a Nail een **Spijcher.**
Naked **Naacht.**
a Name een **Naam.**
to Name **Noemen.**
Namely **Naamentlijck.**
a Napkin een **Servet.**
a Narration een **Ver-**
haal.
Narrow **Naauw.**
a Nation een **Volck /**
Natie.
Nativitie **Geboorte.**
Nature **Natuur.**
the Navell de **Navel.**
a Navie een **Bloot**
Schepen.
Navigation **Schep-**
vaart.
Naught **Quaat.**
Nay **Neen.**
Near **Na-by.**
Neat **Net.**
Necessarie **Nootsake-**
lijck.
Necessitie **Nootwen-**
digheid.
the Neck den **Wals.**
Need **Gebzeck.**
a Needle een **Naalde.**

to Neglect **Verfuymen.**
a Neighbour een **Buur-**
man.
Neither **Nochte.**
a Nephew een **Neef.**
a Nest een **Nest.**
a Net een **Net.**
a Nettle een **Netel.**
Neyer **Noopt.**
Nevertheless **Niet te-**
genstaande.
New **Nieuw.**
the Next de **Naaste.**
a Niggard een **Steri-**
gaart.
Nigh **Na-by.**
the Night de **Nacht.**
Nimble **Gaauw.**
Nine **Neegen.**
to Nip **Nippen.**
No **Neen.**
in No wise **Geensins.**
Noble **Adel.**
to Nod **Knicken.**
None or no **Geen.**
Noise **Geraas.**
Noon de **Noen / mid-**
dagh.
Nor **Nochte.**
North **Noort.**
the Nose de **Neus.**
the Nostrils de **Neusga-**
ten.
Not **Niet.**

a No-

Notaire een Notaris.
 Note Opmerken.
 Nothing or nought
 Niets.
 Nurse een Doedster/
 Minne.
 Nourish Voeden.
 Now Nu.
 Number een Getal.
 Number Reekening.
 Nun een Nonne/Wa-
 gijn.
 Nut een Nut.
 Nutmeg Noote-Mus-
 caat.

O.

Oak-tree een Eik-
 ken-boom.
 Oar een Riem.
 Oath een Eed.
 Oats Haber.
 Obediance Gehoor-
 zaamheid.
 Obey Gehoorzaam
 zijn.
 Object Tegenwer-
 pen.
 Obligation een Ver-
 bintenis.
 Oblige Verhinderen.
 Oblivious Vergetelyk.
 Obscure duyster.

Observe Waar ne-
 men.
 Obstinate Hetneklig.
 Obstruct Stoppen.
 Obtain Verkrijgen.
 Occasion Gelegent-
 heyt.
 the Ocean de Oceaen/
 de groote Zee.
 Odious Hatelyk.
 Odour een Reuk.
 Of Van.
 Offend Ergernis ge-
 ven/beschadigen.
 Offer Aanbieden/
 presentereen.
 Office een Ampt/
 Officie.
 Offspring Afkomst.
 Often or oftentimes
 Dikmaal.
 Oil Olie.
 Ointment Salf.
 Oister een Oester.
 Old Out.
 Olive een Olijf.
 Omic Achter-laten/
 versupmen.
 Omnipotent Almacht-
 tig.
 Once eens.
 One Een.
 Onely Aleenlyk.
 Onjon een Ajon.
 Open

O P

to Open **O**pen doen.
 Openly **O**pentlijk.
 Operation **O**erkinge.
 Opinion **O**pinie.
 Opportunity **O**elegent-
 heyt.
 to Oppose **O**egenstaan.
 to Oppress **O**nderdru-
 cken.
 Or **O**f / ofte.
 an Oracle een **O**rafel.
 an Oratïon een **O**ratie.
 an Orchard een **O**ort-
 gaart.
 Ordain **O**rdonneeren.
 Order **O**der.
 orderly **O**denteljk.
 ordinarily **O**gewoon-
 ljk.
 Organ een **O**rgel.
 Original d'**O**or-
 sprongh.
 anament **O**ieraat.
 Orphan een **O**wees-
 kind.
 otherwise **O**ndermits.
 Over een **O**ver.
 over **O**ver.
 Overcast **O**verleggen.
 Overcome **O**verko-
 men / overwinnen.
 Overflow **O**vervloes-
 en.
 Overlive **O**verleven.

O V

Overlong **O**verlang.
 to Overmaster **O**ver-
 meesteren.
 to Oversee **O**versien.
 to Overthrow **O**ntwer-
 pen.
 to Overturn **O**mkheeren.
 to Overweigh **O**verwe-
 gen.
 to Overwhelm **O**ver-
 stulpen.
 an Ounce een **O**nce.
 Our **O**nse.
 Outward **O**utwendig.
 to Ow **O**schuldig zijn.
 an Owl een **O**vl.
 Own **O**egen.
 an Owner een **O**eg-
 naar.
 to Own **O**egenen.
 an Ox een **O**s.
P.

P Ace een **P**as.
 to Pacific **P**acifische
 maken.
 a Pack een **P**ack.
 a Pad-lock een **P**adslot.
 a Page een **P**agie.
 Pain **P**ijn.
 to Paint **P** Schilderen.
 a Pair een **P**aar.
 a Palace een **P**aleys.
 Pale **P**leek.

the Palma

the palm of the hand de
 palm van de hand.
 a Palm-tree een Palm-
 boom.
 the palse beroerte.
 a Pan een pan.
 a Pancake een panne-
 koek.
 the Panch, tripes de
 peng.
 to Pant Beven / klop-
 pen.
 a Pantoffle een pantof-
 fel.
 the Pap de Mam ofte
 Cepel.
 Paper vampier.
 Paradice Paradijs.
 a Parcel een partje.
 Prechment perkement.
 to pardon vergeven.
 to pare afsnijden.
 Parents Ouderen.
 the Parliament het Par-
 lement.
 a Parlour een Binnen-
 saal.
 a Parrot een Papegay.
 Parsley Peterselp.
 a Parsnep een Pastina-
 kel.
 a part een gedeelte.
 to partake deelachtigh
 zyn.

partial partijdig;
 particular bysonder /
 particulier.
 a partition een deplin-
 ge.
 a partner een mede-ge-
 sel.
 a Parridge een Patrijs.
 a Pasquil een Pasquil.
 to pass passeeren.
 a passenger een passa-
 gier / reysiger.
 the Passover Paasschen.
 a Pass port een Pas-
 poort.
 a passion een bewegin-
 ge.
 past verby gegaan.
 Paste (dough) Deeg.
 a Pasty een Pastey.
 pastime tijdsverdoeff.
 a Pastor een Herder.
 a Pasture een Weyde.
 a Path een Padt.
 patience gedult.
 a Patriarch een Patri-
 arch.
 a patron een patroon.
 a pattern een voorbeeld.
 to pave paven / pla-
 ven.
 a pavillion een pabil-
 lion.

to paw

P A

pawn **De pant leg-**
gen.
 pause **Rusten / pau-**
seeren.
 paw **een Poot.**
 pay **Betalen.**
 peace **Vrede.**
 peach **een Persick.**
 peacock **een Paantw.**
 pear **een Peer.**
 pearl **een Perlk.**
 pease **Erwteten.**
 peculiar **Eygen.**
 degree **Wskomste.**
 peevish **Kozsel/moeng-**
lijck
 pelt **een pels.**
 pen **een penne.**
 penetrate **Doozdingen.**
 patient **Verrouwigh /**
oetbaardigh.
 penknife **een penne-**
mes.
 penne **een penninck /**
en stuyver.
 pencil **een penceel.**
 pension **een pensioen.**
 penthouse **een Hupf-**
el.
 perie **Armoede.**
 people **Dolck.**
 pepper **per peper.**
 adventure **by abon-**
ur.

P E

to perceive **Bemerken /**
bespeuren.
 perdition **Verlies / ver-**
derbenisse.
 perfect **Volkomen /**
volmaacht.
 to perfect **Wolepnden.**
 to perform **Volbren-**
gen.
 perillous **Gevaarlijck.**
 period **punt / eynd.**
 to perish **Vergaan.**
 perjury **Eedtbreeking.**
 a periwig **een pruick.**
 to permit **Toestaan /**
toelaten.
 pernicious **Schadelick.**
 to perpetrate **Begaan.**
 perpetual **Eeuwigh /**
geduurigh.
 perplexed **Verwerd /**
bekommert.
 to persecute **Vervol-**
gen.
 perseverance **Volher-**
dighheit.
 to persist **Volherden.**
 a person **een persoon.**
 to perswade **Met re-**
den toedzengen.
 perverse **Verkeert.**
 to peruse **Doozien.**
 to pester **Quellen.**

a peste

- a Pestle (or pounder) een Stampet.
 a Petticoat een Azoutwaſ Onder-Rock.
 a Petition een Verquest / begeerte.
 Pewter Beauteer / Tin.
 Phantafie Inbeeldinga ge.
 a Phefant Phafantfaagel.
 a Philosopher een Phi- losooph.
 a Phrase een Spreuk.
 Physick Medicijn.
 to Pick Plicken.
 Pickle Perffel.
 a Picture een ſchilderij.
 a Pie een Paſteij.
 Piety Goddychtig- heyt.
 a Pigeon een Duff.
 a Pig een kleyn Verc- ken / een ſteu.
 a Pike een Spies.
 a Pike (fish) een Snoek.
 a Pilgrim een Pelgrim.
 to Pill de Schoot af- ſchellen.
 a Pill een Piſſe.
 a Pillar een Palaar.
 a Pillow een Hoofdkuſ- ſen.
 a Pilot een Lootsman.
 to Pinch Pijpen.
 a Pink (a little ship) een Pink.
 a Pinnas (ship) een Pyn- nas.
 a Pin een Spel.
 to Pin Manspellen.
 a Pint een Pint.
 a Pipe een Pijp.
 to Pipe Op de Fluyt ſpeelen.
 a Pirat een Zee-Rover.
 to Piſs Piſſen.
 a Piſtol een Piſtool.
 a Pic een Put.
 Pitch Peck.
 a Pitcher een Warden kruyck.
 Pitch in wood Pit in het hout.
 Piſie Tammer.
 to Piſie medelijden.
 a Place Plaats.
 the Plague Peſtelentie.
 Plain ſtraat / eben.
 Plaintiff Klager.
 a Plaiſter een Pleyſter.
 a Planet een Planeet.
 a Plank een Plank.
 to Plant Planten.
 Plate Silver-werck.
 a Plate een Celooze.
 a Platform grontfozin / 't bewerp van een huys. a plat-

a Platter een Plateel /
 een schotel.
 so Plead Plekten.
 Pleasant Genuechelik.
 so Please Behagen.
 what Pleaseth you? wat
 Behaaght U. U?
 Pleasure Plapsier.
 a Pledge een Bozgh /
 een pant.
 Plentie Overbloet.
 the Pleurisy het Pleuris.
 a Plough een ploegh.
 so Pluck Plucken.
 a Plum een Pruym.
 a Plume een Beder /
 Plunmagie.
 a Plummer een Loos-
 gieter.
 a Plummet een Klout
 van Loos.
 so Plunge Duplicken /
 insteeken.
 a Pocket een Sack.
 the Pocks de Pochen.
 a Poem een Gedicht.
 so Point (with the fin-
 ger) met de Dinger
 duyden.
 the Point de Punt.
 so Poise Weyen.
 Poison Vergift.
 Pol money Haastgelt.
 Policie Politie / Raat.

so polish Polysteren.
 so poll Schieren.
 so pollute Dupl ma-
 ken.
 a pom-granat een Gra-
 naat appel.
 pompous Pompeus.
 a pompion een Pom-
 poen.
 a Pond een Poel / Djs-
 ver.
 so ponder Overleggen.
 the Poop (of the Ship)
 Achter-kasteel (van
 't Schip.)
 poor Arm.
 the pope de Paus.
 populous Volckrijck.
 a porch een Doozhof.
 the pores de Sweetga-
 ten.
 pork Vercken-bleesch.
 a port (Havon) Doozt /
 Haben.
 a portion een Deel.
 a position een Stelling-
 ge.
 so possess Besitten.
 possible mogelijk.
 the post de Post.
 posterity Nakameling-
 schap.
 a pot een Pot.
 potent machtigh.

a po:

a Potentate een Potentaat.
 Pottage Sop/potspijs/moes.
 a Potter een Pottebakker.
 a Pottle een Stoop.
 Pouder Poeder.
 Poverty Armoede.
 Poultrie Hoenderen.
 a Pound een Pont.
 so Pour Sieter.
 Pourtraiture Af-beeldsel.
 Power Macht.
 Practise Practijk.
 so Praise priesen.
 so Pray Bidden.
 a Prayer een Gebedt.
 so Preach Prediken:
 a Preamble een Voorredel.
 Precedent Voorgaande.
 a Precept een Gebodt.
 Precious Kostelijck.
 Precise preech.
 Predecessor Voorzanger.
 Prediction Voorzegging.
 so Predestinate Voorordineeren.
 Preeminence Uytsteekentheyt.

Preface Voorreden.
 so Prefer Advanceeren/voorstellen.
 Prejudice Nadeel.
 so prepare bereyden.
 so prescribe voorschrijven.
 Presence tegenwoordigheyt.
 so preserve bewaren.
 President President/Voorzitter.
 so press pessen / dwingen.
 so presume verstaunen.
 so pretend ergens na staan.
 Prettie mooy.
 so prevail Overweldigen.
 so prevent Voorhouden.
 a prey een roof/buyt.
 so prick pichelen.
 the Prick of a pin de steek van een spel.
 Pride Hoobaardigheit.
 a Priest een Priester.
 a Prince een Prince.
 Principal Opperste.
 Principle Beginsel.
 so print Druken.

• prison

a Prison een Gebanke-
 nisse.
 Private Private / een-
 saam.
 a Priviledge een Privi-
 legie / voorrecht.
 Privily Hejmelyck.
 a Prize een Prijs.
 10 Prize Achten.
 Probable Waarschijne-
 lijck.
 10 Proceed Doortgaan.
 a Process een Proces.
 10 Proclaim Uptroepen.
 10 Procrastinate Upt-
 stellen.
 10 Procreate Genereren.
 Proctor een Procureur.
 a Prodigal een Verquif-
 ter.
 Prodigious Wonder-
 bare.
 10 Produce Doortbrengen.
 10 Profess Belijden.
 Profit Profijt.
 Profound Diep.
 Profuse Overdadig.
 10 Prognosticate Doort-
 seggen.
 a Project een Betwerp.
 a Prologue een Doortre-
 reden.

Prone Genegen.
 10 Pronounce Uptspre-
 ken.
 10 Prop Ondersteunen.
 10 Propagate Doort-
 planten.
 Prophane Onheylig.
 a Prophet een Propheet.
 10 Propose doortstellen.
 10 Prorogue Uptstel-
 len.
 10 Prosecute Na-vol-
 gen.
 Prosperity Gheluck /
 welvaart.
 10 Protect Bescher-
 men.
 10 Protest Protesteeren.
 10 Protract Uptstellen/
 uyttrecken.
 Proud Hovaardig.
 a Proverb een Spreek-
 woort.
 10 Provide voorzien.
 a Province een Provis-
 tie.
 10 Provoke Optwecken.
 Prudence Doortlichtig-
 ticheyt.
 a Psalm een Psalm.
 a Publican een Col-
 naar.
 Publick Gemeyn.
 10 Publish Openbaren.
 a Pud-

- a Pudding een Beuling /
 pot-paſten.
 so Puff Blaſen.
 so Pull Trecken.
 a Pulpit een Dreech-
 ſtoel.
 sbe Falſe den Dols.
 a Pump een Pomp.
 so Punish Straffen.
 purblind Sticſiende.
 so purchase Koopeu /
 verwerben.
 pure Supper.
 so purge Purgeeren.
 so purifie Reynigen.
 so purloin Ont-trec-
 ken.
 purple Purper.
 so purpose Doeghe-
 men.
 a purse een Beurs.
 purslain Porceleyn-
 kragt.
 so pursue Verfolgen.
 so push Stoeten.
 a push een Puffte.
 so put Setten.
 so put on Wandoen.
 so putrifie Verrotten.
 so puzzle Amant ſwa-
 righet aandoen.
 een Py (Vogel) Ester.

Q.

- a Quackſalver een
 Quackſalver.
 a Quadrant een Vier-
 kant.
 so Quake Beven / ſid-
 deren.
 Quality Hoedanigheyt.
 Qualities manieren.
 a Qualm een haastige
 Flaute.
 Quantity Veelheyt.
 a Quarrel een Onestie /
 krackeel.
 a Quart Twee pinten /
 een kan.
 a Quarter een Vierde
 deel.
 a Quarry of stone een
 Steen-huyl.
 a Quean een Hoere.
 a Queon een Konin-
 ginne.
 so Quell Quellien.
 so Quench Wytbluf-
 schen.
 a Question een Vra-
 ge.
 Quick Gaau / leven-
 digh.
 so Quicken Verquie-
 ken.

Quickly

QUI

RA

Quickly Kraschjes / ter-
font.

Quicksilver Quicksil-
ver.

Quiet Berust.

a Quill een Schaft.

a Quilt een Matras.

a Quince een Quee-ap-
pel.

the Quire de Kooz.

a Quire of Paper een
Boeck Pampier.

to Quit Qujsten / quijt
schelden.

to Quiver schudden.

Quotidian Dagelicks.

R.

*R Ace een Beslach-
te.

a Race een Loop.

a Rabbet een Conijn.

a Rack or manger een
kribbe.

to Rack Pijnigen.

a Racket een Rincket.

Radish Radijs.

to Rage Rasen.

Rage Wytzinnigh.

a Rag een oude Lap.

to Rail Schelden / ver-
smaden.

Rain Riegen.

a Rainbow een Riegen
boogh.

to Raise up Opwecken.
Raissns Rozjn.

a Rake een Rieck ofte
Egge.

a Ram een Ram.

a Ranck een Rye ofte
orden.

to Rankle Verrotten.

Ransom Rantsoen.

Raping Heming met
gewelt.

Rare Ongemeen / sel-
den / raar.

to Rarefie Dum maken.

a Rasour een scheer-
mes.

a Rat een Rot / Ratte.

Rash Onboozsich-
tigh.

Rate Pzjs.

a Rater een schatter.

Rather Liever.

to Ratifie Bebesti-
gen.

a Rattle een Ratel.

Rational Redelick.

a Raven een Raven.

Ravening Roobin-
ge.

to Ravish Schoffie-
ren.

Raw Rauw.

Cc

Rays

R A

- Rays of the Sun sonne-
 stralen.
 10 Reach Reychen.
 10 Read Lesen.
 Readie Bereet.
 Really Met der daadt.
 a Realm een Konink-
 rijk.
 a Ream of Paper een
 Riem Papier.
 10 Reap Maayen.
 Reason Reden.
 10 Rebate Af-kozten.
 10 Rebellious Wederspan-
 nigh.
 10 Rebuke Berispen.
 10 Recant Herroepen.
 a Receipt een Ontfang.
 Receipts Genees-mid-
 delen / Oздонnan-
 tien.
 10 Receiv Ontfangen.
 Recipotral Wederhee-
 righ.
 10 Recite Verhalen.
 10 Reckon Reckenen.
 10 Reclaim Wederom
 roepen.
 10 Recollect Vergade-
 ren.
 10 Recommend Aan-
 pzijsen/bevelen.
 10 Recompence . Ver-
 gelden.

R E

- 10 Reconcile Versoe-
 nen.
 10 Record Bedachtigh
 wesen.
 a Record een Oorkon-
 de/ een Register.
 10 Recover Verhalen /
 weer krijgen.
 Recourse Toeblicht.
 10 Recoil Te rugge
 wijcken.
 10 Recreate Vermaec-
 ken.
 a Recusant een Ont-
 segger / de naam ge-
 geven aan een Pa-
 pist.
 Red Root:
 10 Redeem Verlossen.
 Redeemer Verlosser.
 10 Redound Verhoo-
 pen/ overbloepen.
 10 Redress Recht ma-
 ken/ refozmeeren.
 10 Reduce Wederom
 hzengen.
 a Reed een Riet.
 10 Reel Waggelen.
 a Reel een Haspel.
 10 Refer een Saack aan
 pemant stellen.
 10 Refine smyteren.
 10 Reflect Opsien.
 10 Re-

- 10 Reform Verbeteren/
herstellen.
 10 Rehearsal Verberffen.
 10 Refute Wengeren.
 10 Refute Wederleg-
gen.
 Regal Konincklijck.
 10 Regard Achten / op-
mercken.
 Regeneration Weder-
geboozte.
 a Regiment een Regi-
ment.
 a Region een Landt-
fchap.
 10 Rehearse Verhalen.
 Register Bladtwijfer /
Regifter.
 10 Reject Verwerpen.
 10 Reign Regeeren.
 the Reins de Pieren.
 10 Rejoyce Verheugen/
verblijden.
 10 Relapse Weder in-
ftorten.
 a Relafion (or kindred)
Bloetberwantschap.
 a Relation (or story) een
Verhaal.
 10 Release Ontloffen.
 10 Relent Berouw heb-
ben.
 10 Relie Vertrouwen /
ftemen.

- Relief Secours.
 10 Relinquish Verlaten.
 Reliques and remain-
ders Overblijffelen.
 a Relish een Smaack /
een geur.
 10 Remain Overblij-
ven.
 Remedy Remedie.
 Remembrance Gedach-
teniffe.
 Remifs Slap / onacht-
faam.
 10 Remit Vergeven.
 Remorse Knaginge.
 10 Remove Wegh
doen / verplaatfen.
 10 Render Weder ofte
overgeven.
 10 Renew Vernieuwen.
 Rennet Welck-Kinset.
 10 Renounce ontse-
gen.
 Renown'd Berdempt.
 Rents Renten / inkom-
ften.
 a Rent een Scheut.
 10 Repair Vermaken.
 10 Repay Weer beta-
len.
 10 Repeat Verhalen.
 10 Repel Verjagen.
 10 Repent Leedt we-
fen.

R E

- Repentance. Berouwen.
- 10 Repine Doornen.
- 10 Reply Weder ant-
woorden.
- 10 Report Rapportee-
ren / vertellen.
- 10 Repose Rusten.
- 10 Reprieve Uytstel ge-
ben.
- 10 Reproach Derwij-
ten.
- Reprobate Derwoz-
pen.
- 10 Reprove Berispen.
- 10 Repulse Verstooten.
- Reputation Groot-
achtige.
- 10 Request Versoect.
- 10 Request Ontmoe-
digh bidden.
- 10 Require Vereys-
schen.
- 10 Requite Vergelden.
- 10 Resemble Gelycken.
- 10 Reserv Bewaren /
voor- behouden.
- 10 Resign Overgeven.
- 10 Resist Wederstaan.
- 10 Resolve Resoluee-
ren / ontdoen.
- Respect Achtige.
- 10 Respect Ontzien.
- 10 Respire Ademen.
- Respite Uytstel.

R E

- the Rest de Rest.
- 10 Rest Rusten.
- 10 Rest Overschieten.
- 10 Restitution Weder-
ginge.
- 10 Restore Weder ge-
ben / herstellen.
- 10 Restrain Bedwin-
gen / in den toom
houden.
- Resurrection Weder-
opstandinge.
- 10 Retail In 't klein
verkoopen.
- 10 Retain Onthouden.
- 10 Retire Ter rugge ofte
alleen gaan.
- 10 Retract Weder-roe-
pen.
- 10 Retreat Ter rugge
keeren.
- 10 Return Wederom
keeren.
- 10 Reveal Openbaren.
- 10 Revenge Wreken.
- Revenue Inkomst.
- 10 Reverence Eerbie-
den.
- 10 Revieuw Versien.
- 10 Revise Weer over-
sien.
- 10 Revive Lebendigh
maken / her-leven.
- 10 Revoke Her-roepen.
- 10 Revok

10 Revolt Af-ballen.
 10 Revolve Herdenken.
 a Reward een Belooning.
 Rheum Snot ofte loopder Neuse of mont.
 a Rib een Ribbe.
 a Ribbant een Lint/ een snoer.
 Rice Rijst.
 Rich Rijck.
 Riches Rijckdom.
 a Riddle een Raafsel.
 10 Ride Rijden.
 Ridiculous Belacchelijck.
 Right Recht.
 Righteous Rechtveerdigh.
 Rigour Dreehtheit/ strengheit.
 a Rime een Rijm.
 a Ring een Ringh.
 10 Ring (bels) Lupden/ belten.
 Riot Gulsigheit.
 10 Rip onttarnen.
 Ripe Rijp.
 10 Rise opstaan/ rijzen.
 Rites Ceremonien/ gewoonten.
 a River een Rivier.
 10 Rob Rooven.

a Robber een Roover.
 a Robe een Wastelick kleet.
 a Rock een Steen-voft.
 a Rod een Roede.
 a Roë een Rhee.
 a Rogue een Schelm.
 10 Roll Rollen.
 a Rood of Land een Roede Landts.
 a Roof of a house: een Dach van een huys.
 Room Ruynte.
 a Root een wortel.
 a Rope een Touw.
 10 Rore Bullen.
 a Rose een Roos.
 Rosin Parck.
 10 Rost Braden.
 10 Rot Verrotten.
 Rough Ruygh/ rouw.
 Round Ront.
 10 Rouse opwecken.
 10 Row Roepen.
 Royal Konincklijck.
 10 Rub Drijven/ hakmen.
 the Rudder het Roer.
 Ruddy Roodachtigh.
 Rude Grof/ ongemaniert.
 Rue wijnruyt.
 10 Rue Rouwen.

Rugged Onessen/ruig.
 a Rug een Rouwe De-
 ken.
 vō Ruine Destruereen.
 Ruinons Domballigh.
 10 Rule Heerschen.
 a Ruler een Regeerder.
 a Rule een Regel.
 10 Rumble Rommeten.
 10 Ruminare Herkalt-
 men.
 a Rumour Gerucht.
 10 Run Loopen.
 a Rundlet een Kinne-
 ken.
 a Rupture een scheur /
 een hreuck.
 a Ruin een Dierf.
 Rustical Boerachtigh.
 Rye Rogge.

S.

be S Abbath den sabbath.
 a Sable een swaert
 ofte sabel.
 a Sackel een knapsack.
 a Sack een sack.
 Sackcloth Hayren-
 kleet.
 10 Sacrifice Op-offe-
 ren.
 Sad Doebigh.

Sad-colour Doncker.
 a Saddle een sadel.
 Safe Behouden.
 Safegard Bescherming-
 ge / saubegarde.
 Saffron saffraan.
 Sage sabie of salie.
 Sage Wijs.
 10 Sail Zeplen.
 a Saint een Heylige.
 a Sale een Verhoop.
 a Sallet een sla of sa-
 laat.
 a Salmon een salm.
 Salt sout.
 Salvation saligheyt.
 Salve salbe.
 10 Sature ~~Wier~~
 the Same de selve.
 Sap sap.
 Satan satan.
 10 Satiare Versaden.
 Satisfaction Doldoe-
 ninge.
 Savage Wildt.
 10 Save Bewaren / be-
 houden.
 10 Save sparen.
 Saviour salighmaker.
 Sauce saucijs.
 Sauce sausse.
 Sausy stout.
 a Saw een saagh.
 10 Say seggen.

Scab

Scab Schurf / schurf-
 te.
 a Scabbard een Swaart-
 schedel.
 a Scaffold een Scha-
 bot.
 to Scald Met heet wa-
 ter bzoeyen.
 the Scalp de Kop.
 Scaly Schubachtigh.
 a Scandal een Schan-
 daal.
 Scarce Schaars.
 a Scarl een Sluiper.
 Scarlet Schaarlaken.
 a Scarr een Lidt tepe-
 ken.
 Scarcely Nauwelijcs.
 to Scatter Verstroepen.
 a Scepter een scepter.
 Schilm scheuringh.
 a Scholar een Leerling.
 a School een schoole.
 Science Wetenschap.
 to Scoff spotten.
 to Scold schelden / lij-
 ven.
 Scope Ooghmerk.
 to Scorch Branden /
 schzoeyen.
 to Scorn Verachten.
 to Scoul suur sien.
 to Scour schuuren.
 to Seourge Oeffelen.

to Scratch Krabben.
 to Scrape schrapen.
 a Screen een schutsel /
 scherm.
 a Scribe een schryver /
 schryft geleerde.
 Scripture Schryftuur.
 a Scruple een scrupel /
 twyfelingh.
 the Scull de Hoost-pan /
 Beckeneel.
 Scum schuim.
 a Scuttle een Kozfken /
 schotel.
 the Sea de Zee.
 a Seal een Zegel.
 a Seam een seam.
 a Seamster or Simster
 een Naayster.
 to Search Na-soecken.
 the Second de Twee-
 de.
 Searge sergie.
 the Season sapsoen.
 a Seat een setel / stoel.
 Seaven seven.
 a Secretary een secreta-
 ris.
 a Sect een secte.
 a Section een Deeling.
 Secret Verborgen / hey-
 melijck.
 Secure seker.
 Secure sozgelooos.

Seditious Seditie / op-
 roer.
 to Seduce Verleypden.
 to See Sien.
 Seed Saet
 to Seek Soecken.
 it Seemeth het Schijnt.
 to Seeth Zieden / koo-
 ken.
 Seldom Selden.
 to Select Uytkiezen.
 Selfish Selfachtigh.
 to Sell Verkoopen.
 the Senate den Raat.
 to Send Senden.
 Sence Sin / geboel.
 Sensible Gevoeligh.
 to Sent or favour Rie-
 ken.
 a Sentence een Senten-
 tie / bonnis.
 to Separate Afsonde-
 ren / scheidten.
 a Sepulcher een Graf.
 Serge Sergie.
 Serious Ernstigh.
 a Sermon een Predica-
 tie.
 a Serpent een Slangh /
 Serpent.
 a Servant een Dienaar.
 to Serve Dienen.
 to Set Setten / stellen.
 Sevrall Verscheiden.

Severe Strinc / straf.
 to Sew or sow Nagen.
 Sewet Det.
 the Sexton de Koster.
 a Shadow een Schadu-
 we.
 to Shake Schudden.
 Shallow ondiep.
 the Shambles de Olyng-
 hal.
 Shame Schaamte.
 Shared. Eedeelt.
 to Shape Fatsoenes-
 ren / scheppen.
 to Shave Schaben.
 She Sy.
 a Sheaf een schoof.
 Shears Schaaren.
 a Sheath een scheidde.
 to Shed Gieten / stoz-
 ten.
 a Sheep een schaaap.
 a Sheet of Paper een
 Del Papier.
 a Sheet (of Linnen) een
 slaap-laken.
 a Shell schulpe / schil-
 le.
 a Shelf een Banck of
 Planck.
 a Shelter een schuyt-
 plaats / toevlucht.
 to Shew Toonen.
 a Shield een schild.
 a Shift

- a Shift een Berandes
 ringh / oock een
 Mans ofte Vrouwen
 Hembt.
 a Shilling een schel-
 lingh.
 the Shin de scheen.
 to Shine schijnen.
 a Ship een schip.
 a Shirt een Mans
 Hembt.
 a Shive of Bread een
 snede Broots.
 a Shoe een schoen.
 a Shoemaker een
 schoenmaker.
 to Shoot (with a gun)
 schieten.
 a Shop een winkel.
 the Shore de strant.
 Short kort.
 a Shovel een schop.
 Should soude.
 it Should or ought bet
 Behoozt.
 a Shoulder een schouder.
 to Shout or cry out
 schreeuwen.
 a Shower (of rain) een
 Plas-regen.
 to Shrink weycken en
 krimpen.
 to Shut sluyten / toe-
 doen.
 a Shuttle or shittlo een
 spoel.
 Sick sieck.
 a Sickle een sichel.
 a Side een Zijde.
 A side Ter zijde.
 a Siege een Beleggh,
 to Sift siften.
 a Sift sieve, or seve
 Temst of sift.
 to Sigh suchten.
 a Sight een Chesicht /
 en een schouwpel.
 a Sign een Teecken.
 a Signet een segel-ring.
 to Signifie Betekenen.
 Silence stilswijgent-
 heyt.
 Silk Zijde / Zy.
 a Sillabe een syllabe.
 Silver silver.
 a Similitude een Che-
 Inckenis.
 Simple slecht.
 Sin sonde.
 to Sin sondigen.
 Since t'sedert / sint.
 Sincere opricht.
 to Sing singen.
 to Sink sincken.
 a Sinew een senuwe.
 Sir Monsieur / Heere /
 een Eer-tijtel van
 een Ridder.
 Te s Sirrup

Strup Sroop.
 Sifter een Suster.
 so Sit Sitten.
 a Sicke een Seyffen.
 a Skain of threed een
 Streng garen.
 the Skie de Lucht.
 Skie-colour Hemels-
 blaauw.
 Skill Konste / weten-
 schap.
 Skin vel.
 Slack Slap / los.
 so Skip Spzingen.
 a Slate een Lepe ofte
 latte.
 so Slander Lasteren.
 a Slave een Slaaf.
 so Slay Doodt slaan.
 so Sleep Slapen.
 a Sleeve een mouw.
 Slender Dun / mager.
 so Slide glijden / slij-
 deren.
 Slime Slijm.
 so Slice Snijden.
 a Slice een Sneeuw.
 a Sling een Slinger.
 so Slip away Ontslip-
 pen.
 a Slipper een Mijl.
 Slippery Gladde / slij-
 berachtigh.
 a Sloe een wilde pruym.

a Sloven een Sloobe.
 Slow Traagh.
 a Sluce een Sluis.
 so Slumber Sluymes-
 ren.
 Sluttish Moosig / vuyl.
 Small Kleyn / dun.
 so Smart Smerten.
 so Smell Ruycken.
 so Smile Glim Jachen.
 so Smitte Smijten.
 a Smith een Smit.
 a Smock een Doutwen
 Hemdt.
 Smoke Rook.
 so Smother Verfticken.
 so Smooch Strijcken.
 a Snail een Slache.
 a Snake een Slange.
 a Snare een Strick.
 so Snatch Ruycken.
 so Sneez Niesen.
 so Snort or snore Snoza-
 ken.
 Snot Snot.
 Snow Sneeuw.
 so Snuff Snichten.
 So Soo / alsoo.
 Sober Sober.
 Sociery Geselschap.
 a Sock een Sock:
 Soft Sacht.
 so Soil Vuyl maken.
 so Soke Weycken.

Sold Verkocht.
 Sole Wileen.
the Sole of the foot de
 Sole van de voet.
 Some Sommige.
 Sommer Somer.
 Somthing Het / eenigh
 dingh.
 Somwhat Wat.
 Somwhere Ergens.
 a Song een Sang.
 a Son een Soon.
 Soon Haast / terstont.
 Soot Floet.
 Sope Zeep.
 a Sop een Soppe.
 a Sore een Seer.
 a Sorcerer een Tover-
 naar.
 Sorrow Droefheit /
 verdriet.
 Sorry Bedroeft.
 a Sot een Sot.
the Soul de Siel.
 a Souldier een Soldaat.
 to Sound Klincken /
 lunden.
the South het Zuiden.
 Sour Stuur.
 Southsaying Waarszeg-
 gingh.
 Sow Saapen.
 a Sow een Soge.
 a Spade een Spade.

a Space een Spacie.
 a Span een Span.
 to Spare Sparen.
 a Spark een Donck.
 to Sparkle Glinsteren.
 Spectacles Brillen.
 to Speak spreekken.
 a Speech een Taal / een
 spraack.
 to Speed spoeden.
 to Spel spellen.
 to Spend Verquisten.
 to Spew or spue spou-
 wen / overgeven.
 Spices specery.
 a Splder een spinne-
 web.
 to Spill stozten.
 to Spin spinnen.
the Spirit de Geest.
 to Spit spouwen.
 a Spit een spit.
 Spite spijt.
 to Spoil Bederven.
 a Spoon een Lysel.
 a Spot een Vleck.
 a Sponse een Bruyt.
 to Spread spreiden.
the Spring de Lente /
 Dooz-jaar.
 a Spur een spoor.
 to Spurn Achter upt-
 slaan.
 Squint-eyed scheet.
 Cc 6 to Stab

S T

- Stab Met een Pon-
 jaart steken.
 a Stable een stal.
 a Staff een staf / stock.
 10 Stagger stoncke-
 len.
 a Stain een vlesche.
 Stairs Trappen.
 a Stake een staack /
 paal.
 10 Stammer stameren.
 10 Stamp stampen.
 10 Stand staan.
 a Star een sterre.
 10 Starch stijven.
 a Statute een statuyt.
 10 Stay Blijven.
 10 Steal steelen.
 10 Steep weycken.
 10 Steer sturen.
 a Step een stap.
 a Step father een stief-
 vader.
 10 Strick steken.
 10 Strick to Wankleben.
 a Strick een stock.
 a Sting een Pzickel.
 a Stink stincken.
 10 Stir Roeren.
 Stocking kousfen.
 the Stomack de maag.
 a Stone een steen.
 a Stool een stoel.
 10 Stoop Buchen.

S T

- 10 Stop stoppen.
 a Storie een Verhaal /
 Historie.
 a Storm een storm.
 Stout stout.
 Straight Recht.
 Strained Bezigt en
 gedoutwt.
 Strait Engh / naauw.
 a Stranger een Bzeem-
 delingh.
 a Straw een stroo.
 Strayed Verdwaalt.
 the Stream de stroom.
 a Street een straat.
 Strength sterckte.
 10 Stretch strecken.
 10 Strike slaan / sing-
 ten.
 a String een snocr.
 a Stripe een slagh.
 Strong sterck.
 a Student een student.
 10 Studje studeeren.
 Stumbling struyke-
 ling.
 10 Subdue t'ander-
 brengen.
 10 Submit onderwer-
 pen.
 10 Subscribe onder-
 schrijven.
 Substance substantie.
 Succour Bystant.
 Such

S U

Such sulche.
 10 Suck fuygen.
 Suddain ſchielick.
 Suet or tallow ſmeer.
 10 Suffer Lijden.
 Sugar ſuycker.
 a Summ een ſomma.
 the Sun. de ſonne.
 10 Sup fuypen.
 Superscription op-
 ſchijft.
 Supper Wontmaal.
 10 Support onderhou-
 den.
 Sure ſecker.
 Surety Bozge.
 10 Suspect Mistrout-
 wen.
 10 Sustain ophouden.
 10 Swallow ſwelgen.
 a Swan een ſwaan.
 10 Swear ſweeren.
 10 Sweat ſweeten.
 10 Sweep Degen.
 Sweet ſoet.
 10 Swell ſwellert.
 Swift ſnel.
 10 Swim ſwemmen.
 a Swine een ſwijn.
 a Sword een Degen/
 ſwaart.
 Swounding Bezwy-
 mingh.

T A

T.

a Table een Tafel.
 a Tail een ſtaart.
 a Tailer een kleerma-
 ker.
 10 Take Nemen.
 a Talent een Talent.
 10 Talk Praten.
 Tallow Catck.
 Tame Tam.
 Tape Linnen/ lint.
 Tapestry Tapijt.
 10 Tarry Verbeyden.
 a Tart een Taart.
 10 Taſte ſmaken.
 a Tavern een wjsh-ber-
 berg.
 Taught Geleert.
 10 Tax Carceren.
 10 Teach Leeren.
 a Tear een Traan.
 Tedious Verdrietigh.
 Teeth Tandem.
 10 Tell Cellen of ver-
 tellen.
 10 Temper Matigen.
 a Tempeest een Tem-
 peest.
 a Temple een Tempel.
 10 Tempt Verſoeken.
 Ten Tien.
 a Tenant een Huurder.
 Tender Ceder.

a Term een Termijn of
 tijdt.
 Terrible Vreeselick.
 a Territorie een gebied/
 Landschap.
 10 Testifie Getuygen.
 a Tetter een kleyn-
 pendende zeerigheid.
 Than Dan.
 10 Thank Bedancken.
 That Dat.
 10 Thaw Dopen.
 The De.
 a Theef een Dief.
 Then Dan.
 Theece Daar van
 daan.
 There Daar.
 Therefore Daarom.
 Thereof Daar van.
 Thick Dick.
 the Thigh de Dye.
 Thine Dijn / uwel.
 a Thing een Dingh.
 10 Think Dencken.
 Thin Dun.
 Thirst Dorst.
 Thirtie Dertigh.
 This Dese / dat.
 Thither Daar na.
 Through Dooz.
 Thou Du / ghy.
 a Thoun den Doren.
 Thoughts Gedachten.

Threed Dzaadt / Ga-
 ren.
 a Throne een Thron.
 the Throat de Keel.
 10 Threaten Drogen.
 10 Thrive Prosperere-
 ren.
 10 Throw Werven /
 goopen.
 10 Thrust stosten.
 a Thumb een Dym.
 Thunder Donner.
 10 Tie Binden.
 Timber Timmerhout.
 Time Tijdt.
 Tinn (Pewter) Tin.
 Tired Vermoedt.
 Tithe Tiende.
 a Title een Tijtel.
 To Tot / aan / na.
 To and fro Verwaarts
 derwaarts.
 a Toad een padde.
 a Toad-stool Dwyvels
 broot.
 a Toe een Teen.
 Together Met mal-
 hander / t'seffens.
 10 Foil Arbyden / ver-
 moepen.
 a Token een Merck-
 teeken.
 Told gesept.

- Toll or tribute **Tol** /
 schattinge.
- Tolerable **Berdzaagh-**
 lich.
- 10 Toll a bell een
 kloek-luyden.
- a Tomb een **Combe**
 ofte **Graf**.
- a pair of Tongs de **Tan-**
 gen.
- a Tongue een **Tonge**.
- a Tool een **Instrument**
 ofte gereetschap.
- a Tooth een **Tant**.
- the Top or height de
Top ofte **hooghte**.
- a Top een **Top** ofte **tol**.
- a Torch een **Fachel** /
 tooztse.
- 10 Torment **Quellen** /
 pijnigen.
- Torn **Bescheurt**.
- 10 Toft **Bzaden**.
- 10 Touch **Wanraacken**
 ofte **voelen**.
- Touching **Wangaande**.
- a Touch stone een
Coet-steen.
- Tough **Caap**.
- Tow **gros vlay**.
- 10 Tow a ship een
Schip roeyen ofte
trecken.
- a Towel een **Hantdoek**.
- a Tower een **Tooren**.
- a Town een **Stadt** of
Doyp.
- Toys **Beuselingen**.
- Trade **Peeringe** / **han-**
del / **ambacht**.
- a Traitor een **Berrader**.
- 10 Translate **Overset-**
ten.
- 10 Travail **Reysen**.
- Treachery **Berradery**.
- Treacle **Dziakel**.
- 10 Tread **Treden**.
- Treason **Berraat**.
- Treasures **schatten**.
- a Tree een **Boom**.
- 10 Tremble **Beven**.
- a Trencher een **Teljooz** /
Esfelbozt.
- a Trespas **Overtredin-**
ge.
- a Tribe een **Beflacht**.
- Tribulation **Wedet-**
waardigheyt.
- 10 Trie **Beproeven**.
- Trinity **Driebuldig-**
heyt.
- Trifles **Beuselingen**.
- a Triumph **Triumph** /
Zege-jugh.
- Trouble **Moeyten**.
- a Trough een **Trog**.
- a Troup een **Bende** /
Troup.
- a Trowel

a Trowel een Maetselaars Croffel.
 True waar.
 a Trumpet een Trompet.
 a Trunk een Koffer.
 to Trust Betrouwen.
 Troch waarheyt.
 a Tub een Cobbe.
 a Tulip een Culp.
 a Tumult een oproer.
 a Tune een Toon.
 a Tun een Conne.
 a Turf een Turf.
 to Turn Wederomkeeren.
 a Turnep een Raap/knol.
 a Tutor een Dooght/Bewaarder.
 Twelf Cwaalf.
 Twi-light Tweelicht.
 Twenty Cwintigh.
 to Twine or twist Dza-pen/tweernen.
 Two Twee.
 a Tyrant een Cpran/Dwingelant.

V.

to be V Acant Ledigh
 zijn.
 a Vail Deckfel/hangfel.

Vain Idel.
 in Vain Vergeefs.
 Valiant Dapper.
 a Valley een Dal.
 Valour Dapperheyt.
 Value waarde.
 to Vanish verdwynen.
 Vanitie Idelheyt.
 to Vanquish Derwinnen.
 Vapour Rook/damp.
 Varietie Verandering.
 a Vassal een Leenhouders/ondersaat.
 Veal Kalfs-bleys.
 a Vein een Ader.
 Velvet Fluweel.
 Vengeance wraack.
 a Verb een werckwoort.
 Verie seer/heel.
 to Verifie waar maken.
 Veritie waarheyt.
 a Verse een Beerse.
 Vertue Deughde.
 to Vex Quellen/plagen.
 Vgly Lelijck.
 a Vial een Biaal.
 Vice ondeught.
 a Victorie een Dictorie/overwinninge.

Visuals

- Victuals Dictualie /
 probiant.
 10 Vieuw Bessen.
 Vigilance wacker-
 heyt.
 Vigorous kloock / blij-
 righ.
 Vile Snoode / ghe-
 ringh.
 a Village een Dorp.
 a Villain een Boef /
 schelm.
 Vindication Reben-
 gie.
 Vindictive wzaachtig-
 righ.
 a Vine een wisingaart.
 Vineger Azijn.
 Vintage de wijn-les-
 ge / wijn-tijdt.
 a Vintner een wijnber-
 hooper.
 a Viol een Viool.
 10 Violate Schenden /
 berontrennigen.
 Violence Gewelt / hef-
 tighent.
 Violently Geweldigh-
 slich.
 a Violet een Violet-
 bloem.
 a Viper een Slange /
 Alder.
 a Virgin een Maaght.
 Virginitie Maagden-
 dom.
 Virility Mannelijck-
 heyt.
 a Visage een Aangeficht.
 Visard een Mon-
 aangesicht.
 Visible Sienlick / sicht-
 baar.
 a Vision een Gesichte /
 verschijninge.
 10 Visit Besoecken / de
 biste-geven.
 Visitation een Besoes-
 kinge.
 the Vitals de Lebende
 doelen des Lichaams.
 10 Vinate Schenden.
 Vitious Ondeugent.
 10 Vituperate Laken.
 Vivacity Lebendig-
 heyt.
 an Vicer een Sweer /
 geswel.
 a Vmbrage een Scha-
 dutwe / een ombra-
 gie / suspitie.
 an Vmpire een Schepts-
 man.
 Vnable Onmachtigh.
 Vnacceptable Onaan-
 genaam.
 Vnanimity Eendzacht-
 tighent.
 Vnapt

- Vnapt **Onbequaam.**
 Vnarm **Ontwapenen.**
 Vnawares **Onder-**
 wacht.
 Vnbelief **Ongetoobig-**
 heyt.
 Vnbeseeming **Onbeta-**
 ment.
 to Vnbuckle or unbut-
 ton onthaaken / ont-
 knoopen.
 Vncapable **Onbe-**
 quaam.
 Vncertain **Onseker.**
 Vnchangeable **Onder-**
 anderlyck.
 Vnchast **Onkuis.**
 Vnclij **Onvleest.**
 an Vncle **een Oom.**
 Vnclean **Onreyn / on-**
 snyder.
 Vncomely **Onbetame-**
 lijck.
 Vnconstant **Onstant-**
 vastigh.
 to Vncover ontdecken.
 an Vnction **den Salvin-**
 ge.
 Vnder. **Onder.**
 to Vndergo **Onder-**
 gaan / liden.
 Vnderhand **Heyme-**
 lijck.
 to Vnderhold **Onder-**
 houden.
- an Vnderling **een On-**
 derlingh / een die
 minder in **Officie** is.
 Vndermine **Onderwij-**
 nen.
 Vnderneath **Beneden.**
 to Vnderstand **Ver-**
 staan.
 to Vndertake **Onder-**
 winden.
 Vndiscreet **Onbeschey-**
 den / indiscreet.
 Vndivided **Ongeschey-**
 den.
 to Vndo **Ontdoen /**
 los maken.
 to Vndo (a man) **He-**
 mant verberben.
 Vadone **Bedorven.**
 Vndoubted **Onge-**
 twijffelt.
 Vneasy **Ongemacke-**
 lijck.
 Vnequal, ueven **On-**
 effen.
 Vnestimable **Onwaar-**
 deerlyck.
 Vnexpected **Onder-**
 wacht.
 Vntained **Ongebeynt.**
 Vnfaitful **Ontrouw.**
 Vnfallible **Onseylbaar.**
 Vnfit **Onbequaam.**
 to Vnfold **Ontbouwen.**
 Vntore

Vnfortunate Ongeluckigh.
 Vnfriently Onbziendelijck.
 Vnfruitfull Onbzuhtbaar.
 Vngodly Ongoddelijk / goddeloos.
 Vngracious Ondevgende / daar geen genade meer in is.
 Vngratefull Ondanckbaar.
 Vnhandſom Ongheſchickt / leelijck.
 Vnhonest Onheerbaar.
 an Vnicorn een Eenhoorn.
 Vniform gelijckſamigh.
 Vnion Vereeninge.
 Vniverſal Algemeen.
 Vniversity een Univerſiteyt / Hooge ſchool / Academy.
 Vnjuſt Onrechtbaerdigh.
 Vnkind Onbziendelijck.
 Vnknown Ondekent.
 Vnlawfull Onwettig.
 Vnlearned ongeleert.
 Vnleſs Ten 3^e ofte uytgenomen.

Vnlike Ongelijck / oneffen.
 10. Vnload Ontladen.
 Vnmannerly Ongemantiert / boets.
 Vnmeet Onbequaam.
 Vnmindfull Vergettig / ongedachtigh.
 Vnmodest Ongeschikt.
 Vnmovable Onbeweghlich.
 Vnnatural Onnatuurlich.
 Vnnecessary onnoodig.
 Vnorderly Onordentelijck.
 Vnpardonnable onbergelijck.
 Vnpaid Onbetaalt.
 Vnpatient Onberduſdigh.
 Vnperceivable Ongeboeligh.
 Vnperfect Onvolkomen.
 Vnpleasant Ongenoegelijck.
 Vnpolished Onghepolijſt / onbereiert.
 Vnpoſſible Onmooghlich.
 Vnpregnable Ontwinbaar.
 Vnprepared onbereept.

Vnprofitable **Onnut-**
 telijck / onprofijtelik.
 Vnprovided **onbere-**
 sien.
 Vnquiet **ongerust.**
 Vnready **onbereydt.**
 Vnreasonable **onrede-**
 lich / sonder reden.
 Vnregarded **ongeacht.**
 Vnreprovable **onberis-**
 pelijck.
 Vnreverend **oneerbie-**
 digh.
 Vnrewarded **onbe-**
 loont.
 Vnrighetous **onrecht-**
 beerdigh.
 Vnruly **ongeregelt.**
 Vnsatiable **onbersade-**
 lich.
 Vnsavoury **onsmake-**
 lich.
 Vnsay **ontseggen.**
 Vnseal **ontsegelen.**
 Vnssearchable **onuyt-**
 vindelick.
 Vnseasonable **ontijdig.**
 Vnseemly **onbetame-**
 lich.
 Vnseen **ongesien.**
 Vnsensible **ongevoelig.**
 Vnserviceable **ondien-**
 selick.

Vnsettled **ongestadig.**
 Vnshamefast **Onbe-**
 schaamt.
 Vnshaven **ongeschoo-**
 ren.
 Vnshod **ontschoent.**
 Vnskifal **onervaren /**
 onwetende.
 Vnsound **ongesont.**
 Vnspeakable **onuyt-**
 sprekelijck.
 Vnspotted **onbebleekt.**
 Vnstable **ongestadigh /**
 ongedurigh.
 Vnstained **ongeschent.**
 Vnstayed **onghetem-**
 gert.
 Vnstedfast **onstant-**
 vastigh.
 Vnsufferable **onber-**
 dragelijck.
 Vnsure **onseker.**
 Vnsupportable **onijde-**
 lijck.
 Vntamed **ongetemt.**
 Vntainted **onbesmet.**
 Vнтаught **ongeleert.**
 Vnthankful **ondank-**
 baar.
 Vnthought **onber-**
 dacht / onberwacht.
 Vnthrift **een Ber-**
 quister.
 Vnthrifty **onspaarfaem.**
 Vntied

Vntied Ontbonden /
 ontknoopt.
 Vntil Tot / tot dat.
 Vntitled ongeackert.
 Vntimely ontijdelick.
 Vnto Tot / al tot / tot
 ten / toe / ter.
 Vntold ongefent / on-
 bertelt.
 Vntouched ongeraakt.
 Vntoward Arg / bobs /
 verkeert.
 Vntrue onwaar /
 valsch.
 so Vnvail ontdecken.
 Vnusual ongebruycke-
 lick / ongewonelick.
 Vnutterable onuytspre-
 kelick.
 Vnwalked ondemuurt.
 Vnwary onroozsich-
 tigh.
 Vnwatered ongewa-
 tert.
 Vnwearyed onbet-
 moent.
 Vnwholsom ongesont.
 Vnwilling onwillig.
 Vnwile Ontwils.
 Vnwitty ondernustig.
 Vnwontednels ongher-
 woonthent.
 Vnworthy Onwaard-
 digh.

Vuyoked ontspannen /
 ontbonden.
 a Vocation een Vocatie /
 beroep.
 a Voice een stem ofte
 hooft.
 so Vold Wijcken.
 so make Void Leegh
 maken.
 a Volume een Deel van
 een Boeck.
 Voluntary Dyrwillig.
 Voluptuous Welustig /
 weeldozigh.
 so Vomit spouwen /
 braken.
 a Vote een stemme.
 so Vouchsafe Waardig
 achten / betweedje-
 gen.
 a Vow een Belofte aan
 Godt.
 a Vowel een Vocaal.
 a Voyage een reyse ofte
 Voyagie ter Zee.
 Vp Op.
 so Vppraid Berwijten.
 so Vphold ondersteu-
 nen / onderhouden.
 Vpon Op / boven / ober.
 Vpper Oberste.
 Vppermost Allerba-
 venste.
 Vpight byrecht.
 as Vproar

U P

- an Vproar een oproer.
- Vpside-down Het on-
derste boven.
- Vpward opwaarts/om
hoogh.
- 10 Vrge Dzingen /
wzingen.
- an Vrnal een Ordi-
naal / een Urinaal-
glas.
- Vs ons.
- 10 Vse Gebymcken.
- an Vther of a school
een Onder-Rector /
Con-Rector.
- 10 Vsurg Tegen recht
houden.
- Vsury Woerker.
- 10 Viter Uitspreken
the Vtermoest de U-
terste.
- Vulgar Gemeyn.
- 10 Vulture een Bier.

W.

- 10 **W**Ater een Wasel/
noch een Du-
weltje.
- 10 Waft over ober bog-
ren.
- 10 Wag Waggelen /
wanckelen.

W A

- 10 Wag the head Het
hoofschudden.
- 10 lay a Wager Wed-
den.
- Wages Bagie / loon.
- 10 Waggon een Wa-
gen.
- Waight or weight Bes-
wicht.
- 10 Wail Krijten / ker-
men.
- Wainscot wagenshot/
want-schot.
- 10 Wait Wachten.
- 10 Wait for Verwach-
ten.
- 10 Wake Waken.
- 10 Wask Wandelen.
- 10 Wall een Muur ofte
wal.
- 10 Wall-louse een Weeg-
luse ofte wand-
lung.
- 10 Wall-nut een Ocher-
neut.
- 10 Wander Dwalen /
doolen.
- 10 Want Gebreck lij-
den.
- Wanton Bertel / weel-
digh.
- War Oorlogh.
- 10 Ward Behoeden /
beschermen.

Wares

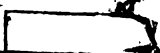
W A

Wares Waren / Hoop-
 manschappen.
 10 be Warie Doozsich-
 tigh zyn / sich wach-
 ten.
 Warm Warm.
 a Warming-pan een
 Bedt-pan.
 10 Warn Waarschou-
 wen / vermanen.
 a Warrant een Bevel /
 oeder.
 a Wart een Wazte of
 Dzat.
 10 Wash Waschen.
 a Wasp een Wespe.
 10 Wast Bederven /
 herwoesten / verqui-
 sten.
 a Wast-coat een Hemt-
 rock.
 10 Watch Waken.
 a Watch een Horlo-
 gie.
 Water Water.
 a Wave een Barc ofte
 golbe.
 Wax Was / Lach.
 a Way een Wegh.
 We Wp.
 Weak swack / krank.
 Weal Welvaart.
 Wealth Rijckdom.

W E

10 Woan a child Een
 kint speenen.
 Weapons Wapenen.
 10 Wear Drogen.
 10 Wear out Verslij-
 fen.
 Weary Moede / ver-
 moept.
 Weather Weder.
 10 Weav Weben.
 a Web een Webbe.
 10 Wed Houwen / trou-
 wen.
 a Weed een Wiede.
 a Week een Weeke.
 10 Weep Weenen.
 10 Weigh Weegen.
 Welcome Welkom.
 Well Wel.
 a Well een Put.
 a Wench een Meent of
 Menschen.
 10 the West West / het
 Westen.
 Wet Nat.
 a Whale een Walvis.
 a Wharf een Wersf ofte
 Haven.
 What Wat.
 Whay Wep / hup.
 a Wheal een Pufft.
 What Cerwe / Wep-
 te.
 a Wheel een Wiel.
 a Wheel-

- a Wheelbarrow / een
 Kruiwagen.
 a Whelp een jongen
 Hont.
 when Wanneer.
 Whence Van waar.
 Where Daar.
 Wherefore Daarom.
 Whereto Waartoe.
 to Whet Wetten / slij-
 pen.
 Whether of / ofte.
 Which Welcke.
 While and mean while
 Tertwilsen / onder-
 tusschen.
 White Wit.
 a whore een Hoer.
 wicked Boos.
 a widow een Wedu-
 we.
 a wife een Wijs.
 wilde wist.
 she will de wille.
 she wind de wint.
 a window een Ven-
 ster.
 wine wijn.
- winter winter.
 wise wijs.
 wish Het.
 within Binnen.
 a witness een Getu-
 ge.
 wo wee.
 a woman een Vrouw.
 to wonder Verwonder-
 ren.
 wood Hout.
 wooll wol.
 a word een woort.
 to work werken.
 to write Schrijven.
 wrath Coorn.
- Y.
 Y Ea Ja.
 a Year een Jaar.
 Yellow Geel.
 Yesterday Gisteren.
 Yet Noch.
- Z.
 Z Eal Over.

Knud
P 275

